

ספר הפליאה

- [ד"ה כשעלה משה רבינו ע"ה בהר סיני](#)
- [ד"ה נפנה לפן אחר למה ננקד הבי של](#)
- [ד"ה נפנה לפן אחר בראשית עם אי"ק](#)
- [ד"ה נפנה לפן אחר בראשית הנגלה](#)
- [ד"ה נפנה לפן אחר למה בי בראשית](#)
- [ד"ה שאלו מתיבתא דרקיע מקב"ה מהו](#)
- [ד"ה ברא האצילות האציל אלהים הוא](#)
- [ד"ה ושאלו מתיבתא דרקיע למה התחילה](#)
- [ד"ה שאלו את רבי מהו בינה, א"ל](#)
- [ד"ה את הרי כאן כל האותיות תחלתן](#)
- [ד"ה ואתה תשמע השמים הוא ו' נגלה](#)
- [ד"ה ואת הו' בכל מקום זכר, את נקבה](#)
- [ד"ה א"ל ראיתי הו' שנתגלגל ועלה](#)
- [ד"ה הארץ הוא כ"י וה' הארץ ה'](#)
- [ד"ה והארץ הכלולה מן ו"ה קודם](#)
- [ד"ה שאלו מתיבתא דרקיע מקודשא בריך](#)
- [ד"ה וחושך על פני תהום שמעתי](#)
- [ד"ה נפנה לפן אחר וחשך על פני תהום](#)
- [ד"ה ועתה אודיעך מה שלא שמעת מימך](#)
- [ד"ה ורוח אלהים מאי ורוח זו חכמת](#)
- [ד"ה מרחפת ר"ל חכמת אלהים היתה](#)
- [ד"ה ויאמר אלהים ויאמר הוא מה"ד](#)
- [ד"ה ויאמר אמר לי בני אינך רואה](#)
- [ד"ה יהי אור נתכסה אלהים בחכמה](#)
- [ד"ה שאלו לר' מהו שכתב או"ר עולה](#)
- [ד"ה שאל משה למט"ט בעשרה מאמרות](#)
- [ד"ה בא וראה מה ששמעתי כשהייתי](#)
- [ד"ה בא וראה איך העדן חילק חשבונו](#)
- [ד"ה וראה והבן כשיקימוה הווין כי](#)
- [ד"ה וראה והבן דברים נוראים כי ז"פ](#)
- [ד"ה הספירה השניה היא חכמה והוא ו'](#)
- [ד"ה פעם אחת הייתי יושב עם גדולי](#)
- [ד"ה ודע שכל חכם צריך שיהא בקי](#)
- [ד"ה גם נקרא אשר ר"ל החכמה נקרא](#)
- [ד"ה וראה והבן שהא' הוא הכתר והשר](#)

- ד"ה גם החכמה נק' בכ"ר שהוא בכר
- ד"ה וראה בני והבן שהצירוף האלפ"א
- ד"ה הנה כתבתי לך מה שאמרו
- ד"ה וראה והבן שראשית כל מספר הוא
- ד"ה הספירה השלישית נקראת בינה
- ד"ה וראה והבן שמשרע"ה היה משמטה
- ד"ה וראה והבן חלק י' של שמי ועשהו
- ד"ה ראה והבן שע' שרים הם שרי
- ד"ה וראה והבן שעשו נאחז ביצחק
- ד"ה ודע שהזרועות נקראים במתי ארץ
- ד"ה וראה והבן בעבור הגזירה ויציאת
- ד"ה וראה והבן שיהו"ה מתגלגל
- ד"ה ויאמר אלהים יהי אור.
- ד"ה א"ל ולמה נקרא יום כפור בעבור
- ד"ה ונתחיל מן ההיקף שהוא החסד
- ד"ה וראה והבן שכל המוציא לשה"ר
- ד"ה בגזירה שוה נאמר במוכר עצמו
- ד"ה מבנין אב אינו קורא בנין אב
- ד"ה כלל ופרט מן הבהמה כלל מן הבקר
- ד"ה פרט וכלל פרט הבנים כלל הוסיף
- ד"ה ראה והבן י' מיהו"ה א' מאדנ"י
- ד"ה ועוד אומר לך דבר אחד שא"ל אבי
- ד"ה הה' נק' גבורה וכאן נשלמים ה'
- ד"ה ת"ת הספירה השישית א"ל תסדר
- ד"ה א"ל התחיל סדר זרעים וחלקו
- ד"ה סדר מועד וחלקו למסכתות והתחיל
- ד"ה וחילק זה הסדר ל"ב מסכתות כי
- ד"ה סדר נשים והתחיל מיבמות שגם
- ד"ה סדר נזיקין עשה מסכת אחת וחלקה
- ד"ה א"ל והלא עד א' נאמן באיסורין
- ד"ה סדר קדשים התחיל בזבחים הם
- ד"ה וראה והבן שיש בהמ"ק למעלה כמו
- ד"ה סדר טהרות והתחיל בכלים שהכלים
- ד"ה גם אמר לי אבי משה בגימ' אל
- ד"ה נצח למה נקרא נצח כי זו המדה
- ד"ה הוד דע בני שהוא רגל שמאל
- ד"ה יסוד ולמה יסוד נקרא צדיק כי
- ד"ה מלכות עתה באנו בשער המלך
- ד"ה ומאין יבא עזרי אמר הוי עז
- ד"ה וראה והבן מה אתה רואה ומה
- ד"ה א"ל ר' אמור כאן מעט ושם הרבה,
- ד"ה א"ל ר' והלא מאריכין לו ימיו

- [ד"ה וראה והבן שכתב בראשונה ג'](#)
- [ד"ה וכשתקרא ק"ש תזהר לתת ריוח בין](#)
- [ד"ה אשר אנכי מצוך היום יפסיק כי](#)
- [ד"ה ועתה אודיעך סדר גאולה ותפלה](#)
- [ד"ה וראה והבן כשרצה הש"י לגאול את](#)
- [ד"ה ודע שהמכנסים רומזים על](#)
- [ד"ה ועשה להדביק בדרכיהם הטובים](#)
- [ד"ה וראה והבן שאתה מברך השכינה](#)
- [ד"ה ותהיה זהיר לילך לבית התפלה עם](#)
- [ד"ה כלל ופרט וכלל אי אתה דן אלא](#)
- [ד"ה פרט וכלל ופרט שאי אתה דן אלא](#)
- [ד"ה מכלל שהוא צריך לפרט ופרט שהוא](#)
- [ד"ה כל דבר שהיה בכלל ויצא מן הכלל](#)
- [ד"ה כל דבר שהיה בכלל ויצא לטעון](#)
- [ד"ה כל דבר שהיה בכלל ויצא לטעון](#)
- [ד"ה כל דבר שהיה בכלל ויצא לידון](#)
- [ד"ה דבר הלמד מעניינו דבר שהיא כ"י](#)
- [ד"ה דבר הלמד מסופו ת"ת ישראל אינו](#)
- [ד"ה שני כתובים המכחישים זה את זה](#)
- [ד"ה וירא אלהים את האור כי טוב](#)
- [ד"ה וראה והבן כשהאב מצוי עם](#)
- [ד"ה וירא ו"ו יו"ד ר"ש אל"ף](#)
- [ד"ה את האור א"ת כל התורה כולה מא'](#)
- [ד"ה כי תמלאהו כ"ף יו"ד ועולה ק"ד,](#)
- [ד"ה טוב תמלאהו טי"ת ו"ו בי"ת](#)
- [ד"ה בין תמלאהו בי"ת יו"ד נו"ן](#)
- [ד"ה האור תמלאהו ה"א אל"ף וא"ו](#)
- [ד"ה ובין תמלאהו ו"ו בי"ת יו"ד](#)

ד"ה כשעלה משה רבינו ע"ה בהר סיני

כשעלה משה רבינו ע"ה בהר סיני להוריד תורה לישראל. שאל למטטרו"ן מהו בראשית ברא אלהים. א"ל תורה רשומה נקראת ראשית והיא האצילה הבינה הנקראת אלהים א"ל משה ואימא ראשית הוא הכתר עליון שהוא ראשית לאצילות ומה שנקרא תורה רשומה ראשית לדין ולרחמים. ור"ל הכתר האציל החכמה. שהיא תורה רשומה. שכולם

נקראים אלהים בהסתלק עלת העלות מהם. ובהיותו עמהם נקראים כולם יהו"ה.

א"ל ה' של בראשית מוכיח שהוא בחכמה עלאה שא' מורה על הכתר ולא כתב ראשית ברא אלהים.

א"ל ולמה לא כתב ראשית ברא אלהים.

א"ל כדי לבטל דבריך שלא תאמר כאשר אמרת.

א"ל רבוננו דעלמא למה לא כתב ראשית ויהיה כדברי.

א"ל דע לך משה שאינו דומה הקרוב אל המלך כרחוק ממנו. כי הקרוב שני אל המלך ונתן לו כח וממשלה שיקרא האצילות בשמו. ובעבור שהיא נקודה דקה וסתומה והעולם השפל שלמטה אינו כדאי שיזכר אצלם שהכתר האציל החכמה וע"כ נכתב בראשית להיות אצילות מן החכמה. וה' מורה חכמה שנית לאצילות.

ולמה לא כתב בראשי בלא תי"ו א"ל ה' עם התי' היא בת ולומר שהאצילות האחרון נקרא בת החכמה וע"כ שמותיהם שוים לבעלי העבודה ולומר לך ג"כ שלא היה האצילות רק עד הבת. ולכן נקרא שדי שאמר לעולמו די.

ולמה יו"ד סמוך לתי"ו לומר לך שהיא מזוגה מן היו"ד שהיו"ד בכל מקום מורה רחמים.

ולמה א' ושי' סמוכים לומר שאש גוברת על הבת מצד שהיא סמוכה לעולם השפל. והוא עולם הפחד.

ולמה ר' סמוך לא' כדי שיתחבר הר' עם הא' ושי' והוא רא"ש.

ועוד בא הא' באמצע בראשית להורות שכח בראשית הוא מן הא' ובהיות הא' עם החכמה הוא ראש ובהסתלק הא' נעשה ר"ש. גם ה' שנתחבר עת התי' ונעשת ב"ת נתחבר עם הא' ונעשת אב לומר שהאב האציל הב"ת ונשאר שי"ר הוא השיר שעתיד בעולם לעמוד אדם אחד ולומר מזמור שיר ליום השבת. ובהסתלק שבת מבראשית ישאר אי"ר לומר לך שגזר הא' להיות הגלות הא' במצרים ר"י שנה מצד הנחש שהטיל זוהמא בחוה.

ולמה ר"י שנה בעבור שהר"י עושים ה' בהכנס הי' בר' והה' רומז בבינה. והגאולה ניתן בבינה כי הר' רומז בבינה. וגם תראה כי האי"ר רומז לג' נקודות דקות וסתומות והם כח"ב. וראה כי הא' ראש לכל האותיות והוא המקיימם וב' אחריו והוא האציל ה' וזהו ב' בראשית. י' של אי"ר רומז לחכמה ויש לה ו' קוצים קוץ העליון רומז לכתר וכל הו' קוצים רומזים לו' ספירות של היקף שההקף הוא מן החסד והא' בכלל הו' [בכ"י

איתא ב' נוסחאות, נוסחא א' וההי בכלל הז', ני"א והדי בכלל הוי'.
ושואלים היו"ד שהיא בחכמה למי אתה ומראית בקוץ העליון לא' אני
והוא האצילני וכל הוי קוצים משפיעים שפע וברכה למטה. וכן הב' יש
לה ב' קוצים הא' רומז לעוקץ העליון אני, והב' משפיע בבינה כי גם הב'
רומז בחכמה וע"פ שנים עדים יקום הב' והי', גם הב' של בראשית מדד
י"ג אותיות והלך בני ונתחבר עמו ונעשה בן, יצא עם כח הנון ומדד עוד
י"ג אותיות והלך בת' ונתחבר עמו ונעשית בת. והנה האב האציל בן ובת
ומתוך אהבתו במ כרחם אב על בנים לקחם אצלו וזהו יו"ד ר"ל הו"ד
הוא האב והו"ד נעלמים שלו הוי הוא הבן הדי הוא הבת והכוונה שלא
יפרידם ממנו ילוד אשה.

א"ל משה רבונו דעלמא יאמרו המינים שני אחדים הם באותיות התורה,
א"ל א' למעלה מכולם ומצטייר יו"י הרי כ"ו ושני אחדים הם ד"ו הרי
שם אחד יהו"ה והוא א', א"ל ולמה משך הא' ל"ף א"ל דן את העולם
בל"ף הלי רחמים והף' דין.

ולמה משך הב' יו"ד תי"ו להגיד להתורה שהיא הבת בב' עדים שהוא הב'
והי שכולם הם לאלף שלא לקחת יוהרא לעצמה שהיוהרא עושה רושם
וזהו מחיוה למט"ט בשיתין פולסי דנורא. וגם אלף במספר גדול אל רם
ובמספר קטן הוא י"ב הוא המלך ב"ב אלכסונות ב"ב הויות ור"ל מי
שעשה א"ל ל"א. נתהפך הרם למ"ר וזהו ל"ף הדן את העולם.

ולמה משך השי' י"ן לומר לך השי' רומז לבינה והיא אם הבנים שמחה
ומשכה הי' שהוא אב וירדה אל הבן שהוא הני לברכו וזהו נו"ן פשוטה
תפארת ישראל ני כפופה כנסת ישראל הנה אב ואם בן ובת, וגם שי"ן
הנעלם שלו י"ן הוא סמ"ך לומר שהאם היא סמך העולם. ונעלם ונגלה
סמ"ך עפ"י שנים עדים.

ולמה משך הת' א"ו לומר לך שהת' רומז לכנסת ישראל ומבקשת מן הא'
לחברה עם הו"ו כי הוי רומז לתפארת ישראל ואף כי הם אחים כענין
אחותי רעיתי ונקראים איש ואשה זהו ואל אישך תשוקתך והוא ימשול
בך אי"ש א' רומז לכתר, יי לחכמה, שי לבינה, ונתנו האותיות האלו לוי
ונקרא איש והמליכוהו על וי קצוות ונתנו לו הוד והדר ולכן נקרא איש,
וגם איש במילואו עולים תצ"א וזהו כי תצא למלחמה על אויבך ונתנו
ה' אלהיך בידך למעלה ולמטה. בראשית ב"ת ר"י אי"ש ר"ל שהבת ר"י
שנה היתה באש במצרים היא למעלה ובניה למטה.

ולמה הבת ולא הבן בעבור שבא סמאל אל הבן ולא יכיל ליה ובא עם
הנחש בבת והטיל בה זוהמא וע"כ הבת בגלות.

וגם הב' והי' של בראשית רומזים לחכמה נקודה סתימה וציור הב' ו"ד
ונעלם הי' ו"ד שני אזהרות להיות שניהם בלא פירוד והם הבן והבת ושאל
משה והלא ההי' נכנס בין הדי' והו'.

ומשיב הה' היא אם הבנים והה' לקחה כללו לבדו והוא האב ר"ל כלל הה' לבדו הוא היי והיי רומז בחכמה שהוא האב ובאו שניהם האב והאם אל הבניי וברכום.

ויוסף הצדיק עמהם שמה שאירע ליעקב אירע ליוסף. וזהו בן פורת יוסף בן פורת עלי עין שבזמן שהאב והאם עם הבנים אין עין הרע שולטת בהם.

וגם ב' ור' של בראשית לא באו להעיד על חידוש העולם עם אותיות אחרות רק עם הנעלם שלהם לפי שנעלם הב' הוא י"ת והנעלם של הר' הוא א"ש ור"ל שהעולם לא נברא אלא בשביל ישראל. וכשם שהנעלם של הב' ור' הוא תיש"א כך ישראל יהיו נעלמים מתיש"א שאם תיש"א ונתנו איש כופר נפשו לה' והי' היתרה לומר לך שאם יתנו כופר הי' ר"ל מחצית השקל שהוא י' גרות והוא הכופר יבטל הנגף.

ולמה בא בראשית בוי אותיות והפסוק נפסק בז' תיבות לומר לך כי הפרדס עשר המדות וההיקף ז' וזהו אמרתי עולם חסד יבנה, ואע"פ שהאם מנהלת את בניה האב משקה הבנים בשש צינורות וע"כ היו"ד בוי קוצים אך הקוץ העליון מקבל ומורה ומראה וע"כ באו ו' אותיות כי כשאב משקה הבנים הבת עם הכלל והרי כאן ו' כי לפעמים הבת לעצמה ולכן נקרא עצרת, וזהו דבר שהי' בכלל ויצא מן הכלל ללמד לא ללמד על עצמו יצא אלא ללמד על הכלל כלו יצא ר"ל כשהבת עם הכלל ברחמים וכשהבת לעצמה בדין לדון את העולם הכלל מסכים עם הדין וזהו וירד הי' ואין כאן שינוי שם או שינוי דבר רק הענין בהסתלק הפלא הגדול מן ההקף זה הוא דין ובהיותו עם ההיקף הוא רחמים והמקבל הוא הגורם ולכן חלק הפסוק לז' תיבות והמלה לוי אותיות לומר לך בין שהבת עם הכלל בין שהבת לעצמה ו' וז' אי' ר"ל מושל אי' עליהם, אמר משה הבן קודם מן הבת ולכן יורש ט' חלקים והבת החלק היי' אי"כ יכתוב הוי' קודם לדי' ומשיב אותיות התורה למעלה כסדר תשר"ק והוי' קודם, ואמר אי"כ אורידנה לישראל כסדר הזה ומשיב קמי' קבי"ה ליכא ספיקא ויודע מעלת האי' לת' בחלק וכן כל העליונים. אבל לילוד אשה אם תורידנו להם בסדר תשר"ק. יתנו מעלת האי' לתי"ו אי"ל אי"כ למעלה יתחילו מן האי'.

ומשיב מתחילין מן הת' להעלותה לאי' אבל ילוד אשה מבקשים להוריד מן האי' אל הת' אלו מעלין ואלו מורידין וזהו משה אין שלום בעירך הכוונה להוריד שלום אליו עד שאמר ועתה יגדל נא כח אדני ר"ל יגדל הוא החסד כח הוא תי"ת אדני הוא מטי"ט ואמר שהתי"ת הוא כח של אדם יקבל מהחסד וישפיע לאדני.

ולמה אמר נא ר"ל יאמר ועתה יגדל כח אדני הוא משיב כשיגדל כח אדני אי' עם הנ' שהם אותיות נא והנה חבר חיבור שלם וזהו ויין ישמח לבב אנוש ששותהו כהלכתו, וע"כ תרי"ג מצות כולם להוריד מן האי' אל הת' וזהו מצות מעשיות צורך גבוה וצורך אדם אבל העליונים אע"פ שמבקשים ממין האדם לעורר שפע וברכה מן האי' אוהבים לעלות אלא

שאינן להם רשות כענין דודי שלח ידו מן החור ומעי המו עליו קמתי אני לפתוח לדודי וידי נטפו מור וגו' פתחתי אני לדודי ודודי חמק עבר נפשי יצאה בדברו בקשתיהו ולא מצאתיהו קראתיו ולא ענני, וצריך אתה לדעת שמב' של בראשית עד ב' של ובהו אין ב' אחר באמצע אלא ב' ברא והוא חצי בראשית.

ומבראשית ועד הארץ הם כ"ז אותיות וא' עליהם ר"ל שהיו האותיות והמדות באמצע בראשית סתומים וחתומים בכח כשלהבת בגחלת, ומלת ברא ר"ל האציל וכן יצר עשה וכוונת הדבר הוא כך בראשית שהוא חכמה עלאה האציל אלהים שהוא הבינה עם כל האותיות וכל המדות ובראשית לא חסר דבר. והבינה שהיא אלהים האציל א"ת הם זרועות עולם חס"ד ופח"ד. וחסד ופחד האצילו השמים שהוא הת"ת ונקרא שמים שהוא כלול מאש ומים. והתפארת האציל וא"ת שהם הנה"י, והיסוד האציל את הארץ שהיא כנ"י ונקראת שדי שאמר לעולמו די פי' את לרבות חסד ופחד הא' רומז לחסד ות' רומז לפחד דומה בדומה. ר"ל הא' רחמים ורומז רחמים והת' רומז דין והמים שהוא החסד האציל הפחד. ו' של ואת הוא משך הו' והוא יסוד וה' השמים וה' הארץ הוא ה' ראשון וה' אחרון שבשם בן ד' ר"ל ה' בינה עם שמים וארץ לעולם והמאציל מאציל כל הכחות ר"ל האותיות והמדות עם הנאצל והוא אינו חסר דבר, וכשם שבראשית הוא ו' אותיות כן מב' בראשית ועד ב' ובהו צריכים כל תיבה להיות ו' אותיות והוא בראשית בראל"ה ימאתה"ש מימוא"ת הארצו"ה ארצה"ה התהו"ב, ולפנים יתבאר בעז"ה. ומב' בראשית עד ב' ובהו הם מ"ב אותיות ומתחלקין לז' שמות משש שש אותיות והסוד יתבאר לפנינו ומלת ובהו בו הוא שהנאצל עם כולם נאצל, וזהו כ"א כלול מעשר וכ"א שבת כשהאציל מה שהאציל ע"כ מי ששכח יום השבת מונה ו' ימים והז' הוא שבת ואין כאן חילול שבת כי כל המדות נקראות שבת ואם תעשה עיגול של ז' נקודות מאיזו נקודה שתתחיל תמצא שבת ז' :

ד"ה נפנה לפן אחר למה ננקד הב' של

נפנה לפן אחר למה ננקד הב' של בראשית בשני נקודות זה על גב זה והוא הנקרא שב"א, הוא משיב הנקודות הללו רמז למעור וע"כ זה על גב זה כצורתו ור"ל יוסף הצדיק שואב מחכמה עלאה דרך אמצעי מבלי הפסק וע"כ נקרא מקוה ומטהר ובמקומו יתבאר בעז"ה, ולמה הב' נקודות מולידים פתח בקריאת שוא לומר לך שהפתח היא בת זוגו של מעור.

וכשנאצלה [פתח שוא] נתגלית העטרה וע"כ נקראת עטרה.

ולמה נדגש הב' של בראשית והלא היא אות אחת מאותיות בג"ד כפר"ת שהם רכים וקשים ר"ל פעמים קשים בדגש ופעמים רכים ברפה.

וזה הב' למה יהיה דגושה ומשיב אע"פ שהוא אצילות הראשון ונאצל מכתר עליון שהוא לבן לעולם ר"ל רחמים ואין בו דין ואש אפי"ה יש לה דין וע"כ נקראת אני שמלת אני רומז בחכמה עלאה ותתאה ומלת אני רומז לדין, וכן נקרא בכר בכר לדין וע"כ הב' דגושה כי הנקודה שבתוך האות רומז ומורה קושי, ולמה הר' בראשית בצירי רומז לחכמה שהוא צרי העולם העליון והתחתון, וזהו הצרי אין בגלעד, אם רופא אין שם, שם כנסת ישראל גלעד קרי ביה ג"ל ע"ד ר"ל עד הגל הזה וכתוב גן נעול מעין חותם, ולמה ציר"י מוליד חירק כי חרק הוא לשון קושי כענין חרק עלימו והצרי מרפא החירק, והחירק המוליד צירי בקריאתו להורות על האמת כי היא צרי לכל חירק.

ולמה לא נקוד א' בראשית לומר לך שהנקוד מנענע האותיות כנפש המנענע את הגוף. והא' הוא המחיה את כולם והוא המנענען ואין לו ראשית אף כי הוא ראשית ואין לו אחרית אף כי הוא אחרית ואין שם ניקוד ונענוע לא בפה ולא במחשבה שאם בא בזה האדם נח לו שלא נברא א"כ למה הא' בפתח והל' בצירי הוא משיב הא' הוא בקריאתו שאתה פותח פיך והוא אויר שאינו נתפס ולהורות על מה שאמרתי, והל' הוא בצירי כי משך הא' ל"ף והל' רחמים והף' דין וזהו בהסתלקות הא' ממדותיו וננקד בצירי לומר לך כשהמקבל ראוי הוא צרי והוא ל' ואם לאו חירק והוא פ', והש' בחירק כאשר אמרנו ולמה נכנס הי' בחירק והוא אינו ננקד לומר לך שהי' רומז בחכמה וכל חולם בכתר ואע"פ שהיא האצילה העולם.

מצד מעלת הכתר היא נאצלה מן הכתר והיא למטה ממנו שהמאציל למעלה מן הנאצל. כמו החולם מן החירק שזה למעלה וזה למטה וכדי שלא יטעה אדם בזה בא הי' לעולם בחירק במקום שיש צורך, ולמה הת' ברפה לומר שהדין בבריאה היה רפה כענין שיתף מדה"ד עם מדה"ר וברא את העולם והרחמים גוברים יען שהן למעלה מן הדין כענין חסד ופחד כמו ביום עשות ה' אלהים ארץ ושמים שהשם קודם וכמו וה' שמים עשה שהו' רחמים וה' רחמים ואין רבוי אחר רבוי אלא למעט מן הרחמים ולהביא דין, זהו כל מקום שנאמר וה' הוא ובית דינו וכל מיעוט שבא למעט מצד שני רבויים אינו ממעט אלא דבר מה ואלולי שגברו הרחמים על הדין היה העולם לעולם בצער וקרוב לחיוב וא"כ אין קיום:

ד"ה נפנה לפן אחר בראשית עם אי"ק

נפנה לפן אחר בראשית עם אי"ק בחשבון לומר שהאצילות כולה אחד והוא ניצוצי הגחלת ויזהר האדם שלא יקח ניצוץ לעצמו כי הניצוץ שורף וממית, וראה והבן שכולם מאירות מן הגחלת ומשם נאחזות ואם באת להרהר אחר מדותיו של הקב"ה ירהר אחר מדותיך להמיתך כי המדות נקראות מדות יען שפועלות מדה כנגד מדה וגם ילוד אשה לא יוכל להשיג במדות האלו כי לא אפשר דא"כ אחר שיש השגה בדבר הגבלת מקום לאלהות ואפי' המדות אינם משיגים למה שלמעלה מהם ר"ל הנאצל אינו מכיר כח המאציל.

אך הוא מבקש לתת לו כח וחיות כי גבוה מעל גבוה שומר כ"ש המקיימם והמחיה את כולם לא יוכלו להשיגו אפי' עליונים ואצ"ל מין האנושי שלא יוכל להשיג במדותיו יתברך שמו.

כ"ש לבעל המדות והמדות האלו מצד האור היורד עליהם הם יודעים ומכירים שאין ערך לו ואין זולתו כמו שנאמר ישקני מנשיקות פיהו כי טובים דודיך מיין ר"ל זה היין רומז בחכמה עלאה ואומרת כ"י שהיא אצילות האחרון של פרד"ס לת"ת ישראל מן האור היורד ממך אלי אשר הוא בא אליך מן היין אשר הוא רוח אלהים והוא חכמה אני מכיר ויודע חלק ממעלתך, ומאחר שכן הוא יזהר האדם מלרדוף אחר השגה הזאת כי יפול הנופל ומי יקימנו רק ידע הנסתרות הם לה' אלהינו והוא צורך גבוה וצורך האדם והנגלות לנו לקחת סדר מוסר מהם פן יבא להחטיא את בשרו ולעולם האחד אינו נחלק לשנים אבל השנים שוים לאחד במספר קטן.

גם ב' בראשית פנה לאחוריו.

וראה ג' הביט למעלה וראה א' נתחבר עמהם ונולד ו' והמליכוהו בו' קצוות שהכל צריכים בו ר"ל מאחר שיצא מחבור אב"ג שהם כח"ב ראוי הוא להשלים ולהשקיט כל המחלוקת שהוא בעליונים כעין חסד ופחד שהוא מים ואש.

ובא הו' שהוא התפארת ונכנס ביניהם ומקבל שפע שניהם דין ורחמים כי בשפע המים נתבטל היצר ואין קיום ובשפע הדין שהוא האש יתבטל העולם כי תרד בכחה ויכלה הכל וזהו המחלוקת ובא הו' וחיבר שפע הדין ורחמים ועשה שלום.

וע"כ נקרא שמים שהוא אש ומים.

ויש לשאול למה לא נקרא שמו אש ומים ויש להשיב בעבור שרובו רחמים לקיום העולם ואל תאמר אחר שהוא מלך בששה קצוות אקחנו ומה לי

בה' מדות שלמעלה ממנו לכן מלאו הוא'ו בא'ו לומר לך שכל העשר מדות אחד הם.

וע"כ האי' בין שני ווי"ן שעם האי' הם אחד ואין לחלק מחצה על מחצה ואין להפריד האי' מהם כי המלך יש מלך עליו ומלך על כל מלך שהוא האי' והוא המלך על כולם וע"כ בא כל"מ להביט המלך אל האי' שהוא מלך עליו ואין להרהר בזה יותר כי הוא חייך ואורך ימיד, גם ר' בראשית פנה כה וכה וראה ק' ושי' ונתחבר עמהם ונעשה רק"ש העולים באי"ק ו' [שהם אבי"ג שהם ו'] ועוד שכללו של אבי"ג הם גי"כ ו', שבו לוי' הוא משך הוי' והוא יסוד עולם.

וכיון שעלה במעלת אי"ק ראוי הוא להיות משלים ומשקיט בין הנצח וההוד.

שנצח רחמים והוד דין ומקבל משניהם ועושה שלום ובעבור שהוא קרוב לעולם הגשמי יותר מן ת"ת לכן הוא נוטה אל הדין יותר ממה שנוטה אל הרחמים.

שנאמר לפניו ילך דבר ועל שלא היה נעלם כדאי להשתמש עם יסוד עולם. גנזו לצדיקים ונתן לו בת זוגו אח כ"י ובמקומו יתבאר בעז"ה.

גם א' בראשית פנה אל הבי' שהאי' האצילו ואמר הבי' שהוא החכמה בא האב אב לחכמה אב לבינה אב לאברהם ליצחק וליעקב אב למשה ולאהרן אב ליוסף ולרחל אמו הנה מאב אחד נאצלו כל הבנים ומבקשים מהאב להשקותם כי עייפים הם ומים קרים על נפש עיפה וזהו העניינים והאביונים מבקשים מים ואין ר"ל מבקשים גם המדה הנקראת אי"ן.

ור"ל העניינים ואביונים אלו שש קצוות שבזמן הגלות מבקשים מן האי' הנקרא אין, אך כת"ר חכמ"ה ובינ"ה אינם עניינים, לכן השמר לך עלות בהר הם כח"ב ונגוע בקצהו כל הנוגע בהר מות יומת שני מיתות יש כאן בענין ואם אין מתה אנכי מותא תניינא, גם שי"ן בראשית לקח ציורו והם ג' יודין וכי יי"י כי והעלה אותם לנו"ן פשוט חמשים שערי בינה כי האם נותנת ירושה ושררה לבניה שהיא נ' פשוט חמשים שערי בינ"ה והאב שהוא החכמה נותן לבן ל"ב נתיבות החכמה וע"כ נקרא ת"ת לולב לו לב וג"כ נקרא לב ון' פשוט.

גם בא י' בראשית ונתחבר עם שני פאותיו והוא טי"כ ועולים ט"ל הוא הט"ל שעתידי הקב"ה להחיות בו מתים הוא הטל שהחזיר נפשותיהם של ישראל במתן תורה גם נתחבר עם קצותיו ושב לז' לומר שהיה מברך הז' שהוא ההקף מטל העליון והיה קטן מכל האותיות לומר שהוא דבר נעלם ולא ישיגוהו לא בפה ולא במחשבה.

גם ת' בראשית נתחבר עם א' בא"ת ב"ש ג"ר ד"ק ה"ץ ו"פ ז"ע ח"ס ט"נ י"ם כ"ל להורות שבסוף כל השמטות יחזרו כולם בגחלת כאשר היו בכח.

בא וראה איך נאצלים זה מזה ונאחזים זה בזה ומתפרנסים זה מזה כשלשלת שאין פירוד ביניהם הסוף נעוץ בתחלתו השמר לך ושמור נפשך מאד כי יש מושל עליהם והוא הגוזר לא יוכל האדם להשיג גזירותיו רק זה יעיד האדם עליו שנעוץ סופו בתחלתו ותחלת המחשבה הוא סוף המעשה, ועל עשרה מאמרות שבהם נברא העולם בעל המאמרות הוא יודע, אך ילוד אשה יזהר וישמר כי השמטה קשה והיצר לוחם.

ולא יוכל להשיג ושמה יהרוס איזה הריסה שיש הירוס גדול ויש הירוס קטן ותועבת השם גם שניהם, גם יזהר האדם שלא יזיק שום נזק מצד עונותיו ועבירות הכתובים בתורה וביטול המצות כי כל אלו מגיעים למעלה ומונעים השפע והברכה מלרדת כאשר אבאר בעז"ה:

ד"ה נפנה לפן אחר בראשית הנגלה

נפנה לפן אחר בראשית הנגלה והנעלם עולים י"ח אותיות ר"ל בי"ת רי"ש אל"ף שי"ן יו"ד תי"ו הרי י"ח אותיות כנגד י"ח עולמות הוא שאמר רכב אלהים רבותיים אלפי שנאן ר"ל רבותיים ב' אלפים אלפי שנאן קרי ביה שאינן א"כ תוציא ב' אלף נשאר י"ח אלף, וגם הנגלה והנעלם של בראשית עולה זן באי"ק ר"ל שבראשית זן את הו' קצוות עיי חמשים שערי בינה וזהו ז"ן, וגם בראשית הנגלה והנעלם ונעלם הנעלם הוא ד"ן ר"ל בי"ת יו"ד תי"ו רי"ש יו"ד שי"ן אל"ף למ"ד פ"א ופעמים בה' שי"ן יו"ד נו"ן יו"ד וא"ו דל"ת תי"ו יו"ד וא"ו, הרי כאן אותיות ד"ן לומר שבראשית דן את העולם.

עיי דל"ת ונו"ן שהם דו פרצופים וזהו דן אנכי ולומר שהתחלת הדין מבראשית וע"כ נקרא בכרי בכר לדין, והעלה אותיות ד"ן באי"ק עולה קפ"ז והנה קפ"ז עולה יהוה אלהים כאשר אבאר שהקו"ף לבדו הוא יהוה וא' יותר מקפ"ו לומר לך שבראשית האצילה ה' אלהים אחד אלו הד"ו פרצופים ויקרא את שם אדם.

ויהוה במילואו עם אלפין עולה אדם.

ר"ל מ"ה אדם ותדעהו כענין וידע אלהים קירב הד"ו פרצופים וכן הוא כיון שאדם עולה בחשבון זה קרבהו אל הרחמים.

גם הדין אותיות אלו מתחלפים בא"ת ב"ש ועולים ק"ח אותיות ר"ל שבראשית מזהיר את האדם לקחת את כולם ליחדם יחוד גמור יחוד אמת כי כולם מאחד נאחזים ולכן הוא ראש על כולם.

וצריך לדעת הנסתרות במה מדברים ובמה רומזים ולא לחקור אחר המדות וזהו קח לך בשמים ראש הוא מ"ר שהוא מתהפך ר"ס ר"ל בשמים רומז למדות עליונות לדעת המצות איך מתקשרים במדות וזהו קח לך המדה ע"י המצוה ולא לחקור אחר המדה כי קח מתהפך חק והוא עולה גהינם לומר לך שלא להפריד ושלא לחקור כי ח"ק הוא והשם הוא היודע ובעלי הקבלה אמרו כי יש דברים שגם ממט"ט נעלמו:

ד"ה נפנה לפן אחר למה ב' בראשית

נפנה לפן אחר למה ב' בראשית גדולה.

יש להשיב בעבור שיש חכמה עלאה ותתאה חכמה עלאה בעולם העליון וחכמה תתאה בעולם התחתון הוא עולם השפל ע"כ הבי' גדולה לרמוז חכמה עלאה שהיא ברכה ומשם חיים כולם כענין אלהים חיים, אלהים בינה חיים חכמה.

וכשתאמר ברכה מלשון בריכה שהיא מהברוך וזהו ברוך אתה מלשון אתה אתה לו הברכה מהברוך ומברך העניים והאביונים ומלת ברוך פעול מעלת העלות והכל יתבאר בעזרת השם יתברך:

ד"ה שאלו מתיבתא דרקיע מקב"ה מהו

שאלו מתיבתא דרקיע מקב"ה מהו בראשית א"ל חכמה, א"ל מהו חכמה, א"ל חט"י כ"ז אותיות כל"מ מלך הפועל בכ"ז אותיות וזהו הביט בחכמה וברא את העולם, אמרו לו אמרת ח"ך מהו מ"ה, א"ל זהו הכי כי הכי שהוא מ"ה לוקח ג' אותיות לפניו והם חט"י וגי' אותיות לאחריו כל"מ והכי באמצע, א"ל איך הוא הכי מ"ה, א"ל הכי מלא הוא ק' והקו"ף הוא קפ"ו.

ויהו"ה מתרבע קפ"ו וכיון שהכי הוא הו"י תמלאהו יו"ד ה"א וא"ו ה"א הוא מ"ה וזהו חכמה, וזהו הם המדברים אל פרעה מלך מצרים בכח ה"ס שהוא הו"י"ה וזהו חכמה ה"ס כ"ח משה ואהרן וזהו יהו"ה שלחני, א"ל מהו חכמה עלאה, א"ל חכמת אלהים ר"ל חכמה האציל אלהים שהוא הבינה, א"ל ומהו חכמה תתאה, א"ל חכמת שלמה ששלמה האציל החכמה ומהו שלמה א"ל ויקרא לו ה' שלום, מהו שלום ויבא יעקב שלם, ומהו שלם זה יוסף הצדיק מה שאירע ליעקב אירע ליוסף, א"ל אימא חכמת שלום מהו הה', א"ל הה' הוא ה' אחרון שבשם בן ד' וניתן לשלום לקיום העולם.

וזהו שלמה וזהו בראשית האצילה ה' ושלום האציל ה' זה חכם וזה שלום זה ניתן לו מה שהאציל וזה ניתן לו מה שהאציל זה חכמה וזה שלמה, א"ל ומנין שהה' היא הבינה, א"ל בינו הו"י"ה י', קוץ הי' הוא כתר וגוף הי' חכמה.

ה' בינה.

ו' ת"ת.

זרועותיו חס"ד ופח"ד שוקיו נצח והוד והמעור זהו ו'.

ה' האחרון אם אינו ענין אליו תנהו ענין לגילוי עטרה וזהו שם העצם שמתהפך לעולם הו"י"ה ובמקומו יתבאר בעזה"י.

א"ל הה' עם כלל הו' איך בא לבדו אחר הו', א"ל חכמה עלאה נקראת יו"ד שנעלמת מן העליונים ושלמטה ממנו וחכמה תתאה נקראת י' שנעלמת מן עולם השפל ושלמטה ממנה.

והר' רומז בבינה והנה עלה יו"ד התחתון ונכנס בר' ונעשה ה' וירד היו"ד העליון ונכנס בר' ונעשה ה' וזהו ה' ראשון וה' אחרון על ראשון ראשון ועל אחרון אחרון שהבינה נתנה ה' הנעלם לחכמת שלמה וזהו החכמה בבינה ושניהם בדעת כי הה' אחרון הוא עם הדעת:

ד"ה ברא האצילות האציל אלהים הוא

ברא האצילות האציל אלהים הוא הבינה כי האצילות קודם מכל דבר הוא אצילות החכמה שנאצלה מכתר עליון וכל הדברים והאותיות נאצלו עם החכמה ומן החכמה לבינה וכן כולם.

ועתה בא לומר לך שבראשית שהוא חכמה ברא אלהים שהוא הבינה ובריאה ויצירה ועשיה כולם כינוי לאצילות, ובעבור שנקרא האצילות הראשון שהוא הכתר מן הבי' בראשית ע"כ קרא חצי בר"א שי"ת שהוא ברא אצילות שהאצילות אלהים וזהו רבא ברא גברא הפך שמו וברא ומכאן אתה למד והכל בכח האי' בר"א אבי"ר שכל אברי האדם היו בכחו ועתה האצילה החכמה אבר אבר לעצמה שהם יד ימין ושמאל ולב שוק ימין ושמאל וברית ועטרה ואז אמר לעולמו די וניתן רשות והאצילה השמטה ערלה וקליפי ערלה ימין ושמאל ובמקומו יתבאר בעזה"י.

והעטרה האצילה עולם הגשמי וכולם נאחזים מהאדם שהאצילו חכמה בכח האי' ומשם ניזונים ומשם חיים וזהו לפני לא היה אל ואחרי לא היה סוד כל השמטות, ברא הרי כאן ג' מדות כח"ב שהיו בכח ויצאו לפועל והעולם על ידם קיים כי הגי' מתוך דקותם ומעלתם עשאו ראש אחד מ"מ גבוה מעל גבוה שומר ועלות העלות מקיימם ומזה אל תזוז רק בזה יהיה דעתך לעולם.

ועתה הבינה הנקראת אלהים אשר נאצלת מבראשית האצילה המדות כסדר ועל פיה יחנו ויסעו והיא על גזירת עלת העלות ונקראת אלהים בעבור שדנה את העולם בדין וע"כ נקרא המלך המשפט ר"ל מלך שהוא משפט ואלהים מורה דין, ויש לשאול ולמה לא קראהו אלוה בלשון יחיד כי אלהים מורה ריבוי.

כמו אלהים קרובים, ויש להשיב בעבור שהפחד הנקרא אלהים ואדני נקרא אלהים ואלה קמוצים וסתומים באמצעות הבינה ע"כ נק' אלהים כי היא האצילה עוד אלהים.

וראה והבן כי אדם החיצון נקרא אל אלא שהוא אל לא יושיע כי הוא המתפרנס מהאל המושיע והוא אדם הפנימי.

גם אלהים היה אל ה"ם ר"ל חוזק שלהם וי' להורות שהיא מתשת החוזק מלרדת בכח, וגם בא לומר שהיא מלה מורכבת ור"ל מא"ל י"ה ואם תהפכהו הוא אלם והי' שנתחבר עם אל"ם הוא הי' מבראשית ונכנס בר' הרומז בבינה ונעשה ה' זהו י"ה כי הוליד והוא לא חסר ר"ל תראה ההי' והי' עומד ונתחבר עם אל"ם ושב אלהים וזהו נשמת אל"ם שלא הי' מראשית דבר ועכשיו הוא מראה כל דבר בפועל וזהו אלהים ועכשיו נקרא אלהים בפועל.

וא"כ יש לדעת כי כל השמות שנשתמשו בה בעלי העבודה כולם כלולים במלת אלהים, ואגיד לך חלק נקרא ים שכל הנחלים מתמלאים ממנה ומלת ים במלת אלהים וים עולה חמשים הם נ' שערי בינה ואם תהפכהו הוא מי וזהו מי יתן והיה לבבם זה מי יתיצב לפני בני ענק ורבים כמוהו, הי' ראשון שבשם בן ד' רומז עליו וראה שההי' הוא בשם אלהים והי' מצטייר ד"י וזהו והריקתי לכם ברכה עד בלי די ואם תהפכהו הוא י"ד

על שהאצילה יד חזקה ויד רפה כי היו בכח הבינה ועיין שלקח היי כללו והדי כללו ושב אדניי נכלל מה שאמר שהיו"ד והדל"ת לקחו כללם ר"ל בחשבון קדמי, כי אדניי בת אלהים ואם תחבר האי של אלהים עם המי הוא אם זהו שלח תשלח את האם ואת הבנים תקח לך שאין התבוננות מגיע שם ואם תחבר מ"ם של אלהים עם ההי הוא אדם והוא ת"ת הנקרא אדם ופקח עיניך וראה שאם הבנים ילדה בן ואם תעיין אל של אלהים הוא אל והוא חסד עולם הנקרא אל ואם תקרב היי של אלהים באל הוא אלי, אלי למה עזבתני שני פעמים אלי אלי ואם תבא לדקדק כפי הדין והאמת הי במילואו הוא וי ובציורו הוא ד"ו וכמו שהוא הוא הי הנה הוד והוא מעבר אשה אשר דרך שם עוברת לכן חייבת במצות לא תעשה כי הוזהרה בעוברת דרך שם, והנה האי של אלהים במלואה הוא משך הוי הנעלם והוא יסוד עולה כי וי הנגלה נרמז במ"ה של אלהים שהוא אדם ואם תחבר אותיות אלהים זולת ההי עולה א"ף הוא הפחד אף חובב עמים, ואם תקח אחי היי וההי של אלהים ותצרפם ההי והיי עמהם שהם י"ם הי"ץ [בא"ת ב"ש] עולה נצח, ואף אם חסר הרמז רמז, והנה אם זי הבנים שמחה הללויה כי הכל היו קמוצים וחתומים באמצעותה ונקרא שם אלהים בבריאה ל"ב פעמים לומר לך אלה הם ל"ב נתיבות חכמה שהבינה מקבלת מהם ובעבור שנקראת חכמה תורה רשומה והתורה התחילה בבי והשלימה בלי והם ל"ב וע"כ נקרא ת"ת ישראל ל"ב:

ד"ה ושאלו מתיבתא דרקיע למה התחילה

ושאלו מתיבתא דרקיע למה התחילה בבי והשלימה בלי יתחיל באי וישלים בתי והשיב שהבי והלי עמם משתמשים כולם.

כמו בי בו בה לי לו לה משא"כ בכל האותיות, ומלת אלהים עולה פ"ו ושאלו גם בזה מהו פ"ו, א"ל פ"ו פ"ו, א"ל ומהו פ"ו פ"ו, א"ל היי היי, א"ל מהו היי היי, א"ל כ"ב אותיות התורה שנכתבו מתורה רשומה שהיא נובלות לתורה שבכתב הנקראת ת"ת ישראל וזהו ישראל אשר בך אתפאר הרי כאן ד"ב וע"כ נתנה תורה לישראל לזכותם יען שנאצלו ממקום ישראל דומה בדומה.

א"ל איך נולד מפ"ו אחד פ"ו שנים, א"ל פ"ו הפי מוליד וי והוי מוליד פי בא"ת ב"ש הרי כאן פ"ו והנעלם של פ"ו פ"ו הוא היי היי שהן כ"ב אותיות הנה הכל באמצעות אלהים העולה פ"ו שהוא הבינה, ונקרא אלהים בינה ר"ל ב"י נ"ה כי היה העולם עם כללו נ"ה ר"ל ב"י היי ממני בגזירת עליון כי בי רשות ניתן ר"ל משה אמר הן אני ערל שפתים וכן הוא אומר הן קרבו ימיך למות בינה בן י"ה הוא הוי ומשך הוי הנקרא יהו"ה

יהו"ה העולים ב"ן בנה פעמים בלא יוד ועולה ז"ן כי היי בכח החכמה [שהיי בחכמה היתה בכחו] ועתה יצא בפועל בבינה אם הבנים לזון את בניה והז' ז' בנים והנ' נ' שערי בינה, גם בזה שאלו מהו ז"ן, א"ל ע"ט, א"ל מהו ע"ט, א"ל ז"ן, א"ל מהו ז"ן, א"ל וי"י, א"ל מהו וי"י, א"ל תביר, ור"ל אותיות זן בא"ת ב"ש הוא ע"ט ואותיות שניות של זן זין נון הוא וי"י והוא צורת תביר ור"ל אם תאהבו את ה' אלהיכם לעבדו בכל לבבכם גם אני אזון אתכם ואתן מטר ארצכם בעתו.

ואם לא תשמעו אל מצות ה' אלהיכם לעבדו יצא הע"ט מלפני ויכתוב עליכם וי"י כי תפלו ביד אויביכם ותשברו וזהו תביר ואבדתם מהרה.

גם שאלו מהו בינה, א"ל בי"ת יו"ד נו"ן ה"ה, א"ל היינו בינה, א"ל וי"ו י"ה, א"ל מהו וי"ו י"ה, א"ל זך וישר אתה, א"ל מהו זך ומהו אתה, א"ל אותיות שניות של בינה הם וי"ו י"ה ועולה ז"ך הם כ"ז אותיות התורה שבכתב הנקרא אתה ואתה תשמע השמים ר"ל היו באמצעות בראשית ונאצלו עם הבינה ועתה הם באמצעות הבינה, גם ישאלו מהו בינה, א"ל זי"ן סמ"ך, א"ל מהו זי"ן סמ"ך, א"ל סמ"ך הזי"ן, אמרו היינו בנים אתם לה' אלהיכם ר"ל בינה היי והנ' סמך הה' והב' זין היא סמך הזי"ן בנים, א"ל מהו זי"ן סמך, א"ל יהו"ה אלהים ואי עליהם.

ועל ידם שהם ד"ו פרצופים העולם ניזון ר"ל זי"ן סמ"ך עולה קפ"ז הק' הוא הויה ופ"ז הוא אלהים ואי עליהם.

ועוד שאלו מהו אלהים הבין דרכה, א"ל דרכה של חכמה, א"ל מהו דרכה של חכמה, א"ל תורה, א"ל מהו תורה, א"ל חיים כי היא חייך ואורך ימך ר"ל אי של אמת.

וי"ה של אלהים הם אותיות הי"א ואי חיות של אמת וי"ה חיות של אלהים ומתורה רשומה הנקרא חיים.

אלהים חיים אלהים בינה חיים חכמה, וגם יש לנו לדעת קב"ה קרא שם המדה הג' אלהים ובאיוב קראוהו בינה בינה במ"ק עם המלה אלהים ב' בינה לקח כללו ועשה ג' והבינה נקרא ג'.

לכן יש לה עוקץ למעלה וזנב למטה לקבל ולהשפיע, היי לקח כללו ועשה מ"ה הוא יוד האו הא שגם הבינה נקרא יהו"ה וידעת שהבינה הוא אוצר הכתר והחכמה והעטרה אוצר לכולם ואנו מברכים ק' ברכות בכל יום להריק האוצרות ולמלאותם, ולקח הנ' של בינה כללו ועשה קמ"ה ק' ברכות למ"ה שהיא הבינה יו"ד הי"א וא"ו הי"א הה' לקח כללו ונעשה יי לומר שכל העשר צריכים לקי ברכות.

והברכות יורדות דרך מ"ה כמ"ש איוב והחכמה מאין תמצא.

ואיזה מקום בינה ומה בינה בכולם.

ואמרו ב"ה שהחכמה נאצלה מכתר עליון הנקרא אי"ן והבינה מא"י שהיא כתר וחכמה, ולדבריהם היה מן הדין לומר חכמה מאין תמצא אי"י מקום בינה אך הכוונה הוא כך ו"ה שהם דו פרצופים חכמה מאין תמצא ו' אי זה משך הו' שהוא יסוד עולם.

אי"י שהוא הכתר והחכמה האצילו הבינה ומלת זה ר"ל שגם הז' הנשארים הם של בינה הנקרא ה' ויבא זה כמו ויאמר אל האדם הן יראת ה' היא חכמה וסור מרע בינה משמע שבינה אינה אפשרות היכולת וזהו מי יתן והיה לבבם זה ר"ל מדה הנקראת מי ובמקומו יתבאר בעזה"י.

וגם ברא נפתח כולו בעבור שהב' משפיע בבינה שהיא הר' והר' לבנים והא' הוא הגוזר אך נקוד אלהים נצטרך לדעת הא' של אלהים בגי' נקודות והוא הנקרא סגול שלא תקח האם לעצמך ותאמר מאחר שיש לי יניקה מן האם אקחנה לעצמי כי היא עיקר אלהות לכן באו גי' נקודות תחת הא' ר"ל הבינה הא' שלקח הגי' נקודות היינו הגי' מדות תחתיו ולכן הגי' נקודות מולידים נקודה אחת והוא חולם לומר לך לחולם אנחנו, וגם החולם לעולם מוליד גי' נקודות לומר לך אני האצלתי אתכם וסגול מלשון סגולה והל' מקבצם לומר לך שהל' מקבץ השפעתם, והנקודה שהולידה גי' נקודות למה קראוה חולם הוא משיב חלם מלשון חלום דבר שאינו נתפס רק זו הנקודה חומל וסולח, גם הוא מלשון מלח לומר לך כשם שהמלח הוא דבר קיום ומקיים כן הנקודה הנקראת חולם והוא לחם הזן והמפרנס עליונים ותחתונים, והנה אתה רואה בעיניך שכל הדברים הטובים מולידים הנקודה הנקראת חולם.

הלא תראה שגם לוחם עם האויבים לעתיד לבא ובמקומו יתבאר בעזה"י.

וכל זה בעבור שהוא לבן כשלג וכצמר חיוור ורחמים לעולם.

ולכן בהיותו עם מדותיו הם רחמים ובהסתלקו נסתלקו הרחמים.

ולזה אמרה תורה והדרת פני זקן מפני הדור זקן עליון.

שהוא לבן דוגמא עליונה וראה בעיניך שרבי יוסי הגלילי אמר אפי' יניק וחכים ואיסי בן יודא אמר אפילו זקן אשמאי וכוונת רבי יוסי הגלילי זקן העליון האציל החכמה וא"כ קנה חכמה וגם יניק הואיל וחכים קנה חכמה וראיתו ה' קנני ראשית דרכו מאמר החכמה ה' קנני ראשית דרכו ה' שהוא הכתר קנני שאני ראשית דרכו וגם זקן זה קנה חכמה.

ואיסי בן יודא שאמר אפי' זקן אשמאי שגרם נזק באשמתו הואיל והוא לבן אתה צריך להדרו ולא בא לחלוק על ת"ק אך ת"ק סבירא ליי' זקן וחכים ולא דרש לא נוטריקון ולא הפוך קנה חכמה מקנה יניק וחכים שאמר רבי יוסי ר"ל חכים בנסתרות שהיא חכמה אמיתית אהוב למעלה ואהוב למטה ואין הכוונה שלמד ספרא וספרי ותוספתא.

או שיתא סדרי משנה או כולהו תלמודא.

חלילה וחלילה כי זהו יסוד שאין עקרו וכחו חזק.

ואמשל לך משל למה"ד לאדם שנסתם חוש ריחו שאין אכילתו מוטעם
זולת הריח אך הריח עם האכילה הוא מוליד הטעם.

וגם מי שלא מילא כריסו משנה ותלמוד לא יוכל לרדת בסתרי תורה כי
כל הנסתרות בתלמוד נסתרו ופנו אותם מפנה לפנה.

אך זה עם זה הוא יניק שקנה חכמה והוא דוגמא עליונה וכן כל חכם
סתם שהזכירו חז"ל בדבריהם הוא חכם בנסתרות.

ר"ל לדעת ולהשיב היכן המצות נוגעת ומה תועלתה ובמה היא רומזת
וראה משארז"ל בפי האיש מקדש.

הרי את מקודשת לי ע"מ שאני חכם אם שואלין אותו דבר חכמה ומשיב
מקודשת ואם לאו אינה מקודשת.

וכמה עוורי השכל המתפארים בעוורון שלהם נושאים ונותנים והכל הבל
כי לא יועיל דבר וטועים לומר שאם למד לישא וליתן זהו חכם.

וברוך השם ששילם להם כפעלם.

והשליך עיני העוורון בעיניהם ולכן אף כי עינים להם לא יראו מאמרם
שארז"ל כל ששואלין אותו דבר חכמה ומשיב שלא אמרו דבר הלכה או
דברי תורה ומכאן יש לנו לתלמוד שאפילו למד ספרא וספרי ותוספתא
וכולהו תלמודא לא יקרא חכם.

כי מה תועלת לו בכל אלה אם לא ישתדל לדעת עקרם ויסודם שכל
דבריהם סודות נסתרים.

וגם בחולין ארז"ל אם הורה בה חכם מה חכם הוא זה אם לא ידע עיקר
עניני השחיטה וענין ע' טרפות מאין להם המכה ולמה הסרכות משונות
יש סרכא כשירה ויש סרכא טריפה נשחטה ונטרפה למה נזדמנה ומה
טיבה ומה עניינה מלתא דלא רמיה עליה ולא ידע איך יוכל להורות.

ובא וראה כמה כח ידיעת החכמה ה' בחכמה יסד ארץ ראשית חכמה
יראת ה' וכתוב חכם בני ישמח לבי גם אני.

אין הכוונה לתלמוד פשטים מבלי טעם וריח רק שישגי החכמה הנזכרת
וזהו גם אנ"י שגם השכינה הנקראת אני שמחה, ותמה אני עליך עד מתי
תלך בעוורון הזה עני הדעת ומרוד השכל.

פקח עיניך וראה מה שאמרו לו חכמיו ישכילו זאת והכוונה הוא להמשיך מחכמה עלאה לחכמה תתאה וגם ארז"ל חכם מתיר את הנדר.

ולא אמרו ידען או למדן עד שהעמידוהו שהוא ראוי להיות כאחד מהחכמים וזולתם כולם הדיוטים אצל הנדר.

גם אמרו חכמים המה להרע ר"ל שהיו משנים הצינורות ולא היו משפיעים טובה בעולם.

וגם אמרו מי כהחכם יודע פשר דבר ר"ל ה' של החכם שהיא חכמה תתאה והיא של חכמה עלאה וגם אמר הלה' תגמלו זאת עם נבל ולא חכם.

שהיו מפרישין הה' מיהו"ה ובמקומו יתבאר בעז"ה, לכן אחר שנוקן אדם ונתלבן שב לדוגמא העליונה כולו לכן צריך להטיב מעשיו ולטהר ידיו ולא ימצא דבר בבגדו ר"ל עון בגופו שהגוף מלבוש הנפש שיש עבירה כוללת עבירות הרבה ובעשותה כאלו עבר על כולם.

וצריך להיות רחמן בתכלית הרחמים ובמקומו ית' בע"ה.

וראה כי ה' של אלהים בחולם וה' של אלהים בחירק לומר לך פעמים הוא בחולם עם העולם חומל מוחל וסולח ופעמי' הוא בחירק קרח מן המצות.

רחק רחקו ממנו חרק עלימו אך חמל ומחל כשחקר ורקח ר"ל חקר בדרכה של תורה ורקח מלשון רוקח.

ובא החולם בלי מבלי ו' שאין מעלת הו' כמעלת הלי', גם בא ה' בין הה' והמ' ובמקום חירק לומר שהכתר בחולם וה' בחירק.

ועתה בפעם הזאת פקח עינך וראה ואור קנה מקנה נתמלא אלהים בכחותיו פעמים צהר ופעמים צרה, א"ל ר' פתחתי עיני וקויתי לראות אור וראיתי חושך מהו אלהים בכחותיו ומהו צהר וצרה, א"ל אגיד לך ולא תשאל א"ל אם לא אבין אשאל.

א"ל אין לדבר סוף, א"ל הרשום בכתב אמת ר"ל ירשום האמת ולא אוסיף, א"ל הכל אמת, א"ל ראש דברך אמת, א"ל ראש דברך אמת ולא סוף דברך אלא מסוף דברך ראש דברך אמת, א"ל ראש דברך צריך ביאור מסוף דברך, א"ל אי"כ שמע נא נתמלא אלהים בכחותיו אל"ף למ"ד ה"ה יו"ד מ"ם כחותיו הם אותיות הנעלמים ועולים כולם רצ"ה, וחילוף רצה צרה ור"ל רצה ה' אלהינו כעמד ישראל ואל תפלתם שעה ופנה וראה את רגליהם רגל ישרה וקבל תפלתם ושבו הכחות לצהר בעולם.

ואם לאו נתהפך הצהר לצרה וקם הצר הצורר הוא אחיזת המן וס"ם וכוחותיו.

וכשישלוט עליהם אז הם שבים בתשובה הוא אלהים ומיחדים כוחותיו שהם י"ג אותיות.

ודע כי אלהים לקח שלישי האלפא ביתא.

ר"ל כשתמלאהו תמצא בו ט' אותיות מהאלפא ביתא בעבור שהט' הוא תשלום כל החשבון וכן אלקים הוא תשלום כל חשבון אם לטובה ואם לרעה כי הוא הזכות.

ועתה אגיד לך את שאהבה נפשך אח"ד שלשים שמונה מאות שלשים ארבעים ארבעה חמשה עשרה ששה ארבעה ארבעים שש מאות א"ל השכלת א"ל ר' עינים לי ולא יראו א"ל העבודה עלה קרום במוחך, א"ל אדה"ר גרם, א"ל ובקבלת התורה לא סר, א"ל החזירה בעגל, א"ל ומתי יוסר א"ל ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד.

א"ל א"כ מה אומר לך, א"ל א"כ תתבטל התורה, א"ל א"כ נצחתני, א"ל אלהים במילואו כמה אותיות הם א"ל י"ג הם, אלף למד הה יוד מס, א"ל אלף אחד, למד שלשים, פ' שמנה מאות במ"ג וכן כולם ותעלה כולם בחשבון והם ו' אלפים קכ"ו וידעת שקכ"ו ק"ו הוא קו האמצעי וכי היא בת זוגו הנקראת כף אחת שנאמר כף אחת והם ד"ו פרצופים המנהיגים עולם השפל.

וכמה שנים ינהגו הוי אומר ו' אלפים וזהו שאמר רב קטינא ו' אלפי שני הוי עלמא, והנך רואה בעינך אלהים הרמוז בבינה הוא מלך על ז' שמטות והוא היובל הגדול, גם תמנה כל האותיות והם ס"ה הוא אדנ"י בא"ד וזהו יחזרו הדברים בבינה:

ד"ה שאלו את רבי מהו בינה, א"ל

שאלו את רבי מהו בינה, א"ל מפני שיבה תקום, א"ל וקמת ועלית, א"ל ר' אימא לן ונבין א"ל אמרתי לכם, א"ל א"כ יכתוב מפני שיבה קום.

וקום ועלה אל המקום א"ל מתקום קום, א"ל זה קשה מן הראשון, א"ל זהו מתוק מכולם, א"ל ר' סגרת השער, א"ל פתוח ועומד הוא א"ל א"כ כנס א"ל צדיקים יבואו בו, א"ל א"כ רשעים אנו.

א"ל אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא, א"ל ר' תזכה בטוב ואימא לן, א"ל ולא הייתם במעמד הר סיני, א"ל מי יודע א"ל אבל אני הייתי במעמד הר סיני ושמעתי.

זו מדה בתורה בינה ב' פעמים יי פעמים ב' ני פעמים ה' ה' פעמים ני עולה תק"ס ור"ל מפני שיבה תקם מפני חכמת אלהים שהוא פני השיבה שהשיבה הוא כתר נאצל תקם שהוא הבינה, ולכן אמר וקמת ועלית ר"ל ו' של וקמת ועלית קח משך הו' עם תי"ו ועלית ועלה אל הבינה ומתקם קום ר"ל הבינה יאמר לכ"י קום בתולת ישראל.

זהו מתוק מכולם ר"ל מתק"ס קום בתולת ישראל כי היא גאולת ישראל.

ושרש למעלה ואז השער פתוח ואפי"ה צדיקים יבואו בו.

פעם אחת היינו הולכים לטבריא ושאלו לרבי בדרך מהו אלהים, א"ל אזנים להם ולא ישמעו, א"ל מהיכן נשמע, א"ל הקשיבו שמעו בת קול ואמר אם אד"ס, א"ל לר' זה הקול מאין א"ל האלהים יעננו בקול, אדהכי והכי בא אליהו ז"ל א"ל שלום למר במה קא עסיק קב"ה, א"ל ובמה קא עסקיתו אתם, א"ל מהו אלהים.

א"ל וקב"ה בהא קא עסיק מאי אלהים, א"ל ומאי קאמר א"ל א"ס אד"ס וא"ס אד"ס א"ל איכ יש א"ס לא"ס ואד"ס לאד"ס.

ר"ל אלהים נקרא בינה אלהים נקרא כ"י, ומלת אלהים א"ס אד"ס בגי', ור"ל הבינה היא אם ת"ת ישראל הנקרא אדם שנאמר ואתנה צאני צאן מרעיתי אדם אתם, וכ"י היא אם האדם הגשמי הנקרא אדם, וכיון שכך הוא חייב האדם לקום מאמו ר"ל בהיפוך אותיות ד' עם למ"ד שילדתו ושם אם עליה כי היא דוגמא עליונה, ובא וראה מה אמר רב יוסף סגי נהורא לחביריו כד שמע קל כרעיה דאמיה דקאתי אמר איקום מקמיה שכינה ר"ל דוגמת שכינה, וראה האם כי היא מוכרחת ואינו כן באב כי אינו מוכרח וכיוצא בזה אמרו כל המוסיף מוסיפין לו ודלא מוסיף יסיף אמר רב יוסף תקבריה אמיה א"כ הא"ס היא כ"י בינה בי"ת יו"ד נו"ן ה"ה שנים עשרה ארבע מאות עשרה ששה ארבעה חמשים ששה שבע מאות חמשה חמשה, ר"ל בינה במילואו י"א אותיות, ומולידים תיבות חצי גימ"ל במ"ה הוא אחד ואותיות נ"א, ואמר אנא שא נא פשע ר"ל כיון ביחוד ובקש מאנא תן ב' ווין של יהוה יהוה לבקש מהבינה אם הבנים לישא כ"י הנקראת נא ואז יתכפר פשע ישראל וזהו אל נא רפא נא לה קנה מקנה קנה חכמה ומה קנה אותיות מרובעת, א"ל ר' והא כתיב בהמתך לא תרביע כלאים, א"ל דמיתי לא דומה בדומה הוא אותיות התורה כולם קדושים הם ובתוכם יהו"ה, א"ל מאי עד ת' כמה הם, א"ל כ"ז, א"ל תוציא כ"ו הרי כאן הויה ואי יתר הוא האי המקיימם כי קריאת האי עליהם, ואם תמלאם הוא כך אלף בית גמל דלת הא ואו זין חת טת

יוד כף כף למד מס מס נון נון סמך עין פה פה צדי צדי קוף ריש שין תיו
והנה הנעלם של האלפא ביתא הם אותיות מ"ה זהו ובתוכם יהוה.

ר"ל הוי' במילואו עולה מ"ה צרף הנגלה והנעלם של האלפא ביתא והם
ע"ב אמרתי עולם חסד יבנה והנה כל האותיות נגלה ונעלם עולים חס"ד,
וזהו החסד הרה וילד פחד.

ועתה עיין וראה נעלם האי' פי' ונעלם התיו וי' הרי כאן פי"ו, הרי אמרנו מאי'
ועד תי' נגלים ונסתרים עולים חס"ד, ומנעלם האלף ומנעלם התיו הוא
פי"ו שהוא אלהים, וזהו המים הרו וילדו חשך אברהם הוליד את יצחק,
אי"ל מהו אלף אי"ל פלא אפל.

פלא במופלא ממך אל תדרוש, אפל שלא תוכל להשיגהו, ובמילואו אלף
למד פה ר"ל האלף הוליד פה היא מדה הנקראת פרה אדומה, ולמד
מלשון מוליד וזהו נעוץ סופן בתחילתן שהכל מן האלף גם למד אלף פה
עולים פי"ר.

והוא ר"ף (וזהו צינן את הנקבה) ובמקומו יתבאר בע"ה.

ואותיות מתרבעות בהר ה' יראה ר"ל הבינה נקרא הר ורבעו כתר עליון,
ר"ל בינה ב' פעמים ב', יי פעמים יי, ני פעמים ני, ה' פעמים ה', הרי כאן
ב"א תרכ"ט ר"ל בכח תר"כ שהוא כתר האצילה הטי', אי"ל ומהו טי', אי"ל
בטן הוא פרי העץ כי הטי' פנה למעלה ולקח אות השביעי והוא ב' פנה
למטה ולקח אות הז' והוא נוי"ן והטי' באמצע כי השביעית אליה מתערבין
וזהו בטן.

אי"ל מהו ה"ר אי"ל ראיתי אנשים גדולים והלכתי וישבתי לפניהם
ואמרתי להם מהו ה"ר דכתוב בהר ה' יראה ואמרו לי זה הקב"ה יאמר
אותו, והלך אחד מהם לפנינו למעלה ושאל וראינו אותו שירד וישב
למקומו ואמר כי ההי' יש לה גי' נעלמים "הי"א"י והי' הנגלה הרי כאן כ"א
הוא אהיה כתר עליון, והבטן היא נקודה קטנה ובאה הנקודה ונכנסה
במקום הבינה שהיא ר' ונעשת ה' זהו ה"ר ר"ל עתידה כ"י להתעלות
בבינה ע"י ת"ת ישראל בגזירת אהיה הוא הכתר ובמקומו ית' בעז"ה.

אי"ל ומהו כתר אי"ל הגד הוגד לי שהכתר במ"ק א"ז, אי"ל ומהו אז, אי"ל
כשעלה משרע"ה ברקיע אי"ל להב"ה מהו אז ישיר משה, אי"ל הב"ה אז
ימלא שחוק פינו, אי"ל עתיד הב"ה שהוא האי' להלביש למשה ז' מדות
ר"ל להשפיע ולברך מדתו של משה שהוא הנצח ר"ל במתן תורה
ולהסתלק זוהמת הנחש.

ויהיו ישראל כמלאכי השרת ועתיד להחזיר הזוהמה בעשיית העגל וילכו
בגלות ועתיד לסלקו בזמן הגאולה שנאמר אז ימלא שחוק פינו, אי"ל משה
אי"כ אשרי כל חוכי ל"ו, אי"ל הב"ה למשה מהו ל"ו, אי"ל כף, אי"ל מהו
כף אי"ל פי"ה, אי"ל מהו פי"ה, אי"ל ה"ה, אי"ל אי"כ היינו קנה בן קנה, אי"ל

מהו קנה בן קנה א"ל הי"ה, א"ל מהו הי"ה א"ל א"א, א"ל מהו א"א א"ל אז ישיר משה אז ימלא שחוק פיננו, א"ל הבי"ה א"כ אשרי כל חוכי ל"ו ר"ל ל"ו בא"ית ב"ש הוליד כ"ף ונעלם הכף הוא פ"ה ונעלם הפ"ה היא הי"ה, א"ל א"כ היינו קנה בן קנה ר"ל ה' ראשון שבשם בן ד' שהיא בינה האצילה ה' אחרון שהיא כ"י גם האציל ה' ומשך ה' שהיא ת"ת ויסוד כי הקו היא ו' ובמ"ק הוא ז"י"ן, ונקראים ב' וז"י"ן כ"א הו"י הו"י הרי ב"ן, וראה שהאם האצילה ב' וז"י"ן והי' וזהו הי"ה, ונעלם הי"ה הוא א"א, והא' אז ישיר והאחר אז ימלא שחוק פיננו, ר"ל שהא' יתחבר עם הז' ויצאו ישראל מגלות, א"ל קב"ה א"כ אשרי כל חוכי ל"ו א"ל קב"ה למשה מהו א' דאז ישיר, א"ל א' בגי' אל רס ר"ל אלף למ"ד פ"ה, א"ל מהו ז' דאז א"ל מט"ה, א"ל מהו מטה, א"ל מטה של משה, א"ל נצ"ח, א"ל מהו נצח א"ל קמ"ח, א"ל ומהו קמח א"ל תורה, א"ל מהו תורה א"ל תושב"כ, א"ל מהו תושב"כ א"ל חתום וסתום, א"ל מהו חתום וסתום א"ל תושבע"פ, א"ל מהו תושבע"פ א"ל פה אל פה אדבר בו, א"ל א"כ זה ה' קוינו לו ר"ל ז' דאז הוא מטה של משה, שהמטה הוא הנצח שהוא מדתו של משה ולכן הז' כצורת מטה והנצח בגי' קמ"ח, והקמ"ח במ"ק היא בינה ואם אין בינה אין תורה כי הבינה האצילה תושב"כ הוא ת"ת ישראל והת"ת כלול באמצעותו תורה שבע"פ הוא כ"י וזהו פה אל פה אדבר בו.

א"ל א"כ זה ה' קוינו לו והפה באמצעותו, א"ל קב"ה למשה מהו ל"ו א"ל זהו חלון, א"ל מהו חלון א"ל זהו פשפש, א"ל מהו פשפש א"ל פשפש תתאה א"ל מהו פשפש תתאה א"ל פשפש עלאה, א"ל מהו פשפש עלאה א"ל שושבין, א"ל מהו שושבין א"ל דמלכא ומלכתא, א"ל מהו מלכא א"ל זהו שבת, א"ל ומהו מלכתא א"ל שבתא, א"ל א"כ מזמור שיר ליום השבת ר"ל ל"ו נקרא חלו"ן על שהוא בין ת"ת וכ"י, וחלון במ"ק הוא פשפש והם כ"ב כי אליו תשלום הכ"ב אותיות כי הוא מכלל הו' וע"כ נקרא משך הו', ועשו במקדש פשפשין נגד העליון והוא הנקרא שושבין קטן שהחסד הוא שושבין הגדול והוא שושבין לת"ת הנקרא מלך ושבת ולכ"י הנקראת מלכתא ושבתא, א"ל א"כ מזמור שיר ליום השבת, א"ל ר' מהו חכמת אדם תאיר פניו א"ל חכמת אלהים היא חכמת אדם שהוא ת"ת והיא תאיר פניו של ת"ת אדם לשבת בית, ועוז פניו תאיר ת"ת שהיא כ"י, א"ל ר' שמעתי אדם עולה זי"ת ולא ידעתי איך ומה ר"ל איך עולה זית ומה למדנו, א"ל תשבע שלא תוסיף לשאול יותר א"ל ר' אעבור על שבועתי א"ל א"כ מה אומר לך א"ל ר' שמעתי ולא הבינותי ואקח את הדברים במה שאינן רמוזים והכתוב אומר לפני עור לא תתן מכשול.

א"ל אדם מתרבע זי"ת כי מ' פעמים י' הם ת' [הגהה - ואינו מובן כי בתיבת אדם אין שם י' ובכ"י הנוסחא מ' פעמים מ' אבל אין החשבון מכוון לפ"ז שיהיה עולה ת' וצ"ע] ד' פעמים ד' הם י"ו וא' פעם א' לעולם הוא אחד ואינו מתרבע והנה בין הכל עולה זי"ת, ור"ל כשהת"ת הוא אד"ס היא זית שמן וכשהוא כל היא כלה הכלולה מכל ולמה נקרא זית

בעבור שהז' מדות אליה באים והיי' מדות אליה מתועדים וזהו מקום זי"י, הוא התי' והוא זי"ית.

אי"ל תוכיח לי אי"ל תמלאם זי"ין יו"ד תי"ו כמה אותיות הם אי"ל ט' אי"ל אי"כ היינו בטן שמכיל הז' והי', ועוד זית בא"ית ב"ש עולה אי"ק ואי"ק רומז בכתר עליון ור"ל בגזירת אי"ק היא זית והיא כלה והכל מן המקבלים, אי"ל ר' אי"ל אבא אי"ק הם ג', אי"ל אמת אמר לך, וכך הוא ג' אותיות הם והם כתר חכמה בינה, ומה מעלתם משאר האותיות, אי"ל בן ב"ג ב"ג יגיד זה האי' האציל הב' בלא כח אות אחר והב' האציל הג' בכח האי', ר"ל אי"א עושים ב' ואם תכפיל הב' לעולם אינה עושה ג' אם לא שיצטרף אל האי' לעשות ג' הוי אומר הכל מן האי', וכן הי' אם תכפול עושה כ' ואם תכפיל הכ' אינה עושה למ"ד אם לא בכח הי' כי הכ' מצטרף עם הי' ועושה ל', וגם כח הי' מהאי' שהאי' הוא אי"ק ואי"כ כח הי' מן האי' וכן הק' אם תכפיל אותו עושה ר' ואם תכפיל הר' אינו עושה ש' אם לא בכח הק' כי הר' מצטרף עם הק' ועושה ש' והנה הכל בכח האי' שעושה אי"ק הוי אומר הכל מן האי' זהו אי' אלהים.

אי"ל ר' מהו בן ב"ג ב"ג יגיד וטיב שמו לא ידענו אי"ל בני רחוק אתה מזה הסוד.

אי"ל רבי אם חטאתי אשוב לי אי"ל בני ועד עתה לא שבת ואת עצמך לא טהרת אי"ל שבת ומן המים עליתי אי"ל אפי"ה לא אלך רכיל מגלה סוד אי"ל בנדך אני והתורה אמרה בעמך אי"ל בני בכלל עמי אי"ל אי"כ במה שקויתי לא הועלתי, אי"ל אמרתי לך התחיל לבכות אי"ל אי"כ פנה מקום וב"ג מתרבע ועולה י"ג כי ב' פעמים ב' הוא ד' וגי פעמים ג' הוא ט' הרי כאן י"ג וב"ג הוא י"ג הרי כאן כ"ו הוי"ה, והנה הוי' מושך ו' אחר וכל אחד מהם נקרא הוי"ה הרי כאן ב' פעמים הוי"ה הוי"ה עולה ב"ן זהו ב"ן העולה מב"ג ב"ג.

ודע כי הוי' עולה כ"ו הרי כאן ו' ומשך הוי' תמלאם ומושכים עוד ב' ווי"ן הרי כאן ד' ווי"ן ובמלואם וא"ו וא"ו וא"ו וא"ו הרי כאן ב"ן.

וגם דע שהה' מושך הה' והוי' מושך הוי' אחר ונכתבו ב' ההי"ן בשם בן ד' ווי' אחד בעבור שהוי' הנעלם גנזו הקב"ה לצדיקים ולכן נסתר מהוי"ה ואינו רק י' אחד אך הה' השני שבשם בן ד' עשאו מלך ונגיד בעולם השפל ולכן לא העלימו כמו הוי' ולכן שני ההי"ן ו"ו אחד בשם בן ד':

ד"ה את הרי כאן כל האותיות תחלתן

את הרי כאן כל האותיות תחלתן וסופן כי לקח האי' כל האותיות וירד אל הת' הוא בתו של אברהם אבינו וזהו וה' בירך את אברהם בכל שכל האותיות מן האי' נאחזים והת' מקבלת מן כולם זהו כל הנחלים הולכים אל הים ואיני יודע מתי אברך ברוך פוקח עורים.

כי לעולם בעוורון אתה לא שמעת קרא דכתיב ואשמע את הקול מדבר אלי משמע שכ"י נקראת את ואנה כל האותיות, א"ל בכללן, א"ל ודבר אחר אינך רואה א"ל לא, א"ל נעשה הא"ת ה' במ"ק ונעשת אתה זהו תחלתו את וסופו אתה, הוי אומר ואתה תשמע השמים ר"ל ה' השמים נתחבר עם א"ת ונעשה אתה הרי כאן כל האותיות שהם את בה' השמים שגם הוא שב אל האת.

ובא וראה האי' הוליד הת' בא"ת ב"ש והת' הוליד א' הרי כאן א"ת א"ת זהו שאמר משה בת"ת ה' לכם בערב בשר לאכול ולחם בבקר לשבוע.

שכל הפעולות מא' עד [ס"א ע"י] ת' זהו את, וראה, ערב ובשר לחם ובקר אלו זרועות ע"י ד"ו פרצופים גם אמר הכהן בת"ת ה' את ירכך נופלת ואת בטנך צבה שגם הרחמים ממיתים, גם נתמלא הת' והוליד אדנ"י בא"ד ר"ל תי"ו מלא במ"ק הוא אדנ"י במ"ק וא' נתגלגל והלך לי ונתחבר עמו ונאצלו כל הכתרים והחכמה עד אדנ"י שהא' עם הי' היא אדנ"י במ"ק זהו את, גם נתמלא האי' ולקח סופו נתמלא הת"י ולקח סופו שהם פ"ו והוא אלהים נתחבר אדנ"י עם אלהים ויצא מב' השמות קנ"א ר"ל אדני אלהים עולה קנ"א, וי לאותו דור שקנאה יוצאת משניהם זהו בקנאו את קנאתי ולא כליתי את בני ישראל בקנאתי הוי אומר הכל מן הא"ת, מן המצר קראתי י"ה ענני במרחב י"ה ואמר לי שהאת הוא ל"ב ישראל זהו שנאמר ויאמר ה' אל לבו ר"ל יש אל"ף בי"ת שמקבלת מת"ת ומתחלת א"ל בי"ת והנה האי' לקח לי ות' לקח ב' זהו ל"ב ר"ל ל"ב נתיבות החכמה ניתנו לכ"י, וגם צריכים אנו לדעת האי' למה שכן בל' ונעשה א"ל כי הלי' יחוד האותיות ר"ל מא' ועד לי' אותיות אחד והת' שכן בב' זהו בת, ועוד אבאר בעז"ה וגם ראה שנסמך האת עם ה' השמים להורות שא"ת הוא נעשה אתה הוא ה' השמים וזהו החיבור צריך אדם לעשות ולכוין בכל מצות ה' בעבור זה הכוונה כי אז העולם מתקיים ומתברך.

גם אני שמעתי שהאל"ף מילא ציורו והאציל בן הוא תפארת הנקרא בן וחברו עם הת' זהו את השמים ר"ל האלף מצטייר יו"י תמלאם יו"ד ו"ו יו"ד הרי כאן ב"ן ואת האציל עולם השפל הוא הנקרא אבן ישראל אבן בגי' ג"ן גן נעול אחותי כלה ואצילות עולם השפל במקומו יתבאר בעז"ה.

את הוא ה' אחרון שבשם בן ד' וניתן לאברהם אבינו ע"ה את א' הוא ראש לכל האותיות וזהו וה' בראשם שכל הוי' הוא א' והוא מחשבה והוא מלך למעלה על ת' ולמטה מן הת' זהו א"ת.

גם הא' הוא בראש שהוא קודם מן הב' שהוא תורה קדומה וע"כ הא' בא בתורה שבע"פ לתת לו כח זהו א"ת ויהו"ה בראשם מאי ו' לומר לך שהא' העלה הת' למעלה מן השמים הנקרא ראש ראש דברך אמת זהו את השמים שהאת על השמים זהו וה' בראשם.

הוא ובית דינו.

השמים הוא ת"ת ונקרא שמים ואתה תשמע השמים, א"ל ר' מהו שמים א"ל ש"ם י"ם, א"ל וים שמים נקרא, א"ל השמים ושמי השמים, ר"ל שמי שמים ת"ת השמים כנסת ישראל.

וזהו בדבר ה' שמים נעשו אלו שמים התחתונים, אלא שמי השמים עיקר קבלתם מן הימין השמים מן השמאל, וגם שמי שמים מכח החכמה שנאמר כולם בחכמה עשית ואוי להם לאומות העולם כשהשמים הללו דן אותם שהשמים מתהפכים לארץ זהו הפוך רחמים לדין כי נסתלקו הא' מהם.

אז ימטר על רשעים פחים א"ל רבי למה נקרא שמים בעבור שמים לימינו ואש לשמאלו והוא באמצע ומקבל משניהם ועושה שלום וזהו גיבל הקב"ה אש ומים וערבן זה בזה ועשה מהן שמים והוא הנקרא אמת והוא הרחמים ומקבל מהחסד ומהפחד, א"ל רבי לא כך שאלתי אלא כך שאלתי המים למעלה מן האש וכאן נכתב הש' המורה על האש קודם המים משמע שאש למעלה מן המים, א"ל בני זהו מלאכי עליון יגידוהו, א"ל מי ישאלם א"ל אני אשאלם יצאתה בת קול ואמרה בעבור שאש למטה מן המים והוא קרוב וסמוך לאש ע"כ הקדים הש' מן המים וקראו שמים, אמר רבונא דעלמא זיל בתר רובא רוב קבלתם מן המים לכתוב מים תחלה ואח"כ ש', א"ל האש מקבל תחלה שהוא השי"ן ואח"כ באין המים ומכבין האש וזהו שמים גוברין על האש ולכן נכתב הש' תחלה, א"ל מהו אש ומים א"ל במ"ק הוא וא"ו שהוא המשים שלום ביניהם, שהקב"ה רצה לברוא את העולם במים ולא היה מתקיים ר"ל שאם היה בורא עולמו במים לא היה יצר בעולם ולא היו פרים ורבים רצה לבראותו באש זהו מה"ד ולא היה העולם מתקיים ר"ל אמת כי היו פרים ורבים אך מה"ד היתה מדקדקת עם הבריות והם כולם ביצר קשה והיו כלים ברגע נתחברו האש עם המים והאצילו וא"ו הלא תראה אש ומים במ"ק וא"ו, זהו מה שנתעוררו חז"ל כל מחלוקת שהוא לשם שמים סופה להתקיים ושאינה לשם שמים אין סופו להתקיים איזהו מחלוקת שהיא לש"ש הוי אומר זה מחלוקת הלל ושמאי ושאינה לש"ש זהו מחלוקת קרח ועדתו, ר"ל לש"ש שמכוונים לשם הנקרא שמים כעין אש ומים שהביאו שם הנקרא שמים ואז נעשה שלום ונתקיים המחלוקת שהאש ומים קיימים, והלל ושמאי כוונתם להביא שם הנקרא שמים ולהסיר הקליפות הנקרא עורון וראה שב"ש היו חריפים עוקרי הרים וב"ה היו רבים ובקיאין וראה שהלל עולה בגי' אדנ"י.

וכדי שלא תאמר שמדתו אדני לכן הלל במ"ק א"י הוא א"י שבמלת אדני וע"י א"י עולה ג"כ אדני א"י, וברבוע שהו' זכר העולה א"י במ"ק זה זכרי שמדתו הנקראת זה מושכים שפע הא"י במדת אדני וע"כ הלכה כמותו, כי שמאי הוא מדתו שמי זה שמי, וידעת שהמילה דוחה שבת והיו חולקי כי שמאי היה סובר מאחר שהכל אלי מתערבים א"כ עלי יש לסמוך והלכה כמותי, והלל סובר י' הלוליה הם וע"י באים אליך גבוה מעל גבוה שומר וגבוהים עליהם וע"כ הלכה כמותי, בא שם הנקרא השמים תחלה בהלל ואח"כ בשמאי וידעו כולם שהלל רב באוכלסין מיד יצאה בת קול למטה הלכה כב"ה, והנה נתקיימה המחלוקת שלא נעקרו דברי בית שמאי לגמרי שבהרבה מקומות חזרו ב"ה להורות כב"ש והודו לדברי ב"ש, אבל קרח לא היה במחלוקתו כוונה להמשיך שם הנקרא שמים כי כיון להפוך הבריאה ובהיפוך הבריאה אין קיום.

בא וראה שמה רבינו עליו השלום קרא אליהם לשלום.

וא"ל אתם אש ואהרן מים והנה מן המחלוקת נמשך השלום שהם שם השמים והם ענו ואמרו.

לא נעלה ולא נמשיך מהשלום אלינו רק נעמוד בתוקף גבורותינו ואין לשאול תצא בת קול ותבטל דברי קרח כי יש להשיב שקרח לא רצה לשלום כל עקר ואין התעוררות א"כ בת קול מאין תצא, וא"ת הלא משה מפי הגבורה למד שקרח ועדתו הנה בני שריפה ובליעה נינהו וא"כ איך היה גונב דעת הבריות והיה קורא אליהם לשלום וידע כי הם לא ישלימו, וי"ל אמת משה הוה ידע כי קרח לבדו לא יספיקו בידו לעשות תשובה אך חברתו אם היו פורשים לאו בני כליה נינהו והם הוסיפו על חטא פשע ונעלם ממשה וע"כ קרא אליהם לשלום, וגם אין להקשות למה התפלל שלא יקבל הקב"ה מנחתם וגם לברוא דין עליהם זולת משה הקב"ה יעשה דין ומשפט עליהם, וי"ל כי משה עכ"פ ידע דינם וענינם אך היה צריך קריאה והתעוררות דא"כ יתבטלו כל התפלות.

והקב"ה יעשה דין כפי מעשה המקבל.

הלא תראה שאברהם אבינו ע"ה ירד למצרים מפני הרעב ואדם גדול כמוהו היה לו לעמוד בארץ ימים מועטים עד עבור ימי הרעב אבל בעבור שראה הארץ נגובה ויבשה ירד להשקותה ר"ל ירד למצרים כדי להשקות הארץ למעלה ע"י התעוררות דאברהם, וכן משה וכן כולם צריכים התעוררות ומעשה כדי שיהיה כח ופועל ויעשה הדבר ההוא למעלה וקרח לא רצה להמשיך אליו השלום ונשארה הארץ יבשה יבושו הבוגדים ריקם, אז פתחה הארץ את פיה וקבלה כל הדינין שירדו מלמעלה כי מצאו מקום לחול שהיא המקבלת הטוב והרע והיא אש מקבלת אש ולא מצאו רק המקריבים וחלו עליהם ונשרפו כי לא כווננו רק במדתם שאמרו לא נעלה, ואהרן כיון להשלים נכנס בשלום ויצא בשלום וכשם שפתחה הארץ את פיה וקבלה אותם למעלה כן פתחה הארץ את פיה למטה

ובלעה אותם, ואם יש מי שאמר קרח וקין כוונתם אחת להם הדין עמו כי קין במנחתו חטא שהביא מזרע הארץ אש מבלי מים וכן קרח עמד במדתו אש מבלי מים וקין נהרג כי שופך דם האדם באדם דמו ישפך ובעבור שהיה לקרח לקחת מוסר ולא לקח אך חטא פעמים ע"כ ניתוספו לו מיתות משונות שקשה האחרון מן הראשון, שהעובר עבירה מן עבירות חמורות ושנה בו מה מעלה יש לו מן קרח הוא נינהו, וגם א"ל אחרי שהבל הביא מבכורות צאנו והוא קרבן מהודר כי ידוע הבכ"ר וצא"ן וקב"ה קבלו אלא שהניחו ברצונו והציץ במה שלא היה ראוי לו ונתחייב הריגה בעונו ומגלגלין זכות ע"י זכאי וחוב ע"י חייב ונזדמן קרח והוא קין והרגו וחזר וחטא היה מן הדין שיהרג פעם שנית ולא שיבלע כי לא ימחול עונו אם לא במיתה הזאת וראה דין הבליעה כמה הוא קשה שיורד חיים שאולה.

וראה והבן שהבהמה זימנה הקב"ה ונשחטה בהזמנת ברכה ואח"כ נמצאת טרפה כי עדיין לא נמחלה עונה אלא שהדין הראשון רוצה השם להיות בלי צער וע"כ זימנה השם ביד ישראל כענין ואהבת לרעך כמוך ועדיין צריכה לקבל דין כן הדבר בקרח לא ימחול עונו כי חטא פעמים וע"כ הדינים אליו קשים.

ועוד אבאר אותו במקומו בעז"ה ביאור די.

ושמאי והלל כוונתם לש"ש וקרח אין כוונתו לש"ש ומים ואש כוונתם לש"ש, ושמאי קפדן כמדתו הלא כה דברי כא"ש נאו"ם אדנ"י ס"ת שמי.

הסר כעס מלבך ר"ת עולים הלל, במספר הכ"ס ס"ה והלל עולה ג"כ ס"ה.

א"ל רבי כתיב ישמחו השמים וכתוב ואתה תשמע השמים ר"ל ישמחו לשון רבים ותשמע לשון יחיד, א"ל ברוך פוקח עורים ולא אמרתי לך פעמים ו' נגלה ונסתר עמו והנה יחיד ורבים אשקך מיין הרקח כי זה בן ה"א ה"א יבארהו ר"ל הבינה נקרא ה' וכנסת ישראל נקראת ה' וזהו ה' ראשון וה' אחרון פעמים מלאים ומגידים בב' ווין הא הא ופעמים חסירים ומגידים בב' ההין ה"ה ר"ל כשהווין אלו שמחין וזהו ישמחו השמים ואז ותגל הארץ:

ד"ה ואתה תשמע השמים הוא ו' נגלה

ואתה תשמע השמים הוא ו' נגלה וגם הוסיף לשאול מהו בן, א"ל ה"ה מתרבעין ומתמלאין זהו בן, ר"ל ה' פעמים ה' הוא כ"ה וא' מלואו אינו

מתרבע כי לעולם אי' אי' הרי כאן כ"ו וזהו ה"א ה"א ב' פעמים כ"ו הרי
ב"ן וזהו ב"ן ה"א ה"א.

והכוונה הוא כשההין והוויין בחיבור אז הכל מתברכין למעלה ולמטה,
א"ל ר' לכתוב ואתה תשמע שמים ישמחו שמים ותגל הארץ.

א"ל כתיב בזאת אני בוטח ר"ל להכניס תפילתי זהו ואתה תשמע השמים
ה' אחרון שבשם בן ד' להכניס תפילתי לשמים זהו השמים כי אות ה' נק'
זאת.

וכן בזאת יבא אהרן אל הקודש ואותה ה' נקרא נער ואיך אעלה אל אבי
והנער איננו אתי, וישמחו השמים ר"ל ישמחו הוויין ויעלה ה' אחרון
שבשם בן ד' ואז ותגל הארץ ר"ל תגל הארץ עם הה' ראשון שהוא הבינה,
וזהו שמחה בבניה שכינה עמהם כי יש שכינה לשכינה ר"ל הבינה היא
שכינה לכ"י וכ"י שכינה לישראל, א"ל בני ראית ביאת הא' בתי שבא עם
הנקודות הדקות והסתומות והוא ננקד את והאיר כל העליונים ומיד
נפתחו שמים וקבלם וה' אחרון עמהם וזהו השמים וע"כ נפתחו שמים
בנקודם ושמים הוא אדם ואדם כולל זרועות ושוקים ומעור ועטרה וגוף
האדם הוא השדרה שהכל משדרה מתקיימים ויונקים והשדרה מהמוח
והרי בשמים שבעה ושלש הרי כאן עשרה א"כ הכל בא"ת השמים, ראה
את הא' בא ולא בא עמו, א"ל ראיתי והבנתי ולא הורשתי לאמרו, א"ל
בני א"כ למה לא נפתח גם י' השמים, א"ל אני נשבע לך שאיני יודע א"ל
בלי שבועה אני מאמין לך אלא למוד לשונך לומר איני יודע א"ל א"כ
למה ננקד בחירק א"ל נפתחו השמים לקבל והי' בחירק להריק בים.

בע"ה:

יתבאר

ועוד

ד"ה ואת הו' בכל מקום זכר, את נקבה

ואת הו' בכל מקום זכר, את נקבה הוא ובית דינו, ואין צורך לבא הו'
באת ראשון כי הוא עם השמים אבל את שני צריך ו' כי הוא עם הארץ.

ולכן נתוסף הו' לזון את העולם ר"ל את הראשון רומז לזרועות והשמי'
הוא במקום ו' ולכן כתיב את השמים בלי ו', אך את השני רומז בשוקים
הוא עם הארץ והארץ מורה דין ע"כ היה צריך לומר ואת להיות גם הו'
עמהם שהוא מורה רחמים ותוספת כענין שארז"ל ו' מוסיף לעולם ויהיה
ואת כמו וה' הוא ובית דינו כי אע"פ שהשוקים עם הארץ גבר הדין וע"כ
הו' עם הארץ, והואיל ויש ו' עם הא"ת א"כ האת הוא של ו' הנקרא שמים

והאת נקרא יראה א"כ האת שהוא היראה היא של שמים וזהו יראת שמים וגם מלכות שמים מלשון של שמים.

וראה שבינה אומר שמים תכין אמונתך היא האמונה ר"ל שהאמונה היא היראה כענין דכתיב ואמונתך בלילות וכתיב אמונתך סביבותיך זהו אמת ואמונה.

ועתה אגיד לך הרשום בכתב אמת שהו' הנוסף בואת בא בכח כללו הוא אהיה ראשון ר"ל כח כללו מא' ועד ו' וו' עמהם עולה אהיה.

כי מה לו' בלא כללו כי אהיה השיב הו' לאמת ר"ל תרבע אהיה ר"ל אהיה פעמים אהיה הוא אמת תתן אמת ליעקב הוא ו' הוא קו האמצעי גם ריבוע הו' עצמו נעשה ל"ו ר"ל ששה פעמים ו' עולה ל"ו זהו ה' קוינו ל"ו הוא צדיק חונן ונותן וע"כ הו' עם את לזון ולפרנס את העולם:

ד"ה א"ל ראיתי הו' שנתגלגל ועלה

א"ל ראיתי הו' שנתגלגל ועלה לאמת, א"ל ראיתי ורעדה אחזתני, אבל עתה אודיעך מנפלאות השם הגדול יתברך שמו שנתמלא אמת בכוחותיו אל"ף מ"ם תי"ו ולקח אותיות שניות ימ"ל ואותיות שמס מרמזים ח' ימים וזהו וביום השמיני ימול בשר וכו' וכיון שהמילה מכח אהיה המתגלגל אמת הוא יעקב ע"כ המילה דוחה שבת ויעקב נולד מהול שאין ערלה מגעת שם וגם אחר שנתגלגלה המילה אמר ליעקב מאחר שסרו הערלה תחליף אמת בא"ת ב"ש אז אמר יעקב את"י מלבנון כלה ר"ל אמת בא"ת ב"ש את"י, א"ל ר' מהו אמת, א"ל זרת, א"ל מהו זרת, א"ל שמים בזרת תכון ר"ל אמת במלואו עולה זר"ת והכל בא מן הא', בא ושמע מה קנה קנה מאדם אחד, פעם אחת הייתי מהלך לנהרדעא ופגע בי אדם אחד בדרך, וא"ל להיכן תלך, וא"ל לנהרדעא, וא"ל עמוד ועמדתי וא"ל אשאלך והודיעני, א"ל אמור א"ל עד היכן הו' עולה, וא"ל עד היכן הו' יורד וא"ל שאלה אחר שאלה אינו תשובה מיד אמרתי לו כתיב ואהיה אצלו אמון מלמד שהו' עולה עד אהיה, גם הוא אמר לי שהו' יורד עד י', וא"ל מהו י' א"ל יו"ד במילואו הוא אהיה עם הי' והוא סיני ר"ל אהיה במ"ק הוא סיני, תפשתיו וא"ל איני מניחך עד שתאמר לי כל דבר ותבאר לי, מיד התחיל ואמר לי הו' הוא ת"ת ישראל והוא מדת יעקב ועולה ממדרגה למדרגה ה' מדרגות עד אהיה ראשון ואח"כ לוקח שפע הברכות ויורד ממדרגה למדרגה ה' מדרגות עד מדרגה תחתונה הוא י' מלא והי' עצמו והוא אהיה אשר במ"ק הוא סיני והוא סל"ם, והנה פחד יצחק סוף הה' מדות עליונות ות"ת יעקב התחלת ה' מדות אחרונות ועולה ת"ת

שהוא יעקב עד אהייה זהו ואהייה הוי הוא אהייה ובירידתו משקה כל העשר ומברך אותם.

הכוונה ע"י ת"ת ישראל נזונים כולם וזהו והנה סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה והנה מלאכי אלהים עולים ויורדים בו וסלם בחסרון הוי הוא גלות הארוך ויעקב בחסרון הוי והסלם עומדת במדה אחרונה הוא הצינור האמצעי ומגיע עד אהייה הוא כתר עליון, ואמר השמימה ה' ראשונה להרמיז בהי ידיעה השמים עליונים שמים לשמים.

והי אחרונה השמימה לומר חמשה מדריגות למעלה מן הוי נאחז ביעקב, ומלאכי אלהים זו דברי השם עולים ויורדים בו הכוונה שיעקב עולה דרך דברי השם עולה תחלה ואח"כ יורד וכל זה אדה"ר גרם, ונחסר הוי מיעקב עד בוא רוב י"ה ממשלת הכתר הם חמשת אלפים ור"ן אז קודם הר"ן ינתן הוי ליעקב ויעלה עד כתר עליון ויאמר עורה למה תישן ה' לעורר שפע לרדת, וילך יעקב ויאמר לכ"י קום בתולת ישראל אז הצינורות יתמלאו ולא יאמר עוד העניים והאביונים מבקשים מים ואין כי האין עם יעקב ויבושו הפגעים רעים ויחזרו להשתחות ליעקב כי נתמלא בו, ועוד אמר לי דברים רבים ואין כאן מקומם.

וא"ל מה שמך וא"ל אל תשאל לשמי הנחתיו והתחלתי ללכת וא"ל אל תלך חזרתי לראות וראיתי להב אש עולה למעלה בא אלי זקן אחד ואמר לי כל האומר דבר בשם אומרו מביא גאולה לעולם קבלתי עלי לכתוב כל דבריו בשמו כי הכרתי בו שהוא ממתיתבא דרקייע:

ד"ה הארץ הוא כ"י וה' הארץ ה'

הארץ הוא כ"י והי הארץ ה' ראשון והי אחרון שבשם בן ד' בתחלה ארץ ואח"כ לבסוף הארץ שקודם קבלתה מן השפע היתה ארץ ומתאוה לעלות לקבל מן האור הגדול ולבסוף באה ה' הבינה ונתחבר עמה וזהו הארץ ר"ל שפע מהבינה.

בא וראה ה' הארץ מל"א ה"א ר"ל ה' ואחריו אי להודיע שהי הבינה עם כ"י הוא כ"י ע"י הוי שהוא ת"ת א"כ הארץ כלולה מהבינה ומוי קצוות, הארץ היא בת הבינה השמים הוא בן הבינה הרי כאן ד"ו פרצופים הארץ אותיותיה ה"א צ"ר זהו ואין צייר כאלהינו צייר למעלה וצייר למטה ר"ל צייר למעלה היא הבינה מבטת בחכמה ובורא עולם גם מבטת בחכמה וברא הארץ ה' בחכמה יסד ארץ צייר למטה כ"י, וא"ל ר' מהו צייר א"ל צור, א"ל ומהו צור, א"ל צייר פועל ומצייר, א"ל רבי ארץ מאף נאצלה

א"ל מנא לך א"ל אף ידי יסדה ארץ ועקר קבלתה מן האף, א"ל ר' ראית קצב למעלה א"ל ראיתי שני קצבים א"ל מי ומי א"ל נתמלא האל"ף והפ"א ונעשה קצ"ב וזהו א"ף והשני ארץ כמו האם תהיה הבת, א"ל ר' פעם אחת סיפר לי אבי ז"ל שראה משה בשרו של ר"ע תלוי במקולין של ברזל והייתי תמה איך נמצא קצב למעלה ועתה נתיישרה דעתי א"ל עדיין מבחוץ אתה, אבל הקב"ה הראה לו למשה נפשו של ר"ע שהיא עתידה לרדת בעולם השפל והוא יהיה בממשלת האף והוא הקצב וימסרהו ביד המלך אכזרי הנאחז מן האף ונגזר עליו המיתה הזאת וזה הראה לו למשה.

הקצב השני היא ארץ מדה"ד הרפה ואמר משה למה יפקוד עליו דין הזה והשיב אין הצלה כי כך עלה במחשבה ורוצה המחשבה לנקות נפשו של ר"ע כי אין טהרתו רק לקבל יסורין אלו וכל זה חשב מחשבות לבלתי ידח ממנו נדח, א"ל ר' ומה צורך להראות למשה את זה, א"ל גם סיפר אבי ז"ל זה הראה לו למשה לראות שהבאים בעולם השפל בזו השמטה כבר באו וזהו דור הולך ודור בא דור שכבר בא וביאת משה לא היתה צריכה צער כי כבר קבל צערו אך עתה בא לשררה ולמלוך על סי רבוא איש זהו ויתעבר ה' בי למענכם, ועתה שמע אלי ודברי האזינה ארץ אל"ף רי"ש צד"י אותיות שניות דם ר"ל שאין דם בעולם אם לא מארץ מה"ד הרפה.

בא וראה בלעם הרשע כיון בארץ לכלות ישראל וזהו סוף תיבות שפ"י הוא שנאמר וילך שפי פעמים ארץ פעמים יבשה.

וגם אודיעך נפתחה הארץ וקבלה הסגול העליון הוא הסגול שתחת הר' מקום הבינה והייתם לי סגולה סגול העליון לה' האחרון:

ד"ה והארץ הכלולה מן ו"ה קודם

והארץ הכלולה מן ו"ה קודם שנכללה היתה תהו ר"ל קודם שתקבל מן ו"ה היתה תמיהה מאין יבא לה השפע ולא שמעת ענין הארץ בתחלה היתה בכח עלת העלות אז היתה תהו ר"ל האדם היה תוהא בדבר לדעת האיך ולא היה יכול להשיג, וכשנאצלה ובהו כלומר ב"ו הו"א ר"ל אין אדם תוהא אחר אצילותה.

וגם יש לומר מהו תהו קו ירוק והוא התשובה המקפת את העולם אשר ממנה מימי החסד נמשכים והוא הנקרא רוח של מים ובהו הוא החסד שנאמר אמרתי עולם חסד יבנה שהוא האציל אבני הבנין שהם הו'

קצוות, וזהו קו תהו ואבני בהו קו היא הבינה אבני בהו הם ו"ק שנאצלו מהחסד.

וראה תהו תמהא בהו ישות כי על כח האדם תמהא ולא על הפועל.

ודע כי אע"פ שנאצלו מן החסד אבנים הללו מכ"מ עיקר פעולתם מן הבינה כי האם על בניה גוזרת ומלת היתה ר"ל היתה בכח וזהו היתה תהו כי אין ממש ואין צורה ועתה שנאצלו ובהו ר"ל יש ובו ה"ו.

ועתה אבאר לך דין תהו ובהו דע כי תהו ובהו נקי תפוחים ויש להם שדה וחלים שם והיא הארץ והיא כלולה עם תהו, הלא תראה תהו לקח אותיות הקודמים ומצא שד"ה והיה מן הדין לומר בהו ותהו.

אבל בעבור שעיקר קבלתם ופעולתם מתהו ע"כ הקדימו ר"ל תהו הוא פחד ובהו הוא חסד והארץ היא שדה של תפוחים ר"ל שהחסד ופחד חלים שם והתי לקח הש' והה' די והוי ה' זהו שדה שהשדה פועל בכח הפחד ואין לכתוב תהו בהו בלי ו' כי הבהו צריך ו' שהיא ת"ת ישראל בשדה שהיא הארץ.

וראה כי בהו מקומו ת"ת הוא השלום ותהו מקומו רע היינו עושה שלום ובורא רע ותהו מדת הגבורה מצפון תפתח הרעה, וגם ראה כי התי בא בפחד בעבור שהתי רומז למדה אחרונה הוא מדת הפחד ר"ל מדה היונקת ממדת הפחד וה' סמוך לתי להחריב והוי להתיש כח שניהם אך הב' הרומז בחכמה עלאה בא בבהו הוא חסד להשקות ו' אבני הבנין והה' עמהם שאלולי זה נשקעות האבנים בפחד ואין תקנה לעולם:

ד"ה שאלו מתיבתא דרקיע מקודשא בריך

שאלו מתיבתא דרקיע מקודשא בריך הוא מה ד"ף, א"ל לא תימא דף אלא ד"ף, א"ל האותיות אלו מה מורים והשיב להם מה"ד הקשה ומה"ד הרפה ועל שפי רומז בקשה והדי ברפה הדין נותן להקדים ה' מן הדי שכן קודם להאציל והם שאמרו ד"ף כיוונו להתחיל מא' וקב"ה כיון להתחיל מתי מתיבתא דרקיע למדו בעולם השפל ולכן התחילו מא' וקב"ה התחיל מתי שכן כתוב סדר האותיות בשמים תי תחלה, אמרו לו הדינין הללו אנה נשקעים א"ל ב"ו בה"ו א"ל האיך א"ל באים מימי החסד ובהו עליהם ונשקעים בתוכם וזהו קיום העולם, א"ל זה שמענו בעולם שבאנו משם אבל צריכים אנו לדעת מפיך מה שלא שמענו שם, א"ל זה מדה בתורה ובהו ו' פעמים ב' ב' פעמים ו' ה' פעמים ו' ו' פעמים ה' זהו פ"ד הנה נשקעו תוך ובהו ומתקיים העולם מיד ענו כולם ואמרו טוב לי תורת

פיך מאלפי זהב וכסף, תקח קיחה מקנה ובהו וא"ו בי"ת ה"א וא"ו כמה
אותיות הולידו א"ל בין הכל ז', א"ל ז' אבני בהו והם היקף העולם א"ל
נעלם ובהו זולת הנגלה הם ז' אותיות והם ז' שמטות הנקראים הקף
העולם, א"ל מהו בהו א"ל תהו א"ל ומאי תהו א"ל בבהו א"ל ומאי בבהו
א"ל תהו א"ל א"כ היינו כפתו ואין לדבר סוף, א"ל אמת אמרת אין לדבר
סוף ונלך לפני א"ל העבודה איני זז מכאן אם לא אבין, א"ל אתה אמרת
אין לדבר סוף ור"ל תהו אין לו סוף שכל שאין לו סוף אדם תוהא עליו
א"ל בבהו שאלתי ותוהו תשיב א"ל בהו ס"ת תהו, הנה נעלה תהו בבהו
ואינו נראה, וא"ל כח בהו להשקיע תהו מאין לו, א"ל פעם אחת הלכתי
לטבול וערב שבת היה וכשעליתי מן המים בא אלי זקן א' ואמר לי בהו
ס"ת תהו וכח בהו להשקיע תהו מאין לו ולא ידעתי להשיבו ועתה שמעתי
שאלתו ממך שמא ממנו שמעת א"ל מאבי שמעתי ולא הבנתי ואמור לי
מה אמר הזקן ושמא אזכור מה שאמר לי אבי א"ל אמר הזקן בהו
אותיות שניות יה"ו הוא אהי"ה.

ור"ל בכח אהי"ה אשר בו גובר על תהו וא"ל ר' ברור לי שזה אמר אבא
לי אלא ששכחתי, א"ל למה נכתב ב' ווין בובהו, א"ל לא ראית מימד
בנים מסבבין את האבות ר"ל ו' ראשון ת"ת ו' אחרון יסוד ב' חכמה
עלאה הוא האב ה' הבינה היא האם זהו ובהו, א"ל ר' ולמה יעלה הבן
שהוא הו' הראשון למעלה מן האב שהוא הב' א"ל אלולי זה הצלה
לישראל מהיכן אבל עתיד הקב"ה להעלות הו' הוא ת"ת ישראל למעלה
מחכמת אלהים זהו שנאמר ירכיבהו על במתי ארץ ומיד יפול ס"ס וכל
הפגעים ספו תמו ויצאו ישראל מהגלות האחרון, א"ל ומאי תהו, א"ל
אוי א"ל ומאי אוי א"ל מתוהו א"ל מעולם לא יכנס בשכלי בלא ביאור,
א"ל ולמה תנהיג עצמך לשאול.

א"ל אם לא אשאל לא אבין א"ל תהו תיו ה"א ו"ו אותיות שניות אוי
ור"ל אין האוי בעולם אלא מתהו, א"ל ויש כח להביא האוי בעולם א"ל
כחו כשנעלה אהי"ה ממנו והנה אותיות שניות מבהו אהי"ה ר"ל הכל מן
המקבלים כשמקבלים ישרים וטובים קוב"ה נמצא בבהו הוא אהי"ה
ומשקיע את תהו הנמצא בו ואין לו כח להזיק.

ואם לאו הקב"ה הוא אהי"ה נעלם מבהו ומתהו ואו"י בעולם א"ל תהו
במ"ק הוא י"ה מהו זה א"ל היא מה"ד הרפה ועל ידה פועל התהו שהוא
מה"ד הקשה א"ל בני בא וראה ושמע וסתום הדברים כי דבר גדול
שמעתי על מלת היתה, א"ל ר' ממי שמעת א"ל, קול בעלמא ואדם לא
ראיתי א"ל והיכן היית א"ל סמוך לחורבה אחת מחורבות ירושלים, ומה
שמעת א"ל שמעתי דברים מבוארים היתה ה"א יו"ד תי"ו ה"א הא'
כתר עליון י' חכמה ה' בינה ו' ת"ת וד' כנסת ישראל והוא עם הו' ת' כנסת
ישראל והיא עם משך הו' ה' לעצמה בכח ה' והיתה עולה כ"ת מלמד
שעשר הויות היו בכח אחת בעלת העלות, ור"ל הארץ היתה בכ"ת
אחת עם העשר בעלת העלת וראה מעלתה וענינה קשורה בגחלת והכל
אחד ר"ל ארץ עם המלה הוא אחד שעם הארץ האחדות וזהו במ"ק, א"ל

ר' זרועות ושוקיים לא שמעתי, א"ל הו' ומשך הו' שני מכריעים יש מכריע בלא תובעים ר"ל וי ראשון מכריע בין הזרועות ומשך הו' בין השוקיים והרי עשר, א"ל ר' ומה מלת היתה א"ל נאצלה הארץ הדר היא הו' וזהו והארץ היתה הו' יש בה, א"ל בני דבר גדול אני רואה נפתח ה' של היתה הרומז בבינה לקבל מן ה' הרומז בחכמה ונפתח ה' של היתה הרומז בכ"י לקבל מן ה' הרומז בבינה והמעורר עלה בחכמה לקבל ממנה בלי אמצעי, א"ל מנין לך זה, א"ל עינים לך ולא יראו, א"ל מהיכן יראו, א"ל יראה שהי' של היתה נקוד בשב"א הרומז במעורר ולכן אמרו בה' שהיסוד מקבל גם דרך הצינור האמצעי בלי הפסק.

ונקוד תהו ה' בחלם לומר ה' היתה בכח בחולם ועתה נאצלה ונקראת ארץ וזהו והארץ היתה ובעבור שנאצל הו' ובכללו ה' לכן ננקדו שניהם בשורק דרך תהו ר"ל קודם שנאצלו היו בכח ברום וכשנאצלו ברום כששרקו שריקתם מתהו, וי ליה לעלמא כשתהו שורקת כי תהו הוא הגבורה ונקד שורק כי כששורקת שורפת ואלולי שהוא קשור בחבלי בהו שהוא חסד אין כל בריה יכולה לעמוד, וגם אם היתה פועלת מעצמה היתה באה בכח גבורתה והיתה שורפת ומכלה הכל אבל היא מוסרת דין לה"ו ד"ו פרצופים מנהיגי עולם השפל והדין מתרפת ואינו מכלה לגמרי זהו תהו, והיה מן הדין להיות ה' ברפה ובא בדגש להודיע כח וגבורה.

וכשנאצלה הארץ והתחילה לקבל מבהו הוא חסד עולם הוא אור מבהיק ואינו מבריק כל כך אז חכמה עלאה שהוא ה' הוריד ברכה מחולם והו' נפתח לקבל וקיבל לוי למשוך לבת זוגו בשורק ומיד נקד הו' תהו ובהו:

ד"ה וחושך על פני תהום שמעתי

וחושך על פני תהום שמעתי שהאוויר קדמון נקרא חשך בעבור שכל דבר שאין אדם יכול להשיגו הוא חושך אליו, ואוויר הקדמון מי יוכל לדעת כיצד סתרי האבנים כולם אשר היה בעמק האין ונאצלו כל האבנים מן האחדות וזה לא יוכל האדם להשיגו וע"כ נקרא חשך, ואמר על פני תהום ר"ל חשך היה העשן עד שנאצלה גם התהום היא אחרית האבנים והיא כ"י ועמק הבנין וע"ז נאמר ברכת תהום רובצת תחת, ולא ראית בני מה נאמר במתן תורה ראוך יחילו הרים זרם מים עבר נתן תהום קולו רום ידיהו נשא ור"ל ראוך יחילו הרים אלו זרועות עולם הנקראים הרים זרם מים אלו מים העליונים הבאים מן החסד נתן תהום קולו הוא כ"י.

רום ידיהו נשא ר"ל אבנים אחרונות הרומזים במלת ידיהו נשאם ועלתה במדה הנקרא רום הוא החולם כענין נעוץ סופו בתחילתו:

ד"ה נפנה לפן אחר וחשך על פני תהום

נפנה לפן אחר וחשך על פני תהום כמו שאמרנו דעלת העלות נקרא תהו והגבורה תהו מטעם דעלת העלות דבר המתהא והגבורה דבר שאין לו סוף בדעתו מצפון תפתח הרעה כן חשך עלת העלת מצד שאין לו השגה נקרא חשך מטעם שלא יוכלו להשיג כן חשך נקרא גבורה הוא פחד וזהו על פני תהום שהחשך תמיד ע"פ תהום הוא כ"י, וראה שעיקר יניקת התהום מהחושך ונקראת כ"י תהום מתהו כי זהו דין וזה דין זה אש וזה אש אין הפרש ביניהם אלא שתהו קשה ותהום רפה, ושמעתי אומר שמי תהום נוסף וחלילה וחלילה שיש תוספת או מגרעת בתורה אבל מחסרון ידיעה נוספו האותיות.

א"ל ר' א"כ מהו תהום א"ל ירא אני לומר מה ששמעתי מאבי ז"ל ששמע מאביו ואביו מאליהו ז"ל אשר למד תורה מפיהו, א"ל וכיון שיצא מפיהם של אלו אמור אותו גם אתה, א"ל מה לי לומר דבר גדול כזה, א"ל א"כ למה הרהרת בלבך לומר ששמעת, א"ל א"כ אני אגלה לך ואתה אל תגלה, א"ל תהום זה ראשו וסופו ת"ם ה"ו באמצע היו עם כללם ר"ל כלל ה' י"ה חכמה ובינה כלל ו' אהי"ה כתי"ר עליון זהו תהום, הכוונה כי הה' והו' חיים מגי' מדות הנקראים אהי"ה, והנה א' אהיה הוא אמת והי"ה של כתר חכמת אלהים, א"ל ר' תסמר שערות בשרי, א"ל בני אין להרהר כי כל מדותיו אליו פונים והם כליו המשתמש בהם והוא היודע ואתה מה לך, א"ל ר' ואימא חשך מאי וחשך בוי' א"ל אי לאו הו' מי יוכל לסבול שריפתו זהו ו' השלום עושה שלום במרומיו, אמר ליה מאי חשך אמר ליה שחו לי מלאכי מעלה שחשך יבא הזמן וישכח את ישראל ויאהב את האומות והוא זמן הגלות הד', אף חובב עמים שזה חושך שכ"ח, א"ל ווי' א"ל הו' עמו לעולם אינו מניחו פן יחרה אפו מכחו ואין שריד ופליט ח"ו זהו וחושך, א"ל ועתידים להנצל מידו א"ל עתידין לעלות יותר ממה שהיו במתן תורה וכל האומות יפלו תחתיהם מלמעלה למטה א"ל ומי יצילם ומי יעלם, א"ל הו' הוא ו' של יעקב שניתן לו להיותו מלא בשעת הגאולה זהו יעקב בוי' ובמקומו יתבאר בעזה"י א"ל נחמתני.

א"ל בא וראה נפלאות מנפלאות הבורא מהו וחשך ו"ו ח"ת שיי"ן כ"ף ראשו ו' וסופו פ' הרי כאן פ"ו הוא אלהים, ומאין נאצל ממשך הו' הוא ו' שני וד' הרי כאן כ"ו, ראה כי נעלם כ"ו פ"ו נשארו אותיות י"ש נח"ת ר"ל אם תלך בדרך הישר וכ"ו ופ"ו יהיו בנחת אז תירש ש"י ר"ל שלש מאות ועשרה עולמות, ואם לאו נת"ח ונת"ח אותנו לנתחיו.

ומאי על פני תהום יכתוב וחשך על תהום.

א"ל א"כ אין לחשך פנים ר"ל פני החושך היא התהום, ועתה פתח עינך וראה ואזניך ושמע מאי תהום תי"ו ה"א וא"ו מ"ס כמה אותיות הם י' לומר שהתהום מקבלת מכולם והיא מקום העשר ת' בראש ומ' בסוף ואותיות אמצעיות עולים ע"ט, וי ליה לעלמא כשיחסר י"ה ממדת התהום.

יבש"ה בלי רחמים מושכת ע"ט כליה בעולם ח"ו, א"ל ר' ומעולם לא יצא עט בעולם להחריב א"ל יצא במבול ועשה תנאי להיות ארך אפיים א"ל ר' ארך מניין בתהום א"ל תהום בא"ת ב"ש אצפיים ר"ל המ' עם אחיו הוא י' ועולים ארך וזהו ארך אפים:

ד"ה ועתה אודיעך מה שלא שמעת מימך

ועתה אודיעך מה שלא שמעת מימך כשעלה משה ברקיע לקבל תורה להורידה לישראל למד סוד מ"ט אלף שנה סוף כל השמטות בקש משה שיאמרו לו סוד החמשים אלף.

מיד ענה מט"ט ואמר לשמו שהוא תהום ענו למשה.

מיד ענתה הת' ואמרה למשה כמה אותיות מא' עד ת', א"ל משה כ"ז ענה הה' ואמרה כמה אותיות מא' עד ה' א"ל ד', אמר הו' למשה כמה אותיות מא' עד ו' א"ל ה', ענה המ' ואמר למשה כמה אותיות מא' עד מ' א"ל י"ד א"ל מט"ט צרפן כולם יחד צרפן ומצא מ"ט, א"ל ע"כ יש לי רשות ממחשבה עליונה וזהו ותחסרהו מעט מאלהים וזה חסר מעט א' מתהום במ"ק היינו הני אלף, א"ל ולא ידעת ולמה לא הודיעו א"ל לא ידעתי ולא שמעתי א"ל ומתי נדע אותו א"ל לכשיבא אליהו ז"ל א"ל ואני ידעתי שיש לך כח לשאול אותו א"ל לאבי לא גילה כ"ש שלא יגלה לי, א"ל אומרים מקצת שבחו של אדם בפניו וכולו שלא בפניו גדול אתה מאביך, א"ל בני אין הדבר כן שהמועט של אבי מחזיק מרובה כ"ש שהיה יודע הרבה א"ל במה שנתחייבתי הגדתי חזר ואמר תהום ד' אותיות כל אחד לקח אותיות שלפניו ועלו מ"ט, הד' אותיות עצמן שהם תהום מה ענינם א"ל אתן, א"ל מאי אתן וא"ל תתן ר"ל תהום שהיא כ"י אומרת אתן כי תהום בג"י אתן, וא"ת אחליפנו בא"ת ב"ש ואומר תתן שאתן וזהו עשר תעשר עשר שתתעשר וע"כ אמר תעשר וזהו עשר במ"ק אתן, תתן עם ג' אותיות תעשר.

ועתה אם חכם אתה שים דברי בלבך פעם אחת הייתי מהלך בדרך אפרתה היא בית לחם ובא אדם אחד ואמר לי אנה תלך ואמרתי לו לבית לחם ואמר לי אודיעך דברים מבית לחם קודם שתלך לשם להיותך

מוקשב פן תכשל אמרתי לו אמור, א"ל דע כי בית לחם סבבה תהו ונעשית תהום כלבוש כסיתו, והבאים מתהום אומרים אבדו גוים מארצו ה' הפיר עצת גוים הניא מחשבות עמים עוצו עצה ותופר דברו דבר ולא יקום כי עמנו אל רבות מחשבות בלב איש ועצת ד' היא תקום עצת ה' לעולם תעמוד.

מחשבות לבו לדור ודור ר"ל אפרתה אפרת ה' ואפרת הוא לשון רבוי וגודל ר"ל שה' אחרון שבשם בן ד' מתגדל ומתרבה כי הה' הוא בית חכמה הנקרא לחם, והייתי לומד ועוסק בעניני הרחמים הבאים אל הה', ובא אדם א' והכרתיו שהיה מלאך כי אבי היה מלומד עמהם וא"ל אנה תלך ור"ל במה אתה לומד ואמרתי בבית המתברך מלחם ואותה רגע במה"ד היתה ומשום לא תחסום שור בדישו לא הנחני להמשיך אליו רחמים, אבל אמר לי בית לחם סיבבה תהו מדה"ד הקשה ונעשה תהום ר"ל עומדת בתוקפה ובתוקף מה"ד הקשה ומיד סבבהו כל העמים ר"ל השרים של האומות והיו מבקשים להתגבר גם הם מתוקפה ולעמוד בתקפם על ישראל וס"ם התחיל לפרכס ולמלוך על ישראל, והבאים שם ר"ל האבנים אבני הבנין אומרים אבדו גוים מארצו ה' הפיר עצת גוים ר"ל יבא ויתיש כח הדין, מיד אמרתי לו אמור לי בזמן הדין מושכין רחמים מלמעלה או אין מושכין ואמר לא תחסום שור בדישו מכאן אומרים אין נופלין על פניהם בלילה:

ד"ה ורוח אלהים מאי ורוח זו חכמת

ורוח אלהים מאי ורוח זו חכמת אלהים רוח הבינה ורוח ד"ב אותיות התורה במ"ק, תורה קדומה תורה רשומה אשר ממנה נרשמת תורה שבכתב ותורה שבע"פ כלולה בה, קדומה מחסד עולם אמרתי עולם חסד יבנה ר"ל כל הוייה נקרא יום ויומו של הקב"ה אלף שנה והנה חכמה ובינה שני אלפים קודמים מן החסד זהו אלפים לעולם קדומה.

ולפ"ז קשה שאין יום לאלף שנה נתפש אלא בז' היקף אבני הבנין לכן הואיל ות"ת נקרא עולם וחסד תושב"כ שנאמר ותורת חסד וקדם החסד מן הת"ת אלפיים שנה חסד פחד והכל אחד כי רוח שהוא החכמה נרשם ממנה תורת חסד ותורה שבע"פ הוא פחד ואמר מאחר שהחסד מקומו ת"ת יקרא גם הת"ת תורה שבכתב ופחד מקומו כ"י תקרא תורה שבע"פ ועל ההיקף נופל אלפיים, והאומר על חכמת אלהים אלפים כוונתם מנין בעלמא כענין עשר ספ"י עשר מאמרות ומ"ש יום ואלף שנה ר"ל ימי התורה ושני התורה ואלפי התורה כי הם דברים של היקף ע"כ שמעתי בזה.

ורוח רוחו של אלהים שהוא בינה, ורוח בא"ת ב"ש פגפ"ס פי וסי ק"מ זהו קס שנאמר לגבי יהושע קום לך חסר ו' כי אלהים מכח רוח של אלהים ר"ל כ"י נקרא אלהים והיא אמרה ליהושע קום לך ר"ל רוח הבינה עמד לכבוש כל העמים, וג"פ ר"ל ג' בינה פי כ"י, ר"ל אע"פ שכח ורוח עם יהושע ע"י הבינה וכ"י כי הבינה ממנה הגאולות וכ"י היא הלוחמת וגם הבינה ע"י הת"ת ות"ת לכ"י כי הם מנהיגי עולם השפל:

ד"ה מרחפת ר"ל חכמת אלהים היתה

מרחפת ר"ל חכמת אלהים היתה מכסה את אלהים שהיא הבינה שהבינה הוא פני החסד הנקרא מים וכל האבנים [נ"א הבנין] נקי מים על שם החסד הנקרא מים, ומלת מרחפת מלשון כיסוי על גוזליו ירחף מרחפת עליה ר"ל אל הרוח מכוסים כל סתרי עולם וכל סתרי אבני הבנין וע"כ בא לשון מרחפת, והרבה דברים חתומים וסתומים במלת מרחפ"ת מ"ם ר"ש ח"ת פ"ה ת"ו ראה עשר אותיות במלת מרחפ"ת הכוונה היא עם העשר ארבעים ארבעים מאתים שלש מאות שמנה ארבע מאות שמונים חמשה ארבע מאות ששה ראה אתה בני חכמה עלאה הנקרא רוח אלהים לוקחת את נח וכיסהו והעלימהו וגנזו לצדיק"ים וזהו צדיק יסוד עולם וזהו נח מצא חן שנגנו באותיותיו של מרחפת שהם אותיות חן זהו מרחפת מכסה וכל זה שאין העולם כדאי להשתמש באותו אור מצד חטאו של אדה"ר, אלף ריש בית עין יוד מס אלף ריש בית עין יוד מס.

מס אלף תיו יוד מס שין למד שין מס אלף וו תיו.

שין מס וו נון הה אלף ריש בית עין מס אלף וו תיו.

שין מס וו נון יוד מס חת מס שין הה.

אלף ריש בית עין מס אלף וו תיו שין שין הה.

ראית מהו ק"ן הה' האחרון שבשם בן ד' היא החכמה ומתעלמת ומתכסת שם ואח"כ יורדת ומבושמת מר ולבונה וזהו גם אני בכור אתנהו להעלותה שם בחכמה ר"ל מרחפת מוליד אותיות ק"ן ה', כיצד מרחפת תעליהו במדידת ארבעים כעין שכתבתי למעלה ואחר תמלאם ותמצא אותיות ק"ן ה' ר"ל עתידה כ"י שהיא ה' אחרון שבשם בן ד' להתעלות בחכמת אלהים חכמה בחכמה ומתכסת ויורדת מבוסמת מר ולבונה, ר"ל עתידה שיאמרו לה הב' ווי"ן קום ועלה עמנו בחכמת אלהים הוא הקן שיצאנו משם ואז אין כל בריה יכולה לך זהו מרחפת.

א"ל ר' א"כ איך כתוב מרחפת על פני המים א"ל השמע לאזניך מה שאתה מוציא מפיך ע"ל עי"ן למ"ד עי"ן זהו ק"ל והוא סל"ם שראה יעקב אבינו ע"ה והוא סינ"י שקבלו ישראל עליו את התורה והלמ"ד הוא ע"ד בגי', וז"ש אאע"ה ונלכה ע"ד כה ונשתחוה ונשובה אליכם.

זהו מרחפת ע"ל שהוא כ"י ובזמן הגאולה תאמר חכמה עלאה לע"ל שהיא כ"י ק"ם לקבל מים עליונים מים חיים להחיותך ולקום על אויביך ולהשפילם השפלה שאין לה קיום ותקומה עוד.

ר"ל פני עולים ק"ם וה' המים היא כ"י והרוח שהיא החכמה מרחפת עליה ואומר ק"ם ופתח פיך לקבל מים חיים מלמעלה ולכן נפת"ח המ"ם והיו"ד בחיר"ק שהיוד היא חכמה ומריק לכ"י לייסר האומות, וז"ש דהע"ה הוקם ע"ל ר"ל מדת דוד ה' אחרונה שבשם בן ד' הו' מקימו מגזרת חכמה עלאה ע"י ע"ל ר"ל ע"י מאה ברכות שימציאו אליה כל העשר שכל אי כלול מעשר ואלו הן ק' ברכות שהרמיזו רז"ל ממלת ע"ל:

ד"ה ויאמר אלהים ויאמר הוא מה"ד

ויאמר אלהים ויאמר הוא מה"ד כענין שאמרו כ"מ שנאמר אלהים הוא דין אך הדבור הוא רחמים שנאמר ראש דברך אמת ואמת בכ"מ הוא רחמים, חוץ ממקום שפירש אמירה רחמים והדיבור דין כענין שנאמר דיבר האיש אדוני הארץ אתנו קשות וכן וידבר אלהים, אך סתם דיבור רחמים וסתם אמירה דין, יודע הקב"ה וצופה ומביט עד סוף כל הדורות שזה האור יגנוז והעולם לא ישתמשו בו כי יחטא אדם הראשון וע"כ התחיל ויאמר ר"ל וי אמר אלהים שיגנוז זה האור מהם ולא יהיו כדאים להנות ממנו.

וי אמר באמירה זו יצא נז"ר העולם ויגנוז ולא ימצא ראש ראוי להנות ממנו כי אם הצדיקים לעתיד לבא, ר"ל ויאמר בגי' נזר בוא וראה שהו' הזה הוא ו' הנעלם והוא אור הנגנוז ב"י והי' בא' ונשאר מר (ונגנוז מדה"ר) שהי' קודם שחטא אדה"ר רם זהו ויאמר, והכוונה מצד חטא אדה"ר הניחו העולם השפל בד"ו פרצופים ועל שהעטרת אפשרית הידיעה ואפשרית היכולת כענין שנאמר היפלא מה' דבר, ר"ל מה' לא יפלא אבל ממני יפלא וכן מי יתן מי שבידו כח לתת אבל אני אין בידי, ומצאנו שהבינה נקראת מי א"כ העטרה אפשרית הידיעה והיכולת ות"ת ישראל איננו אפשרי בידיעה כענין היפלא וגו' מ"מ אפשרי הוא ביכולת כענין מ"י יתן והוא לא נקרא מי, ע"כ תורה שבכתב שהוא מתפארת והתורה שבע"פ שהוא מן העטרה אומרת לאדם הנה נתתי לפניך את החיים ואת

הטוב את המות ואת הרע ובחרת בחיים, (אומרת העטרה לא קודמת ידיעתי מחטאיך שאני אפשרית ואומר ת"ת אם קדמה ידיעתי אני אפשרי ביכולת לכן אין הדבר תלוי בי אלא בדך ובחרת בחיים) ואל תשאל א"כ הבינה שקדמה ידיעתה ויש לה יכולת כענין וסור מרע בינ"ה ימנעהו ולא יניחהו לחטוא והוא הגורם שאינו מונעו ונמצא יוצא משפטו מעוקל מלפניו.

כי יש להשיב הג' ראשונות שהם כתר חכמה בינ"ה הם ראש אחד וכפי מעלתם וחטא האדם מצוי בעולם הניחוחו ביד ד"ו פרצופין לתת להם השכר והעונש כפי ענינם והנפש תבחן כי ע"כ ירדה מן העליונים ואין כל חדש תחת השמש ר"ל נפש חדשה:

ד"ה ויאמר אמר לי בני אינך רואה

ויאמר אמר לי בני אינך רואה שנסתר מופת א' בתוך ויאמר ומלת ויאמר אומר אותו הבינה וגם כנסת ישראל הנקראת גם היא אלהים, א"ל לא ראיתי ולא אראה איך נסתר מופת אחד בתוך ויאמר, אמר א"כ מה אתה מקוה א"ל לשמוע א"ל וממי א"ל ממך.

א"ל גם אני איני יודע אלא קנצי מילין שמעתי ומהם לא ידעתי, א"ל א"כ מה יהיה א"ל המתן, המתין ובא אצלם אדם אחד ואמר להם מהו ויאמר א"ל בני ענה לו, א"ל ר' העבודה איני יודע וגם אתה לא הגדת לי, א"ל א"כ אענה אני, א"ל ויאמר מופת אחד, א"ל מהו מופת אחד א"ל כל מופתים נסתרים ונסים נסתרים מכנסת ישראל הנקרא אלהים.

א"ל אמור לנו אדונינו איך נסתר מופת אחד בתוך ויאמר, א"ל תחליפהו בא"ת ב"ש וי"א פמ"ת, אותיות מפ"ת.

וחשבון אחד שהוא י"ג, א"ל ולמה לא נעשו נסים נגלים, א"ל בעבור שאין העולם ראוי להעשות להם נסים ומופתים נגלים.

א"ל אדונינו בדור מצרים הכחישו בבריאה עברו בז' מצות דור פריץ ונעשה להם נסים נגלים, א"ל היו ביניהם אנשים גדולים צדיקים שהיו ראויים לראות מה שראו והאמינו בדברי משה ויקדו וישתחוו וגם היו עתידים לקבל התורה ולשמוע דברים מפי השם שנאמר קול דברים אתם שומעים ותמונה אינכם רואים ראו אמונתם וצדקתם והאיך לא יעשה להם נסים נגלים והנגלים והנסתרים בשביל ישראל ועיי ישראל רואים גם האומות.

ויאמר נתחבר א' עם הו"י ונעשה או"י אוי להם לבריות שאינם כדאים להעשות להם נסים נגלים, א"ל אדונינו א"כ נסים נסתרים נעשים בעולם א"ל השטן מרקד ביניהם בעולם ואלולי דב"י עושה בכל יום נסים נסתרים אין כל בריה יכולה להנצל ממנו, ואגיד לך מה עושה הקב"ה עם הבריות אע"פ שמולידים קושי (בעולם) למעלה אפ"ה קב"ה עושה להם נס נסתר ומזמן להם מזונות מתוך קושי זהו קשים מזונותיו של אדם, וגם אל תאמר בלבבך כחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה וראה שאדם מפזר בביתו עשרה חלקים ואינו יכול לעשות חלק א' לצדקה והכל מהש"י והוא אינו יודע, אבל בבא האדם בביתו מראה פנים זועפים ורעים ופני האורח בושו ונכלמו והרי כאן הלבנת פנים אע"פ שאינו ברבים אך יש לו להראות לו פנים שוחקת ולעשות לו לב טוב שאתה והוא משל השם אתם אוכלים ואתם ניזונים כענין נסים נסתרים, א"ל אדונינו א"כ המברך לרעהו בקול גדול קללה תחשב לו שמתרבים האורחים ובאים ואוכלים מה שיש לו.

א"ל בני דעו לכם שאין זה כוונת הכתוב שזה תדעו באמת שאף אם יבאו בכל יום קב"ה מזמין להם מזון ומזה אל תזוז דעת שלכם, אך הכוונה היא ככה לפעמים ימצא אדם צדיק בדור אשר מזונותיו טהורים ונקיים ואין לו לזה אורח אשר הוא רעהו וצדיק כמוהו שהזמינו הקב"ה להנות מאותן המזונות ללכת ולספר פן מדבריו יתקבצו אנשים מגואלים שאסור להנותם ויטמאו לחמו אשר הזמינו לו הקב"ה נקי וטהור רק יניח דבריו וסיפוריו וקב"ה על טהור יזמין טהור ועל טמא יזמין טמא, (א"ל אדונינו אם זה יספר הקב"ה לא יניחנו לבא תקלה ע"י הצדיקים, א"ל בדוחק ימצא צדיק שלא יביא לו הקב"ה תקלה ואנשים מועטים הם כי השמטה קשה והצדיקים האלו גם חטאתם נגדם תמיד ותניח שילחמו שניהם ר"ל המצות והעבירות שבידם) ואל תקרא אתה הדבר כי הקריאה מזקת להביא אליו אורח שלא כדין יען שהקריאה עושה התעוררות והשטן מקטרג כענין כמעט כסדום היינו לעמורה דמינו ונתקיים הדבר וכן יולד בן לנעמי שהיו צריכים קריאה וכן אל תפן אל מנחתם א"כ ראו שהנסים נסתרים בכל יום נעשים, א"ל אדונינו מאין לך כל הדברים הללו א"ל אל תשאל לי מאין לי כי לא אגיד לכם, פרח והלך לו מיד הכירו כי ממתיתא דרקיע ירד, א"ל בני ראית מה למדנו א"ל ר' ראיתי וכמעט לא פרחו נשמתו כל כך דברים מתוקים הוציא מפיו, א"ל ר' ויאמר אלהים יהי אור באיזה כת, א"ל מי כתיב אמר ויאמר כתיב בכח גלגול הו' המתגלגל באהיה עם כללו, ר"ל הו' עם כללו נאצל אור הו' בעצמו שהוא האור ובכחו של היי אשר משך שלו ו"ד נאצל משך הו' עם הדי' חיבור א' ופרצוף א' ואדם א' הרי כאן ב' אורים ו"ד זהו יהי אור ויהי אור בכח היי ר"ל היא יי של ויאמר ונעלם שלו ו"ד, ואמר אלהים שהיא הבינה מכח היי שהוא חכמה יאצלו הנעלמים של יו"ד שהם ו"ד חיבור א' ר"ל שלא יהיו מפורדים לגמרי רק יביטו זה את זה ויאהב זה את זה כענין ורבקה אוהבת את יעקב זהו יהי אור אור הו' ויהי אור הדי' וזהו הבינה מסתכלת בתורה ובוראת את העולם ר"ל תורה קדומה והיא החכמה ומסתכלת ר"ל מאצלת ההויות בכח החכמה זהו ויאמר ר"ל ויי של

ויאמר, א"ל ר' א' של ויאמר מהו עושה, א"ל הי' שהוא החכמה מאין היה לו הכח אם לא מא' זהו א' של ויאמר והנה הבינה פועלת בכח שניהם כתר וחכמה, א"ל ר' מ' של ויאמר א"ל מאחר שהבינה בוראה את העולם א"כ ראויה היא להיותה מלך עליהן זהו מ"ם במלואו העולה מלך כי המ' נעלמו הוא מ' פעמים הוא י"ם וכן ה' פעמים הנעלם שלו הוא א' פעמים יו"ד ולפעמים ה' וכן הו' פעמים הנעלם שלו ו' פעמים א"ו וכן פ' פעמים הנעלם שלו הוא א' ופעמים הוא ה' וכן ח' פעמים הנעלם שלו י"ת ופעמים הוא ת' וכן הר' והת' וכן כולם שאין להם הכרח בנעלמים שלהם, א"ל והר' של ויאמר מהו, א"ל היא הבינה ולכן כשהי' שהוא החכמה יורד ומתחבר אליה הוא ה' ר"ל נכנס הנקודה ברי' ונעשה ה' וכשהי' מסתלק מר' הוא ר"ש היינו פעם רי"ש (פעם ר"ש) ופעם ה' הוא ויאמר, א"ל בני בא וראה כח סתרי תורה ויאמר ו"ו יו"ד אל"ף מ"ם ר"ש שכל הנעלם של ויאמר עולה ד"ל במ"ק וסופי תיבות של נעלם ויאמר עולה כ"ה, ר"ל מדה אחת יש לו להקב"ה וכ"ה שמה והיא במאמר הראשון הוא ויאמר וזהו ד"ל היוצא מכל נעלם ור"ל דלה שאינה מאירה אלא מהו' וע"כ נאמר ודל לא תהדר בריבו ר"ל אתה הו' הנותן אור לדל לא תהדר אותו בריבו עם הרשעים הנה דל לקח את שלו כי לא לבטלה האצלתיו וזהו לא תחסום שור בדישו.

ראה בני מאמר ויאמר אלהים שאלו מתיבתא דרקיע מקמי קב"ה יהי אור ויהי אור שני אורים יש כאן והם ד"ו פרצופים היכן היו ונאצלו והשיב מלת ויאמר האצילם, א"ל כיצד א"ל הנעלם והנגלה של ויאמר עולים אלפיים וגי הרי כאן ב' ימי בראשית שיומו של הקב"ה אלף שנה שנאמר כי אלף שנה בעיניך כיום אתמול נשארו ג' לרבות שני אורים הכתובים ומשך הו' הנגנז הרי כאן ג' היתירים, מיד ענו כולם ואמרו קרא לשמש ויזרח אור ראה והתקין צורת הלבנה שבח נותנים לו כל צבא מרום.

ויאמר אלהים מי זה אלהים, א"ל היא הבינה יכל אלהים במעשה בראשית היא רמז בבניה:

ד"ה יהי אור נתכסה אלהים בחכמה

יהי אור נתכסה אלהים בחכמה ואמר יהי אור כלומר יהי מושך שפע הברכה הבא מן החכמה ולא יהיה הפסק בדבר יהי פירושו ימשוך.

מהו ימשוך א"ל אור, מהו אור, א"ל אור התפארת ימשוך מן החכמה ולהיות החכמה תורה רשומה והת"ת תורה שבכתב זהו שארז"ל נובלת חכמה עלאה תורה שבכתב היא ת"ת, ראה עתה בני שכל הדברים נעלמים

בחכמה והבינה מבטת בה והדברים מתפשטים ומתגלים ובעבור כי מלת יהי מושך חכמה ושפע טוב וברכה ע"כ לא תמצא מלת יהי אלא באבני הבנין כגון אור ורקיע וכיוצא בהם.

א"ל ר' אותיות יהי מה מורים, א"ל זו השאלה אליהו ע"ה תרצה ואמר יי חכמה עלאה ה' בינה יי אחרון היא היכל פנימי היכל הקדש יי אהייה שהכל נאצל משם, והנה י"ה חצי השם חכמה ובינה אב ואם ושב ובי לקחת רשות להאציל דבר אחר וכל הגי' אותיות יה"י עולים כ"ה ר"ל גם המדה הנקראת כה תמשיך בכח ת"ת ישראל, כי החכמה נמשלה בחלמיש על שהנתיבות סתומות בה כעין החלמיש שאין נתיב נראה וניכר בו והנה כל הויות נקראים יאורים מלשון אור נשאו נהרות ה' וע"כ כתיב בצורות יאורים בקע.

וראה כי החכמה מקבלת זוהר מהא' ואותו הזוהר מתנוצץ ממנו זהו שנאמר עוטה אור כשלמה עוטה ר"ל מקבלה שלמה ר"ל התפשטות החכמה שהיא סובבת כולם, א"ל מנא לך דהאי אור הוא ת"ת א"ל יהי כתיב יו"ד ה"א יו"ד מ"ו תוציא מ"ה שהוא אדם הרומז בו שנאמר ואתנה צאני וכי' והא' היתר לומר שהכל מן הא'.

א"ל ר' מי הוא המסדר, א"ל הבינה, א"ל מנא לך א"ל יהי כתיב יו"ד ה"ה יו"ד הרי כאן נ' שערי בינה והיא שאמרה למשה הן קרבו ימיך למות, א"ל וגם זה מנלך, א"ל היינו מה שארז"ל ממהר לשמוע וממהר לאבד יצא שכרו בהפסדו ולא אמרתי לך בי נ"ה ר"ל כי ה"י עולה עם כללו נ"ה הוא הן, א"ל ר' זה לא שכחתי ולא אשכח שאם אשכחנו תדבק לשוני לחכי אבל זה אני שואל איך תעלה ממלת יהי הן, א"ל יוד ה"י יוד הרי כאן ה"ן, כשעלה משה לרקיע מצאו להקב"ה שה"י מדייק באותיות יהי אור וא"ל משה להב"ה מאי האי ר"ל מהו הדיוק, א"ל למה היוד בראש ויוד בסוף וה"י באמצע, א"ל יי בראש חכמת אלהים ויי בסוף חכמת שלמה וה"י באמצע שה"י האציל הה"י וה"י האציל ה"י ר"ל יי שהוא חכמה האציל הה"י שהיא הבינה וה"י האציל ה"י שהיא חכמת שלמה, א"ל הקב"ה למשה משה מהרת לשמוע אבל אשאלך והודיעני מה האי דכתיב מה ה' שאל מעמד וארז"ל הרי כאן מאה ברכות ור"ל שיבקשו ישראל להתברך מכל העשר שכ"א כלול מ"י והרי כאן מאה ומלת מה בא"ת ב"ש י"ץ עולה ק' וישראל הממשיכים ומי המשפיע, א"ל אי א"ל מנלך הא דהמשכת הק' מן הא' א"ל הכל מודים, א"ל אמת הכל מודים תורה תמימה להם מנין ר"ל מנין להם הלימוד א"ל איני יודע, א"ל אי"כ למוד לשונך לומר איני יודע שלא יאמרו משה בדאי הוא, א"ל רבונא דעלמא אתה אמרת לי בחצות לילה אני מכה ואני אמרתי כחצות שלא יטעו ויאמרו משה בדאי הוא אצל ב"ו נופל טעות ואע"פ שאמת אתי יאמרו ההיפך אבל אתה ממך אני לומד ואם אטעה לא תאמר משה בדאי הוא ותניחני בבדאותי כמו המצרים כי תביאני אל האמת ואחר שלא ידעתי תביאני אל האמת, א"ל הב"ה הכל במלת יה"י והכי הוא בהיות נעלם הה"י ב"ו יהיה כל נעלם יהי למ"ד ובהיות נעלם הה"י בה"י יהיה כל נעלם יהי כ"ה ובהיות נעלם הה"י בא'י

יהיה כל נעלם יהי כ"א הרי כאן ל' כ"ה כ"א ונגלה כ"ה הרי כאן א"ק ר"ל המשכות הק' ברכות מן הא' זהו יהי לשון המשכה ימשכו הק' מא', א"ל רבונא דעלמא ברור לי מפני מה ננקד הה' בחיריק והי' בשבא.

א"ל כשהברכות מתחילות להמשך הבינה מקבלת להשפיע למטה עד הי' האחרון היא כ"י ואז האור שהיא המעור הוא בא לקבל שפע מצינור אמצעי מחכמה עלאה וע"כ ננקד הי' בשבא ב' נקודות זה על גב זה כצורת המעור, והה' בחיריק להריק למטה יהי אור ויהי אור.

והיה אור מבעיא ליה למימר אלא אם היה אומר והיה לא היה נראה שכבר היה לכן אמר ויהי שהיה מקודם בכח עד שהאצילו וזהו ויהי אור שכבר היה.

וראה והבן שקודם אצילות הדברים.

האור קדמון יחיד ומצד עלויו לא היה נוטה כלל אך היו כחותיו נעלמים ונסתרים בתוכו.

ואחר שכך הוא א"כ אין הכירא בכבודו ורצה להמציא אבניו הם האבנים הנזכרים והמציא הוצאות הנקראים הוצאת התעלומה שאין בריה יכולה לעמוד על עיקר זה ועתה שנאצלו הם אדוקים וקשורים בו כשלהבת הקשורה בגחלת.

וראה והבן שנמצאים אבנים יקרים ויש להם סגולות הרבה ומהם שואבים הברזל בסגולתם כן הדברים הללו אחרי שהם כחות עליונות אשר יצאו עתה לפועל שואבים שפע וברכה ממנו יתברך, ואמרו רבותינו ז"ל עשרה לבושים לבש הקב"ה בבריאת עולם וכוונת הענין הכל נברא באמצעות.

אך קשה שאין לבוש אדוק בגוף ויש להשיב שאין זה כלבוש המופשט מגוף.

אך הוא כלבוש החגב שלבושו ממנו וא"כ אדוקים הם העשר לבושים כשלהבת בגחלת ועם כל זה יש הפרש בין לבוש ללבוש.

והכוונה שהפרש גדול יש בין המברך למתברך.

וראה והבן שהאור הזה כבר היה והיה נעלם ונסתר כי אין דבר חוץ ממנו יתברך ועלה רצון מאתו יתברך והמשיך ההויות אשר היו סתומים כמו שנאמר בחלמיש שלח ידו ולכל א' וא' יחד לו מקום ור"ל האצילו ונתן לו חיות שיוכל לפעול פעולתו.

וזהו ויהי שכבר הי' הכוונה ההי' בחכמה כי לו [ס"א לה] נתנו ומשם נתפשטו והשפע נאצל הוא שנאמר כולם בחכמה עשית ובאיוב ג"כ נרמז

זהו שנאמר אז ראה ויספרה הכינה וגם חקרה ומלת ראה הביט (בה) במחשבה הטהורה, הלא תראה אדם המשער לעשות מעשה אי עוסק במחשבתו וכפי הציורים שהיו במחשבתו כן עושה מעשהו ויספרם אלה הם ספר ספר ספור, הכינה הכנת ההויות כי ההויות לא היו עומדות על סדר תכונת הבנין אלא שהוא יתברך המשיך ההויות וסדרן ועשה מהם בנין אי ושם אי צרוף ושקל אי וסדר בכ"ב אותיות שכ"א ואי קשורה בחברתה הוא שנאמר מקבילות אשה אל אחותה, וגם חקרה והמדות שם להם חקר וגבול אע"פ שאין להם גבול מצד התחלת עצמותן והוא יתברך נמצא בתוכם ופועל בהם פעולתו כנשמה באברי הגוף.

וזוהו לבש הקב"ה עשרה לבושים:

ד"ה שאלו לר' מהו שכתב או"ר עולה

שאלו לר' מהו שכתב או"ר עולה ר"ז בודאי סודו גדול ונפלא אימא לן אם יש בו סוד סתום, א"ל יבא אליהו ז"ל והוא יאמר סוד האור העולה ר"ז וז"ר הוא הסוד אצלינו זולתו, אדהכי בא אליהו ז"ל א"ל ברוך הבא אימא האי אור מהיכן נפיק, א"ל סוד זה סתום הוא אויר עליון סתום הוא נפתח ויצא נקודה חד הוא היי וכיון שנתגלה היי מה שנשאר באויר בהסתלק היי נשאר אור.

וכן הכל בכח ונתנו לי ר"ל אויר קדמון הוא כתר ויי הוא חכמה וחכמה מאצלת הכל בכח האור עליון, א"ל זה באת לומר לנו זה שמענו וידענו אבל אמור לנו מלת אור, א"ל אור האי הוא אויר קדמון ודעו שהאי מצטייר יו"י והיי היה בכללו ונאצל והוא חכמת אלהים ונשאר הוי שהוא הנקרא אור ונתנו לחכמה זהו וי אחר היי ובכלל הוי הוא יוד אחרית הימים היא כנסת ישראל לכן בא יי אחר הוי ראו שהיי רומז בחכמה והוי הרומז באור והיי הרומז בכ"י הכל באי זהו ויהי אור שכבר היה, א"ל ו"ר דאור מהו, א"ל הוא בינה, א"ל אף אני אשאל אתכם כי לא באתי רק לשאול אתכם ואתם קדמתם ושאלתם, א"ל מנא לן שנקרא האי אויר קדמון, א"ל כתיב וירא אלהי את האור כי טוב ר"ל אלהים שהיא הבינה ראתה את האור הוא הוי כי טוב, ר"ל מבהיק ומאיר וידע שהוא מאויר העליון ר"ל אויר אותיות וירא, א"ל מי הגיד לכם ענה המשיב ואמר אבי הגיד לי, א"ל ושמא אמר לך מהו וירא ה' כי סר לראות, א"ל כך אמר לי כל ראייה כלפי מעלה היא הבהקת האור והכל מאויר קדמון, א"ל וראית אדם מאין, א"ל מהנפש שהיא מבהקת מאור עליון אשר היי כלול באויר קדמון והנפש עוברת דרך אותו אור הוא יסוד עולם ומקבלת אור

בירידתה, ע"כ נותנת כח ואור לכל אברי הגוף כן בהיות הקב"ה הוא אור קדמון עם פעולותיו ר"ל עם אצילותיו כולם מבהיקים אור ומוסיפין אור על אור עד אין מספר, עמד אליהו ז"ל ונשקו על ראשו.

כשעלה משה למרום מצאו להקב"ה שהיה אומר כתיב יהי אור ויהי אור ולא כתיב ויהי כן אתמה א"ל למשה מאי האי, א"ל רבונא דעלמא אלו נאמר ויהי כן שמענו אור אחד עכשיו שאמר ויהי אור משמע שני אורים אור שאין העולם כדאי להנות ממנו ואור שני שבו משתמש העולם.

א"ל ואימא אור א' הוא, ויהי אור הוא האור שאמר יהי אור, א"ל א"כ יכתוב ויהי כן א"ל אלו נאמר ויהי כן אפשר שהיה טועה האדם לומר שנאצל האור מ"מ נאצל בשינוי ממה שאמר השם, א"ל ומי איכא מידי שעלה במחשבה ולא נעשה בזמן הבריאה א"ל אין ברא הקדוש ב"ה את האדם לחיות לעולם ובעבור שחטא נגזר עליו מיתה, א"ל רבונא דעלמא עתידה להתקיים המחשבה בתחיית המתים, א"ל למשה דע לך שאם היה אומר ויהי כן היה אומר נשתנה האור ונאצל בשינוי ממה שעלה במחשבה להאציל ולעתיד לבא יתקיים דומיא דתחיית המתים ולעולם אור אחד נאצל אמר ויהי אור לומר שלא נאצל רק כמו שעלה במחשבה, ועוד אשאלך כתיב יהי אור ולא כתיב יהי מאורות משמע אור א' רצה הקב"ה להאציל ולמה נאצלו שנים שלא ברשות, א"ל רבונא דעלמא אשיב תשובה חדא ויתוקן שני שאלות כתיב יהי וכתוב אור הרי כאן ב' אורות, א"ל א"כ יהי אור הוא, א"ל אור הוא, א"ל כיצד א"ל שני יודין מתרבעין הרי כאן ר' וה' לקח מנחתו ר"ל נתמלא בא' כעין זה ה"א הרי ו' ור' חסר א' לומר שהאור הא' לא יהיה כחבירו כי יפלו בו טיפי חושך הוא אספקלריא שאינה מאירה מצד עצמה ר"ל אמר משה ב' יודי"ן מתרבעין י' פעמים י' פעמים י' הרי כאן ר' והא' במלואו ה"א הרי כאן ו"ר חסר א' מאור לומר לך שלא ישוו א"כ עלו במחשבה ונאצלו, אמר ליה רבונא דעלמא גם אני אשאל יהי אור אור גדול ויהי אור אור קטן איך נראה ממלת ויהי, א"ל למשה דע לך כי ויהי כשתמלאהו ואו יוד הא הי הוד הרי כאן ד"ף זהו פ"ד ור"ל אותו האור השני הוא הד' שהוא כנסת ישראל ומקבל טיפי חושך מפי' הרומז לפחד כי השני מאורות שוים במאורם וכשחטא אדה"ר נגזר אותו האור ג' ימים קודם בואו כי היה צופה ומביט, א"ל ר' אימא לי למה לא נכתב אמירה באצילות הראשון והלא הוא אחד מעשרה מאורות, א"ל בני עומק דברים אתה שואל לי אם לא יבא אליהו ז"ל או מלאך אלהים לא נוכל להשיגו, א"ל א"כ קרא לא' מהם יבא ויגיד, א"ל למי אקרא א"ל א"כ קרא לשניהם ר"ל אחר שיש כח בידך לשאול משניהם א"ל אין דרך ארץ אדהכי והכי בא להם אליהו ז"ל א"ל במאי קא עסקיתו א"ל למה התחילו המאורות מאלהים שהיא הבינה הלא גם בראשית בכלל מאורות הוא א"ל אמור אתה א"ל איני יודע א"ל זכור אפשר שמעת מאביך ושכחת א"ל לא שמעתי ולא שכחתי א"ל א"כ אגיד לך ענינו והיא עיקר למעלה מהבינה אין להזכיר אמירה, א"ל למה א"ל כי כל ההוויות היו באים בכלל עד הבינה ומשם נאצל כ"א ואחד מהדברים בפרט כי כולם הם בהיכל עליון הוא אלהים וע"כ צריך אלהים להזכיר

אמירה על כל אחד ואחד כדי להאציל ממנה כל האצילות והאצילות בכח המחשבה אך החכמה האצילה אלהים שהיא הבינה בכלל ולא שייך שם אמירה, הלא תראה קודם שנאצלו בבינה היו כולם תלויים באויר עליון.

א"ל כיון שבאת אמור לנו מאי האי דכתיב מה רב טובך אשר צפנת ליראיך, א"ל מ"ה בא"ת ב"ש מאה אלו הם ק' ברכות ר"ב היא הבינה שהוא רב על כל הבנין טוב"ך הוא האור הראשון אש"ר הוא כתר עליון מאשר שמנה לחמו צפנ"ת ר"ל האציל אור אחר שלא יהנו מזה האור הרשעים שבדור והצפין אותו ליראי"ך שהם הצדיקים, ואמר ליראיך שגם הם יראים מפני זה האור שנאמר לפניו ילך דבר ר"ל מאה ברכות נשפעות דרך הבינה אם הבנים שמחה על היסוד הוא האור הראשון והתחלת הברכות מאשר הוא כתר וכיון שט' אורות באים באור הראשון אין כל בריה יכולה להסתכל בו האציל אור שני ויהי אור ואור ראשון גנזו לצדיקים לעתיד לבא כי ישיגו בו ויהנו ממנו ר"ל מאותה השגה, וההשגה קורא סוחרת ודר היא הסעודה של צדיקים אין למעלה ממנה ובעבור שאותו אור יש לו דין כענין לפניו ילך דבר ומאיים אותם ע"כ אמר ליראיך, א"ל אבל אני באתי לשאול מכס והודיעוני אור הראשון נגזו אור השני מה טיבו ומה עניינו, א"ל וירא אלהים את כל אשר עשה והנה טוב מאד וירא הוא אויר הקדמון והאציל אלהים הוא הבינה באמצעות החכמה ר"ל ע"י החכמה והיו שם כל הויות בכלל ואלהים שהוא הבינה סדר כל אחד במקומו, וזהו א"ת כ"ל ר"ל א"ת מכ"ל ר"ל את נקראת כ"י ויסוד עולם נקרא כ"ל עשה כל ועשה את ו"ה כ"ה ו"ה ת"ת ובינה ור"ל ו"ה ו' של ה' שהוא א"ס ובן עם הני שהיא כ"י היא המקבלת מה' הויות אחרונות טו"ב הט' אורות הבאים בו' הוא משך הו' מב' חכמה עלאה מא"ד הוא אדם שהיא ת"ת ישראל שדרך שם באים כולם, ומלת טוב מלשון בהטיבו את הנרות והיה מזהיר ביותר ולא היה כדאי להשתמש לאותו הנר לקח מאורו הטוב הכלול בו ל"ב נתיבות החכמה ונתנו לעולם הזה היינו דכתיב כי לקח טוב נתתי לכם תורתיו אל תעזבו א"ל אמת דברת:

ד"ה שאל משה למט"ט בעשרה מאמרות

שאל משה למט"ט בעשרה מאמרות נברא העולם א"כ אחר שתאמר ראשון או אחד ולרדת להשלים לעשר א"כ הרי הראשון או האחד יש לו מקום המנין, א"ל למשה כל ה' מאמרות מושפעות אך עלת העלות אינו מושפע ואינו בכלל העשר וגם מתוך מעלתו והעלמתו אין אות בתורה שירמוז אליו לא קטן ולא גדול אפי' קוץ הי' וכל העשר נאצלות א"כ יש

מאציל וכיון שהכל מושפעים א"כ יש משפיע וכל המושפעים כולם אדוקים בו כשלהבת בגחלת, והשמר לך מגי דברים האחד הוא ריבוי שלא תאמר במקום שיש אחד יש רבים אמר ליה ואיך תעמידני אפילו בעלה שאין לה סוף וגם אין לה ראשית א"ל דבר הנתפס בהרהור הלב הוא מוגבל לוי קצוות ד' פינות ומעלה ומטה, א"כ כל מוגבל יש לו סוף וכל שיש לו סוף אינו שוה לכן עלת העלות אין לו סוף א"כ אינו מוגבל וכיון שאינו מוגבל אין חוץ ממנו וכיון שאינו מוגבל אינו משתנה וכיון שאינו משתנה אין לו סוף וכיון שאין לו סוף אין לו חקירה וכיון שאין לו חקירה אין לו ראשית וכיון שאין לו ראשית אין לו אחרית הוא האל יתברך זהו מערכות אלהות ר"ל סדר ידיעת האלהית לדעת שהוא נעלם שאין לו חוץ ממנו והוא עיקר הנסתר והנגלה ר"ל נגלה מצד פעולותיו ונסתר מצד נוראותיו.

והואיל והוא נסתר בצד ההשגה שאינו מושג בראיה גמורה ע"כ הוא שורש ועיקר האמונה וזהו צדיק באמונתו יחיה, א"ל רבונא דעלמא א"כ נאמר שאין שם אלא אין סוף בלבד, א"ל אין סוף הוא שלימות בלתי חסרון וכשתאמר שיש לו כח בלתי גבול.

ר"ל למעלה מעשר מאמרות אבל לא יותר א"כ אתה מחסר שלימותו וכשתאמר שיש לו כח בגבול ר"ל עד העשר הוא הדין יפול חסרון וא"ת שהעולם הזה נמצא ממנו תחלה א"כ אתה מחסר הכח ההוא ממנו וגם אם תאמר שהוא בעצמו כיון לברוא את העולם א"כ הכוונה שנתחדשה לו מורה חסרון ולפי שאין חסרון בשלימותו יש לנו לומר שיש לו כח בגבול מבלי גבול, הנמצא ממנו תחלה הם הספירות שהוא כח שלם וכח חסר כשהם מקבלים מהשפע הבא משלימותו הם כח השלם ובהמנע השפע מהם הם כח חסר ולכך יש להם כח לפעול בהשלמה ובחסרון כפי המקבלים והספירות הם אדוקות כשלהבת בגחלת נמצא שאין בו ריבוי, והשני הוא פירוד (אחר) שלא תאמר אחר שהיו מוכרחים ההיות ובאצילותם יש שמות הרבה א"כ זה אינו כמו זה אבל הם רבים ונפרדים דע שהכל חיים מעלת העלות, והגי' הוא ריחוק גשמית שלא תאמר זה שאנו אומרים עלת העלות הוא גשמי ככל אחד ממנו שכן אומר נעשה אדם בצלמינו שהוא ממש בשר ודם וגם כתיב ימין ושמאל ומעלה ומטה אל ישיאך לבך בזה כי מוכרחים אנו לומר בעבור שהם נאצלים ועל הנאצלים אינם באים בהשוואה אחת ואם אינם בהשוואה אינם במעלה ובמדרגה אחת א"כ יש להם גבול במדרגות אבל לא מעצמם, כי הדברים קשורים כשלהבת בגחלת, וראה והבן שעלת העלות עומד בשלימותו בלתי חסרון והחסרון שאנו רואים זה טוב וזה רע זה עשיר וזה עני זה טיפש זה חכם חיים ומות שלום ומלחמה שובע ורעב וכן כל דבר הכל מן המקבלים, ובעבור שהוא נעלם ועומד בשלימות יש לנו לומר שיש דברים שיש להם כח מלא כח חסר והם ההספירות והכל בסבת הנבראים יבא חסרון בהשפעתם (בהם) בהסתלק עלת העלות מהם ר"ל מהספירות, ואותם הספירות הם בדוגמא העליונה הם בדוגמא שלמטה ראשו של אדם הוא כנגד הכתר חכו כנגד חכמה לשונו כנגד בינה זרועותיו כנגד

גדולה גבורה לב האדם כנגד ת"ת שוקיים של אדם כנגד נצח והוד בריתו של אדם כנגד יסוד פעולת האדם כנגד מלכות.

זהו נעשה אדם בצלמינו כדמותינו והמלכות היא האור השני שנאמר ויהי אור ומוציא כל הכוחות בפועל, ולכן זה האור אספקלריא שאינה מאירה כלולה מכולם, א"ל וכיצד יראה שהיא כלולה מכולם.

א"ל ויהי אור כתיב בוא"ו הרי כאן כתר ת"ת ומשך הו' דרך אמצעי ר"ל ו' של ויהי מושך א"ו והם נסתרים הא' רומז בכתר והו' הראשון בת"ת והו' הנסתר ביסוד ואלה הג' מדות עומדת בסדר הצינור האמצעי הוא הנקרא שדרה, והשדרה יש לו זרועות ושוקיים חיך ולשון, ועטרה היא המלכות הפועלת פעולת כולם, כמו כן פעולת שאדם פועל באברי הגוף פועלים א"כ אדם הוא דוגמה עליונה ומעורר פעולות למעלה כפי פעולותיו למטה ומאחר שכן הוא א"כ המציאות צורך גבוה, וכיון שהוא צורך גבוה א"כ צריכין ישראל לקיים המצות ולהזהר מהעבירות שהמצות מעוררות טובה והעבירות מעוררות רעה הכל כפי עניינו שאם היה המציאות צורך עצמו והמצות צורך המציאות לבד מה צורך להמציאם, ואחר שהמציאם יניחם למה יצוה להם ומה צורך ובערת הרע מקרבך אלא ודאי העושה עבירה גורם מניעת השפע בעליונים גם בתחתונים ולכן ובערת הרע מקרבך, ועל שהיא ר"ל כנסת ישראל מקבלת מכולם והיא עשירית ע"כ בהיות בעיר עשרה צדיקים אפי' אם כל העיר רשעים אינה פועלת דין כליה כי עשרה צדיקים שבתוך העיר מגינים כי הם דוגמא עליונה אבל אם היה א' פחות מעשרה והיה כצדיק כרשע כי אינם דוגמא עליונה שהרי נמצא פירוד ביניהם, זהו שאמר אברהם אבינו ע"ה האף תספה צדיק עם רשע ר"ל המדה הכלולה מעשרה ופועלת פעולת ה' תספה צדיק עם רשע ותספה הוא ת' נסתר לנקבה.

וראה והבן שהם באחד ואחד בהם וכולם קשורים כשלהבת בגחלת ואין דבר שבקדושה פחות מעשרה, א"ל משה להקב"ה שמעתי ו' של ויהי נשאר יהי מהו יהי, א"ל יהי תמלאהו יו"ד ה"א ה"ה היי יו"ד ר"ל ה' יש לה ג' נעלמים ומלת יהי עם נעלמיו עולה ע"א ר"ל כשנאצל אור השני ישב לשפוט את העולם בע' כוחותיו וא' גוזר ישפוט תבל בצדק ועמים במשרים, א"ל ר' אימא לן מהו שארז"ל אין דבר שבקדושה פחות מעשרה, א"ל הואיל והם י' ספירות קדושה אחת היא א"כ אימא הקדושה צריכה עשרה ולא פחות הן יורה פירוד, א"ל ר' עשר ספירות הם כולם אדם אחד שהרי אדם נקרא אדם עם כל אבריו ראש וחיך ולשון זרועות ולב ושוקיים ומעור ועטרה א"כ כל עשר כולל אדם א' ואדרבה יהיה כל דבר שבקדושה די באדם א', א"ל ציערתני צער גדול, א"ל מוטב שתצטער ממה שאהיה נבוכ, א"ל ומה יהיה שאיני יודע א"ל כלך אצל גדולים ר"ל שאל מאליהו ז"ל א"ל זכרתי שאמר לי אבי ז"ל יען שכל אבר ואבר נחשב לאדם אחד א"ל ראייתך מאין א"ל הואיל וכ"א כלול מעשר אברים א"כ כל אחד נחשב לאדם אחד והלא תראה ק' ברכות מכל אבר עשר י' אברים ק' ברכות, א"ל ר' עשר ספירות הם הספירות ראשונה היא

כתר היא מחשבה ולמעלה מכתר עלת העלת למה נקראת מחשבה, א"ל מי שרוצה לבנות צריך שיעלה במחשבה מה שהוא רוצה לבנות א"כ המחשבה בונה הכל וזהו שאמר כך עלה במחשבה לפני, א"כ מכח המחשבה יש לנו לומר שיש עלה שהמציא המחשבה, א"ל ומהו שקראוהו מחשבה ומה פירושה ומה מורה יקראוהו מחשב או לשון אחר, א"ל מחשבה מ' בראש וה' בסוף מ"ה הוא אדם חשב להאציל את האדם היינו כל העשר, א"ל ר' אמור לי כל הסוד שידעת במחשבה, א"ל אומרים בעלי האמת שמלת ברוך רומזת במחשבה וכשיבא להמשיך ברכה ממנה כשמברך ישות מעט לעשות התעוררות בדבר כאלו ממשיך וזהו מחשבה ש"ח בה"ס, וגם גורמים המקבלים יבישות בהיקף וזהו העניינים והאביונים מבקשים מים ואין ר"ל מבקשים גם המדה הנקרא אין היא המחשבה וח"ש בה"ס ומרחם וזהו מחשבה, ועוד כולה לבנה בלתי אודם זהו מחשבה שח"ס ב"ה כלומר אבן יקר שהוא לבן כשלג בה, וגם מחשבה מצטייר מ' כ"ו, ח' ר"ו, ש' י"י כ', ב' ד"ו, ה' י"ד, המ' כ"ו כנסת ישראל ותפארת, הח' ד"ו ד' הוא חסד ו"ו משך הו' יסוד ר"ל פעמים הדי רומז בחסד כשיש לנו רמז בכנסת ישראל, ור"ל הח' של מחשבה הוא ד' ו' חסד יסוד שושבין גדול ושושבין קטן.

השי של מחשבה הוא י י י כ' הי ראשון בחכמה עלאה וי אחרון בחכמה תתאה וי אמצעי להורות מחכמה לחכמה י מדות.

כ' בחכמה תתאה, ב' ד"ו ד' פעמים רומז בחכמה תתאה והוא עם משך הו' לרוב, ה' י"ד ד' היא מלכות תתאה וכל העשר אליה באים.

ראה והבן שכולם במחשבה בכח ומחשבה עצמה ר"ל האותיות הבי בחכמה השי בבינה זרועות ושוקיים בכלל הו' שנצטייר, א"ל בא בני קנה חכמה תבונה ודעת וכל מלאכי קנה, א"ל ידעת בני כ"ב אותיות מהיכן נאצלו, א"ל לא, א"ל ממחשבה שמחשבה במ"ק כ"ב וממחשבה בחכמה ה' בחכמה יסד ארץ בחכמה עם המלה הוא כ"ב, ומחכמה בתבונה תבונה במ"ק כ"ב ומתבונה בדעת דעת בא"ת ב"ש קז"א דעת עם קז"א הוא כ"ב וא' יתר להורות שהדעת הוא הת"ת מן הא' מקבל דרך אמצעי ומדעת לכ"י שעליה נאמר ויהי אור במ"ק הוא כ"ב, ומכ"י לישראל הגשמי וזהו כי לקח טוב נתתי לכם תורתי אל תעזובו נתתי לכ"י הוא כ"ב במ"ק וא' יתר עליהם להורות שהטוב עם כ"י זהו שהכל ממחשבה, א"ל ר' זהו שאמר הקב"ה למשה כך עלה במחשבה לפני איך הוא, א"ל יש דברים שהם במחשבה ועל שהמחשבה הוא ראש וחיך ולשון בראש שהחיך ולשון הם חכמה ובינה ע"כ חשבו שלשתן ראש אחד בידיעה שיודעים הדברים שהם במחשבה, ועל שהדעת הוא שדרה והשדרה עיקר יניקתו מהמוח אשר בראש שהוא המחשבה ע"כ גם הדעת בידיעה הוא שאמר הכתוב היפלא מה' דבר כלומר (לו) לא יפלא, ומשך הו' הוא בו' אך הפרק שאין בו מוח מצד עצמו היא כ"י אינה בידיעה זהו מה שנתעוררו חז"ל לברר הפרקים שבשדרה לענין טרפות בפרק אלו טרפות ולפנים יתבאר בע"ה, וזה מה שאמר הכתוב בחכמה ובתבונה ובדעת שהחכם חושב וקונה בינה

ומצד הבינה קונה דעת ואחר שקנה דעת ובכל מלאכה ר"ל הדעת יורד בכל שהוא משך הוי אז המלאכה שהיא כ"י פועלת כל פעולת העשר, ושאל משה דברים שכ"י אינה בידיעה ואמר לו שתוק כך עלה במחשבה כלומר אינה בידיעה וחכמה ותבונה ודעת הם היודעים מהמחשבה כי זולת המחשבה אין חכמה ותבונה ודעת והמחשבה רוצה להיות הידיעה באלו ולא בה והוא היודע זהו כך עלה במחשבה ולא תשאל בדבר שאינו יודע, א"ל ר' עליך נאמר טוב ר' לישראל מאב ואם שאב ואם בעוה"ז ור' בעוה"ז ובעוה"ב, א"ל אינך יודע מהו מלת ר' ולמה קראוהו רבי, א"ל לא שמעתי בלתי היום, א"ל מלאך אחד יש ששמו בר"י והוא מהפך בזכות ישראל ובעבור שר' מזכה העולם נקרא בשם המלאך, זהו והעוף יר"ב בארץ ר"ל עוף זה תורה התורה נקראת עוף ואמר ו"ה שאתם נקראים תורה שבכתב ושבע"פ, יר"ב בארץ תורתכם זהו כי לקח טוב נתתי לכם תורתני אל כו' ע"כ המחשבה.

א"ל ר' שמעתי אומרים שהמחשבה נקראת נשמה ולא ידעתי למה שהנשמה נקראת בינה שנאמר ונשמת שדי תבינם, ונראה שמן הבינה נאצלת, א"ל דע לך אע"פ שהבינה נקראת נשמה מכל מקום המחשבה היא נשמה לנשמות וראייה ויפח באפיו נשמת חיים מי שנופח משלו הוא נופח והחכמה והבינה פעולים הם מהמחשבה לכן נקרא נשמה לנשמות, א"ל מהו ענין נשמה ומהו ענין המלה א"ל הכל בא בכלל אל החכמה ומחכמה בכלל אל הבינה והבינה פורטת כל אי בפרט ואומרת המחשבה אל הבינה תן נשמה למ"ה הוא אדם ויאצל כסדר אדם כדי שיאצל גשמי ברוחני וממנו תתברך כי הוא יעורר הברכה ממני, וגם נו"ן שי"ן מ"ם ה"ה הרי כאן יי אותיות רמז לעשר ספירות ר"ל תמלא הנשמה והם אותיות עשרה מלמד שהוא כח וחיות לכל העשר, וגם סופי תיבות של נשמה הם קמ"ה ר"ל עתידה כ"י שתקום מגזירת המחשבה הנקראת נשמה זהו קמ"ה אלומתי וגם נצבה ר"ל קס ה' נצב הה' זהו הק"ם תקים עמו אתה המחשבה תן נשמה לתפארת ר"ל אתה המחשבה הנקראת נשמה שסופי תיבות הק"ם תקים עמו ר"ל עם הת"ת ישראל לומר לכ"י קום בתולת ישראל זהו נשמה, ועוד כ"י נקרא לילה בגלות הדי שנאמר ולחשך קרא לילה ועתידה להיות יום מכח הנשמה שאותיות שניות של נשמה יו"ם ה' כלומר עתיד ה' אחרון שבשם בן ד' להיות יום זהו שנקרא המחשבה נשמה כי כשתתן נשמה לנשמה אז כולם מאירים וכולם ימים.

ספו תמו כל המקטריגים וכל הפגעים, א"ל ר' שמעתי שנקרא המחשבה ישראל זקן ולא ידעתי הסבה, א"ל בעבור שזה גדול במדרגה קורין אותו ישראל זקן שישראל סתם הוא ת"ת, א"ל ומלת זקן מה מורה יקראוהו גדול במדרגה, א"ל ידעתי מאבי ז"ל שהזקן נתלבנו שערותיו והוא יצא מכלל השחרות ואדמימות ונעשה לבן המורה רחמנות לכן נקרא זקן שהוא לבן כשלג אין לו כלל לא אודם ולא שחרות ומפני זה זקן הגשמי אשר זיכהו השם ונעשה דוגמה עליונה שהעליון לבן כשלג וגם זה נתלבן צריך שיהא רחמן ושילך עם הבריות בתכלית הרחמנות ושיהיה נאמן במשא ומתן שלו ושילמוד לשונו לאמר האמת ולא ימלא כריסו כל עקר

ושלא ישלח ידו למלאות תאותו רק יהיה ענו ושפל רוח וקומה, ויזהר שלא יצער שום אדם אשר נשמה באפו ושלא ישחט לא לעצמו ולא לעם הארץ שאם לא חש ע"ז אין לאכול משחיטתו.

וראה והבן שאם לא הוזהר מאיבוד נשמות הם הבהמות ששוחט כפר בדוגמתו זקן ממרא הפך זק"ן לנז"ק הוליד רעה לעצמו כי נסתלק הזקן העליון מאבניו ומלת זקן נתמלא בכוחותיו זיין קו"ף נו"ן אותיות שניות גי' ב"ך ישראל אשר ב"ך אתפאר, אש"ר אתה זקן הנקרא אש"ר שנאמר מאשר שמנה לחמו בכ"ב אותיות שנתנו לי אתפאר אני ישראל הנקרא ת"ת, ועוד אמר לי אבי אם תעלה כל הזקן עם נעלמו במ"ק ע"ה יעלה מ"ח ר"ל הוא מוח שממנו יונקים כל האברים והוא המוח אשר ממנו יונק השדרה ומהשדרה יונקים כל האברים וזהו לעולם ימים ידברו ר"ל עצת הזקנים הוא עצה רק שיהיה הזקן חכם ויודע שאם אינו כן ינצחנו הבחור אשר הוא חכם ממנו, וגם זקן עולה במ"ק אחד ר"ל הוא אחד ואין שני לו והוא יחיד בעולמו, א"ל מהו ברוך הבא שקורין אותו כך, א"ל אע"פ שהמחשבה הוא פעול מ"מ כל האצילות משם מתברך, ומלת ברוך מלשון בריכה ופעם אחת הייתי עוסק בזאת חקת התורה ובא מאחורי זקן אחד מופלג בזקנתו וא"ל בני במה אתה עוסק ואמרתי לו בזאת חקת התורה ואמר לי בני אם שמעת מהו זאת ומהו חקת ומהו התורה, ואמרתי לו זאת כנסת ישראל התורה שכתב חקת איני יודע, א"ל בני אני יודע שאמר לך אביך ושכחת, א"ל מנין לך, וא"ל לשם הייתי ואמרתי לו א"כ אמור מה אמר לי אבי כי עכ"פ שכחתי ואמר תעלה ברוך במ"ק עם המלה הוא חקת ור"ל אתה הנקרא זאת היא כ"י אני ברוך חקת התורה ואין לך רשות להרהר אחריה ולדעת חקתי אם לא ע"י התורה שהוא תפארת ישראל, וכן זאת עם המלה עולה במ"ק חקת והוא של ת"ת ואין לו לישראל לחזור אחר חקותיו שכשם שזאת אינה משגת חקת המחשבה כן ישראל לא יוכלו להשיג חקת הזאת אם לא שנאמר להם החק והטעם, א"ל ר' ואתה אינך זכור שום סוד מברוך, א"ל א"ל אביך ברוך כ"ו ר"ב רב על כל השמות ומתגלגל ל"ב הוי"ו"ת ר"ל כ"ו הוא יהו"ה ומתגלגל ל"ב הוי"ו"ת והוא שם העצם ורב על כולם.

ועוד שמעתי שברוך נתמלא בכחותיו בי"ת רי"ש ו"ו כ"ף הרי כאן עשר אותיות לומר לך שכל העשר מברוך מתברכים וגם אם תעלה ברוך עם נעלמיו יעלה במ"ק ה"ל כי למ"ד רומז לבינה ולפעמים לת"ת ור"ל שהה' הוא ה' אחרון שבשם בן ד' נתנו הברוך לת"ת וזהו הלה' תגמלו זאת תפרישו זאת שהיא הה' מן הלה' שהיא הת"ת, אם תעשה ככה תצטרך זא"ת לינק מכוחות הטומאה ותשאר עם נבל ולא חכם ולא תקבל מחכמה עלאה אשר היא מבורכת מהברוך, א"ל ומלת הבא פעמים עבר פעמים עתיד, וזהו והנה רחל בתו באה עם הצאן עתיד ורחל באה עם הצאן אשר לאביה זהו עבר ושם אביה לבן ור"ל ורחל שהיא כ"י וצאן הוא ת"ת אשר לאביה הוא חסד ומצד עונות ישראל היא באה לאט לאט בקירוב הזמן אורך הגלות הדי' כי אין לה רשות ובהגיע הזמן הוא הזמן שאמר יש"ו לאומות העולם להיות עולם חרב היא הזמן שיעשה מלחמה

למעלה כאשר יתבאר לפנים ויפלו כל השרים למעלה וישתעבדו תחת כ"י ויחזרו האומות למטה ליפול ולהשתעבד תחת יד ישראל, וזהו קרא אותו האיש חורבן העולם הוא חורבן האומות ולא אמר להם האמת שהוא חורבנם כי היה ירא מהם פן יחזרו להם ואיש תחבולות היה יש"ו והאמינו לו שהוא חורבן העולם והם אינם יודעים שבשר להם חורבנם הוא זמן ממשלת הברוך והוא חמשת אלפים ומאתים וחמשים למנין שאנו מונין לבריאת העולם ואם יזכו ישראל במעשיהם יקדימו הזמן ואז ילכו הווי"ן ויאמרו לכ"י קום בתולת ישראל, וזהו ורחל באה עם הצאן עבר ור"ל באה כבר ומיהרה לעלות וברוך הבא הבא כבר שמייהר לקבלה ולהשפיע לה ואז יפלו כל השרים למעלה ומלכיהם למטה זהו ברוך הבא עבר, א"ל וכשיאמרו לה קום באיזה דרך תקום א"ל תצייר הה' והב' שבמלת הבא והוא ד"ו ר"י שהדי רמז לכ"י וכשמבשרין אותה הווי"ן היא מתחברת עמהם זהו ד"ו ואז הד"ו פרצופים עולים בר' היא הבינה ומר' ל"י היא החכמה וברוך שהיא א' של הבא מברכס אז אין כל בריה יכולה לעמוד מפניהם ר"ל בריה נאצל, א"ל ר' וגם שמעתי שנקראת המחשבה וה"ו ואיני יודע מהו מלת וה"ו, א"ל בעבור שזאת הספירה היא פשוטה בתכלית הפשיטות והויותם מורים פשיטות על כל האחדות הם העשר, וראה והבן איך וה"ו שהיא המחשבה עושה סדרים למעלה בעליונים כי מתמלא ומראה ענינים רבים והוא וא"ו ה"י ה"ה ה"א וא"ו להרמיז לך שההויות הם י"ב כנגד י"ב האותיות של וה"ו ר"ל בהיות נעלם הה' ב"י ר"ל וא"ו ה"י וא"ו הוא א"ס.

ובהיות נעלם הה' בה' ר"ל וא"ו ה"ה וא"ו יהיה כל וה"ו ל"ו ובהיות נעלם הה' בא' ר"ל וא"ו ה"א וא"ו יהיה כל וה"ו ל"ב, ור"ל אומרת המחשבה שהוא הנקרא וה"ו ל"ב שהיא כ"י והיא ל"ב של ת"ת ויאמר ד' אל לבו עלה אל המדה הנקראת ל"ו הוא ת"ת זה ה' קוינו ל"ו ועלו שניכם באמכם היא הבינה שהיא אס והבינה נאחזת ממני ואין כל בריה יכולה להזיק לכם זהו ל"ב ל"ו א"ס היוצא מוה"ו:

ד"ה בא וראה מה ששמעתי כשהייתי

בא וראה מה ששמעתי כשהייתי הולך בקודש הקדשים להשתחוות מאדם א' שפגע בי בדרך ואמר לי בני הקשב והקשבתי ושמעתי נתרבעו הווי"ן של וה"ו ונתמלא הה' והולידו לבן ר"ל ו' פעמים ו', ו' פעמים ו' ע"ב וה' במלואו ה"ה הוא פ"ב, הרי שהולידו לב"ן ר"ל הוסיפו שם על שם וה"ו, א"ל ר' העבודה שמעתי אנשים שקוראים למחשבה לבן אבל איני יודע מה טיבו של לבן אע"פ ששמעתי (עבורו א"ל לבן שמעתי) ופ"י לבן כשלג כי שלג במ"ק עם המלה הוא עולה לבן, וכל לבן מורה רחמים אע"פ

שגם החסד נקרא לבן אין לבנוניתו כלבנונית המחשבה כי המחשבה היא רחמים גמורים אמתיים וכל רחמים מורה לובן כשלג זהו לבן כשלג, ועל המחשבה נאמר אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו ואם יאדימו כתולע כצמר יהיו זהו צמר לבן ולבן הוא המשכך את מדה"ד הנקרא כ"ה כי זה מדתו של לבן, לי פעמים בי הוא סי' בי פעמים לי הוא סי' בי פעמים ני הוא קי' ני פעמים בי הוא קי' הרי כאן ש"ך, וזהו וחמת המלך שככה שחמת המלך הוא כ"ה ש"ך המדה הנקרא לבן הוא המחשבה וזהו שככ"ה ש"ך כ"ה.

הראית בני שנתחלף לבן בא"ת ב"ש כש"ט והוליד זקן עם המלה במ"ק, ור"ל שהמהשבה נקראת ג"כ זקן, א"ל שמעתי שמשתמשין בעלי העבודה לקרוא המחשבה זקן וישראל הזקן שמעתי ממך אבל זקן סתם שמעתי מאחרים ואמור לי טעם, א"ל כל זמן יש לו הוד והדר.

וגם המחשבה מהדרת כל הספירות בענין שכולם מקבלים השפעתם ממנה ולכן אמרה תורה והדרת פני זקן התחתון לכבוד זקן העליון, וכל זקן סתם אל המחשבה וזקן אם תמלאהו מוליד טי' אותיות להורות שהמחשבה האצילה טי' ספירות ועמה עשר.

וזהו מלואו זי"ן קו"ף נז"ן הרי כאן טי' אותיות (להורות שהמחשבה האצילה) וגם נעלם זקן עולה בר"ן זהו בר"ן יחד ככבי בקר (וכך מצאנו ומחוסר הבנה) ר"ל כל הרנה עולה אל המחשבה הנקרא בר"ן וגם זקן עולה במ"ק עתיק לומר שהמחשבה נקרא עתיק ג"כ, א"ל תמיה אני שכל השמות הללו היה קורא אותם אי' מבעלי העבודה, וגם שמעתי אותו שהיה קורא המחשבה עתיק, וא"ל למה נקרא עתיק, א"ל לפעמים הספירות מלאים ממחשבה לפעמים אינם מלאים ובסבת המקבלים אבל המחשבה לעולם עומדת בשלימות בלתי חסרון, א"ל ומה ענין עתיק, א"ל תמלאהו עין יוד קוף אותיות שניות ל"ב ל"ב נתיבות חכמה מעתיק, ואם תעלהו באי"ק עולה ני' שערי בינה מעתיק, ועוד ראה והבן שעתיק מתחלף בא"ת ב"ש ז"א מ"ד ועולה באי"ק עדין ר"ל המחשבה נקרא עדין, וא"ל ר' מהו עדין א"ל כל ספירה יש להם דין והחכמה בכר לדין אבל המחשבה כולה רחמים מבלי דין כלל, וראה והבן שעדין נתחלף בא"ת ב"ש זק"ט, ונתחלף בא"י ב"ט ר"ל אלפא ביתא יש ומתחלת א"י ב"ט ג"ח ועדין מתחלף באותו אל"ף בי"ת העי' בפי' הדי' בז' הני' בקי' הרי כאן פז"ק, ור"ל זק"ט שבא לו מא"ת ב"ש הוא עולה קו"י, ופז"ק הבא לו מא"י ב"ט עולה יהו"ה אלהים ואי עליהם, ר"ל קוי מקוים שפע וברכה הד"ו פרצופים שהם הי' אלהים ממחשבה הנקרא עדין, ופז"ק שבא לעדין מא"י ב"ט הוא מתהפך זקף גדול וזקף קטן ר"ל המאור הגדול המקוה מעדין הוא המחשבה עתה בגלות הדי' הדרגא שלו נשבר זהו תביר וקס ס"ם ושושבינו הוא תנין נייעו"ר וגוזרין גזירות על ישראל, אבל בזמן הגאולה ישוב זקף קטן לגדול ואז יהיה אורו זקוף ויאיר ויזרח אורו הגדול כשיניק השפע אור האצילות מכל צד מימין ומשמאל ויונק וטועם בי' טעמים טעם אצילות החסד וטעם אצילות הפחד וישלימו כולם מכח

המחשבה הנקרא עדן ויפילו ס"ם וכחותיו זהו פז"ק הבא לעדן מא"י ב"ט
וזק"ט שבא לעדן מא"ת ב"ש ועולה קו"י המקוים להשפיל שונאיהם
מטה מטה ולזקוף אותם זקף גדול:

ד"ה בא וראה איך העדן חילק חשבוננו

בא וראה איך העדן חילק חשבוננו שעלה לו מא"י"ק ומצא כת"ר וכולו כתר
כתר במ"ק, ור"ל (גם) המחשבה הנקראת כתר הוא כתר על כל כתר כי
כולם נקראים כתרים והמחשבה עליהם כי עליה נאמר וגבוה מעל גבוה
שומר וגבוהים עליהם והוא הנקרא בכל מקום כתר עליון, וכאן אשלים
דברי המגיד ששאל אותי עד היכן הוא עולה והנחתי בעורה למה תישן ה'
אמר לי שהכתר מתהפך בא"ת ב"ש גא"ל, וא"ל סוד הכוונה מהו, וא"ל
כי התחלת האותיות הוא א' והוא הגוזר וסוף האותיות הוא ה' מתחבר
הת' עם העמודים שהם אותיות כפולות אותיות ד' ס' ו' ו' ו' ו' ו' ו' ו' ו' ו'
אלפי שני ומחזור קטן י"ט ולא יכולתי לרדת בתוכן דבריו עד שהשבעתיו
לבאר לי ואמר לי ירא אני פן יגרשוני ממקומו, וא"ל יש בידך לשאול
וא"ל כן, והלך וחזר וא"ל תמלא אותיות ד' ס' ו' ו' ו' ו' ו' ו' ו' ו' ו'
צד"י ותעלה אותם בחשבון הגדול וצרף הת' עמהם כי הת' נקרא גאולה
מצד הכתר הגא"ל והעליתי אותם ונמצאו שתא אלפי שני ומחזור א' ר"ל
מחזור קטן שהם י"ט שנים, וא"ל חלוק שתא אלפי ל"ט ת"ק ת"ק לכל
ספירה ואמור לי היכן כלים וחלקתים וכלים בסוף חכמה ובהתחלת
בינה, וכן בכל שמטה ושמטה עד סוף שבעה שמטות ואח"כ יחזרו כל
ההויות בבינה זהו כי עפר אתה ואל עפר תשוב ומשם ואילך השם הוא
היודע, ואמרתי לו עדיין לא ידעתי סוד הכוונה למה נקרא כתר גא"ל
והתחיל לבלוע העניינים שלא להגיד לי כל עקר עד שהפצרתיו ואמר לי,
חצי אלף הששי שהוא ת"ק הנה הוא ממשלת הכתר ובחצי ממשלתו שהם
ר"ן שנה יצאו ישראל מגלות הד', וא"ל שמא אתה מנסה ונשבע לי שאמת
הוא זה ואמרתי לו ספר לי סדר גאולתינו האיך יהיה.

וא"ל אחר שהמים יולידו אש ומן האש ההוא מתעוררין ומתערין כל
הדינים ע"כ אברהם ויצחק בנו הנאחזים במי"ם ובא"ש היו צריכים
שיצאו מהם גם סיגים ישמעאל ועשו והם הנאחזים עד אבותיהם אברהם
ויצחק והם הזרועות אך מעלת יעקב שיצא מיצחק עולה עד כתר עליון
זהו ירכיבהו על במתי ארץ, הלא תראה כי מצד מעלתו אנו קיימים בבני
ישמעאל ועשו כי בלאו הכי חיים בלעונו בגלות הד'.

ואברהם אמר לו ישמעאל יחיה לפניך ר"ל יכנוס בין המדות הנקראת ל"ו
ויחיה לפניך ר"ל להיות כחו וגבורתו על הבת הנקראת פניך, א"ל הקב"ה

אחר שיצא מפיך ולישמעאל שמעתיד הנה ברכתי אותו ידו בכל בזמן שבניך נוטים מן דרך הטובים ויד כל בו בזמן שהולכים בדרכי יושר כי לא יצא משפט מעוקל מלפני וע"כ ידו מתחלף בא"ת ב"ש אותיות מקף והוא מפ"ק, כי אחר שנתקיים ידו בכל היא בתו של אברהם אבינו הוציאה מביתו אל בית אביה הוא אחיזת ישמעאל צד החיצון הכניסו ישראל טומאה בהיכלם אז ולבי דוי, ובסוף הר"ן שניים לממשלת הכתר המדה הנקראת ל"ו יתהפך בא"ת ב"ש לכ"ף כולו רחמים יהו"ה שהכף עולה יהו"ה והפך ידו לוי"ד זהו ויד כל בו אז תהפך כ"ל והוא ל"ך (והנה) לך יהיה הגדולה והגבורה והתפארת והנצח וההוד כי כל בשמים ובארץ אין שטן ואין פגע רע כי כל לקח (בת) חשבונו נ' שערי בינה ונתחבר עם פי למטה ועם הוי' למעלה ושבנו שלשתן אחד, וזהו ופי כל שר צבאו (בכ"י כי הרי כאן ופי"י כ"ל ואחר שאלו שר צבאו) של ישראל ואין כל בריה יכולה להזיק את ישראל כי עלו למעלה ראש ואמרו קום בתולת ישראל ולא הוסיף לנפול, ר"ל ופיכל עולה קו"ם ראה וק"ם הפילה וקם הקימה ר"ל וקם הפילה וקם העם הזה וזנה ונפלה ושבנו כענין שובה ישראל והנה קמ"ה אלומתי וגם נצבה ר"ל שובה ישראל עד ה' אלהיך ר"ל בו"ש ישראל מן השם ושוב הה' אל השם קודם הר"ן של כתר אז והנה קמה אלומתי וגם נצב"ה קם ה' הנקרא אלומה נצב ה' ר"ל אין לה נפילה עוד, והוא הה' אחרון שבשם בן ד' אותיות והסר מסוה העורון מעיניך ואגלה לך נפלאות מתורתך.

בא וראה מהו קו"ם אותיות שניות של קו"ם קו"ף ו"ו מ"ם עולים ב' פעמים יהו"ה הוא הוי' ומשך הוי' ור"ל בשאר הגליות כ"י היתה מבקשת לעלות אל הווי' האלו אבל בגלות הדי' הווי' ישובו אל כ"י, וזהו עיקר כוונת הפסוק נפלה ולא תוסיף לבקש ולשוב ולקום כבראשונה רק הווי"ן יבאו אחריו ויאמרו קום בתולת ישראל.

וגם אודיעך כי קום במ"ק ובמ"ג היא בינה ור"ל אלו הווי' יחזרו אחר כ"י בגזירת הבינה כי היא אם הבנים.

(ס"א והבן בני כי קום במ"ק י"ד רבבה ספקלטור להכות אדום במכת מצרים ור"ל הוי' של קום מתרבע ל"ו וקם מתרבע י"ד רבבה וזהו יד ד' הויה במקנך אשר כי הבינה מא' נאחזת, וגם קבלה בידי שהווי' אומרין לכ"י קום בתולת והק' מהו כח והק' הוא אי"ק אלף יוד קוף הרי כאן ט' אותיות עליונות נעלמות וקום בכח להוציא את עמך ישראל, הוי' מהו כח הוי' קוף וו מס הרי כאן ט' כחות עליונות וקום בכחם הא מס ואו הרי כאן ט' כחות עליונות והן כ"ז אותיות התורה הנאחזים אלו מאלו ר"ל שני פעמים וסם במילואו עולים מתו כלומר ע"י כח המ"ם מתו כל הכחות החיצוניות

ספו

תמו):

ד"ה וראה והבן כשיקימוה הווין כי

וראה והבן כשיקימוה הווין כי הכחות החיצוניות ספו תמו ותאמר הבינה למצרית החיצונית שובי אל גבירתך היא כ"י והתעני תחת ידיה והנה שבה הגר המצרית אם ישמעאל המצרת י"ם תחת שרה גבירתה היא כ"י, ותאמר שרה אל אברהם כי לא יירש בן האמה הזאת עם בני עם יצחק ר"ל השפילו לינק כח יצחק בני ולייסר את יעקב בן בני אז וישלחו אברהם מעל יצחק בנו ר"ל השפילו והכניעו עם אמו המצרית המצרת ים תחת ממשלת שרה, וליעקב בן בנה אמרה הבינה ואתה שלא יצאו ממך סיגים על במותימו תדרוך ר"ל יעקב נקרא אתה הוא שנאמר ירכיבהו על במותי ארץ והוא נאחז עד כתר העליון כי הוא הו' של שם בן ד' והו' עם כללו הוא אהי"ה, זהו ו' אהיה אצלו אמון ר"ל הו' הוא אהיה ולכן עשאו דוד המלך ע"ה רוחני שנאמר ולא יאשמו כל החוסים ב"ו.

שבזמן הגלות הוא גשמי בקריאתו ובגאולה יעלה עד כתר עליון וישוב רוחני וע"כ הוא שדרת האילן והשדרה עולה עד הכתר והוא הנקרא לולב.

ל"ו ל"ב נתיבות החכמה כי היא תורה שבכתב המתחלת בב' ומשלמת בל'.

ולכן מברכים על הלולב אעפ"י שמיניו רומזים אל זרועות עולם כי מן השדרה הזרועות יונקים.

והוא כתר עליון התחלת השדרה.

וכשראה עשו כי רעות בנות כנען בעיני יצחק שמסיבתם כהו עיניו ר"ל מכחות החיצוניות וילך עשו ויקח את מחלת בת ישמעאל הוא מחלת מצרים ר"ל החולי והחלישות והשעבוד של ישמעאל וזה תמחה את זכר עמלק מתחת השמים ר"ל תחת השמים היא (א"ז) הארץ ועמלק הוא נינו של עשו שמוהו תחת ארץ והנה נמחה זכרו הוא סמאל וכתותיו אז או"ה למושב לו והנה יהו"ה שלם וכסא שלם.

שעד עתה היה יד על כס יה.

והנה עינים לך והם מוכים בסנורים ע"ב אסיר העורון מעינדך ואגיד לך מסתרי תורתך.

בא וראה כי כס"א עולה א"ף.

ויאהב יצחק את עשו וזהו אף חובב עמים, וכשבקש הבן שהוא ו' את אחותו שהיא הבת ונקרא ה' אז האף נשלם עמהם והוא יצחק הנקרא אף ונתן האי ליעקב שהו' ת"ם ונעשה אמת ופ' לאחותו להתיש כעסה כי דגושה היתה, אז ישב יהו"ה מדת יעקב על הכסא היא רחל אהובתו חבקה ונשקה וברכה ב"י ברכות וס"ם וכתותיו באים ומשתחויים לו

ואומרים לא יעקב יאמר עוד שמך כי אם ישראל יהיה שמך, הראית בני מעלת הכסא כי הוא מתחלף בא"ת ב"ש לח"ת תורה שבכתב ותורה שבע"פ חתום וסתום, והנה הכסא כולל ד"ו פרצופים וזה אשר אגיד לך שימהו כחותם על לבך שאם תבא לחלק הכסא לשני חלקים בשוה לא תוכל כי אין חילוק ביניהם יען שהא' אינו מניחם להתחלק וכמה באו לחלקו בשוה ולא יכלו ותהי יד ד' עליהם לכן השמר נפשך אחור וקדם צרתני ויקרא את שמם אדם אין חילוק ביניהם.

ואגיד לך מה שאירע לאדם הראשון שבא וחילק הכסא ולקחו מתחת היושב והיה כמלאך ה' צבאות וגזר עליו מיתה, בא נח ולא לקח מוסר מאדה"ר אבל גם הוא קרוב למעשה אדם הגיע וישכר ויתגל וירא חס ר"ל שבח מעשה אביו וגם הוא עשה כמותו וזהו רבעו ומלת וירא כענין רואה אני את דברי אדמון וי"א סרסו ר"ל שכח מחשבות אביו והוא לא סבר כן.

אך שם ויפת ערות אביהם לא ראו שלא שכחוהו במחשבתו והזכירוהו מחילוק שחלק.

וגם אחר ראה מט"ט ולא אמר כסא א' הוא ומלך א' יושב עליו ואינו נפרד מן המלך אך אמר ב' כסאות הן ועשה מכסא א' שתיים והודיעו לו שאחר הוא והוא לא שב יצאתה בת קול ואמרה שובו בנים שובבים חוץ מאחר, ודע כי מט"ט א' כ"י הוא ומט"ט שני חנוך בן ירד אשר נעשה בשרו לפיד אש והוא למטה מכ"י ויונק ממנה ולכן נקרא מט"ט שמו כשם רבו ולעולם מקוה למצוא זכות לישראל להעלותו ובו טעה אחר ועמו דבר אחר ולקח יוהרא לעצמו ואמר כי שמוהו שר ונגיד וחטא בלבבו ע"כ מחיוה למט"ט שיתין פולסי דנורא ר"ל לבבו שהוא רבו מנע השפע הבא אליו מו' קצוות כי בו חטא כי עבדא דמאן נכסי דמאן, ותבין ואודיעך כי מט"ט מלה מורכבת הוא ור"ל מט"ט במ"ק כ"ב והוא כ"ב אותיות התורה ו"ככבי"ב בקר רוי"ן יחד ורנתם עולה למעלה וני"ר יורד עליהם וזהו אשה מספרת עם בעלה ותינוק יונק משדי אמו, מהו וני"ר בהלו נר"ו על ראשי וגם תמלא מט"ט והם מ"ס ט"ט ט"ט רי"ש ו"ו נוי"ן הרי כאן י"ד אותיות זהו יד"ך בעורף אויבך עשו וישמעאל שריהם למעלה והם למטה, וכנגד אלו הי"ד אותיות נכתבו י"ד תיבות אשר קרך בדרך ויזנב בך כל הנחשלים אחריך ואתה עיף ויגע ולא ירא אלהים הוא לא ירא אלהים ואתה אלהים הנקרא מט"ט ואתה כולל י"ד אותיות תראה ותמחה את זכרו מתחת השמים לא תשכח, ויותר לא רצה לגלות לי ואמרתי לו זכור בוראך ולא תניחני בזה העורון כי לא הועלתי דבר מכל דברך עד עתה, וא"ל מה לך בידיעות הללו, וא"ל עמוקים מאלו ידעתי ועל שהם סודות הגאולה והלב שמח בהם ע"כ בקשתי ממך לגלות אזני על כל עיקר ועיקר וע"כ אל תניחני, וא"ל עשה שלא לגלות דברי אודיעך.

ואמרתי לו מי יוכל שלא לגלות העניינים המשמחים את הלב, וא"ל שמא יתמהמה יתיאשו ואני הוא הגורם ואמרתי לו אדרבה בשומעם בשורת הגאולה יתביישו מעונותיהם.

כי יזכרו שבזמן הגאולה יהיו נהנים מזיו השכינה ויאמרו האיך נהנה מזיו השכינה.

והאיך נרים פנינו וידינו דמים מלאו ע"כ נחזור בתשובה אל בוראינו ויקבלנו וישוב ויקבצנו.

אבל כשהם מבלי ידיעה מתייאשים מן הטובה ואתה הגורם, מיד פתח פיו ואמר כל זמן שיעקב חסר ו' ועשו בו' אין כל בריה יכולה לו.

כי אותיות שלישיות של עשו עולים ק"ו ר"ל שהוא מתאבק עמו במלחמה.

ואלהי בראשית הוא הבינה לוקח הו' מן עשו ונותנו ליעקב ויעקוב מלא ועשו חסר אכלו ע"ש וכל זה לזמן הגאולה שעתיד ס"ם לעשות מלחמה עם תפארת ישראל והבינה עוזרו ומרכיבו עליו שנאמר ירכיבהו על במתי ארץ ונופל ס"ם תחת הע"ש אכלו ע"ש, ולכן נקרא ת"ת גדיאל מלשון גודו אילנא ברוך משפיל רמים:

ד"ה וראה והבן דברים נוראים כי ז"פ

וראה והבן דברים נוראים כי ז"פ יהו"ה עולה יעקב והם ז' קולות שאלולי הו' שנלקח מעשו וניתוסף ליעקב אשר הו' לקח כללו ועולה לאהי"ה הוא כתר עליון לעולם עשו מתאבק עם יעקב ויאבק איש עמו וכחו של עשו הוא מיצחק ויאהב יצחק את עשו וח"פ יהו"ה עולה יצחק והוא גובר עליו והבינה לוקחת הו' מעשו ונותנתו ליעקב.

וכראות יעקב א"ע שלם בו' אז אמר לע"ש כתר לי זעיר ואחוך ואשא דעי אף אני ר"ל כתר עליון הוא עמי שאני נקרא לי זעיר אנפין ויתמלא דעי אף אנ"י ישוב עמי ואתה תרד מטה מטה והיית למס עובד, והנה נצח יעקב את עשו כי נתגלגל הו' שלו והעלהו עד כתר עליון וכראות ישמעאל מפלת עשו ירא פן ימות גם הוא כאחיו ומביט באברהם אביו לתת לו תקומה לעמוד בקיומו וט' פעמים יהו"ה עולה אברה"ם וי"ד יתירים היא בתו כי מלחם אביה תאכל ורואה אותה אברהם שנאחזת בכנף בגדו ומרחם עליה ומברכה ברוכה את לה' בתי ורוצה לתת כח לישמעאל בנו.

ובתו צועקת ירכיבהו ליעקב על במותי ארץ כבר נתדבק בכתר עליון כי כל הפגעים רעים ספו תמו.

אז וישכן אברהם באוהל יצחק לראות הסרו הצללים וירא כי יעקב מלא ויבא יעקב שלם כו' ויאמר אברהם אשר בך אתפאר ישראל ומיד ענו כלם ואמרו אשריך ישראל מי כמוך, וכשהסכימו כולם בשם ישראל אז ראו ישמעאל ועשו ששם ישראל עולה כ"א פעמים יהו"ה נגד אהי"ה שנאחז ממנו ונשאר ה' הוא ה' אחרון שבשם בן ד' שבא באמצעותו של ישראל.

והנה אימה חשכה נפלה עליהם היא אימת גלותם ת"י ישראל ושלוש על ישראל וזהו סר צילם מעליהם וה' אתנו אל תיראום.

וזהו ויאמר ה' לה שני גוים בבטנך ושני לאומים ממעיך יפרדו ולאום מלאום יאמץ ורב יעבוד צעיר כי יתאמץ יעקב בלקחו הו' מעשו ויפילו תחת רגליו כי רגליו מות יורדת, ובראות יצחק מפלת בנו מבלי תקומה אז רצה לתת כח לעשו בצדיק וש' כי נק' יצחק בצ' וישחק בש' והעלה שמו כ"א פעמים יהו"ה אלא שחסר ממנו ג"ל גל נעול (אחותי כלה) ולקחה אברהם כי בתו היא אלו הי"ד יתירים ונתנה לישראל הוא הה' היתר מכ"א פעמים יהו"ה של ישראל, ובעבור שישמעאל נאחז מצד ימין וכבר עשה מלחמה בצאתם ממצרים כי ה' נלחם להם במצרים ר"ל במצרים שלמעלה ע"כ המלחמה בגלות הד' תהיה עם הס"ם הוא עשו, ועל שהוא שמאל והוא קשה תהיה המלחמה קשה ועזה עליו כענין תמחה את זכר עמלק מתחת השמים כי במדה שאדם מודד בו מודדין לו הוא לא ר"ל בעלותם ממצרים.

לכן לא ירחמוהו מן השמים.

ודע כי עליו סומכים כל האומות למעלה ולמטה וגדיאל יגדע אילנו.

ר"ל ימנע השפע ממנו ויבש והנה נפלה שרם למעלה ונשתעבדו למטה זהו למה רגשו גוים ולאומים יהגו ריק.

וראה והבן שנתקיים ושב וקבצך ותזהר שלא תהרהר ולא תפרסם כי הפרים היו הולכים ומתמעטין לסוד הנפילה שעתידין ליפול מפלה שאין לה תקומה עוד, עד כאן דבריו בבשורת הגאולה.

שבתי ושאלתיו למה שב הו' רוחני באות הב' כענין כל החוסים בו בו'.

ואמר כי הב' רומז בחכמת אלהים והו' ישוב רוחני באמצעות החכמה ע"כ ננקד הב' בחולם לומר ששניהם הב' והו' בחולם תלויים זהו שהכתר מתחלף בא"ת ב"ש גא"ל כ"ף תי"ו רי"ש הרי כאן חשבון יהוה ואלף לומר לך שהכתר ממשלתו בשמיטה א' יום אחד אלף שנה ונקרא הכתר יהו"ה, וגם הנעלם והנגלה עולה במ"ק ז"ך לומר שהכתר הוא זך וישר, א"ל ר' ברוך שזיכני ושמעתי מפיך בשורת הגאולה, מ"מ הכתר נקרא אי"ן שכן

כתר במ"ק עולה אי"ן עם המלה, אבל זה קשה לי הכתר נקרא אין וכ"י נקרא אני היינו אין היינו אני א"ל עומק דברים אתה שואל.

א"ל אם תשיבני בזה אמור לי גם זה כתיב היש ה' בקרבנו אם אין וכתיב מאין יבא עזרי וכתיב העניים והאביונים מבקשים מים ואין איזה אין משניהם, א"ל אשיבך על ראשון ראשון ועל אחרון אחרון.

אי"ן ואנ"י אם תמלאם אלף יוד נון אל"ף נו"ן יו"ד עולים עד"ת ר"ל מאין ועד אני עד"ת אחת ומלת עדת מורה עדות ודעת ר"ל עדות האמונה שהאין ואני דעת אחת וענין אחד אין לחלק על אלו בעלי האמת אומרים נעוץ סופן בתחלתן ומבקשים מים ואין והיש ה' בקרבנו אם אין ומאין יבא עזרי כולם הם בכתר עליון, א"ל ומה פי' אין, א"ל דבר שאינו נתפס כל עיקר.

א"ל פעם אחת הייתי יושב יחידי והייתי תמה על עצמי החכמה נקראת אני וכ"י נקראת אני.

החכמה נקראת אני אני חכמה וכ"י נקראת אני וגם אני בכר אתנהו האיך נוכל להכיר איזה אני רומז בחכמה ואיזה בכ"י.

ובא אלי פתאום אדם אחד ונבהלתי, וא"ל אל תבהל אבל עמוד על דעתך ושאל ממני כל דבר שאתה נבוך עליו.

ושאלתי אותו כל אני האמור בכל מקום היכן רומז.

וא"ל אני האמור אצל חכמה רומז בחכמה ואני סתם והאמור אצל יהו"ה רומז בכ"י שהוא אלהים, א"ל מנלך, וא"ל אני האי' בציורו יו"י והנון יוד בחיבורן עולים פ"ו היא אלהים היא כ"י ונמתק לי הרבה, וא"ל אני משביעך כל מה שידעת במלת אני אמור לי, ואמר לי מלאהו מלאתי הציור והחיבור יו"ד ו"ו יוד נו"ן יו"ד, וא"ל מהו למדנו, וא"ל זהו מדה בתורה י' פעמים ו' ו"פ י', ד' פעמים ו' הרי כאן קמ"ד, וכן עולה עוד שני יוד"יין הרי כולם לב"ת זהו לב"ת אש שנראה למרע"ה מתוך הסנה, והב' ווי"ן והנו"ן עם ג' אותיות הוא סנ"ה זהו אני המורה לב"ת וסנ"ה והכל דין ושב האין שהיא המחשבה ונעשת אור במ"ק וע"כ נק' אור קדמון שכולם נקראים אורות, אבל המחשבה הוא אור קדום מכולם שמאורה כולם נשפעות כמו הנרות ר"ל אור עם ג' אותיותיו במספר קטן עולה אה"י"ה אם כן המחשבה נקראת אה"י"ה כי היא העומדת בשלימות מכל הספירות, שבאלף הששי שכל הבנין יחזור למקום אצילותו והמחשבה לעולם קיימת ומקום אצילותה היא אם הבנים כי משם באים ולשם הם שבים ללכת, ופעם אחת הייתי מהלך בדרך יחידי וראיתי אדם אי' הולך לפני ורצתי אחריו ואמרתי לו שלום למר ולא ענה לי ופחדתי ממנו והרגיש שאני מפחד, וא"ל אל תפחד כי אם היית שומע מה ששמעתי לא היית עוסק בשלומי רק היית מקשיב לשמוע ואמרתי לו אמור לי מה

ששמעת, וא"ל שמעתי שמלת אהי"ה במ"ק עולה ט"ל במ"ק, זהו אהיה כטל לישראל וס"ת לל"ה הוא שם המפורש ואהי"ה במרובע הוא קנ"א ר"ל א' פעמים א' הפ"ה יפ"י חפ"ח עולה קנ"א, וזהו כי ה' אלהיך אל קנ"א ואהיה כטל ר"ת א"ך, א"ך טוב לישראל ר"ל טוב הוא להזכירו בכל מקום בכוונה כי הוא מורה שם המפורש הוא לל"ה.

ושמעתי אהי"ה במ"ק הוא הגא"ל במ"ק, הגאל גי' כוז"ו וגיי יהו"ה אחד וגיי ט"ל וגיי ידידיא וטוביה לגאולה ולישועה, ושמעתי אהי"ה בגיי יה"ו ויה"ו [ע"ה] בגיי הטוב והוא שם משמות ע"ב [אכ"א] וטוב לכל ענין בכוונה, ושמעתי אהי"ה עם ד' אותיותיו ועם המלה עולה כ"ו הוא יהו"ה ויהו"ה במילואו עולה מ"ה ה"ס המדברים אל פרעה בכח אהיה ויהו"ה יהו"ה הודא"י הוא שם המפורש יו"ד ה"א אותיות הודא"י ובו עלה משרע"ה למרום ועמד לפני מלאכי חבלה, ויהיה רגיל לומר הודא"י שמו כן תהלתו כי עולה בגיי שם של בן ד' אותיות, ועוד שמעתי אהי"ה אל"ף ה"ה יו"ד ה"ה הם י' אותיות לומר לך שהוא העשר והעשר הוא, וא"ל מפני מה אתה זכית לשמוע יותר ממני והשיב לי מפני שאני בענותנות יותר ממך וכי והאיש משה ענו מאד וכתוב בכל ביתי נאמן הוא, הניחני והלך לו ולא נתרחק משם כמטחוי קשת ושמעתי יתגלגל ה' שבסוף אהי"ה עם אה"י והוא א"ל ר"ל ה' עם א' וה' עם ה' וה' עם יו"ד הרי כאן א"ל ר"ס ונש"א, ועוד שמעתי אהי"ה בא"ת ב"ש עולה כתר, ומשמחת הלב התחלתי לשחוק וחזר אלי האיש ההוא ואמר לי למה צחקת, וא"ל רבי שמעתי שאהי"ה בא"ת ב"ש עולה כת"ר ושמחתי על השמועה הזאת וצחקתי, וא"ל תחליף והחלפתי ובא תצמ"ץ, וא"ל מה אתה רואה וא"ל איני רואה דבר א"ל תצמ"ץ במ"ק יהו"ה והתחלתי עוד לשחוק מתוך השמחה, וא"ל אל תשחק, וא"ל שמא אני נענש א"ל לא, רק בעבור שנראה כאלו אתה מבין אתה שוחק.

ואני יודע שלא הבנת דבר התחיל ללכת תפשתיו והשבעתיו בשם תצמ"ץ שלא יזוז משם אם לא יגלה לי, וא"ל עם אלה השמות יצאו ישראל ממצרים ועם אלו יצאו מהגלות הרביעי ואמרתי לו מנין לך וא"ל תצמ"ץ ע"ה במ"ק בני"י חורי"ן, וכמעט שנשארתי מעט נבוך מתוך השמחה והשחוק והוא סבור שאני נבוך מצד הידיעה, וא"ל אהי"ה ותצמ"ץ אחים הם צרפס וצרפתים ועלו אמר"ת, וא"ל אמרת ה' צרופה מגן הוא לכל החוסים בו, וגם אהי"ה במ"ק עולה שד"י עם ג' אותיותיו והמלה, ומכאן שהמחשבה נקרא שדי ונראה בעבור שנותנת השפעתה ד"י לכל הספירות ע"כ נקרא שדי כי ממנה נשפעות כלם וזהו והשיג לכם ד"ש את בציר ובציר ישיג את זרע ואכלתם לחמכם לשובע.

וגם שדי בא"ת ב"ש בק"ס ור"ל בק"ס למשפט אלהים שמשם יאמר קום בתולת ישראל, וגם בק"ס הוא שדי, ובקס עם המלה עולה כח במ"ק ובמ"ג, וארץ החיים עולה ג"כ כ"ח במ"ק ובמ"ג ונראה שהמחשבה נק' ארץ החיים.

ועל שכ"י נקרא ארץ שמשגחת על עולם השפל והכח בא לה ממחשבה ע"כ נקרא ארץ החיים.

א"ל ר' מהו חיים, א"ל חיי י"ם ר"ל כ"י נקרא י"ם והמחשבה מחיה אותה, א"ל ר' שמעתי שהי"ם הוא ק' ואיני יודע האיך וגם איני יודע כוונת הענין.

א"ל מהו זה ששמעתי מפ"ך כי אתה עדיין לא באת בעולם כשמעתי אותה מאביך ואני מאמין שכבר באת, א"ל זה איני יודע אבל אבי אמר לי, א"ל (אמר לי) ולא אמר לך איך ומה, א"ל לא.

א"ל א"כ אדון ק"ו מאביך, א"ל ק"ו שיש עליו תשובה ר"ל קטן הייתי ולא הייתי כדאי, א"ל א"כ שמע י"ם במילואו עולה ק' וכל הסבות נקראים נחלים וזהו כל הנחלים (הולכים אל הים) שהם ק' ברכות הנקראים נחלים הולכים אל הים, א"ל ולמה נק' המחשבה אל"ף גדולה, א"ל תהפכה והוא פלא גדול ובעבור שכ"י נקראת פלא קטן זה נקרא גדול בעבור שאין לו חסרון וכ"י נקראת קטן בעבור שאין לה גידול מצד עצמה.

אל"ף עולה א"ק וראה והבן שהי' והק' תלויים בא' כי הא' ראש המספרים והוא אינו מספר כי כולם ממנו והוא עם כולם.

וגם הי' וגם המאה שהוא הק' וגם האלף ורובה כולם נאחזים מא' בעבור שא' הוא ראש לכל המספרי' והוא אב"י האמ"ת ר"ל אבי עולה אחד והאמת במ"ק עולה אחד, אלף אל"ף למ"ד פ"ה בא וראה כי בהסתלקות הא' ממדותיו המדה הנקראת רע מושלת ומחרבת שכן אל"ף במילואו עולה ר"ע וי ליה לעלמא כשהף' מורה ונוטל ממשלה לעצמו ומחריב מבלי חומל ואי לאו שהף' מתמלא בה' ושב הף' ונעשה פ"ה ומתיש כח הף' אין כל בריה יכולה לעמוד מפני הדין הקשה, ומשם יוצאת גזירות וכל טף הזכר בהריגה כענין שנאמר ועתה הרגו כל זכר בטף שאותיות שניות עם המלה וא אלהים.

ואותיות שלישית עולים ט"ף, וגם נקרא המחשבה א"ב ונראה בעבור שממנה נאצלו כל הסבות ע"כ הוא א"ב לכולם ואם תהפוך אותו הוא ב"א זהו שאמר הכתוב בא ברוך ה' כי בזמן הגאולה שיתגלגל הוי' הוא יעקב לעלות להאחז בכתר עליון ע"י החכמה יקבלהו כתר עליון הנקרא א"ב, ויאמר בא ברוך ה' למה תעמוד בחוץ כי אליעזר עבד זקיןך אברהם פינה את הבית מלינק מכחות הטומאה ומלת אליעזר היא הבינה עבד אברהם שהאציל אברהם, ואל תתמה בהיות שאנו מעמידים הסודות במלת עבד ואליעזר כי החסד נקרא לבן ולבן עובד ע"ז היה וגם אמר כל מלך האמור במגילה הוא מלך מלכי המלכים הקב"ה חוץ ממ"ש המלך אחשורוש כתיב ויאמר המן למלך ר"ל מה"ד ועל שהוא נאחז ממ"ה קראו דין בשם המן, וגם ב"א ר"ל האב הוא הגוזר על בניו למעלה הם

המדות לקבל הבנים הראויים הכשרים הטהורים הנקיים מכל פשע להכניס ולקבל כל אי ואי בסבר פנים יפות ולומר לו בא ברוך ה', אי"ל ר' קשה עלי הדבר מאד הראויים הכשרים הטהורים יכנסו משמע שיש רשעים בישראל והלא כתיב ועמך כולם צדיקים לעולם ירשו ארץ וא"כ מהו הנקיים והטהורים ומכלל שיש מבלי טהרה, ועוד אי"ל הלא כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא ואמרת תחיית המתים הוא לצדיקים ולא לרשעים משמע שיש רשעים.

אי"ל בני אם נלך לבעלי הפיוס ששיבו נפול בסברות ואין לדבר סוף ואם שמעת דבר אתה השואל אמור ואם לאו יהא מונח עד שיבא אליהו ז"ל, אי"ל ומתי יבא, אי"ל הלא אמרתי לך בר"ן לממשלת האב הוא הכתר, גם בני הנח להם לישראל מוטב להיות להם נחמה כי זאת נחמתם וכן מפייסין אותם כל ישראל יש להם חלק לעוה"ב ווי להם לרשיעים המצווין ואינם עושין והמתן בני מעט ותשמע עליהם קול מבשר.

עודם מדברים והנה אדם אי בא להם ואמר להם השאלות והשיב להם.

וי להו לחייביא אשר טיפי חשך ועורון בעיניהם ואם אמר ועמך כולם צדיקים הכוונה הוא ככה את כנסת ישראל, ראה מי הוא עמך והוא הנקרא צדיק ירש ארץ ויכנוס באספקלריא המאירה הוא צדיק יסוד עולם מדה כנגד מדה צדיק בצדיק, ואל יחשוב אדם לומר שדבר ריק הוא שיקרא אדם צדיק בשם בוראו אבל הדבר הוא כך ושימו לבבכם להבין ולדעת ארז"ל אדה"ר מושך בערלתו היה ודבר תימה הוא להרהר על יציר הקב"ה שהוא בראו במעלה גדולה על כל הנבראים הבאים אחריו ונתן לו חכמה שכליית וזוהר אלהים עליו אי"כ היאך הוציאו מפייהם המלין הללו לומר מושך בערלתו היה, ואם יש לכם פה להשיב תשיבו ושמא עולה בדעתכם לומר שאינו כן כמו שארז"ל ח"ו הם אמת ודבריהם אמת אבל עורים אתם בכוונת דבריהם.

ודע כי נחש הקדמוני נקרא ערלה ואדם נמשך אחר עצת הנחש היא ערלה כי הוא הסיתו להפריד הפרי מן האילן וא"כ מאין יונק הפרי אם לא מהערלה מאחר שהוציאו מהעיקר ממקום יניקתו, וזהו מושך בערלתו היה וגרם מיתה לכל העולם ועזב אורח צדיק הנקרא ברית ונקשר בעצת הערלה, וא"כ לא יקרא עם צדיק זולת האדם שהוא עצור מתאות החיצוניות שהם רעות וקשות ומביאים האדם בגיהנם והם תאות הגופנים ובכללם ביטול המצות וקיום העבירות לתת יניקה לפרי מצד הערלה.

ובכללם תאות המשגל במה שאינו ראוי לו להתאוות הוא עם צדיק שומר הברית מלינק בכח הערלה כי אוהב השם שלא יחלל בריתו של מקום עם אשה שאינה ראויה לו, ואם בא לידו דבר עבירה ונעצר ונפרש ממנה אז נקרא עם צדיק כענין יוסף הצדיק שלא חילל הברית וזכה ונקרא יוסף הצדיק, וידעת שאין לך עבירה שאינו מחללת הברית ע"כ הזהיר הקב"ה

ואם עובר עבירה נמצא מכניס אבר הקדוש במקום שאין ראוי וחותם המקום הוא הפרי המשחיתים מעקרו וגם חותם המלך ואבר הקדוש היא הברית החתום בבשרו, ואלו הם הנכנסין בבור שחת ונידונין שם לדור דורים ואם תהיה בדעתך שסיבת המיתה בעולם בעבור חילול הברית של מעלה די לך זה שתהיה כל ימיך בתשובה גם ע"ז אמרו כ"י יש להם חלק לעוה"ב.

וידעת שהצדיק נמשך מישראל ואם זה מחלל הברית הצדיק בעונותיו ובחטאיו א"כ אינו בכלל ישראל והוא הוא שלא יחיה בתחיית המתים, וכמה דברים הרמיזו לכם בעניני הברית הזאת ואחר שבאתי אצליכם שמעו כל דברי ותשימו אותם על לבבכם, ארז"ל יש קונה עולמו בשעה א' ויש קונה עולמו בכמה שנים יש שכיר והוא נשכר ויש שכיר והוא נפסד ר"ל שכיר ונשכר העושה מלאכתו כל ימות החול ואינו עושה בע"ש כוונת הענין המשתדל בעבודת בוראו כל ימי חייו ואינו שוכח את בוראו ובעת פטירתו נשכר לקבל שכר זהו שכיר ונשכר ומי שהולך בחשיכה כל ימי חייו ושוכח את בוראו כשבא לו יום אידו הוא יום פקודתו לדבר אתו קשות והוא ע"ש בין השמשות מכין כלי העבודה ונזכר אז לעבוד וקורא את העולם ומתודה לפניו, מה תועלת לו וי לו וי לנפשיה ואינכם יודעים מ"ש חז"ל משל לאדם שהוא רעב לאכול והביאו לפניו לאכול וזימן הקב"ה עני עומד כנגדו לתת לו מזון והוא לא השגיח עליו ועוד הביאו לו מאכל ולא השגיח עליו וכן הרבה פעמים עד שמילא כריסו הם מביאים והוא מוצק בבטנו ואח"כ הביאו לו עוד קערה א' מלאה מאכל להוסיף על חטאתו פשע והנה הוא שבע שינים ולחיים והגרונן ובטנו מלאה ממרירתו ועלה בדעתו לאכול עוד גם קערה זאת וירא כי לא יכול לה וירע בעיניו אז אמר חציפותא דעני אהני ליה נטלה ונתנה לו נמצא שם פקח אחד וא"ל אוי לך מה תועלת יש לך עכשיו כאשר לא יכולת לאכול נתת לו ואלו ידעת שמכילה כריסך גם הקערה הזאת לא היית נותנת לו וטוב היה לך בעוד תאוותך לאכול לתת לו חלקו מאחר שהזמינו השם לפניך, כן הדבר באדם שהוא רעב ואינו משביעו כל הון שבעולם ומצד הרעבון שלו אינו נזהר אבל חומס ורומס וגוזל וטורף למלאות צמאונו ויושב לאכול ואינו משגיח בעבודת בוראו ראו כי יבטל מצות סוכה ולולב וכיוצא בהם אשר לא יערכנו זהב וזכוכית אף הקטנה שבהם כדי להרויח ולהכניס בתוד ביתו יותר מכדי חייו ובשעת פטירתו רואה ופונה מפנה לפנה והוא מלא מיגיעו ועמלו וקשה לו לתת מעמלו לאיש אשר לא עמל בו ובא בערב שבת היא עת מיתתו ומקבץ את העולם ומתודה על חטאיו לגנוב דעת הבריות והוא אינו יודע כי הוא שכיר ונפסד ועונותיו חקוקים על עצמותיו, יש קונה עולמו בכמה שנים ומשתדל במלאכת בוראו תמיד ויש קונה עולמו בשעה אחת זה בעל תשובה השב אל בוראו, והוא מה שארז"ל במקום שבעלי תשובה עומדים אין צדיקים גמורים יכולין לעמוד ומקרא מלא הוא ותשובתו הרמתה כי שם ביתו, אלה הם הצדיקים הנקראים ישראל ועם צדיק וההיפך ברשעים שאינם בכלל ישראל ולא בכלל ועמך כולם צדיקים.

א"ל ברוך טעמך וברוך אתה לה' ברכם והלך לו, א"ל בני שמעת מימך כדברים האלה, א"ל לא שמעתי עד עתה ועליהם אמר הכתוב מתוקים מדבש ונופת צופים גם עבדך נזהר בהם.

ועוד הראית בני רשעים הללו החומסים וגוזלים ולא די להם אלא שמזמינים להקב"ה והוא הזהירם ועוברים על גזירתו ואין להם בושת פנים.

דע בני שאינם מקוים לראות פני השם שאל"כ היו מתביישים ומה צורך להם לומר ואנו בושנו במעשינו לא יעשו ולא יבושו אלא אבדה תקוותם.

ועוד א"ב מתחלף בא"ת ב"ש ש"ת שממנו הושתת העולם בגזירת האב.

גם המחשבה קראוהו תפילין של ראש ועל שהחכמה ובינה חסד וגבורה הם פונות בכתר ע"כ נק' הכתר תפילין ש"ר שמשם כל הרביעיות ושי של ד' ראשים, בני אמור לי אם שמעת מאביך מה פי' תפילין, א"ל שמעתי ובג"י תק"ע, א"ל תקע שופר או תקע חצוצרות, א"ל תפילין בג"י תק"ע ובמ"ק שופר והתפילין מעלין קול השופר לראש הקב"ה במקום תפילין עוד אבאר במקומו בע"ה.

המחשבה נקראת גנוזה מרוב העלמתה ומעלתה ולמה גנוז כי עולה במ"ק יהו"ה הוא שם גנוז ונעלה גם שמות רבים יש לה למחשבה אשר נשתמשו בה בעלי העבודה:

ד"ה הספירה השניה היא חכמה והוא ו'

הספירה השניה היא חכמה והוא ו' בוהו ו' נעלם בין ב' וה', והוא ב"ת ו"ו ה"ה ו"ו כלומר שנאצלה מן הכתר העליון ור"ל ב"ו הוא חכמה ח"ך מ"ה הח"ך שהוא החכמה האציל מ"ה שהוא האדם מ"ה אדם.

ראה והבן חכמה עולה ע"ג הוא סנהדרי גדולה ע"ב האחד מהם נקרא חכם להתיר את הנדר יש חכם למעלה מן הנדר וחכם שמו, ולמה נתוסף לו ה' בעבור שחכמה הוא ח"ך הכתר והבינה לשון הח"ך והה' מורה על הבינה, ע"כ הה' בחכמה כי הלשון בתוך הח"ך והוא הנקרא י' וקוץ הי' רומז בכתר וגוף הי' רומז בחכמה כי הי' אות נעלם מכל האותיות וע"כ הבי' סבות שרומז הי' הם נעלמות.

וראה והבן שכל האותיות יש להם צורה וי' אין לו צורה אלא גולם.

וכתיב כולם בחכמה עשית שהבינה מבטת בחכמה שהוא הגולם ובוראה את העולם.

כי הגולם הוא מקבל כל צורה שבעולם.

א"ל בני דע לך כי חכמה אם תהפכהו הוא כ"ח מ"ה הוא תפארת ישראל וכח הם כ"ח האותיות כי קריאת הא' עליהם ופעם אחת דממה וקול אשמע שבכלל המ"ה הוא אלהים.

ולא ידעתי היאך ואם שמעת אמור, א"ל לא שמעתי רק שמ"ה הוא אדם, א"ל ברוך ה' אשר לא עזב חסדו ואמתו ממני והודיע לי שמ"ה במילואו מ"ם ה"א עולים פ"ו הוא אלהים.

אמרתי לו ר' שמעתי שחכם מתיר את הנדר ולמה בלשון התרה אימא מיפר, א"ל בא עמי ונלך שנינו ואפשר שנוכל להשיג.

א"ל ר' אני יודע שאתה מעביר השעה ואל תעשה ככה כי זוכר אני מאבי שאמר לי בני התרת חכם סוד מופלא הוא.

א"ל וכן אמר לי אבי, א"ל א"כ מי יברר לנו, א"ל מן השמים יבררו לנו, א"ל א"כ בא ונלך, א"ל ואיזה דרך נלך א"ל נחפש דרך ונעלה הרמתה ושם נלמוד.

א"ל בני התחלת להתפאר מי יוכל לעלות שם ואם יפול הנופל מי יקימנו.

ראה הקב"ה ענותנותו ושלח לו מלאך מן השמים פשט צורה ולבש צורת בחור ובא להם.

אמר להם שלום על רבנן אמרו לו ברוך הבא אמר להם מאין ולאין ר"ל מאין מאיזה למוד יצאתם ולאין אתם הולכים לשאול.

ואמרו לו מהר ה' ירדנו הוא הבינה שנדריה עליה ורצינו לעלות הרמתה לדעת חכם מתיר ואינו אומר מפר מה ענינו.

ואמר להם כשמו כן הוא ח"ך מ"ה הח"ך אומר לבינה מותר לך.

אמרו לו אדונינו איך מלת מותר יוצא ממ"ה אמר להם תמלא המ"ה ותעלהו באותיות ד מן פן ו מלואו מ"ם ה"א יעלה המ' ת"ר וה"א ו' הוא מ"ו ת"ר זהו מותר לך.

אמרו לו אדונינו האר עינינו כי זה קשה לנו אמת כי חכם מתיר למדנו מ"מ זה קשה לנו למה לא יתיר האב והבעל ויפר החכם.

א"ל כח התרה הוא כח חזק מכח ההפרה הלא תראה שאפי' הקשר החזק יש ביד חכם להתירו ואחר שהתירו נמחל זהו לא יחל דברו אבל אחרים מוחלין לו.

אבל הבעל והאב אין בידם כח להתיר קשר חזק ולכן הם בלשון הפרה לשון רפיון מורה כיון שהפ"ר רפ"ה, ואם חלפו שהבעל בלשון התרה והחכם בלשון הפרה אינו מותר ואינו מופר כי שקר אמרו גם שניהם הנותן רפיון לחכם ואינו כן ונותן כח לבעל ואדרבה הוא הרפה, וידעת שהגבור הוא מושל בשל מטה הימנו והנמוך עושה כפי רצון הגבור ואינו רשאי לשנות כי רפה הוא ממנו.

אמרו לו תינח כשהוא חכם אבל ג' הדיוטות מה תאמר.

אמר להם הואיל והם באים מכח חכם והם שקולים כחכם והם ב"ד שאינו חצוף א"כ דינם כחכם אמר להם תשארו לשלום.

מיד תפשוהו ואמרו לו זה החכם נקרא חכמה קדושה היכל אוצר אור מזהיר מה טיבן של שמות אלו, א"ל חכמה שורש ועיקר לכל החכמות, קדושה קדוש נקרא הכתר והיא מתקדשת ממנו ע"כ נקרא קדוש.

היכל א"ל היכל הכ"ל שהחכמה כלל שכולל הכל מה שלמעלה ומה שלמטה.

אוצר כל אוצרות החכמה כולם בחכמה.

אור מזהיר ענפי החכמה מתרבין למעלה עד הכתר ואינה נכרת כלל אלא מן השכל הקבוע במורשי לבות של אדם.

ועוד כי חכמה נשרשת מצד עצמה להגדיל פרחי האותיות המפורשות לנו ללמוד וללמד וזהו מצות ה' ברה מאירת עינים לפי שבחכמה היו כל הרשימות והחקיקות שהיה הקב"ה חוקק ורושם בהם פעולותיו הניחם והלך לו.

החכמה נקראת תכלת מפני שכל הצבעים כלולים בה וכל המדות מקבלים השפעתם מזאת החכמה בין דין בין רחמים וצבע תכלת כל הצבעים כלולים בה ע"כ קראוה תכלת, וע"כ נכתב בתורה נתון נתון לו שהתכלת עולה תת"ן ומלת נתון שהכתר נותן לחכמה והוא פעול ר"ל כל השפע נתון לה מכתר לכן נתון לו והוא העני היא כ"י, וע"ז ארז"ל אפי' מאה פעמים שמלת נתון יורד מהכתר עד כ"י הרי כאן עשר וכ"א כלול מעשר הרי ק' פעמים.

א"ל ואימא אלף שכ"א כלול מק' הרי כאן אלף א"ל תפשת מועט תפשת תפשת מרובה לא תפשת שא"כ אין לדבר סוף שכ"א כלול מאלף הרי כאן רבבה והנה אין מספר לגדודיו ואין לדבר סוף, א"ל ר' אימא נתן נתן י'

פעמים שאם באת במאה אבא באלף ואין לדבר סוף, א"ל מאחר שהא' והי' והק' למעלה בכתר עליון שהי' והק' בכלל אלף העולה אי"ק א"כ אין למעט מק' ועד הק' הוא פי' ולא סתירה למעלה מק' יש סתירה שאין לדבר סוף אבל עד הק' אין לסתור מצד מעלת הק' ואע"פ שהא' בכתר י' בחכמה ק' בבינה בהיותם בקיבוץ והוא אי"ק רומז בכתר.

עוד תכלת תי"ו כ"ף למ"ד תי"ו ר"ל שעולה אל"ף ו"ו הוא אל פ"ו אל אלהים.

וגם בא לומר לנו שהו' מתגלגל ועולה בא' ואהיה אצלו אמון ופ"ו שהוא אלהים עמו וע"י אמצעות התכלת שהם אותיות שניות ק"ם בתולת ישראל.

ועוד החכמה נקראת י"ה מפני שאותיות אלו מורים דין והדין מתחיל מזה העלול כענין שארז"ל שהיא בכר לדין ע"כ נקרא י"ה ואיך נראה הי"ה דין כי הי' עם כללו הוא נ"ה ה' עם כללו הוא ט"ו צרפס והם ע' תמלא עי"ן והוא סינ"י זהו שארז"ל מלמד שכפה עליהם הר כגיגית הוא קושי דין היוצא מסיני תורה שבכתב ותורה שבע"פ והשורש מחכמה.

ועוד אמרו י"ה הוא חצי השם ואם תמלאהו הוא כלל השם יו"ד ה"א היינו יהו"ה ר"ל י"ה הנגלה מורה דין ועם הנסתר מורה רחמים.

ועוד י"ה עשרה חמשה הנה עשרה עולה תקע"ה והי' מורה עשרה צרפהו והיא תקיע"ה מלא ב"י וגימ' השר"ף והוא סנדלפו"ן וגימ' התפילין שמעלין את קול השופר בר"ה לראש הקב"ה במקום תפילין.

וראה והבן השופר היא בינה וקול בת אברהם והשר"ף הוא לשם והתקיעה מברחת אותו משם כי בראות התפילין מעלין קול התקיעה כל הדינין ספו תמו, וגדולתה היא עם התקיעה זהו תקע בשופר גדו"ל לחירותנו והה' עולה חמש"ה עולה נג"ש זהו ואחר נגש יוסף ורחל וישתחוו ר"ל שעלו למעלה וקבלו שפע וברכה.

גם נקראת חכמה יחידה בעבור שכ"י נקראת חנינה וכל החכמים והנביאים היו משיגים (בחכמה) בחנינה כי הוא תורה שבע"פ אבל החכמה אין כל בריה יכולה להשיג מרוב העלמתה ע"כ נקראת יחידה.

ושמעתי יחידה במ"ק אח"י זהו שאמר הכתוב מי יתנד כא"ח לי "כרובים "אופנים "חיות ר"ת כא"ח וגימ' ב"י"ב י"ה והוא שם שר הכתר מקבל התפלה ומעלה אותה, והחכמה נקראת ל"ב נתיבות שמהחכמה עליונה נאצלה תורה שבכתב המתחלת בב' ומשלמת בל'.

והנתיבות הם הצינורות היורד השפע מהם בי"ת למ"ד, ראה והבן אותיות שלישית ד"ת זהו אש ד"ת למו תורה רשומה ואותיות שניות י"ם לומר לך שהדת רחב מן היס שהים בתוך הדת.

וראה והבן בי"ת למי"ד ב"י דע"ת [דע"ת הוא ע"י צירוף ל' ומ' העולה ע']
ר"ל תורה כתובה נקראת דעת הוא ת"ת ואומרת תורה רשומה שהיא
החכמה ב"י דע"ת, גם נקראת החכמה י"ש שאינה נעלמת כמו אי"ן
שהאין גם העליונים אינם משיגים אבל ביש משיגים עליונים י"ש יו"ד
שי"ן החכמה בכר לדין וי דן י"ש ר"ל ו"י כשי"ש דן העולם [ו"י אותיות
שניות ד"ן אותיות שלישיות] ראה והבן היי אינו מצטייר והשי מצטייר ג'
יודי"ן ועם היי הרי כאן ד' יודין ייי וכי' והכי עולה ב' יודין הרי כאן ששה
יודין ג' לזה העולם וגי' לעוה"ב יי יברכך ה' וישמרך.

יי יאר ה' פניו אליך ויחונך.

יי ישא ה' פניו אליך וגי' יודין ויס"ע ויב"א וי"ט וזה הסוד אבארהו
במקומו
בע"ה:

ד"ה פעם אחת הייתי יושב עם גדולי

פעם אחת הייתי יושב עם גדולי ישיבה ושמעתי שאחד אומר לחבירו מפני
מה הלכה כיש אומרים בעבור שהם אזלי בחכמה עלאה ומעינין ויורדין
בעיון ובקבלה ממדה הנקראת י"ש היא חכמת אלהים, ושאל אי' אי"כ
בנחלות למה התחיל התנא ביש נוחלין והשיב לפי שעוה"ב מקבל מיי"ש
שזה אב וזה בן והכוונה יש נוחלין ומנחילין כשזכה הצדיק ויצא ממנו בן
צדיק והוא בנו בכח כמו שנוחל זה המדה הנקראת יש כן בנו הבא מכחו
כי אחר שענף והשורש אי' אי"כ דוגמא עליונה הם ואין חילוק ביניהם.

נוחלין ולא מנחילין כשזה הצדיק יוצא ממנו בן פריץ אשר איננו מכחו
אי"כ זה צדיק וזה רשע שהרשע הזה בן צדיק הוא ואינו כשורש האילן
ולכן האב נוחל המדה הנקראת יש ולא הבן.

יש מנחילין ולא נוחלין זהו בן שהוא צדיק ונולד מרשע ואין זה בן הרשע
בכח רק בן צדיק הוא ובא ושכן באהל רשע כדי להשיב הרשע מפשעיו
ולכן נתעוררו לומר אינו דומה ת"ת בן ע"ה לת"ת בן ת"ת שת"ת בן ע"ה
קיש קיש קריא שיש לו שם כיון שרואים האב רשע והבן צדיק כענין נח
שנמצא בדור רשעים שהיה לו קול וזהו מנחיל ואינו נוחל ר"ל הבן נוחל
מדת י"ש ולא האב.

ויש לא נוחלין ולא מנחילין זהו רשע בן רשע ונעשו חיצונים ואין להם
חלק לעוה"ב רק טמאים הם וטמא יקרא ולכן אין להם חלק בנחלה
מן האילן הקדוש רק טמאים הם ולכן קרבו הקרוב יותר הדומה לענין

ד"ה ודע שכל חכם צריך שיהא בקי

ודע שכל חכם צריך שיהא בקי ויודע בעניני החכמה הנקראת י"ש ושער שיכנוס הוא צרוף שם המיוחד המרבע פני מערב וזהו ההתעוררות שכינה במערב והשכינה שורה על יודעיו בקדושה ובטהרה, ויש לך לדעת שהשם דן את עולמו מדה כנגד מדה ואבותינו בשכחת השם חטאו בעבור זה נמסרו ביד שני שלוחים להסטינו והם שרי אדום וישמעאל יש"ו הנוצרי ומחמ"ד הישמעאלי והם שכנים ובאו כנגד עובדי האמת ישראל הקדושים שעובדים לאמת, ושם המיוחד אע"פ שהוא נחלף בצירופו הוא שוה בשוה ומאתו הברכה והקללה חיים ומות יתברך אלהינו שהוא שם המיוחד מכל השמות והוא ספר חיים ואותיו של השם הנזכר הם מ"ח אותיות ותיבותיו ז"ה וזהו מ"ח ז"ה שדי יחזה והיא השכינה והכל עולה י"שנים עשר בתים" ר"ת שבי"ע זהו ויספתי ליסרה אתכם שבי"ע ויספתי עליכם מכה שבי"ע וצירופו שע"ב ובמקומו אבארהו בע"ה.

והיא ברית באר שבי"ע באר היטב ובכל מקום שתמצאהו תדינהו כפי ענינו זהו השער שיכנוס במדת הי"ש ואז יהיה חכם אהוב למעלה ולמטה:

ד"ה גם נקרא אשר ר"ל החכמה נקרא

גם נקרא אשר ר"ל החכמה נקרא אשר כי הא' הוא העושה שר החכמה שהרי בהסתלק הא' נשאר ש"ר הוא שר לתורה כי היא תורה רשומה וממנה נכתבו גם בתחתונים בעבור מעלת ידיעת החכמה יקרא שר על כל החכמים, וזהו מאש"ר שמנה לחמו ר"ל מצד שהתחתונים מתעסקים בחכמת אלהים שהוא השר א"כ מוכרח הוא השר העליון להשפיע ברכה וטובה בעולם וזהו שעולה אשר אק"ת שהא' מברך הק' ר"ל ק' ברכות והק' מברך הת' הוי אומר הכל מן הא' ושקול הוא העוסק בשר כעוסק בק' ברכות כי הא' תליא, וכשנתמלא הא' בכוחותיו ולקח הי' והק' הי' הם עשר ספירות והק' כל א' כלול מעשר ור"ל הא' עולה אי"ק אהי"ה אשר אהי"ה אהיה הראשון הוא אחרון ואהי"ה האחרון היא ראשון וכן

אשר האמצעי ואהייה הוא א"ך וכן אש"ר בעצמו הוא א"ך שהד' של אך
עולה ת"ק למ"ג וכן אשר עולה תק"א הרי אהי"ה אהי"ה אהי"ה הוא
א"ך א"ך א"ך ג"פ, וע"כ התחיל עשרת הדברות בא' אנכי ה' אלהיך וסיים
בד' וזהו אך טוב לישראל אלהים לברי לבב ר"ל אך שהוא אשר טוב
לישראל ואלהים לברי לבב:

ד"ה וראה והבן שהא' הוא הכתר והשר

וראה והבן שהא' הוא הכתר והשר הוא החכמה שהוא השר המשתרר על
כולם וע"כ אמרו שהחכמה זאת היא נסתרת מכל האומות והיא נגלית
לישראל לבד והיא הבאה לאדם מכח ידיעת השמות הנכתבים בתורת
משה רבינו ע"ה, וכן המצות שנתן לנו והם הנמצאות בידינו היום ע"פ
הקבלה כמו שקבלו איש מפי איש עד היום הזה, ובעונותינו מעט מן
המעט נמצאים בידינו היום מהקבלות הרבות שקבלו אבותינו כי דע לך
בני שהגדולים באומותינו הסתירו מפני פחיתות הדורות הקמים
אחריהם אשר שמו דעתם וכוונתם בהבלי עוה"ז מהם חומסים מהם
גוזלים מהם רודפי הזנות מהם עובדי ע"ז מהם אוכלים בטומאה מהם
מכלים נפש תנועה בעד נפש תנועה מהם שותים יין נסך ישתו יין נסיכם
מהם בעלי לשון הרע דור כל עקש ופתלתול ביניהם ואם באים לקיים
מצות הוא בגאווה ובוז ואינם משגיחים באמת השגחה הראויה להשגיח
במצות, וזהו שהוכיח הנביא שמעו דבר ה' בני ישראל כי ריב לה' עם
יושבי הארץ כי אין אמת ואין חסד ואין דעת אלהים בארץ ר"ל ישראל
הגורמים שיניק הארץ מכחות הטומאה וכתוב וימים רבים לישראל ללא
אלהי אמת ולא כהן מורה להם ולא תורה והנה עזבו את השם ואת
תורתו.

ואין מי שידרוש אלהים בארץ ולכן עמדו והסתירו ואם ימצא אחד
מעיר ושנים ממשפחה לדעת מסתרי החכמה ילעיגו בו ולא יקשיבו לקולו
והם אינם יודעים כי הוא שלם בלא בלבול דעת ובלא ספק כלל והוא
החכם שאמרו רבותינו ז"ל בכל דבריהם והוא האהוב למעלה ולמטה.

והוא הש"ר שר החכמה המשתרר על כל החכמות.

אש"ר:

וזהו

ד"ה גם החכמה נק' בכ"ר שהוא בכר

גם החכמה נק' בכ"ר שהוא בכר לכל הבכורים שנבראו כשארז"ל החכמה נקראת בכ"ר אלפים לעולם קדומה ולכן אמרה תורה וכל בכר בניך תפדה ר"ל (בכל העולם) תפדה אותו מכהן ותן הפדיון לכהן כי אליו הבכורה, ואם תעשה כן השפע והברכה יביא הכהן הגדול לבכור ומשם בכל העולם, וע"כ הבכר הוא חסר ו' כזה בכ"ר שהוא ב' חלקים של אי"ק כי ב' פעמים אי"ק עושים בכ"ר וע"כ הבכור נוטל פי שנים:

ד"ה וראה בני והבן שהצירוף האלפ"א

וראה בני והבן שהצירוף האלפ"א בית"א וגמטריאות כולם הם צריכים לקבלה ודרכיה לכנס בה והם י"ג מדות שהקבלה מתבארת בהם והחכמים שיסדו התלמוד היו כולם בקיאים בהם ואתן לך ראייה ממה שאמרו חז"ל בסנהדרין בפרק כהן גדול.

וז"ל אמר רב חסדא אמר מר עוקבא בתחלה ניתנה תורה לישראל בכתב עברית ובלשון הקודש חזרה וניתנה להם בימי עזרא בכתב אשורית ובלשון ארמית ובררו להם כתב אשורית ולשון הקודש.

והניחו להדיוטות כתב עברי ולשון ארמי.

מאן הדיוטות אמר רב חסדא כותאי.

ומאן כתב עברי אמר רב חסדא כתבא לבונאה ר"ל שהקלף מלא עם דיו.

ואותיות לבנות ואמר שם כתב זה לא נשתנה כל עיקר ומאי ולא כהלין כתבא למקרא א"ר בגי' כתב להו יט"ת יט"ת אר"ך פוי"ג חמ"ט ור"ל בא"ת ב"ש מני"א מני"א תק"ל ופרסין, ושמואל אמר ממתו"ס ננקפ"י אאלר"ן ר"ל אלו הט"ו אותיות כנגד ט"ו אותיות של מנא מני"א תקל ופרסין והם כתובים ע"פ הקבלה של חמש אותיות כדברי שמואל, ר"ל קח אות אחת מכל מלה מ"ם מן ממתו"ס נו"ן מנקפי אי מאאלר"ן הרי מנא בזו הדרך תעשה ותמצא מנא מנא תקל ופרסין.

ורבי יוחנן אמר אנ"ס אנ"ס לק"ת ניסרפ"ו ר"ל אי מאאלרן ני מנשקי מי
ממתוס הרי אנ"ס בזו הדרך עשה כולם ותמצא אנ"ס אנ"ס לק"ת
ניסרפ"ו.

רב אשי אמר נמ"א נמ"א קת"ל פוריס"ן וזה תפס אמצעית ראש וסוף
ר"ל ני מנשקי מי ממתוס אי מאאלר"ן וכן כולם בזה הדרך תקח ותמצא
נמ"א נמ"א קת"ל פוריס"ן והנה אלה הצירופים כצירוף אמש שהוא
מצורף ו' פעמים כמו אלו הצירופים ואלו הם :

אמש - אשם :

משא - מאש :

שאמ :

-

שמא

ד"ה הנה כתבתי לך מה שאמרו

הנה כתבתי לך מה שאמרו בסנהדרין להודיעך שחכמינו ז"ל היו בקיאים
בצירוף האותיות והם הם החכמים האמיתים, ואודיעך בני כי ידיעת
הקבלה הוא ידיעת סוד האלפא ביתא ועניינה וי"ג מדות שהקבלה
מתבארת בהם ולפנים יתבאר בעז"ה.

א"ל ר' סוד האלפא ביתא ועניינה האיך הוא.

א"ל לא יכולתי לרדת לסוד הזה, א"ל אי"כ למה הוצאת הדברים מפיך,
א"ל בסודות האלו שהתורה תלויה בהם אין לפרסמם, א"ל ר' אם תגלה
לי מה טוב וא"ל אומר אני שאינך יודע דבר.

א"ל אל תביאני לידי כעס פן תפסיד הרבה, א"ל אחר שאינך רוצה לגלות
לי אל תוציא אותי מפיך כלל כי פן אדאג עליו.

וא"ל הואיל ויצא מפי אגלה לך.

פעם אי הפליגה ספינתי ביים והטיתי לראות בתוך היים וראיתי אדם אחד
שהיה צף ביים כמו דג.

השבעתיו ועלה ביבשה, וא"ל מה טיבך ביים, וא"ל לשמור ספינתך
מנחשול שבים, וא"ל אם שמעת איזה סוד מאלפא ביתא א"ל סוד זה
ראיתי אותו כתוב בספר חנוך בן ירד, וא"ל ספר לי א"ל תחלוק האותיות

לג' חלקים מטי' טי' וחלקתים וא"ל האותיות האלו הם מורות כל חשבון
וכל חכמת הקבלה חכמה האמיתית:

א ב ג ד ה ו ז ח ט:

י כ ל מ נ ס ע פ צ:

ק ר ש ת ד ס ן ף ץ:

ד"ה וראה והבן שראשית כל מספר הוא

וראה והבן שראשית כל מספר הוא הא' והיא אינה מספר רק הוראתה
אחד והאחד בכל מספר ימצא במעשיו ואין לך מספר שאינו צריך לאחד
אך האחד אינו צריך שום מספר חוץ מעצמו וזהו אמיתות האחד, ותכלית
האחדים הוא י' והיא ראשית העשרות ולכן התחיל השם המיוחד ית' מן
י' יהו"ה והשלים הכינוי ביי ששם אלהים הוא כנוי בגי' וסוף כינויים הוא
אדנ"י נשארו באמצע השם ה"ו שהוא החשבון והוא ה"ו והוא עולה א"י,
והאות האחרון מורה על השכינה גם באמצע הכנוי הוא דן, וראה והבן
שה"ו העולים א' וי' הם בראש אדני ובסופו א' בראש וי' בסוף, וגם ראה
והבן שראש האחדים היא א' וסוף האחדים הוא ט' תצרפס ותמצאם י',
וכן ב"ח גי' ד"ו והה' אין לה זוג כי הוא בעצמו כענין אהי"ה אשר אהי"ה
שהראשון הוא אחרון והאחרון הוא ראשון בעצמו וכן הוא אמצעי, א"ל
ומספר העשרות באיזה מנין הוא וא"ל תחבר י' עם צ' הוא ק' וכן כ' עם
פ' הוא ק' וכן כולם וא"ל המאות איך א"ל תחבר הק' עם ה' יעלה אלף.

והנה האלף האחרון כמו אלף הראשון לומר לך שהשם הוא ראשית
העולם ותכלית העולם.

והוא ית' אין לו ראשית ואין לו תכלית כלל שהרי ראשיתו היא תכליתו
ותכליתו היא ראשיתו.

וא"כ אין לו ראשית ואין לו תכלית, וע"כ א' מורה אחד שהוא ראשית כל
מספר וכן מורה אלף תכלית כל מספר הנמצא באלפא ביתא ואין אות
באלפא ביתא המורה יותר מתשעה מאות ותשעים ותשעה וזהו טצ"ץ
עולה תתקצ"ט, ובעל כרחך היכן תחזור בא' הוא אחד להשלים החשבון
של אלף.

וכן באותיות א"י"ק שהם ראשי החשבון כולו ותכליתו וכן מספר רבוא
הם עשרת אלפים ע"כ חוזרים חלילה בא"י"ק כי ראש האחדים א' וסופם

ט' וראש העשרות י' וסופס צ' וראש המאות ק' וסופס צ' ואמצע האחדים
ה' ואמצע העשירית נ' ואמצע המאות ד' הרי ראש ואמצע וסוף הם אי"ק
הנ"ך טצ"ץ ראש אי"ק ואמצע הנ"ך וסוף טצ"ץ, ואמרתני לו למה נצרף
הא' עם הת' והב' עם הש' את בש גר דק הצ ופ זע חס טנ ימ כל ואמר
בכ"ב אותיות ברא עולם וכשתצרף הא' עם הת' ותשליכם ט' ט' ישארו
ה' זהו בה' בראם וכן כולם בהשלכת ט' ט' ישארו ה' נמצא ה"ו פעמים
ה' עולה נ"ה הוא ה"י שבראש העשירית העולה עם כללו נ"ה ושם נכלל
הכל, וא"כ השם המיוחד שהוא מן האחדים כולל הכל ויבא המספר הא'
שהוא מא' ועד ט' מן י' ועד צ' מן ק' ועד צ' בדרך זו, ה' פעמים ט' הם כלל
השיטה הראשונה שהשיטה הראשונה היא מא' ועד ט', וה' פ"ט מן י' ועד
צ' והם כלל השיטה השנית, ומן ק' ועד צ' ה' פעמים ט' והם כלל השיטה
השלישית, והנה כולם יוצאים בה' וג' פעמים ה' הרי י"ה, וראה והבן חצי
השם כלל השם ולכן נקרא בכר לחכמה בכר לדין בכר לבכורים בכר
החכמות

ד"ה הספירה השלישית נקראת בינה

הספירה השלישית נקראת בינה ונקראת נ' שערי בינה בעבור כי ז'
תחתונות נקראים שמיות ובכל שמטה ז' שנים א"כ זפ"ז הם מ"ט
שערים והם נאצלים מבינה והיא השער הגדול שער חמשים משערי בינה,
ובינה בא"ת ב"ש שמטה והה' בלא חילוף לומר לך שהיא כל השמיות
ואליה שבים כולם, והבינה היא התשובה ומשם יסוד הנשמות ושם ישובו
והרוח תשוב אל האלהים אשר נתנה:

ד"ה וראה והבן שמשרע"ה היה משמטה

וראה והבן שמשרע"ה היה משמטה שעברה היא שמטת החסד וכששלחו
בזו השמטה אמר רבון העולמים אין אני מהשמטה הזאת אלא מהשמטה
שעברה שהיתה כולה רחמים וחסד ומים זכים בלי יצר ובלי עון ולמה
הבאתני אל השמטה הזאת, ואמרה הבינה אני הבאתיך לצורך העולם
להוציא על ידך את ישראל ממצרים ולהביא במצרים עשר מכות ולהעביר
את ישראל בתוך הים ביבשה ולהנחותם במדבר ולתת להם את המן
ולהשקיע את צריהם של ישראל בים.

ולרפות מי מרה ולהשקותם.

ולהביאם להר סיני לקבל תורה ולתת להם על ידך בחשבון שמך ומפני זה יהיה לך כח להצילם ממדת הגבורה שהם עתידים לעשות עונות וחטאים כמורדים באדוניהם ועל עניינים רבים לבריאה הבאתיך ואני יודע כי היית במדת חסד נקי וטהור ושלם מבלי פשע ולכן כתבתי בתורתך כי מן המים משיתיהו, ואמר משה א"כ ח"ו אחר שאני בא ביצר הרע שמא אכשל ואתגלגל ואמר לי נשמתך לא תחליף ולא תמיר ולא תגלגל עוד כל ימי עולם אלא תעלה במעלה הנקרא רב זהו שאמר למשה רב לך ולא תבא עוד בגלגול כמו שבא לך מהבל ושת וע"כ כתיב ולא ידע איש את קבורתו מפני שכל המלאכים קבלוהו והעלוהו למרום.

ואמר משה רע"ה מפני מה לא ניתנה תורה לישראל רק ע"י, וא"ל מפני שישראל הם ששים רבוא דוגמא עליונה, וא"ל רבונא דעלמא האיך חשבון התורה כחשבון שמי וא"ל מפני שקראוך ישראל משה רבינו.

משה רבינו בגי' תרי"ג מצות, וכשתחלק השם המיוחד יהו"ה לבי שמות כמו שחלקם דהע"ה שאמר הללו"ה הללו ה"ו תצרף יהו"ה עם שמי י"ה ועם זכרי ו"ה ועולה שמי זכרי יהו"ה תרי"ג מצות שלמד משה לישראל, וא"ל למשה י"ה עם שמ"י שס"ה מצות ל"ת וזהו החקוק על לב החמה וע"כ המצות שהם ל"ת הם כחשבון ימות החמה וימות החמה ר"ת י"ה ואברי האדם ר"ת ו"ה ואם תצרף ה"ו עם זכרי תמצאהו רמ"ת הרי שניהם

ד"ה וראה והבן חלק י' של שמי ועשהו

וראה והבן חלק י' של שמי ועשהו ד"ו צרף ד"ו עם שמי והוא ישמד"ו לומר לך כל מי שעובר על מצות לא תעשה השם יתברך הנקרא שמי ישמידו וזכרי הפכהו יזכר.

ר"ל מי ששומר מצות עשה הש"י שהוא זכרי יזכרהו י"ה שמי, בהיות הי' ד"ו ישמדהו, ו"ה זכרי יזכרהו, זהו המחללו מחולל והמהללו מהולל.

א"ל רבש"ע כל המצות תרי"ג וכולם רומזין עלי ואני אדם אחד ואני כל המצות וא"כ למה אמרו כל דבר שבקדושה לא יהא פחות מ"י די באדם אחד, א"ל ולמה קראתיך משה רבינו להרמיז אל כל התורה כולה צא בכל כחך עם כמה אתה שקול.

א"ל רבש"ע שמעתי ממך שקול משה כנגד כל ישראל.

א"ל יישר כחך ישראל מי הוא ת"ת ולקח ה' האחרון שבשם בן ד' ונתגלגל לו ועלה באה"ה הנה ישראל נאחז על כל העשר.

א"ל רבש"ע כל העשר נקרא אדם אחד שכל העשר רומזים באברי האדם א', א"ל ולא אמרתי לך צא בכל כוחך יצא בכל כוחו מ"ם שי"ן ה"ה ועלה י' פעמים אדם א"כ שקול משה כנגד כל ישראל שהוא עשרה בני אדם א"כ כל הספירות נחשבים לאדם אחד ואין דבר שבקדושה פחות מ"י, זהו הנקרא תשובה ששם שבין כולם וחמשים שערי בינה כולם מוטבעים בממשותה בג' כוחות שהם כח מושכל כח מורגש כח מוטבע.

כח מושכל הוא המושך את הכח מלמעלה מן הניצוצות ומתנוצצים מן החכמה ומספקת שפע וברכה באותן ניצוצות.

כח מורגש ר"ל שנותנת שפע הרגשה לכל הספירות.

כח מוטבע שהיא נאצלת בדרך אצילות להשפיע כח לכל הנבראים שהיא דבוקה בשרשה של חכמה לכן בעלי האמת אומרים הכתר נקרא ראש שנאמר ראש דברך אמת, החכמה נקראת ח"ך שנאמר חכו ממתקים, הבינה נקראת לשון כמו שהלשון היא מזומנת לדבר כך הבינה מזומנת בכל דבר נקראת אם הבנים בעבור שז' ספירות התחתונים נקראים בנים לה מפני שהם יונקים ממנה ועליהם נאמר אם הבנים שמחה, ולכן צותה התורה שלח תשלח את האם ואת הבנים תקח לך ר"ל שלח תשלח את האם תחתונה לכבוד אם העליונה ואת הבנים תקח לך אלו הם ו' ימי בראשית שהם הספירות כי האם היא הבינה ומתוך העלמתה לא ניתן לנו רשות לדבר בה אבל בבניה תדבר ותחקור בהם.

א"ל ר' זוכר אני מאבי שאמר לי כ"י נקראת אם.

א"ל הכי הוא כ"י הוא אם ישראל שנאמר ובפשעכם שלחה אמכם אך אם האם היא הבינה, וא"ל אבי ז"ל כשעלה משרע"ה לרקיע הי' מט"ט רבו מלמדו שעה א' בכל יום ובין השמשות דליל מ' שמע קול דאתי ואמר כב"ס שלי"ח שאל למט"ט קול זה מאין, א"ל מאי"ן, א"ל משה להקב"ה מאי כב"ס שלי"ח א"ל בא"ת ב"ש ה"א ה"א ה"א, א"ל ואמאי קרי לשלח כבס א"ל האי כבס מקוה ישראל שבו מתכבסים וטובלים ומטהרים, והכי קאמר ליה אתה הנקי' כבס שלח האם ממך והבנים תקח לך ולא תניחם לגמרי כענין ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם לא מאסתים ולא געלתים לכלותם.

ואז גם הבנים יהיו תחת צילך שאם תקח היא הבנים ותצא בגלות תמיתם מרוב כעסה כי לא תרחם עליהם כענין ועתה הניחה לי ויחר אפי בהם ואכלה אותם כרגע.

ר"ל תניחני ולא תורידני בתפלתך והיא לבדה תעשה הדין ותכלה אותם כרגע.

והבינה הגוזרת הגלות אומרת ליסוד שלח האם לצאת בגלות כי בניה עשו את העגל.

וחלקו האילן לחלקים ולא תשלחנה לגמרי רק תעמוד בגלות ותגן עליהם כדי שיהיו בנים משומרים שהיצר לוחם עמהם וזולתך תהרגם וזהו והבנים תקח לך, א"ל רבשי"ע ומתי תשוב האם על הבנים ותרחם עליהם, א"ל למשה אמור לישראל תשלח האם והבנים תקח לך לעשות התעוררות למעלה כענין וישמע אלהים את נאקת בני ישראל כי הא בהא תליא.

ר"ל נאקת היא כ"י וישמע אלהים היא הבינה וכשאתה לוקח הבנים מן האם ההולכת וצועקת ומלאך הנקרא עוף כענין ועוף יעופף לוקח הצעקה ומעלה אותה לכ"י שהיא אם הבנים ורואה שנלקחה בניה ממנה וצועקת ונאקתה עולה לבינה ומוציאם מן הגלות, זהו וישמע אלהים את נאקתם כי ה"א בה"א תליא ר"ל כ"י שהיא ה' אחרונה שבשם בן ד' צריכה התעוררות מעוף השמים כדי לצעוק גם היא ה"א ראשונה שבשם בן ד' כי ממנה תלויה ר"ל ה"א אחרון תלויה בה"א ראשון.

א"ל רבונא דעלמא כמה שליחות עשו ישראל למטה וכמה צעקות צועקת עופות השמים על בניה ולא נתעוררת לשוב על בניך וגם למה תבא התעוררות מעוף השמים.

ואמר מט"ט דע לך כי בכל דור ודור עומדים עלינו לכלותינו ואלולי היא שעומדת עלינו ותצילנו ע"י התעוררת עופות השמים ר"ל א' מאהי"ה הניתן לת"ת הוא יעקב איש תם.

ושב התם ע"י הא' לאמת תתן אמת ליעקב כי נפשו וחיותו היא הא' וי"ה של אהי"ה הניתן לכ"י הנקרא אל"ם מי ישום אל"ם ושניהם אלם עם י"ה הוא אלהים כי חיותו ונפשו הוא הי"ה וזהו הי"ה שעמדה לאבותינו על ידי התעוררות עופות השמים אבל בניה היו כלים בבני עשו וישמעאל כי כל מין אוהב את מינו ושונא הפכו.

וההתעוררות מעופות השמים.

כי הב"ה העמיד מלאך הנקרא עוף כענין ועוף יעופף והוא המגיד לו העתיד כענין ועוף השמים יוליך את הקול והוא המוסר אותם בתפיסה והוא המעלה קול נאקתם בלקחם מהם בניה, וע"י אותו הקול אני צועק וצעקתי עולה לבינה ומרחם עלינו וזהו הי"ה שעמדה לנו וגם בזמן הגאולה ע"י קול הזה יוליד התעוררות ונצא מן הגלות, א"ל ובגלות מצרים שלא היתה להם מצות שליחות האם.

התעוררות מהיכן.

א"ל כתיב ויאנחו בני ישראל מן העבודה ויזעקו דא היא התעוררות, א"ל וגם בזה הגלות יתלה הענין בצעקתה.

א"ל במצרים זימן הקב"ה נחשים מכלים הבנים והאם צועקת והנה צעקת בני ישראל מעוררות צעקת העוף והעוף צעקת מט"ט ובעבור שגורם חיים בשליחות זה (ר"ל חיים הי"א) לכן תלה שכר המצוה בחיים למען ייטב לך והארכת ימים מדה כנגד מדה ובמקומו אבארהו די בעז"ה.

א"ל רבון כל העולמים ולמה בעוף ולא בענין אחר, א"ל מעלת העוף מעלה גדולה ורצה השם לבא גאולה והצלה על ידם.

וגם זה במקומו אבארהו בעז"ה.

וגם שמעתי א"ס עולה את"ר ר"ל זאת הא"ס היא את"ר לכל האתרים ובגזירתה עשו ישראל במצרים.

והחשבון משנולד יצחק ת"י שנה שכן א"ס בא"ת ב"ש ת"י ונקראת הבינה חלה ולא שמעתי סבה בדבר ואם שמעת אתה אמור, א"ל שמעתי חלה תרימו תרומה לה' והל' לבינה א"כ חלה רמז לבינ"ה אבל טעם וסבה לא שמעתי.

א"ל זה אפי' דרדקי דבי רב ידעו שחלה רומז לבינה אבל סבה שאלתי ממך וכיון שלא ידעת נשארנו בלא ידיעה, א"ל זוכר אני מאבי שהבינה היא מל"ך העולם.

ולכן נקראת חלה שחלה על כל העולם.

א"ל עני בדעת אתה ממשמש כאשר ימשש העיוור בצהרים והדבר הוא ידוע שכל המדות נקראים עיסה והחלה נותן טעם לעיסה, ודע שכל העיסה אינה יכולה לקבל השפע שבא להם מן החלה ולכן צותה תורה להסיר חלה מן העיסה ואסורה לישראל ר"ל צריך אתה לעשות היכרא בדבר להודיע מעלתה של בינה הנקראת חלה שהיא נעלמת.

ואין רשאי אחד מן המדות לנגוע אליה כי מה שלמטה ממנה נקרא ישראל שהוא מלך בוי' קצוות, אך הכהן המורה אל הכתר הוא המושל בה ולכן צותה התורה לתת החלה לכהן התחתון שהוא הדוגמא העליונה ולו ניתן רשות לאכלה כי שלו היא.

הראית בני שהבינה נקראת קנה כשמי וא"כ מלת קנה יש בו סוד, א"ל ר' קנה אני שומע.

ואיני יודע איך נקרא קנה, א"ל חלה עלתה בכללה ושבה קנה ר"ל החי עם כללו ל"ה, והל' עם כללו ק"ה, והה' עם כללו ט"ו, בין הכל קנ"ה וזהו הבינה שהיא קנה קנתה הבינה מחכמה וזהו ה' בחכמה יסד ארץ ר"ל ה'

שהיא הבינה יסד ארץ שהיא כ"י וכתוב כולם בחכמה עשית זהו קנה
חכמה קנה בינה, א"ל ר' דלגת מחלה לקנה מהו חלה.

א"ל הבינה היא לח"ה לעולם מן הרחמים כי הלשון בחיך אינו מתייבש
והחלה אמרה למשה הח"ל ר"ש, א"ל וקנה מהו, א"ל קנה שמים וארץ.

א"ל מנלך, וא"ל הצר צורה הצר מושל בצורתו כן קנה הוא צ"ר כי קנה
במלואו עולה צו"ר, קו"ף נ"ן ה"ה וזהו אין צייר כאלהינו, א"ל ולמה
נקראת בית הטעם א"ל המוציא כל תעלומות לאורה לא יקרא בית
הטעם.

א"ל מהו בית הטעם א"ל כל שהוא בכח יקרא בית ואינו נראה ואינו
מוטעם.

וכל הספירות היו בבינה בכח והיא האצילה איש איש למקומו ואיש איש
לעבודתו.

ואז שב הכח לפועל והוא מוטעם.

וא"כ כל ענייניה מוטעמים ולכן נקראת בית הטעם.

א"ל בא בני ואגיד לך מה נעשה עמי פעם א' הייתי ברמ"ה ורציתי לעלות
אל הר הזתים וראיתי מרחוק אדם א' יושב על אם הדרך והכרתי בו
שהיה מלאך כי ראיתי אותו פעם אחר פעם.

ורציתי לחזור.

והבין וקרא אותי בקול גדול אל תחזור בא אצלי והחזקתי לבי והלכתי
וא"ל שלום לאדוני וא"ל שלום ברוך אתה בבואך.

ואמר לי מאין ולאין.

ואמרתי ברמה הייתי והענייים והאביוניים מבקשים מים ואי"ן.

והם אנשים נכבדים וטובים אברהם הראשון.

יצחק השני.

יעקב השלישי משה הרביעי אהרן החמשי.

יוסף הששי.

ורחל אמו הוא האבן התלוי בצוארו של אברהם גן נעול אחותי כלה כי
תלאו בגלגל החמה הוא החתן.

שארה כסותה ועונתה לא יגרע.

ואני עולה בהר הזתים כי בו יש מעיין נובע לא יכזבו מימיו לטהר
הצינורות מקוצים ודרדרים המונעים המים מלרדת להשקות שבעה
העניים והאביונים.

ואמר לי אתה הולך לגנוב מים וכבושת גנב כי ימצא ואינך יודע שהמעין
הזאת יש לה אדון ובעל ומימיה עמוקים ומי שיגנוב מהם זולת רצון
הבעל הוא מוטבע ונפסד כענין צללו כעופרת במים אדירים, וא"ל ברוך
זוכר הנשכחות.

וא"ל והלא אין שכחה לפניו וא"ל אמת כי אין שכחה אך הנעזב כאלו
נשכח והוא לא נשכח והודה לדברי.

ר"ל הייתי ברמ"ה זה השער והה' מוכיח.

ורציתי לעלות אל הר הזתים הר היא הבינה הזתים הם הספירות
שהבינה הר עליהם.

וא"ל מאין באיזה מדה אתה עומד.

ולאין באיזה מדה אתה הולך ואמרתי ברמה הייתי היא כ"י והעניים
והאביונים מבקשים מים ואי"ן עניים מה שלמעלה ממדת כ"ל אביונים
מה שלמטה מכ"ל וזהו אביון תאב לכ"ל ושמות העניים והאביונים הם
חסד ופחד ותפארת נצח הוד יסוד וכנסת ישראל.

ומצד העונות נשאר עניים ואביונים מבלי רחמים והקוצים והדרדרים
הם העונות המונעים השפע מלרדת ואני עולה בהר הזתים היא בינה
לבקש ממנה למחול עונותיהם של ישראל לרדת שפע וברכה בהיקף
שיתברך העולם.

וא"ל אתה הולך לגנוב את המים ר"ל ליבש ולנגב הרחמים מלרדת כי הם
מבקשים ממנה ואי"ן ע"י רשות האי"ן ואתה עולה בבינה והאי"ן האיך
הנחת אלא עלה באי"ן שהוא בעל המעיין ומשם תרד עם השפע והברכה
וזולתו היית נענש ומיד אמרתי לו ברוך זוכר הנשכחות ר"ל ברוך שהוא
האי"ן זוכר ר"ל ישפיע נשכחות הם הספירות שנעזבו בזמן קילקול
הצינורות מצד העונות ורחל אמו הוא האבן התלוי בצווארו של אברהם.

ר"ל היא כ"י הנקראת גן ואבן ובעבור שמקבלת מן החסד קראוהו בת
אברהם שמדתו חס"ד ותלאוה בגלגל חמה היא תפארת ישראל שממנו
מתפרנסת, ור"ל ע"י, ושניהם נק' ד"ו פרצופים חת"ן וכל"ה א"ח ואחו"ת
איש ואשה ובמקומו אבארהו בע"ה.

וא"ל אדוני מחל השם והעביר ראשון ראשון וא"ל שנה מבורכת היא גם בעי אומות והוקשה לי וא"ל מה לאומות עם ישראל, וא"ל מה לך לדעת מה בין ישראל לאומות ולמה יתברכו האומות כשישראל מבורכים אין לך עסק בנסתרות כי הנסתרות לדי אלהינו, ואמרתי לו רבוני יודע אני שזולתך הייתי נטבע במים העליונים מחסרון הידיעה והמקיים נפש מישראל כאלו קיים עולם מלא ושמה אטעה הפעם כפעם ואכשל כי עכ"פ צריך אני לדעת ואם אכשל אתה הוא הגורם ויצא שכרך בהפסדך, וא"ל מה תבקש ממני אמור לי, וא"ל אמור לי ישראל מה הוא והאומות מה הם ואיך יתברכו אלו מאלו, וא"ל כתוב אמרתי עולם חסד יבנה והיא התחלת ההקף וההקף הם ז' ספירות חסד פחד ת"ת נצח הוד יסוד מלכות הם נקראים הקף כי כל הספירות נוהגת ששה אלפים שנה ואלף אחת שבת והמה הז' שמיטות כי ז"פ ז' הם מ"ט אלף שנים ואלף החמשים הוא היובל הגדול שהכל שבים אל הבינה כי שם יסודם ובהיות כתר חכמה בינה עם ההקף נקרא הספירות פרד"ס, והתחלת ההקף הוא חסד הנקרא רחום ארך אפים חסד אל גדול חסין קדוש כנפיו חנון ורב חסד סולח והם כינויים שבהם נאחזות כל המרכבות למעלה ולמטה והשם יתברך עמהם ברא העולם ובהם מתנהג העולם עם כל הנמצאים עשרה לימין ורובם רחמים ומעוטם דין, ועשרה לשמאל ורובם דין ומיעוטם רחמים, עשרה אמצעות בינונית באמצע, לא תשתחוה לאל אחר שלא תחלק מצד הימין היא גדולה ואברהם אבינו נעשה מרכבה למדת הימין שהוא החסד ומזוקק לגמרי לא היה אברהם אבינו ע"ה לפי שהיה בו סיגים לפיכך יצא ממנו ישמעאל וצורך גדול היו הסיגים באברהם כדי שיתאחזו השרים המקיפים חוץ לפרוכת שאלולי ישמעאל הנאחז מאברהם והשרים המקיפים נאחזים מישמעאל א"כ אין להם אחיזה, ואברהם הולך בשתי פנים קודש וחול הפונים לפנים קודש ובהם נאחז יעקב.

והפונים לחוץ חול ובהם נאחזים השרים על גבי ישמעאל וישמעאל נאחז באברהם ושאר השרים בישמעאל ושר המצרים נאחז בישמעאל מצד אברהם.

וע"כ כתיב ותקח לו אמו אשה מארץ מצרים היא מצרי"ם מצר"ת י"ם ולהודיעך שמצרים חיצונית נאחזת מישמעאל וכתוב וישכנו מחוילה עד שור אשר על פני מצרים בואכה אשורה על פני כל אחיו נפל.

וזהו מאמרם ז"ל ארץ מצרים שניה לארץ החיים ואמרתי לו למה גלו ישראל גלות ראשון למצרים לפי שמצרים נאחזת תחלה ע"י ישמעאל הנאחז באברהם ואברהם הוא ראש העולם ע"כ גלות ראשונה היתה למצרים:

ד"ה ראה והבן שע' שרים הם שרי

ראה והבן שע' שרים הם שרי האומות המקיפים מחוץ לפרוכת הנאחזים מצד ימין הוא אברהם ע"י ישמעאל ושר מצרים הוא הראשון וסמוך לאברהם ע"י ישמעאל.

וראה והבן ששום אי' מהע' שרים אין להם עלייה למעלה מהזרועות, וגם אודיעך כי חוץ לע' שרים המקיפים מימין ומשמאל עוד יש חוצה להם נבראות אחרות והם חיצונים לגמרי ונקראים קליפי ערלה ונקראים כחות הטומאה.

ודע ששמיטה אחת עברה ז' אלף שנה היא שמיטת החסד.

אבל השמיטה הזאת היא שמיטת פחד שמטה קשה ועל כן חרב ודבר ורעב שמסבבין העולם, וע"כ ערלה וקליפי ערלה נבראו וכשזזין ממקומן מיד הם טמאים וזהו צד הימין.

וצד השמאל היא גבורה השמטה של עכשיו וכינויו פוקד עון אלהים אדיר חזק שופט כביר כח גבור כנפים דיין איש מלחמה משלם גמול.

הם קשר המרכבות והם סדר כל המרכבים בכל העולמות ובאלו נכללים כל הטבעים הצמחים ובעלי חיים ואדם והם ב"ד של מעלה ובאלו נכללים כל המזכים והמחייבים והם שבעים אומות המקיפים לאלו ואלו הן לוקחים עיקר טענתם וכל מראות של מיני צבעונים מכאן נולדים לכן לא יהיה לך אלהים אחרים על פני שמצד השמאל יצחק אבינו נעשה מרכבה למדת השמאל הנקראת פחד יצחק.

ואין יצחק מזוקק לגמרי לפי שהיה בו סיגים שיצא ממנו עשו וצורך גדול היו הסיגים ביצחק כדי לתת מקום אחיזה לשרים המקיפים חוץ לפרוכת.

וראה והבן שיצחק יש לו שתי פנים קודש וחול.

והפונים לפנים הוא קודש ובהם נאחז יעקב.

והפונים לחוץ הוא חול ובהם נאחז עשו ומעשו נאחזים השרים לצד שמאל.

וראה והבן שהשרים הנאחזים מצד ישמעאל והוא צד אברהם נקראים נדיבים.

ושל שמאל הנאחזים מצד עשו נקראים אכזרים וקשים לוח רשע ולא ישלם.

ואמרתי לו א"כ הימינים למה יהיו קשים ורעים עם ישראל.

וא"ל אף על פי שהם נדיבים הואיל והוא חיצון שונא הפכו מ"מ הקשים והרעים עם ישראל הם שרים של שמאל.

אך הימין אינם כל כך קשים ודוד המלך עליו השלום אמר טוב לחסות בדי מבטוח באדם השמאל שהוא הקשה לתת אפילו מה שנותנין לו מבפנים לפרנס את אומתו לוח רשע ולא ישלם.

ושמא תאמר אין לחסות בשמאל אבל בימין אחסה שב ואמר ואפילו הימין שנקרא נדיבים הואיל ואין ביכולתו לתת כי מבפנים מפרנסין אותו לתת לכל שר ושר לאומתו לקיום השמטה וזהו טוב לחסות בה' מבטוח בנדיבים :

ד"ה וראה והבן שעשו נאחז ביצחק

וראה והבן שעשו נאחז ביצחק ושרי האומות בעשו.

וראה והבן שעשו יותר גבוה מכל שרי האומות השמאליים.

ועליו נאמר זדון לבך השיאך שוכני בחגוי הסלע מרום שבתו, ובעבור שמצרים מצד ימין נאחז מישמעאל וישמעאל מאברהם והוא גבוה מעשו.

ע"כ הוצרך השם להנקם ממנו ע"י הבינה, ולכן עתיד השם להנקם בעצמו מעשו הרשע ע"ז כתיב מי זה בא מאדום ר"ל המדה הנקראת מ"י היא תקח הנקמה מאדום וע"כ אמר אם תגביה כנשר ואם בין ככבים שים קנך משם אורידך.

וראה והבן שעמלק יצא מעשו הרשע הוא ראשית גוים עמלק שמגיע עד הזרוע השמאלי ולמטה יורד עד תהום רבה זהו ואחריתו עדי אובד.

וזה תדע שביום שינקום מעשו ימלוך על כל הגוים שנאמר ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשו.

וא"ל אם שבעים שרים הם כולם, או ע' מימין וע' משמאל, וא"ל כולם הם שבעים ומקיפים מבחוץ לפרוכת להשליך להם פרנסה, ולצד הימין ל"ה נאחזים מאברהם ע"י ישמעאל, ול"ה נאחזים מיצחק ע"י עשו:

ד"ה ודע שהזרועות נקראים במתי ארץ

ודע שהזרועות נקראים במתי ארץ והשרים עליונים אינם עולים עד הזרועות ומשם ולמעלה הוא נחלת יעקב לבדו הוא שנאמר כי חלק ה' עמו יעקב חבל נחלתו.

וכתיב ירכיבהו על במתי ארץ וכל הגאולות באות מן הבינה ולמעלה שהם למעלה מבמתי ארץ, והבינה היא נפרעת לישראל מכל צריהם ואעי"פ שיש קליפות חיצוניות מצד ימין שהם קשות דע כי יש קליפי ערלה קשות וחזקות מאד מצד שמאל וכולם נמשכות מצד עשו ומצד עמלק ובו נקשר הנחש הגדול ובו מתאחו ס"ם הרוכב עליו, זהו שאמרו רכב ס"ם על הנחש בצורת גמל ובא ופתה את חוה וממקום זה יצא אותו שנדבק להאבק ביעקב ולא יכול לו בכלל אלו המרכבות כי כולם היו סגורים, אך בכף ירכו שהיה פרוץ שפרץ אדה"ר נגע, ויעקב שהוא מבלי סיגים עלה עד למעלה ונאחו בכתר ע"י חכמה ובינה כי הוא הנקרא ו' והוא עולה עם כללו עד כתר עליון הנקרא אהי"ה, וו' עם כללו עולה אהי"ה, אז והרכבתיך על במתי ארץ והאכלתיך נחלת יעקב אביך הוא נחלה בלא מצרים לא כאברהם ויצחק שיש להם מצרים כי יעקב איש תם, וא' אהיה תתן אמת ליעקב א"כ בהיות ההקף מבורך גם השרים החיצונים מקבלים וההקף אינו מבורך אלא מצד ישראל ואלו ידעו אומות העולם מה נזק עושה להם רעות ישראל היו עושין שלום עם ישראל והיו רודפין אחר מעשיהם יותר מסנהדרי גדולה וקטנה, ואמרתי לו מה צורך בערלה ובקליפי ערלה, וא"ל פעם אחרת אגלה לך השם יזכני לשמוע הסודות הללו מפיהו הניחני והלך לו:

ד"ה וראה והבן בעבור הגזירה ויציאת

וראה והבן בעבור הגזירה ויציאת כל דבר לפועל נקרא בי"ת הטעם.

א"ל אמור לי למה נקרא הבינה חי"ה, א"ל היא המחיה את כולם, וכל כך נתגדלו ריסי עינדך שאינדך יכול לראות מפני מה נקרא הבינה חיה חי"ה עולה כ"ג סנהדרי קטנה הממית והמחיה כולם על פיה.

א"ל ר' חיה נקראת ולעולם אינה ממיתה, א"ל אמת אינה ממיתה לעולם למי שעובד עבודת השם מאהבה היא עבודה הנבחרת להש"י ויתעלה והוא עול תורה ועול מצות והוא החי לעד ובעבורו נקרא הבינה חיה

כי הוא חייך ואורך ימיד, א"ל בני דע לך כי אע"פ שנקראת הבינה חיה מ"מ ממיתה שהדין הקשה משם מתחיל לצאת.

הלא תראה שז' אומות השרים שלהם היו מקבלים חיותם מהבינה וישראל היו עבדים במצרים וכשנשלם עון של אמורי כי לא שלם עון האמורי עד הנה אז נתהפך הדבר ויצאו ישראל ממצרים והלכו וירשו את ארצם.

זהו סר צילם מעליהם וה' אתנו אל תיראום, א"ל מנלך הא שהוא מאמר הבינה, א"ל א"כ למה נקרא חי"ה ח' פעמים יי פעמים ח' ה' פעמים יי פעמים ח' ה' פעמים ח' ה' הוא פ' ח' פעמים יי הוא פ' יי פעמים ח' ה' הוא נ' ה' פעמים יי הוא נ' צרפס כולם ועולים ס"ר זהו ס"ר ציל"ם, א"ל ר' הרבה אתה בולע סר צילם כלב אמר וכלב הוא ב' פעמים יהו"ה יהו"ה הם השני ווי"ן הו' ומשך הו' תפארת ויסוד שאומרים לכנסת ישראל ק"ם לך סר צילם מעליהם א"כ הווי"ן הם האומרים ולא הבינה, א"ל קץ כל בשר בא לפני מאמר הבינה היא והנה הגיע קיצם ונפלו שריהם למעלה והיינו קץ ז' אומות בא לפני.

ולא החיה כל נשמה א"כ הווי"ן אומרים בגזירות הבינה הגוזרות חיים לטובים ומות לרעים.

א"ל קץ כל בשר מאין לומר לך שהוא מאמר הבינה, א"ל א"כ למה נקרא חי"ה להורות שחיה בא"ת ב"ש עולה ק"ץ שנותנת חיים עד עת הקץ שלהם, א"ל א"כ למה נקרא הבינה ירו"ק א"ל כל ירוק מורה דין גמור והדין הגמור המתחיל משם הוא הדין הגמור שבמדת הגבורה, ע"כ ארז"ל אסתר ירקרקת היתה וחוט של חסד משוך עליה ר"ל דין ורחמים.

וראה והבן שהעיקר דין מן הבינה שהרי מה שאמר והבור רק הוא רק של ירקרק ואמר הבור רק אין בו מים ונתעוררו חז"ל ואמרו מים אין בו אבל נחשים ועקרבים יש בו.

וכוונת הענין והבור רק והבור שהוא מקבל הדין הגמור מן הפחד אשר יצא מן הבינה אין בו מים כלל אינו ברחמים, א"ל רבי אמר לי סוד הדברים שיכנסו באזני, א"ל הבור הזה הוא מדת הדין הרפה והוא רק מהרחמים זהו רק אין בו מים, א"ל א"כ יאמר והבור רק מאי אין בו מים, א"ל אם היה אומר והבור רק הייתי אומר רק הוא מן הדין וגם אין בו רחמים לכן אמר אין בו מים אין בו רחמים מכלל שיש בו דין שמכלל לאו אתה שומע הן, א"ל א"כ יכתוב והבור אין בו מים ומשמע שנאמר אין בו מים רחמים מכלל שיש בו דין, א"ל אם נאמר אין בו מים נראה שאין בו רחמים וגם תוקף הדין אין בו לכן אמר רק שמלת רק מורה על דין מענין ירקרקת, א"ל א"כ יאמר ובור רק מאי והבור א"ל משמע שיש בור גדול ובור קטן אמר ה' להורות על הבור שיש לו סוף והוא יי טפחים שאותו הבור הוא כלול מ"י, א"ל א"כ יאמר הבור מאי והבור בו, א"ל

לומר לך שאלולי הו' עם הה' אין לו חיים ליוסף כי הם כיוונו להשליך ליוסף לבור מלא נחשים ועקרבים להתעורר הענין למעלה לבא מדתו שהוא משך הו' לבדו זולת הרחמים העליונים שכיוונו בתוקף הדין כדי שיחזור גם הוא להסכים עם הדין ויתגבר הדין עליו כענין ואת המים אשר בתעלה לחכה והם לא ידעו כי בבא המשך הו' עם הו' בא, והדין נכנע לכן לא ניזוק יוסף לא למעלה ולא למטה כי במחשבה חשבו להרגו למעלה וגם למטה, זהו שאמר המלאך נסעו מזה ממדתך הנקרא זה כענין ז"ה אל"י ור"ל הרומז ליסוד להורידו בדין ולהתקיים על יוסף מה שחשבו, ויעקב אביו שהוא הו' לא הניחו לבדו זהו מ"ש מה שאירע ליעקב אירע ליוסף ומה שאירע ליוסף אירע ליעקב.

וראה והבן שזולת זה יוסף לא היה ניצול וחשו ביניהם ואמרו שמא יחשוב יוסף מחשבה אשר לא כדת ויחזור סבתו למעלה עם הדין כענין לפניו ילך דבר ונמצא שאנחנו שופכים דמו, ומפני שמכרו אותו אל עם אחר לכן נענשו עונש גדול ובמקומו אבאר בעז"ה.

א"ל א"כ יאמר והבור רק אין מים מאי בו, א"ל אין בו מים מחכמת אלהים הרמוז ב' ומת"ת ישראל הרמוז בו', וא"כ יוסף לא היה נשלח רק מאביו לבדו זהו זכות אביו הצילתו זהו הו' של ו"הבור, א"ל מנלך שהדין הגמור מהבינה.

א"ל מניה וביה והבור רק כתיב והבור רמז למה"ד הרפה ר"ק הוא ש' הרומז בבינה הו' אומר רק מן הרחמים ומלא מדין שהשורש מהר"ק שהוא הבינה.

וגם ישעיהו אמר ליחזקיהו כי מת אתה ולא תחיה וכתוב ויסב חזקיהו פניו אל הקיר סיבב הפנים ועלה דרך המדרגות אל הקי"ר הוא שורש היר"ק לבקש חיים מבעל החיים זהו ירוק.

א"ל ולמה נקרא מלך עולם, א"ל שזה המדה נקרא משפט וכל מלך דן את העולם במשפט.

וראה והבן שהעולם הוא ת"ת והמשפט הוא המדה של ממ"ה הקב"ה והוא מלך מן העולם הידוע, וראה והבן שמלת המלך עולה במ"ק בינה עם המלה.

מלך העולם במ"ק ומ"ג הוא ט"ל שהבינה לוקחת הט"ל דלא מיעצר היא טל של ברכה ומורידה במלך של ו' קצוות והוא במלך שלו היא כ"י וכ"י בעולם השפל, א"ל ר' וטל לא מיעצר הלא אליהו ז"ל אמר חי ה' אם יהיה טל ומטר כי אם לפי דברי וארז"ל טל של ברכה מיעצר טל של קללה לא מיעצר, א"ל לעולם מכתר עליון לא מיעצר וכשבא ליד הד"ו פרצופים הוא השליח מיעצר כי הכל לפי המקבלים, א"ל ר' מלך האם מלך הבן מלך בן הבן מלך הבת איני יודע איך אברהם, א"ל דע לך שיש מלך למלך

והענין מוכיח, א"ל ולמה נקראת הבינה ויצר, א"ל מהיכן מקבלת הצורה כל הויות מבינה, לכן נקראת ויצ"ר ויצר עולה וי"ש וזהו ויש נספה בלא משפט שהבינה גוזרת להאסף אליה כל ההויות בסוף כל שמיטה ומשפט אינו נאסף היא המשפט.

א"ל ולמה נקראת עפ"ר א"ל כ"י נקראת עפר שכל הדי' יסודות בידיה והיא עושה הבריאה בתחתונים לכן הבריאה שהיא עושה בתחתונים מקבלת רשות מן המלך היא הבינה שהיא עקר היצירה למעלה, ואומן הקטן לקח רשות.

מהאומן הגדול וראה והבן שהכל מן העפר וכולם ישובו בו.

וכן האדם הגשמי כשהוא שב לעפר כולם אומרים עליו אוי והוא שעולה עפר במ"ק או"י כי לא ידעו איך משפטו יצא כי זה שעקר יסוד כל הנפשות היא הבינה ומהבינה ביסוד ולכן ביובל הגדול הם שבים לשם וע"כ נקרא עפר.

א"ל ולמה נק' אהי"ה תינח הכתר אבל הבינה למה, ואם הכתר נקרא אהי"ה בעבור שכל הויות שבים הם לאלף הז' א"ל כמו כן למדה הזאת השבעה שמיטות שהיא תשלום ליובל הגדול אז ישובו איש לאחוזתו והיא הנקראת יובל ועליה נאמר ויגבה ה' צבאות במשפט עולה כ"ו במ"ק, והאל הקדוש נקדש בצדקה במ"ק עולה אהי"ה, וראה אהי"ה אהי"ה במ"ק עולה אחד הרי כ"ו, והוא הנקרא אל היוצא מאהי"ה שאם תשים ה' הנעלם של אהי"ה עם אותיות שלפניו יעלו עם כולם א"ל, ואיך ישים ה' עם הא' נעשה ו' ה' עם ה' נעשה י', וה' עם י' נעשה י"ה, סך הכל אל, א"ל איזה שם המיוחד ומה הם מ"ח אותיות.

א"ל אמר לי אבי ז"ל כשעלה משה רבינו ע"ה למרום אמר להקב"ה מה שם המיוחד וכמה אותיות הם א"ל הקב"ה שם המיוחד הוא שם יהו"ה ומתגלגל י"ב הויות.

ששה נסתרים וששה נגלים.

ואלה הם :

יהוה נסתר ויוצא מן- ואמרו לי מה שמו מה :

יהוה נגלה ויוצא מן- יתהלל המתהלל השכל וידוע :

יוהה נגלה ויוצא מן- ידותיו ולצלע המשכן השנית :

הוהי נסתר ויוצא מן- ארצו וישליכה ארצה ויהי :

הויה נגלה ויוצא מן- הסכת ושמע ישראל היום :

ההיו נסתר ויוצא מן- עירה ולשרקה בני אתונו :
והיה נסתר ויוצא מן- ויראו אותה שרי פרעה :
וההי נגלה ויוצא מן- ודבש היום הזה יהוה :
ויהה נגלה ויוצא מן- וירא יושב הארץ הכנעני :
היהו נסתר ויוצא מן- ליהוה אתי ונרוממה שמו :
היוה נגלה ויוצא מן- המר ימירנו והיה הוא :
ההיו נסתר ויוצא מן- וצדקה תהיה לנו כי :
ונסתר ר"ל שהשם יוצא מסופי וס"ת נסתרים.
ונגלה ר"ל שהשם יוצא מר"ת, ור"ת נגלה :

הרי י"ב הויות וניקודם כניקוד הפסוק המרמז לזה השם וכפי סדר
האותיות של פסוק כך סדר השם :

וראה והבן שהקב"ה דן את עולמו מדה כנגד מדה וכשחטאו אבותינו
בשכחת שמו יתברך מסרם ביד שלוחים שתיים ליסרם והם אלהות אדום
וישמעאל והם שני שטנים יש"ו הנוצרי ומחמ"ט, ותחלק הי"ב שמות לג'
חלקים מדי ד' הרי כאן י"ב שמות וסימנך ז"ה, תרבעם והם אותיות מ"ח
זהו מ"ח ז"ה שדי יחזה והיא השכינה הנקראת מחזה, וראה שהשמות
הללו הם י"ב בתים ובהם מ"ח אותיות כללם בחשבון ארוך שנים עשר
בתים ר"ת הם שע"ב:

ד"ה וראה והבן שיהו"ה מתגלגל

וראה והבן שיהו"ה מתגלגל בצרופים ע"ב, ואם תחליפהו בא"ת ב"ש
עולה מצפ"ץ שעולה שי הרי כאן שע"ב וזהו "שנים" עשר "בתים",
ומתגלגל הויות י"ב ואותיות מ"ח שי"ב פעמים הויה"ה עולה מ"ח אותיות
אלו מ"ח אותיות של שם המפורש.

וע"ז אמרה תורה ויספתי ליסרה אתכם שבי"ע על חטאתיכם והיא באר
שבע וע"ז אמר באר היטב שמלת היטב עולה כ"ו ומלת באר היא ה'

האחרון שבשם בן ד' שכן במ"ק עולה באר ה' והה' שהיא כ"י הנקראת מערב.

ומערב מתהפך מרבע וזהו שהמערב שהיא השכינה מבררת תורה שבכתב שהיא יהו"ה.

א"ל הוי' ד' אותיות הם ומתגלגלים י"ב הויות ומ"ח אותיות, אהיה ד' אותיות הם וכשם שהוי' שני ההי"ן כן יש לו לאהייה שני ההי"ן א"כ כמה תיבות יתגלגל וכמה אותיות יתרבע, א"ל זה שמי לעולם וזה זכרי לדור דור ר"ל זה עולה י"ב ואהייה מתגלגל י"ב ונכנס הוי' בין זה וזה לומר לך שהוי' שהוא עם כללו אהייה מתגלגל ז"ה כהויות.

אדני מתגלגל כ"ד צרופים והם מקום ליי"ב צירופי הוי"ה וליי"ב צרופי אהי"ה:

אהיה--היהא--יהאה--האהי:

אההי--היאה--יההא--ההיא:

איהה--האיה--יאהה--ההאי:

ראה והבן אותיות מ"ח ותיבות ז"ה וכתוב ביעקב ויעבור את מעבר יב"ק שכיון ביהו"ה אלהים שהם כ"ו פ"ו, שהפ"ו נעלם הך"ף ווי', וכו' הנגלים עולים עשרים וששה ור"ל הן כתר תורה שעולה במ"ק כ"ו ע"ה, והיודע והמכוין עניינם וסודם לחברם כאשר הם מחוברים תבא עליו שפע וברכה, וראה והבן ג' כתרים הם כתר כהונה כתר מלכות וכתר תורה וכתר שם טוב עולה על גביהן, כתר כהונה לקחו אהרן שכן אהרן במ"ק עולה כהן ע"ה כי לו משפט הבכורה ר"ל כלל הפרד"ס הכת"ר הוא הכהן ובכור היא החכמה, והמשפט היא הבינה, ר"ל כהן לו הוא הבכור והמשפט.

ולכן פדיון הבכורים הוא לכהן וכשתוציא הראש והחיד והלשון אז ישאר הק"ף (ס"א הגוף) הכהן הוא החסד ולוי הוא הפח"ד וישראל הוא תפארת וכתר מלכות דוד נטלה הבא מיהודה שכן דויד עולה יהדה במ"ק וכתר תורה עומד ומונח כל הרוצה ליטול יבא ויטול ולזה אמר יעקב איש תם יושב אהלים שהשתדל בתורה, א"ל ר' ד' כתרים הם ואתה אומר ג'.

א"ל כתר שם טוב עולה על גביהן הוא ר"ל שם טוב הוא יהו"ה שכן עולה במ"ק טו"ב.

על גביהן קרי ב"י גב שלהן ר"ל שהשם הזה היא עקר ושורש ויסוד לכל השמות והוא ראש והתחלה של שדרה.

וג' כתרים הם ממנו יונקים וחיים וע"כ אי על גביהן שהיודע על עניינו הוא עקר ושורש הידיעה.

א"ל ושם אהי"ה מהו, א"ל בני יהו"ה יש לו וי משא"כ לשם אהי"ה ושם אהי"ה יש לו אי משא"כ לשם יהו"ה, תחליף וראה והבן שיהו"ה שב אהי"ה ואהי"ה שב יהו"ה, א"ל אדוני חן חן לך בזה באת להעמידני פשוטה היא היא אבל אמור לי אהי"ה מתרבע ומצטרף י"ב תיבות ומ"ח אותיות מה סודו ומה עניינו, א"ל בזה הענין מי יוכל להעלות גירתו עליו, א"ל המעלה גרה הוא טהור ואמת אמרת שהמעלה גרה הוא יגיד, א"ל בני מי הוא המעלה גרה, א"ל מעלה גרה הוא נביא עם המלה במ"ק, א"ל נביא אין הדור ראוי שיצאו נביאים מביניהם.

מ"מ בת קול שהוא למטה מן הנבואה ראויין הם, א"ל אי"כ נשאל ובת קול תגיד, א"ל בני אין השעה ראויה, א"ל אי"כ צריכים אנו לבעלי תריסין להגיד לנו.

א"ל בני אוי לו למי שיפול בידם כי לא ירצו לגלות לנו אף אם אמת אתם.

אבל שמעוני ונצא השדה הוא המקום הראוי לדעת ענינים אלו, א"ל ר' בא ונצא ואפשר שלא יעלימוהו הקב"ה ממנו, ויהי הם הולכים (ועולים) והנה אדם אי עומד בשדה והתחיל לבוא כנגדם ונתעוררו ואמרו מה טיבך בשדה ואמר לנו לשמוע סוד אהי"ה המצטרף י"ב פי"י אהי"ה ומתרבע אותיות מ"ח מה סודו ומה ענינו, א"ל ומה שמעת, א"ל עדיין לא שמעתי דבר ואני נבוך בענין.

א"ל אדונינו בא ונלך שלשתינו באותו השדה שהיית עומד ועכ"פ לא נצא ריקם.

הלכו שלשתם ועמדו בשדה וא"ל הקשיבו והקשיבו ושמעו אהי"ה מתגלגל י"ב פעמים ואהי"ה הוא עולה א"ך הרי י"ב פעמים א"ך והד' עולה ת"ק י"ב פעמים ת"ק הם ששה אלפים שנה תן לכל ספירה ת"ק ונשלמו בסוף חכמה והתחלת הבינה והעולם שובת, ולא תאמר שכל ספירה מושלת ת"ק שנה מבלי ממשלת האי לכן בא אי קודם הד' הוא א"ך ולומר לך שהאי עם כל ספירה וספירה בממשלתה, א"ל ר' חיך היה קשה לי ממשלת כל הת"ק האיך יתכן זה ועתה נתיישר דעתי ועוד הקשיבו ושמעו י"ב פעמים אהי"ה הוא קה"ל והקהל הם הספירות ור"ל הוא הקהל, א"ל ר' אל תלך עד שנשמע מה יצא לנו ממלת קהל, א"ל דבר גדול הוא זה א"ל לא נצא ריקם מלפניך א"ל אי"כ נקשיב הקשיבו ושמעו קה"ל גלגל הנבואה בגימ', ור"ל שורש הנבואה ויסודו מאהי"ה, א"ל וריבוע אותיות הם מ"ח מה זה הסוד והענין, א"ל מ"ח אותיות הללו הם מ"ח המתפשט על כולם ומי שהוא קדוש וטהור ורוצה להזכיר את השם הזה יאמר תחלה רבשי"ע אל עליון אהי"ה אשר אהי"ה בכח צירופך שהוא.

ככתוב לעיל הצירופים ויזכרהו ויצליח בכל אשר יזכיר ובכל אשר ישאל.

א"ל ר' ולמה נקראת הבינה ה', א"ל כל הספירות כלולות בשם בן ד' קוץ
היי לכתר י' בחכמה עלאה וכו', א"ל ר' ולמה אמר בעשרה מאמרות נברא
העולם ולא אמר בעשרה דברים נברא העולם, א"ל עשרה דברים מורה
נפרדים זה מזה וחלילה וחלילה לכן אמר מאמרות לכלול גם היי שהיא
עשירית ורמז לחכמה, ובאות ה' נברא העולם וה' הראשון רמז לבינה
וכמו שארז"ל בה' בראם ובעבור שהחכמה שהיא היי והיא עשירית
נעלמה בבינה והיא המלך לכן אמר באות ה' נברא העולם וזהו בה' בראם
ור"ל היי רומז בחכמה עלאה חכמ"ת אלהיים והיא נסתר בד' הרומז
בבינה ובראה בינה העולם העליון בכח היי, גם היי הרומז בחכמה תתאה
נעלם בה' ראשון שהיא הד' ונעשת ה' וברא העולם בכח הבינה, א"ל הה'
יש לו ג' נעלמים ומה מורים, א"ל כשהיא נעלם א' כזה היי מורה ד"ו כי
ה' בריבוע ד"ה וא' שאינו מתרבע הרי כאן ד"ו, וכשהוא ב"י כזה היי
תמלאם והוא היי יו"ד הרי כאן כ"ו וכשהוא בה' כזה היי הוא יו"ד
והיו"ד הוא כ"ף והכ"ף הוא ק' וק' לבדו הוא יהו"ה שהוא כ"ו ר"ל כיון
שהה' נעשה יו"ד תחבר האותיות מא' ועד יו"ד אב גד הו זח טי ה' זוגות
הם ותמצא י"ה בהם רק ג' פעמים ולעולם לא תמצא משתי אותיות ג"פ
כי אם י"ה והם ט"ו ח"ז ולא יותר צרפם ג' פעמים י"ה והם מ"ה,
ועוד כיון שנעלם היי נעשה י' א"כ תחבר מא' ועד י' א"י ב"ט ג"ח ד"ז
ה"ו והנה כולם נעשים ו"ה, ר"ל חמשה זוגות והם ה' פעמים ו"ה עולים
נ"ה ומ"ה שעולה מג' פעמים י"ה הרי כאן ק' הנה יהו"ה עולים ק' לבדו,
וראה והבן שג' נעלמיו של ה' כ"א עולה ד"ו והג' נעלמיו הם הי"א א"כ
היא שעמדה לאבותינו שכל א' עולה כ"ו, א"ל ר' מאחר שנקרא לבדו הוא
יהו"ה א"כ היכן מצינו הודאה בק' לבדו א"ל מודים אנחנו לך עולה ק',
ור"ל מודים אנחנו לך בק' הוא שם יהו"ה וזה צריך אדם לכוין במלת
מודים כשכורע במודים והעשרה מאמרות הן:

ד"ה ויאמר אלהים יהי אור.

ויאמר

ויאמר אלהים יהי אור.

ויאמר אלהים יהי רקיע.

ויאמר אלהים יקוו המים.

ויאמר אלהים תדשא הארץ.

ויאמר אלהים יהי מארת.

ויאמר אלהים ישרצו המים.

ויאמר אלהים תוצא הארץ.

ויאמר אלהים נעשה אדם.

ויאמר אלהים פרו ורבו.

ויאמר אלהים הנה נתתי.

בעזה"י:

יתבארו

ובמקומם

ד"ה א"ל ולמה נקרא יום כפור בעבור

א"ל ולמה נקרא יום כפור בעבור שביום הכפורים נשלמו עשרת ימי התשובה וכל מי שחזר בתשובה ביום הכפורים מכפרת אותו ובמקומו יתבאר בעז"ה.

גם נקרא שבת הגדול בעבור שיש שתי שבתות שבת פנימי שבת חיצון והשבת הפנימי הוא בהיות עומד בכח ושבת החיצוני אחר שיצא לפועל.

ובעבור שקודם הבריאה היו כולם בכח לכן קרא לשבת שבת הגדול ואליה ישובו כשמה תשי"ב וגם זה במקומו יתבאר בע"ה.

גם נקרא י"ה שמכאן והלאה הדין הגמור זהו פתחו לי שערי צדק אבא בם אודה י"ה זה השער להי צדיקים יבואו בו, ר"ל שערי הם כ"י ויסוד עולם צדק היא הבינה אודה י"ה היא הבינה זה רומז ליסוד כענין זה אלי והוא שער הבינה ר"ל היסוד הוא שער להי שהיא הבינה, וכל לי רומז בבינה וכל ע"ל רומז בכתר, ואודיעך ענין גדול על ענין י"ה יו"ד הי' וגי נעלמיו של הי' הוא הי"א עולה א"ם, להודיעך שהיא נקראת י"ה נשלמו הגי' הנקראים ראש וחיך ולשון ועוד אבארם בשמות השווים והנגדים בעז"ה.

בני:

שזכני

וברוך

ד"ה ונתחיל מן ההיקף שהוא חסד

ונתחיל מן ההיקף שהוא חסד אמרתי עולם חסד יבנה הספירה הרביעית נקראת גדולה.

התחלת ההקף וכתוב ותורת חסד על לשונה כי היא תורה שבכתב ופח"ד תורה שבע"פ ובעבור שעיקר יניקת התפארת מן החסד נקרא גם הת"ת תורה שבכתב וכנסת ישראל היונקת מן הפחד גם היא נקראת תורה שבע"פ, ובא בני ונשא וניתן בביאור התורה שהם י"ג מדות שהתורה נדרשת בהם, א"ל ב"ה שאבי היה בקי בהם והעמידני על האמת, א"ל וגם אבי הי' בקי ויודע בהם יותר מאביך וגם הוא הסמיכני בהם ואני בטוח שגם באלה אקרא רבך ותצטרך אלי, א"ל ואם אנצחך מה תתן לי א"ל אשכים לפתחך ערב ובקר המעט בעיניך זה, א"ל א"כ נתחיל ועמ"ה ר"ל עזרי מעם ה', א"ל א"כ נתחיל בכח צירוף א' א' ר"ל אהי"ה אשר אהי"ה:

בשלוש עשרה מדות התורה נדרשת מק"ו:

א"ל כתיב ואני ערל שפתים ק"ו הכתוב בתורה וכתוב ואביה ירוק ירק בפניה איזה נתפוס.

א"ל בני מאיזה ק"ו התחיל ר' ישמעאל מאביה ירק ירק בפניה משם נתחיל גם אנו, כתיב ויאמר ה' אל משה ואביה ירק בפניה הלא תכלם שבעת ימים ק"ו לשכינה י"ד יום מק"ו זה אנו למדים חמור מקל להחמיר, א"ל בני אמור לי מאי האי ואביה, א"ל מרים היא כ"י שכן אמרו חז"ל בזכות מרים הבאר וכתוב באר שבע, ואביה הוא החכם העליון ירוק הוא הבינה הנקראת ירוק ועיקר הדין ממנה, ירק הוא הפח"ד והוא מגזירת ירקרק או אדמדס סימני הצרעת, בפניה היא כ"י הלא תכלם שבעת ימים.

א"ל המלה היא מבוררת אבל הכוונה אינו נכנסת במאזני שכלי, א"ל הכי הוא החכמה אומר לבינה שהוא הירק למנוע השפע.

מכ"י הוא מדת מרים ולא יהיה לה שפע מרחמים רק מירק מדת הפח"ד ממדה"ד הקשה תקבל וזהו על שאמרה מרים.

הלא גם בנו דבר ה' והיא לא נתנבאה רק ממדתה, א"ל א"כ יכתוב תכלם כי מלת הלא מיותר הוא.

א"ל בהלא חטאת בהלא לקתה, היא אמרה הלא גם בנו דבר ה' והחכם אומר הלא תכלם שבעת ימים.

א"ל הלא הלא אני שומע ואין אני מבין דבר.

א"ל מרים אמרה א"ת הנקרא הלא גם בנו דבר ה'.

והחכם אומר הלא א"ת הנקראת הלא תכלם שבעת ימים, א"ל מני"ל שמלת הלא היא כ"י א"ל אלה הם ג' האבנים הבונים ו' בתים.

והלא מתהפך אהל ומתהפך אלה וא' מתחלף בע' כי אותיות אהה"ע מתחלפים והוא מלשון עלה עשן באפו ומתהפך האל ומתהפך להא ומתהפך לאה מלשון ליאות תסגר שבעת ימים עליונים תהיה באהל שלה ר"ל במדתה במדה"ד הקשה שמשם טומאת המת והמצורע.

א"ל ק"ו לשכינה י"ד יום האיך הוא, א"ל יש שכינה לשכינה כי כ"י היא שכינה לישראל הגשמי והבינה הוא שכינה לכ"י.

וא"כ החוטא בשכינה שכינה נוקמת ז' ימים מהחוטא בגזירת האב העליון והחוטא בשכינה לשכינה שהיא הבינה דין הוא שלוקחת הבת נקמת אמה י"ד יום בגזירת אביה, וכ"ז למה שהבת צריכה לקחת נקמת אמה שהיא חייבת במורא ואין כאן רשות אחרים עליה שהבן והבת חייבים במורא הא"ם, א"ל אי הכי ק"ו לשכינה כל ימי החוטא, א"ל ק"ו היא ללמוד חמור מן הקל להחמיר כחמור.

ואם נאמר כל ימי החוטא א"כ לא נוכל שום חומרא לברר כי נבא בדבר שאין לו סוף וכל שאין לו סוף אין בירור לו.

וע"ז אמר י"ד לברר הק"ו.

א"ל א"כ אין הכי נמי, א"ל בני אע"פ שאמרו גבוה מעל גבוה שומר והדין נותן להיות י"ד יום מ"מ דיו לבא מן הדין להיות כנדון, ר"ל לכן נכתוב העונש בקטן כדי שילמוד ממנו הגדול ואף כי גדול הוא הואיל וצריך ללמוד ואין לו העונש בפירוש א"כ צריך להיות כנדון ז' ימים ולא יותר שאם לא תאמר כן יכתוב העונש בפירוש העונש הגדול והעונש הקטן דאם יהיה בשוה יתמה האדם ואם יגדיל עונש הגדול א"כ יתן פחיתות בקטן, לכן בנתה התורה הק"ו להודיעך מאחר שהגדול צריך ללמוד מהקטן דין הוא להיות דינו כקטן כי הקטן והגדול בכח היו בגחלת.

א"ל ר' א"כ יכתוב אביה מאי ואביה, א"ל מוכרח הוא כיון שהבת עם הפחד א"כ הבן שהוא הו' הוא עם אביה שהוא החכם שאם יהיה הו' עם הבת הבת לא היתה נסגרת:

ד"ה וראה והבן שכל המוציא לשה"ר

וראה והבן שכל המוציא לשה"ר מפיו נידון בצרעת, א"ל מהו לשון הרע, א"ל שמוליד רעה במדותיו מלשון הנקרא רע זהו פחד יצחק, א"ל ר' א"כ כל העולם יהיו מצורעים שהרי אמרו מלשון הרע גלו ישראל א"ל אין הכי נמי אם לא שב בתשובה.

אבל אבי א"ל שקול העניות כצרעת והרי הוא עני הנמסר בידי אדם, ועוד א"ל אבי עד סוף השמטה הוא נע ונד ואם לא ישוב יצטרע כי הם אמת ודבריהם אמת.

א"ל העוד לך דברים, א"ל אזור נא כגבור חלציך תינח משכינה לשכינה מאדם לשכינה מאי איכא למימר, ר"ל מאחר שהם ניצוצות הגחלת בא הק"ו להודיענו שהם שויים בדין אבל היכן שהשכינה לומדת מאדם איך תוכל לתת קצבה לשכינה לערך אביו, א"ל עדיין לא נצחתני שהשונה הכתוב מקלל אביו ואמו למברך השם ולא בחנם ארז"ל ג' שותפים באדם הקב"ה אביו ואמו.

ולכן אמרו כשם שאמרו דיו למטה כך אמרו דיו למעלה הלא תראה שכן הוא, שהרי כתיב וחשב מחשבות לבלתי ידח ממנו נדח כל שממנו אומרים דיו ולכן דנין ק"ו בכה"ג ולפנים אבארהו.

א"ל ר' עוד איכא למפרך מה לשכינה אחרונה שכן היא מדקדקת עם הבריות תאמר בשכינה עליונה שמעברת ראשון ראשון דכלל כלל לא, א"ל כתיב וכל אשר לאיש יתן בעד נפשו השתא על נזק בתו כך על נזק עצמו
לא
כ"ש :

ד"ה בגזירה שוה נאמר במוכר עצמו

בגזירה שוה נאמר במוכר עצמו שכיר ונאמר במכרוהו ב"ד שכיר מה מכרוהו ב"ד רבו מוסר לו שפחה כנענית ויוצא בשש ויובל ומעניקין לו אף מוכר עצמו רבו מוסר לו שפחה כנענית ויוצא בשש ויובל ומעניקין לו, א"ל מה פירוש גזירה שוה, א"ל כל הסבות גזירות מהקב"ה ואמר שוה שיזהר האדם שלא יתן פתיחות באחת מהם והנה מכרוהו ב"ד ברשות ב"ד נמכר על שחטא וגנב אמרה תורה הואיל שבחטאו נמכר מצד שמנע השפע מה' אחרונה משש קצוות ונשתעבד שש שנים מדה כנגד מדה שש כנגד שש א"כ נמחל לו העון ופשע ויוצא בסוף שם ומעניקים לו לעורר הענקה מלמעלה, כי כיון שנשלם עונו בעבודת שש ונתנו לו מעבודתו

הענקתו יתנו גם למעניש כי נשלם גזירת ענשו אבל מכר עצמו שלא נשתעבד רק מרצונו הייתי אומר שלא יהא לו דין מכרוהו ב"ד.

לכן נכתב שכיר בזה כמו בזה לומר לך שדומים הם כי זה לא נמכר אלא מצד עניות והעניות בא לו מצד חטאו ופשעו ועונו, ולא תאמר שיש הבדל ביניהם כי עונש הגניבה ועונש העניות שוים ואלולי שכיר היינו מחלקים, א"ל למה לומד אחד מחבירו יכתוב אותו בפירוש אצלו.

א"ל בני אצילות האור השני הוא מצד שאינם כדאים העולם להשתמש לאור הראשון לכך בא שכיר בגונב לברר שכיר במוכר עצמו ששוים, שאלולי זה כל הביאור שהוצרך תורה שבעל פה לעשות לתורה שבכתב היה נכתב בפירוש אבל עתה הואיל ונאצל אור השני והראה לנו הקב"ה שכולם צריכים בו א"כ אין לתת פחיתות לדבר שהכל צריכים בו והוא צריך מהכל.

ולכן אמרו שצריך המלות להיות מופנים דא"כ יפול ספק בדבר מצד שנצטרך לומר לצורך עצמו נכתב לכן בהיותו מופנה אמרינן לא הופנה אלא לדון גזירה שוה ולומר מאחר שהסבה האחת צריכה לחברתה א"כ דומים ואין פחיתות, א"ל תינח שהגדול לומד מקטן היכא שהקטן לומד מגדול להקל מעליו מאי איכא למימר כי כפי הערך יקל מעליו יותר מהמלמד.

א"ל לכן נכתבו המלות שוות לומר ליתן האמור של זה בזה והאמור של זה בזה שאם צריך ללמוד זה מזה וזה מזה ולומד זה מזה וזה מזה אינו לומד על כל פנים יש לנו לומר שהחלש אינו מלמד לגבור אבל הוא לומד ממנו ונמצא שיש פחיתות לחלש לכן אינו מדה לחצאין.

א"ל ר' הכהן הוא קדוש כפי מדתו ועניינו ולכן אין לו עירוב במקום אחר והוא המשפיע הראשון ואם יקח האלמנה יורה ההיפך ולכן ארבעים יכנו ואמרה תורה אלמנה וגרושה ולא ידעינן האי אלמנה מאי היא.

נאמר כי קאמר קרא אלמנה אסורה לכהן שנבעלה לאחר ובעבור שזה קדוש ומשפיע ראשון לכן אסורה, היכן שנתארמלה מן האירוסין שאין שם עדות שקר מאי תאמר, א"ל זה שאומר לך נשבע אבי לי שלמד אותו מפי אליהו ז"ל מפה אל פה הואיל ויצאתה מרשות אביה לרשות אחרים א"כ דמי כמו שנבעלה שכן נתארסה אביה ובעלה מפירין נדריה.

והואיל והוא כהן צריך לישא אשה שלא נכנסה לרשות אחרים.

אמר לו ר' אני אראה לך בכח שלא חששה תורה אלא אם כן שנבעלה.

א"ל מנין לך, א"ל תודה לי תמר נבעלה או לא נבעלה, א"ל כדרכה או שלא כדרכה.

אמר לו בין כדרכה בין שלא כדרכה בעולה היא.

א"ל אם כן הך גזירה שוה כתיב הכא אלמנה וגרושה וכתוב בתמר שבי אלמנה מה שם בעולה אף כאן בעולה יצאה מן האירוסין שאינה בעולה פשוט מיהו כל שאינה בעולה ראויה לכהן והדין נותן הואיל ואינו יורשה א"כ מה יפה כחו נחסרה לכהן, א"ל הלא יפה להתיר נדריה, א"ל ר' יתבטל חדא מתרתי הואיל ואינו יורשה ואינו נטמא לה אע"פ שמיפר נדריה ראויה היא לכהן.

א"ל א"כ לא יפר.

א"ל הרי את מקודשת לי קאמר לה ונתקדשה לו ונאסרה לכולי עלמא ומכחות הטומאה אין לה יניקה והנדר היא עינוי על כל פנים יש בידו למנוע ענוייה.

א"ל אם כן יטמא לה וירש אותה אמר לו מאי האי כתיב את בתי נתתי לאיש הזה נתינה גמורה נתינה מעליא וכאן חסירה מסירה לחופה.

אבל בא עליה ומתה מצטער עמה וירש אותה כי הוא יגאלנה ולו משפט הגאולה אם כן תהא מותרת לכהן.

אמר לו מי כתיב אלמנה זונה וחללה וגרושה אלמנה וגרושה כתיב מקיש אלמנה לגרושה מה גרושה בין מן האירוסין ובין מן הנשואין אף אלמנה כן.

אמר לו בני רואה אני שאמת שנשתבחת, א"ל עדיין מה ראית.

א"ל א"כ תוסיף כח על כח, א"ל אוסיף ואוסיף.

ועתה אברר דברי ואל יחר אפך בעבדך, אדרבה אימא אלמנה מן הנשואין דווקא וגזרה שווה מתמר ונסמך אלמנה לגרושה שלא תאמר גרושה בין מן האירוסין בין מן הנשואין קא משמע לן מה אלמנה מן הנשואין דווקא אף גרושה מן הנשואין דווקא ותפשוט מהא שאלמנה וגם גרושה מן האירוסין מותרת לכהן ולא אסרה תורה אלא מן הנשואין שהוא היפך עניינו של כהן.

אמר לו אם כן יכתוב אלמנה גרושה חללה זונה והייתי מדמה גרושה לחללה זונה המורה ביאה אף גרושה מביאה היינו מנשואין והשתא דכתיב וגרושה הוציאו מכלל זונה ר"ל בין מן האירוסין בין הנשואין ואלמנה מקיש לגרושה, וראה והבן שכל היכי דאיכא פירצה אסורה לכהן.

גט פרצה הוא אפיי מן האירוסין אלמנה פרצה הוא אפיי מן האירוסין ולכן נסמכו לבטל הגזרה שוה ולהודיענו שכהן גדול אין לו ערך ודמיון וחוזרין בו בכל מיני צדדיו לטהר אותו כי קדוש וטהור הוא.

אמר לו אי"כ אימא עד כאן לא אסרה תורה לכהן אלא אלמנה גם גרושה.

אבל אלמנה בלא גרושה או גרושה בלא אלמנה לא.

א"ל ברוך האוטם ובהרף עין אטם שכלך ולמה לא תעלה במעלת הכהן לראות שאין שם דופי ושום דבר המזיק כי מדתו ישרה ואפילו מן האירוסין אסורה לו:

ד"ה מבנין אב אינו קורא בנין אב

מבנין אב אינו קורא בנין אב היכא שלומד אי מחבירו אלא היכא שלומדים דברים הרבה ממנו ולפחות שני דברים הדומים, כתיב לא יקום עד אחד באיש לכל עון ולכל חטאת ואמר ממשמע שנאמר עד איני יודע שהוא אחד ומה ת"ל אחד אלא וודאי מדאיצטרך אחד ש"מ כ"מ שנאמר עד שנים עד שיפרוט לך הכתוב אי, דאי ס"ד עד אי מורה מה ת"ל אחד אלא בעבור שמלת עד מורה שנים ע"כ אמר אחד.

וזה בנין אב לכל עד הכתוב בתורה שהם שנים, א"ל מהו בנין אב.

א"ל אב הבנין הוא חכמת אלהים וכל הבנין שהוא מהחסד עד כ"י אל האב סומך לבנותו ולקיימו, הלא תראה שכל עד אפיי בלא אי מורה אחד מדלא כתיב עדים והקב"ה הודיע לנו במקום אי בפיי שעד סתם הוא שנים.

ועתה זה בא לומר לנו הואיל והוא מפורש הוא כמו האב הברור וכיון שהוא אב מעמיד בנים ועושה להם בנין ואומר אע"פ שעד סתם נראה אחד אפ"ה הם שנים בגזירת האב המורה שעד סתם (נראה אחד ואפ"ה) שנים הם, א"ל ר' אמת אמרת מ"מ לא ראיתי שני אבות הבונים בנין אם אחת, ר"ל הבנים ז' והאם אחת והאבות שנים תמה וא"ל ואיך, א"ל כתיב לא יומת ע"פ עד אחד אי"כ אב ואב מה מלמדין לא לכתוב רחמנא אחד וילמוד עד דממון מזה, א"ל איך ילמוד לא לכתוב אחד לגבי ממון ויאמר לא יקום עד אי"כ שנים לא יקומו והא כתיב ע"פ שנים עדים יקום דבר, אם לא יכתוב אחד לגבי מיתה ויאמר לא יומת ע"פ עד אי"כ לא יומת ע"פ ב' והא כתיב על פי שנים עדים יומת המת.

א"כ צ"ל אחד בממון ואחד במיתה, א"ל אימא כל מקום שנאמר עד סתם אחד הוא שנאמר לא יומת ע"פ עד אחד ואין כאן שנים שאם תאמר שנים האיך לא יומת ע"פ שנים הלא כתיב ע"פ שנים עדים יומת המת א"כ ע"כ אחד הוא וא"כ לא לכתוב רחמנא אחד לגבי ממון ונעשה זה בנין אב כל מקום שנאמר עד הרי כאן עד א', א"ל מה נינהו עדים נצח ויסוד ובא לומר לך אע"פ ששנים הם עד קורא אותם לומר לך ששקולים הם, אבל לא בא לומר לנו שעד סתם עד א' הוא דפשיטא מאי למימרא, א"ל ר' עד דממון הוא בנין אב שכל מקום שנאמר עד הוא שנים, א"כ יקשה לך נשער בדעתינו שלא נכתב אחד לגבי מיתה היוכל ללמוד עד דמיתה מעד דממון ולומר עד סתם דמיתה שנים הם הלא כתיב ע"פ שנים עדים יומת המת, א"ל א"כ מה תאמר עד דממון אחד הוא אין הכי נמי ומיתה מממון לא ילפינן, א"ל מאן מיתה ומאן ממון.

א"ל מאי בקש יחזקיהו חיים מכתר עליון ועליו אמרו חיי בני ומזוני לא בזכותה תליא מילתא אלא במזלא א"כ הוא המבטל מיתה ומאן ממון הרוצה להעשיר יצפין מצפון זהב יאתה א"כ מיתה מממון לא יליף.

א"ל א"כ אחד דכתב רחמנא לגבי מיתה למה לי אחרי שאינו לומד מממון שהם שנים א"כ לישתוק מאחד, א"ל לעדות מיוחדת והכי קאמר בזמן שאינם רואים זה את זה אע"פ שעדותן מכוונת אין ממיתין על ידם.

א"ל ולמה, א"ל דומיא דנצח ויסוד, א"ל א"כ היכן דעד אחד לא יחייב אפי' שבועה דשנים בעינן לכל דבר, א"ל נצח ויסוד רחמים הם נסתלקו גרמו מיתה.

יסוד בלא נצח או נצח בלא יסוד נהי שאינו ממית מ"מ יש בו ממש לחייבו שבועה.

א"ל ויוציא ממון, א"ל ממון מהיכן יאתה מצפון אין בידו של נצח ושל יסוד להוציאו כי היסוד מעביר ממון, ושבועה מנין שיש בידו, א"ל בני ברוך השם שלא עמדת בגבורתך, א"ל אם לא עמדתי בזה עדיין לא נשלם היחוד ואעמוד באחרים רק תשיב לי מנין שיש ביד אחד כח לחייב שבועה.

א"ל בני שבועה למי הוא אבע"א לנצח אבע"א ליסוד א"כ מחייב שבועה א"ל אמור לי ר' פסח מצות עשה שהז"ג הוא ונשים חייבות נעשה בנין אב ממנו ויהיו נשים חייבות בכל מצות עשה שהז"ג.

א"ל הקהל מצות עשה שהזמן גרמא הוא ונשים חייבות שני אבות אין מלמדין שאב אחד לכולם.

וזהו שני כתובים הבאים כאחד אין מלמדין, א"ל ומאן דאמר מלמדין יקשה, א"ל קסבר הואיל ואב משפיע באם ואם בבנים א"כ שניהן מלמדין, והלכה הוי הכי הואיל והאם תחת האב לבדו בונה ומלמד ולא

האם ולכן בכל מקום שתמצא ב' כתובים הבאים כא' לא באו ללמד רק כל א' וא' צריך לעצמו לענין מה שאלו רצה השם ללמד היה כותב מלמד א'.

א"ל ר' ואיך נראה שהיסוד והנצח הם עדים, א"ל כתיב ארון העדות ושמעתי העדת בא"ת ב"ש צ"ז ק"א תעלם כולם בחשבון והם טל עם מלת העדת במ"ק, נצח ויסוד עולים ט"ל במ"ק.

א"ל ולמה בכל מקום אומר יש אם למקרא ואם למסורת ולא אמר אב למקרא ואב למסורת.

ולגבי הבנין אב אמר בנין אב ואינם אומרים זה בנין אם, א"ל שנו חכמים ז"ל בסוכה פ"א.

שתים כהלכתן ושלישית אפ"י טפח, ורש"א ג' כהלכתן ורביעית אפ"י טפח, ואמרו שם במאי קמפלגי רבנן סברי יש אם למסורת ר"ש סבר יש אם למקרא.

וראה והבן שמלת בנין אב ר"ל האב בונה בנין א"כ כשימצא פסוק מתורה שבכתב הוא אב לכולם כי אלפים לעולם קדומה וממנה נכתבה תורה שבכתב ומלמדה על כולם ואין ספק בקריאת אותו פסוק ובדיניו ומשפטו רק הוא ברור כשמש ורוצה להאיר בכולם ולהיותן מבוארים כמוהו, אך כשיבא פסוק בתורה שבכתב והוא חסר אות קריאתו כענין סכת שחסר ו' וקריאתו כמו עם ו' אותה המלה לא באה ללמד על אחרים רק שני עניינים האלו חסר האות וקריאתו כמו עם האות באו לצורך עצמם, זהו אם למקרא כלומר הקריאה האם תפרש אותה ויש אם למסורת כלומר האם תפרש המסורה מהו המסורת חסר ו' :

ד"ה כלל ופרט מן הבהמה כלל מן הבקר

כלל ופרט מן הבהמה כלל מן הבקר מן הצאן פרט אין בכלל אלא מה שבפרט בקר וצאן אין מידי אחרינא לא, כלל מאי הוי א"ל אם הבנים שהיו הבנים בה בכח פרט האצילה כל א' וא' במקומו ופרט ר"ל בפועל.

ולא תאמר אחר שיצאו הבנים בפועל א"כ מעולים הם מאמם או אחר שהאצילים א"כ יש פחיתות בבנים בר מינן חלילה וחלילה, רק אין בכלל אלא מה שבפרט.

ואלולי הכלל הייתי עושה אלהות הרבה לכן הכלל שומר ומזהיר אלו היו בכלל והכל אחד א"כ אין לאדם לטעות.

א"ל ואימא אין בפרט אלא מה שבכלל, א"ל פרט נאצל האיך תאמר אין בפרט אלא מה שבכלל:

ד"ה פרט וכלל פרט הבנים כלל הוסיף

פרט וכלל פרט הבנים כלל הוסיף על הפרט אף האבות וזה נעשה כלל מוסיף על הפרט וכהאי גוונא עבדינן פרט וכלל, א"ל כלל ל"ל א"ל שלא תמעט מפרט דבר מעולה ותתן פחיתות לכן בא הכלל והוסיף מעלה ונעשה מוסיף, א"ל ר' כלל ופרט המרוחקים דנין או אין דנין.

א"ל איכא דדנין ואיכא דלא דנין דדנין אומרים פעמים הכלל רחוק מן הפרט והפרט רחוק מן הכלל כפי המקבלים והכל אחד הם, ודלא דנין אומרים ממה נפשך המרוחקים אע"פ שאחד הם מ"מ אין דינם שוה שיצאה ככלל מן הפרט ושב הפרט דין ולכן אין דנין ע"כ אמר לי אבי ז"ל.

ועוד יש להם מקום א"ל החסד נקרא מנורה והכתר מאיר על כולם, א"ל הואיל והיא התחלת הבנין ויש לו ו' קצוות והם ו' קני מנורה הג' הימינים הם גדולה נצח יסוד והנה האמצעי הוא הת"ת העומד באמצע והג' שמאליים הם גבורה הוד מלכות וכולם פונים באמצעי וכולם מדליקין הכהן הוא החסד ע"כ נקרא (קני) מנורה, ושמה תאמר אין לו דין אחר שהוא מאיר לז' נרות וממנו מדליקין לכן מנרה בא"ת ב"ש יטג"ץ העולה יהו"ה אלהיים, ומלת מנרה עולה נר אדם זהו נר אלהים נשמת אדם שאדם הוא התפארת וכללו ו' קצוות, ולמה נקרא החסד גדולה כי השרים הגדולים הם ע"ב כחשבון החסד וכולם נאצלו מכאן ע"כ נקרא גדולה, וראה והבן והגדולה בגי' כטל והוא אהי"ה כטל לישראל ס"ת ל"ה והוא שם המפורש, ואהיה כטל ר"ת א"ך אך טוב לישראל אלהים אך במיג הוא אש"ר שכתר עליון מקבל ממנו, ואך בגי' אהי"ה תרבע והוא קני"א כי ה' אלהיך אל קנא, ולמה נק' אברהם, א"ל אברהם התחתון במדת החסד נהג עצמו וזהו המדה נקראת חסד וע"כ אברהם זכה למדה זו.

וראה שארז"ל האבות הם המרכבה ובעבור שחסד הוא תורה שבכתב והוא רחמים ואברהם נאחז משם.

ע"כ עולה אברהם רמ"ח מצות עשה של חסד, א"ל ר' מלת אברהם בה' אותיות מה מורים ומה עניינו, א"ל איני יודע מי יאמר בזה הסוד אם לא בדור המדבר, א"ל ומה מעלתן של דור המדבר א"ל כולם היו דור דעה,

א"ל א"כ אם בזה לא נשיג שהוא ענין התורה ורגל המרכבה א"כ במה נשיג, א"ל אתה שאתה מרבה בדברים אפשר שידעת דבר, א"ל אחד הוא אלהינו שלא שמעתי רק השאלה והתשובה תלויה בך אם תרצה לשאול א"ל למי אשאל.

א"ל אתה יודע א"ל אגיד לך דבר גדול בזה ושים דעתך עליו.

כי הייתי ישן בלילה.

ובחצי לילה קמתי ממתתי ורחצתי פני וידי וישבתי ללמוד מוישכם אברהם בבקר ויחבוש את חמורו ובא אדם אחד יפה עינים ועמד עלי וחלקתי לו כבוד ובא וישב לפני, וא"ל אדוני מהו אברהם ואמר לי לא תימא אברהם אלא אב"ר מ"ה א"ל היינו הך א"ל המתן ותשמע:

אברהם אבר מה אברהם יהוה:

יצחק ישחק יצחק אדני:

יעקב יעקוב יעקב ייאי אהיה:

עתה יש לך לדעת א' אברהם י' יצחק י' יעקב הרי כאן אהי"ה ב' מאברהם צ' מיצחק ע' מיעקב הרי כאן בצ"ע בקר צהרים ערבית שתקנו ג' תפלות להוריד שפע מאהיה ועל שאינם מכוונים בתפלתם רחק אותם השם והוא ר' מאברהם ח' מיצחק ק' מיעקב, באו ס"ת למפרע ב' יעקב ק' יצחק מ' מאברהם זהו בקם למשפט אלהים להושיע ה' מאברהם הוא ה' אחרון שבשם בן ד', וראה והבן שאותיותיהם הם י"ג הוא היחוד הגמור המורה אחד.

ראה והבן יעקב עולה קפ"ב ויצחק ר"ח ואברהם רמ"ח, ודע והבן שיצחק הוא בצד"י ושי"ן והם ש"ץ עולה יצחק יעקב.

ולכן בהיותו נכתב בש' מורה על יצחק יעקב ר"ל שהוא רחמים וכשיקרא ישחק בשי"ן להיותו עם יעקב מיד יקום הה', ועוד אברהם יצחק יעקב עולה תרל"ח ה"פ תרל"ח תמה זכות אבות.

וראה והבן אברהם במ"ג הוא חת"ת זהו ויהי חתת אלהים על כל הערים ולא רדפו אחרי בני יעקב.

ישחק בשי"ן עולה חיי"ת בזמן שיקרא ישחק בש' ישלים עם יעקב ויתקיים וחית השדה השלמה לך.

ויעקוב בו' עולה פק"ח שבזמן שיעקב שלם מלא בו' יאיר לאהי"ה פקח עינד וראה ואז יגאלו ישראל:

ד"ה ראה והבן י' מיהו"ה א' מאדנ"י

ראה והבן י' מיהו"ה א' מאדנ"י י' מייא"י א' מאהי"ה הרי כאן כ"ב אותיות.

ייא"י שהוא אל רומז בחסד תורה שבכתב.

א"ל מהו ייא"י ומאין נאצל א"ל הכתר נקרא יהו"ה ונקרא אהי"ה צרף הי של יהו"ה עם אהיה ונעשה ייא"י הוא אל, ועוד אהי"ה הוא כ"א, וכ"א עשרים ואחד, עולה בגי' כתר י"ט, הוא אהי"ה אחרון מחזור י"ט הוא כ"י.

ייא"י שלשים ואחד עולה בגי' כתר ע"ט תורת חסד.

אדנ"י עולה ס"ו [ע"ה] הם ששים וששה עולה כתר ו' כתר ו' הוא יהו"ה. כ"ו עשרים וששה עולה כתר תורה היא תורה קדומה חכמת אלהים, ועוד לפנים אבאר בע"ה.

ולמה נקרא החסד זרועות עולם, א"ל הכסא הוא הת"ת וצריך הרגלים להעמידו והם הגדולה והגבורה המעמידים אותו.

הגדולה זרוע ימין הגבורה זרוע שמאל והם ב' זרועות א' זרוע רע מצפון תפתח הרעה וא' זרוע טוב והאחד טוב עוזר לטוב ואחד רע עוזר לרע.

א"ל ולמה נקרא מיכאל, א"ל מיכאל שר הרחמים והוא שר ישראל, שנאמר כי אם מיכאל שרכם והוא יונק מהחסד להליץ טוב על ישראל, א"ל אמת כי הוא שרן של ישראל אבל אמור לי הפירוש מלת מיכאל, א"ל שמא עולה בדעתך לפתות אותי הפעם כפעם בפעם ואתה שומר סודות אביך בחדרי לבך ולי אתה מסית לגלות לך כל דבר אם רצונך אמור אתה חד ואני חד.

א"ל ר' מה לתבן את הבר והלואי שיתן לי הקב"ה שכל להבין את שלך.

א"ל ואבין גם אני את שלך, א"ל העבודה בדברים שאיני יודע אני שואל, א"ל הלא אמרתי לך בדברים שאינך יודע אתה שואל.

ובדברים שאתה יודע אתה מסתיר, א"ל אדוני בשם מיכאל אני נשבע שכל דבר שאני יודע איני מסתירו א"ל אתה נשבעת בשם מיכאל א"ל שלא ידעת עליו סוד אמור לי, א"ל אבי א"ל מיכאל בגימי מאיין ר"ל ממשיך שפע וברכה ממדה הנקראת איין ע"י החסד, א"ל ר' אמור אתה ג"כ, א"ל איני יודע אם לא שנמתין והב"ה יזמין לנו, א"ל ר' בלא התעוררות איך יזמין, א"ל תעורר אתה, א"ל איני יודע א"ל כתיב אם תעוררו את האהבה עד שתחפץ אדהכי והכי נשאו עינים וראו שני אנשים עומדים שנשאו ונתנו מהו מיכאל והלכו לפניהם ואמרו להם שלום על רבנן ואמרו להם אתון רבנן ורבנן לאו רבנן א"כ ברוכים הבאים א"ל רבותינו מהו מיכאל א"ל כשם שנעלם מכם כך נעלם ממנו א"ל א"כ מה יהיה.

א"ל אתם גרמתם שלא שמענו שאלולי באתם אצלינו אזי היינו שומעים מהו מיכאל, א"ל א"כ אני אגיד לכם מה שאהבה נפשכם ושאו עיניכם וראו וישאו עיניהם ויראו והנה אדם אחד בא להם זקן בתכלית הזקנה ואמר להם שלום על כולכם וא"ל שלום ברוך אתה בבואך ואמרו לו אדונינו מהו מיכאל, א"ל ומהו רפאל.

א"ל אדונינו ואם באת בזה א"כ מהו אוריאל, א"ל בני אתה שומע א"ל ר' המתן ואשאל להם, א"ל הלואי בני.

א"ל מהו רזיא"ל א"ל א"כ אשאל גם אני, מהו גבריאל ענה הזקן ואמר אני אשיב לכולכם.

כי בהא עסקי גם במתיבתא דרקיע מיכאל האד"ס כא"ל ר"ל מי בגימי האדם הוא ת"ת הנקרא אדם, ונקרא מיכאל כלומר האדם הוא הת"ת הואיל וסומך בזקנו הוא החסד הנקרא א"ל א"כ הרי הוא כאל.

עוד אמר להם אותיות שלפני מי.

הם טל ר"ל ת"ת יונק מטל עליון הוא טל הכת"ר ע"י אל הוא החסד וזהו מיכאל.

רפאל בגימי איש ר"ל איש הוא ת"ת הנקרא איש ה' איש מלחמה ונקרא איש אותיות הרומזים בכת"ר חכמ"ה ובינ"ה א' כתר י' חכמה ש' בינה בעבור שיונק מראש דרך השדרה והחיך והלשון בראש.

אוריאל בגי' רמ"ח כחשבון אברהם היונק מהחסד שהוא מדתו ועולה אברהם רמ"ח והחסד נקרא אור כי הוא תורה שבכתב וכתוב כי נר מצוה ותורה אור זהו אוריאל, והכינוי רזיא"ל שהוא והוא חשבון אחד להם והנה אוריאל ורזיא"ל אחד.

גבריאל בגי' מדבר כשמו כן הוא ויונק מפחד יצחק וארבע מלאכים הללו נכללו באדם.

אחד סוד הפנים, ואחד סוד אחר, וא' סוד ימין, וא' סוד שמאל.

ושכינת אל בעליונים על חמה ומצוי באדם על ראשו ר"ל על המוח, וחשבון ד' מלאכים כחשבון ד' יסודות והם מכאל אוריאל גבריאל רפאל בגימ' אש מים רוח ארץ, ואם תחליף האי של אוריאל בני ותאמר נוריאל ובזה הסדר מיכאל רפאל נוריאל גבריאל עולה בגימ' אש רוח מים עפר.

א"ל אדונינו נבין דבריך עד התכלית, א"ל אברהם אבינו עשה ספר וקראו ספר יצירה עדות בריאת העולם.

וכ' אלו הדי' אש רוח מים עפר ועליהם ד' אותיות והם שאמ"ה המליך ש' באש וקשר לו קשר והקשר הוא הכתר וצרפן זו עם זו וברא מהם זכר ונקבה וכן האי עם הרוח.

וכן המ' עם המים.

וכן הה' עם העפר ולא הזכירו מפני שהכל נברא עם הה' ר"ל עם הה' הרוחנים נבראו.

וגופניים מן העפר.

ולכן לא הזכירו ה' עם עפר אע"פ שה' מולך על עפר.

וכשם שאותיות ש"א מ"ה עליהם כן יהו"ה עליהם.

ובין הכל יהו"ה שמו, א"ל אדונינו יהו"ה שמו מ"ה למדנו, א"ל יהו"ה שמו בגי' שע"ב שהוא שנים עשר בתים, יהו"ה מתגלגל י"ב הויות ומ"ח אותיות רבועם.

ועליהם אמר בי נשבעתי נאום ה' יהוה שצירופו י"ב פעמים, ואמרו רבותינו ז"ל שלום שמו של הקב"ה יהו"ה שמו בגימ' שלום.

עם ד' אותיות השם, א"ל אדונינו עדיין לא ידענו תוכן דבריך.

א"ל השפע ששופעת ושוכנת במוח האדם הוא בלא ספק זכר ונקבה.

ויש לכם לדעת ולהבין את זה מרוח הקודש.

זכר ונקבה והוא סוד איש ואשה והיותו נזכר בזה השם.

להורות על השכינה ושכינת אל שורה על האדם השלם בכל מיני שלימות הנזכר בדברי רז"ל.

ומצד ידיעת השם המורה על הזכר ועל הנקבה והם יחד כי יהו"ה תהפכהו הוה"י וראו הו' זכר והי' נקבה ושניהם יחד ואם תמלא הב'

ההי"ן בא' הם הוא היא שלימים, זהו הוא בוא"ו וקרינן היא בחירק כי שניהם יחד כ"ב אותיות התורה תורה שבכתב ותורה שבע"פ ר"ל יחד בגימ' כ"ב, ודעו כי הוא סוד גדול מסודות הגדולות של תורה כולה והוא סוד ימין ושמאל הימין רומז באיש והשמאל רומז באשה, ודעו לכם שזה הסוד הי"א סוד נסתר ונעלם ואין ראוי לגלותו לא זה ולא שום סוד מסודות התורה כמו סוד איוב וסוד מט"ט וסוד היבוס וסוד הנותר ופיגול וסוד פרץ וסוד זרח וסוד נשמת כל חי שאסר לאמרו חוץ משבת, וסדר הגלגול וסוד הקרבן וסוד פרה וסוד פרשיות פתוחות וסתומות וסוד נפש האשה וסוד שעטנז וסוד תפילין וסוד הקשר וסוד הרצועות וסוד לתת ריוח בין (הפרשיות) הדבקים ולא שום סוד מסודות הקבלה לאנשים נבזים שאין יראת שמים עליהם להגות בתורתו ולעשות מצותיו, ועליהם אמר הכתוב כי גוי אובד עצות המה ואין בהם תבונה חכמים המה להרע ולהטיב לא ידעו ונפשם מכוחות הטומאה לכן יענו עזות ומה להם באהל ה' כי חברתם חברת מום זר שמוצא א' להם ועליהם ארז"ל שקץ הם לטומאת אוכלים, א"ל אדונינו הודעתנו זכר ונקבה ימין ושמאל, פנים ואחור לא שמענו וסודם מלאך ושר לא שמענו, א"ל מלאך ושר הם שני דמים דם טוב ודם רע ואין לך אדם שאין לו דמים אלו, כי האדם הרוחני לעולם נמצאים אליו אלו הדמים אלא שהדם הרע הוא מעט שהטוב גובר עליו.

ואלה הדמים נמצאים תמיד באדם הם יצר טוב ויצר הרע.

והם שני שרים שמנהיגים הדמים האלה באדם שם הא' מט"ט ושם הב' סנדלפון, מט"ט הוא שר הפנים המנהיג את בניו ומצטער בצערם ומבקש עליהם רחמים, וסנדלפון הוא שר האחור והוא כולו דין כמו שזכרנו לעיל.

והם הם היועצים השוכנים בכליות והם פועלי הלילה והוא פועל שם ו"ה ושם פועלי היום והוא פועל שם י"ה ואלו הם יועצי הגוף והנפש יועצי כח הנפש יהו"ה וסודם יצ"ט ויצר הרע.

ויועצי ב' כוחות הגוף הם ס"ג ומט"ט כוחות הנפש הם מצות על עקר ידיעתם, וכוחות הגוף הם ממון ומזון, כי כל ההנהגות נפשיות וגשמיות נכללים בדברים הנזכרים הנכללים כגון חכם גיבור חלש ובריא עשיר עני טפש ומשכיל הכל מהמנהיגים כפי מעשה המקבלים.

הניחם הזקן והלך לו נשארו הד' ושאלו אותם מאין אתם ויאמרו מחרן אנחנו ואמרו להם ולמה לא אמרתם לנו א"ל סברנו שכבר שמעתם ולא תצטרכו ממנו, וקדם הזקן ובא הניחום והלכו להם, א"ל בני זכור מה עשה לנו הש"י וגלה לנו את הסודות האלו וכל הסודות הנזכרים שאין מודיעין לעזי נפש.

השם יזמין ואבארם איש על דגלו ואיש על מחנהו.

א"ל ר' ולמה נקרא החסד כסף.

א"ל בעבור שהכסף הוא לבן וכל דבר לבן מורה רחמים וזהו שנאמר לי הכסף ולי הזהב והוא מאמר הבינה ר"ל ממני הרחמים שהיא כסף ממני הדין שהיא הזהב וזהו נאם ה', א"ל ר' מאחר שהכסף מורה רחמים והרחמים עיקר גדול בעולם יותר מן הדין א"כ בדין היה להיות הכסף יקר אצל הזהב, א"ל בני שמיטת הזהב הוא והיצר בא מזהב וקרוב לעולם השפל הזהב, והחסד אינו נמצא אלא לפרקים, ותרצה לדעת קרא אחד סתם ושים מאכלות טובות לפניו וצא משם ושלח אליו אדם אחר ויאמר לו אם תניחם ולא תאכלם ותתענה היום תעשה לנפשך מעלה טובה גדולה והוא אומר לא, אוכל ואוכל, ומה שיבא יבא כי אוהב הרעה יותר מן הטובה וכן יש זונה בביתו היא הקדישה ובכללה שפחה דפריצא ליה ואמור לו תוציאנה מביתך וטוב לך ולנפשך והוא יבחר באבוד נפשו יותר ממה שיוציאנה מביתו כי בוחר ברעה לעולם.

ולכן יבחר בזהב והוא יקר בעיניו כי הוא מצד הרעה מצפון זהב יאתה מצפון תפתח הרעה :

ד"ה ועוד אומר לך דבר אחד שא"ל אבי

ועוד אומר לך דבר אחד שא"ל אבי ששמע מבת קול.

ואמר לי בהיותו כסף העולם שלו ושקט וכשיתחלף כס"ף בא"ת ב"ש לח"ו הוא דם ויו"ד ה"א ו"ו ה"א עולים ד"ם זהו שארז"ל שהרשעים מהפכין מדת הרחמים לדין, א"ל ולמה נקרא אור בקר בעבור שמשם הוא התחלת ההקף ומשם מתחיל האור בתחתונים ולכן נקרא אור בקר כמו שבקר אורו מתפשט מעט מעט כך מזה מתפשטים אורות לכל האורות קטנים וגדולים זהו הבקר אור ר"ל שנתפשטו הרחמים אז והאנשים שלחו, ולמה נקרא עולם הרחמים, א"ל שכל ספירה וספירה נקרא עולם והחסד נקרא עולם הרחמים.

והכהן בזמן שהיה מברך את ישראל היה מכוין לחסד להמשיך הרחמים מאמצעותו לכל הספירות.

וראה והבן אימתי הוא עולם הרחמים בזמן שאין רשיעייא וחייביא בעולם אבל אם המקבלים רעים וחטאים עול"ם הרחמי"ם במ"ק עולה דם הוא הדין ששבו הרחמים לדין, ולמה נקרא חסד בעבור שזו המדה אינה מבחנת בין טוב לרע מלעשות חסד אלא לעולם עושה חסד הוא.

והיא התחלת ארבע רגלי הכסא, א"ל רבי זוכר אני מאבי שאמר לי שהכסא נחלק לג' חלקים אבל ואיך איני יודע, א"ל אמת אמר לך ואין כאן מקומו ובמקומו אבארהו בעז"ה.

ולמה נקרא יום ראשון של שבוע בעבור ששבעה הימים התחתונים הם ז' ספירות וזה ראשון ההקף ובשמות הנגדיים והשוויים אבארם ביאור היטב יותר כי אין כאן מקומם:

ד"ה ה' נק' גבורה וכאן נשלמים ה'

הה' נק' גבורה וכאן נשלמים ה' ספירות עליונות, ולמה נקרא צפון, א"ל מלת צפון פ"י טמון ולשם טמון כל מעשה הרשעים ומשם נאצל מלאך המות למקטריגים הוא ס"ם הרשע ולילית האוולת והמה כדמות זיווג באמצעית שושבין, השושבין מקבל אצילות רע מרשע וזדון מס"ם ומאציל על לילית, א"ל דברך שמעתי ותמהתי מהו שושבין ולילית.

א"ל וגם אני כך שמעתי וטיב הענין לא ידעתי ונקרא אל השם ויודיענו, מיד ראו בחור בעל זרוע אזור חרב במתניו וברחו מפניו והוא רץ והשיגם ומתוך בהלתם לא נתנו לו שלום ורצו לפייסו ואמר להם אין השעה לשלום.

א"ל אדונינו מאין באת אלינו א"ל ממקום דעסקיתו, וא"ל ולכן אדונינו אזור בחרב, א"ל סוד החרב הוא חרבו של מרע"ה ולא ידעתם הכתוב שאומר ביום ההוא יפקוד ה' בחרבו הקשה על לוייתן נחש בריח ועל לוייתן נחש עקלתון והרג את התנין אשר בים.

והרי כאן ב' נחשים ותנין אחד נחש בריח הוא ס"ם.

נחש עקלתון היא לילית בת זוגו של ס"ם ותנין הוא שושבינם וקראם לוייתן הב' נחשים כי לוייתן מורה חבור וזווג והקב"ה יהרגם בחרבו הקשה הוא הפחד, ומה שאמר והתנין אשר בים לומר לך כשם שיש לוייתן טהור ונקרא תנין גדול בים כפשוטו כך יש לוייתן טמא ונקרא תנין גדול בים כפשוטו וכן למעלה על דרך נעלם.

ומ"ש בים הוא דוגמא הרוחני שיהרוג בים העליונה כן הגשמיים יהרגו בים ואין ההריגה הריגה ממש רק תחזור הים לנטור את כרמה וכרם זרים לא תנטור זהו ההריגה והוא הפך שמוני נוטרה את הכרמים כרמי שלי לא נטרתי, והתנין שלמעלה הוא שר שנאצל מס"ם והוא כדמיון

שושבין העומד בין ס"ם ולילית בת זוגו והשושבין מקבל מן ס"ם ונותן ללילית ושם השושבין תני נייעור.

ודעו לכם שהתנין שבים הוא בלא עינים וכן התנין שלמעלה כדמות צורות רוחניות אין לה עינים ונקראת בריה שאין לה עינים ע"כ שמו תניי נייעור, ופיי תנין עור והוא המתבר והמזווג ס"ם ולילית ואם היה נברא עם עינים היה מחריב את העולם ברגע אחד, וחז"ל הרמיזו הענין שאמרו לויתן זכר עם נקבה בראם זה עם זה טהור ובלתי טהור וע"ד כלל שלשתן נקראו לויתן כי שלשתן מחוברין ס"ם תניי וליליית, א"ל א"כ למה כתיב התנין הגדול אשר בים אחרי שגם הוא נקרא לויתן בכלל.

א"ל מפני שדוגמתו בים ואראה לכם ראייה ומופת כח הגיבורים הראה את גבורתו בים על פרעה וחילו שנמשל לתנין הגדול הרובץ בתוך יאוריו וכשיגיע הרצון ויחסר יתמעט האצילות הבא מצד ס"ם ולילית ע"י שושבין הוא שר הסומא ויהיה נפילה גמורה מצד השר בעל הגבורים המעורר מלחמה עמהם כי נשלם עם הוי ת"ת ישראל שנתגלגל עם כללו ועלה באהי"ה וירד חזק ואמיץ כח ובא בחסד ובסיוע החסד הגבור שהוא הפחד המעורר מלחמה עמהם יהרגו בר"ן של הכת"ר ויתקיים הכתוב יפקוד ה' על צבא המרום במרום וגו', ראו והבינו מאמר רז"ל בפ' המוכר ספינה עתיד גבריאל לעשות קנגיאה בלויתן הוא ס"ם שכתוב התמשוך לויתן בחכה, ובויקרא רבה פי' ויהי ביום השמיני אמר לויתן קניגין של צדיקים לעתיד לבא פי' קניגין שחוק ר"ל קול ניגון, ואספר לכם סיפור אי שטעו בו ראשונים אמרתי לו אדונינו אימא לן, א"ל כתיב ויברא אלהים את התנינים הגדולים וארז"ל תנינם כתיב ואמרו באגדה כי הקב"ה הרג את הנקבה ומלחה לצדיקים לעתיד לבא.

ודע כי בזאת האגדה דאגו בעלי הקבלה עד למאד.

ונמצא אדם אחד בתוכם וחסיד גדול היה ופרוש היה כל ימיו עד בא פטירתו והתענה כמה ימים עד שבשרו המלאך זאת נחלת עבדי ה' וצדקתו זאת היא הקבלה העליונה המסורה לחנוך בן ירד המעוטף בטלית של אור ואש והוא נחלת עבדי ה'.

והחכמים שבדור.

מהם אמרו הדברים כפשטן ומהם בביאור על גלוי ונסתר.

ומהם בכוונה ברורה נעלמת.

ואני בעבור כבוד אלהי ישראל אשר שלחני אליך להגיד לך ולתלמידך דבר סתר.

הנני מודיעך קושט דברי אמת לויתן האמור לויתן זה יצרת לשחק בו כמו שאמר נעים זמירות מלך ישראל וכוונת האומרו לרמז סוד זה לענין נסתר.

לשחק בו שחוק בעלמא האמור בכל מקום הוא שחוק ושמחה לצדיקים ע"כ לא נאמר לשחוק בו אלא לשחק בו וזה השחוק יהיה לעתיד לבא כשיתגבר גבריא ויפיל ס"ם וכל עוזריו לארץ המקטרג עלינו ועליכם אשר הדיח אותנו ואתכם מיום שחרב בית מקדשינו ומקדשכם ועירנו ועירכם ומאז ועד בא יום נקמתינו ונקמתכם.

האשה איננה עם בעלה ואצילותה מכוסה מריבי רבבות הרי חבלה וגדודי זעם מושלים בשמים המ"ם דוממת והשי"ן איננה שורה, וכשיעלה הוי' ויאחז באה"י יתגברו שרי הגבורה ויתעוררו שרי מעלה לנקום נקמת ההרוגים על (צדקתם) שהמקטרגים גרמו דינם ושרי מעלה ישבעו בבשר הדג של מעלה כשתשוב ותהיה ההריגה בהם והנקמה למטה באדום ונתתי נקמתי באדום ביד עמי ישראל אז האשה תתענג עונג ושמחה וששון עם בעלה כבתחלה והצדיקים שבדור יתענגו בה שהיא ברית מלח עולם גנוזה לעתיד לבא, והאכילה והסעודה היא ההשגה ששיגו יודעי השם העליון והקדוש וישמחו שמחה גדולה על אותה ההשגה, והסעודה ההיא נקראת בשמי מרום סעודת ג"ן עד"ן זהו שאמר המלאך לחסיד הזה זאת נחלת עבדי ה'.

וגם דעו לכם שגם לילית תהרג כי השושבין שהיה בינה ובין בעלה יאכל ס"ם המות לעתיד לבא ע"י שר הגיבורים כי אז כשיעלה הוי' ישתתף גבריא עם מיכאל להכניע ולהשפיל ממשלת זדון אשר בשמים ובארץ.

ויתקיים מה שאמר הכתוב כי גבר עלינו חסדו ואמת ה' לעולם הללויה.

ודעו לכם כי סוד ברית מלח עולם היא "מלכות" לוית"ן וזהו סוד מלחה לצדיקים לעתיד לבא כי תתחבר האשה הנקראת מלח עם עולם ע"י הברית כי עולם וברית הם הצדיקים, והדג המלוח היא כנסת ישראל.

ובזמן השמחה והחיבור ישיגו בעלי החכמה השגה אמיתית היא הסעודה והאכילה.

א"ל ברוך טעמך וברוך אתה לה' כי בשרתנו בשורות טובות הניחם והלך לו.

א"ל ולמה נקרא שור, א"ל וי ליה לעלמא בהיות שור בעל קרניים כי יגח שור היא עזה בכל הספירות כי הוא הקשה.

גם נקרא שור הטעם כי הוא א' מן המרכבה.

גבורה רמז לשור וזה סדרם.

גדולה פני אריה.

גבורה פני שור.

ת"ת פני אדם.

מלכות פני נשר.

וגם אמר לי אבי שור בא"ת ב"ש בפ"ג עולה אלהיים עם מלת שור.

ולמה נקרא הגבורה יהודה, א"ל בעבור שיהודה היה מלך ישראל ואע"פ שישראל הם זרע רחמים הוצרכו למשוך עליהם שפע ממדת הדין הקשה כדי להיות להם לב אכזר להלחם עם האומות שמקבלין כח מזו המדה.

וראה והבן שיהודה עולה לי ואם תמלא למ"ד הוא ע"ד זהו לא יסור שבט מיהודה ומחוקק מבין רגליו ע"ד כי יבא שילה.

ולמה נקראת מדת הדין בעבור שזו המדה היא הדין שלמעלה ולמה נקרא קשה כי משם כח עמלק שהוא זרע ארור ועם קשה עורף ומהם יצא לישראל שנאה ואיבה לעולם, ודע כי בראותם שחלשו אותם לפי חרב נתקנאו עליהם קנאה גדולה כי אליו סומכים כל האומות.

ועוד קשה קו"ף שי"ן ה"ה, קי הוא יהו"ה, פ"ו הוא אלהים, שי"ן ה"ה הוא ע"ש ר"ל כשיחבר הקי שהוא יהו"ה עם הפ"ו שהוא אלהים היינו הו"ה התפארת עם אלהים שהוא פחד יצחק אז יסתלק הוי של עשו הנאחז מיצחק וישאר ע"ש.

ולמה נקרא אדום א"ל וי להו לרשיעייא כשהוא אדום, שמלת אדום הוא מורה קושי וכל אדום מורה דין קשה ולכן נקרא עשו אדום בעבור שנאחז משם.

וגם עולה בגימ' נ"א לומר לך המדה הנקראת נ"א מדת הדין הרפה יונקת משם.

ולמה נקרא אש כי נחש הקדמוני רצה להשחית את העולם כמו האש שהוא דבר עז כמו שאמר הכתוב אש אוכלה.

וגם זה שמעתי מבת קול שאש מתחלף בא"ת ב"ש ב"ת היא מדת הדין הרפה אש מקבלת אש הקשה.

ואם תצרף הב"ת עם א"ש עולה גש"ת כי ירא מגשת אליו.

ולמה נקרא אבן בעבור שאבן הוא דבר קשה ותקיף והמדה היא קשה ע"כ קראוהו אבן.

ועוד אב"ן הוא ג"ן, וכ"י נקראת ג"ן והוא דין רפה ע"כ נקראת הקשה
אבן לכלול עמה גם הג"ן.

ואבי אמר לי אב"ן אל"ף בי"ת נו"ן עולה כתר טי.

ר"ל הפחד הוא כתר, הטי היא כ"י הנקראת בט"ן שכל כחה משם ומשם
לוקחת כח ולוחמת עם האויבים.

ולמה נקראת מזבח הזהב בעבור שהיה בבית המקדש מזבח העולה
ומזבח האש ומזבח הנחושת.

ובעבור שהזהב רומז אליו ע"כ קראוהו מזבח הזהב, וכל אי מד' מזבחות
רומז בעניינו ובמקומו אבארהו בעזרת השם.

ולמה נקרא שלחן כי השלחן מורה עושר והעושר בא מצפון.

מצפון זהב יאתה לכן היה השלחן עומד לצד צפון, שלחן במ"ק ובמ"ג
עולה כ"ז אותיות התורה הבאים מפחד הוא השלחן, ע"כ מסירין הסכין
מעל השלחן בשעת ברכת המזון וזה היה התעוררות חז"ל כי כל שלחנות
שאין בהם דברי תורה מלאו קיא צואה בלי מקום שהשלחן עולה אותיות
התורה, והתורה פיוס הדין.

ולמה נקרא אני כי אני מורה דין כענין נ' כפופה המורה במדת הדין הרפה
ע"כ רומז גם בקשה, וגם אומר לך כי אנ"י מתחלף בא"ת ב"ש תמ"ט זהו
אף תכון תבל בל תמ"ט ע"י המדה הנקרא אני, ולמה נקרא גבורה מצד
הדין כי כל דבר עז יקרא גבור מצד הדין והכעס.

א"ל בני היש גבור כאריה וגבורה בגי' ארי"ה.

ולמה נקרא יצחק על שם הדין שנסה את אברהם אם יוכל לעמוד בזו
המדה ולעקוד את יצחק בנו שיצא ממנו עשו והעקידה שנעקד ונמסר
הדין ביד אברהם השלים הדין, וישח"ק עולה חק"ת זהו זאת חקת
התורה ר"ל כ"י נקראת זאת והיא חקת הפחד תור' שבעל פה מדת יצחק.

ולמה נקרא לילה בעבור שהיא אפילה וכל דרכי המדה הזאת קשים
ומרים כמות ובזו המדה היו מכוונים והיו מנצחים את האויבים.

ויחלק עליהם לילה, ויהי בחצי הלילה, ע"י מדת הדין הרפה.

ועליה אמר דוד חצות לילה אקום להודות לך.

וסוד גדול אמר לי אבי בכל זה וחקקתי בלבי ואמר שכל מקום שמזכיר
דין צ"ל מאותיות של רחמים עם הדין לפיוס כעין אדנ"י אי בראש י'
בסוף.

הוא כתוב בו' וקורין בחיר"ק.

זא"ת אי נסתר באמצעו.

לילה זכר ונקבה לי ל"ה ולמה נקרא חשך כי החשך הוא דבר שאין אדם יכול להשיגו כן המדה הזאת אין דינה מושג.

וראה והבן שחשך במ"ג עולה חת"ת תראו חתת ותיראו.

ולמה נקרא לוי מפני שלוי נאחז ממנה מצד שמאל וכהן איש החסד וע"כ שנים פוסלין בלויים להורות גבורות ומומין פוסלין בכהנים שאין שום מום בעבודתם.

וברוך שעזרנו וסיימנו תורה שבכתב ותורה שבע"פ הם הזרועות חסד ופחד אברהם ויצחק.

ונתחיל תולדותיהם יעקב ורחל תורה שבכתב ותורה שבע"פ שמים כשם אבותיהם כי בשלחנם סומכים.

א"ל שמעתי שמחברי התלמוד חילקם לששה סדרים ולסי' מסכתות לפרקים גדולים לפרקים קטנים למוקדם ומאוחר ע"פ סוד חבורם.

א"ל בני הוא חייך ואורך ימיך ואלולי זה מה צורך לתלמוד.

ולאו דוקא זה אלא כל מיליהו זולת מילי דבדיחותא כולם סודות עמוקים.

ועליהם אמרה תורה והגית בו יומם ולילה.

ועליהם אמר הכתוב וצדיק באמונתו יחיה כי הם האמונה שלו.

א"ל ר' ואתה בקי בסדרים ובמסכתות א"ל גם בפרקים ובהלכות א"ל א"כ הוצאת עצמך מן הכלל, א"ל איני רק ובור כמו במדות ואל תבהלני בדבריך כי לא אבהל, א"ל בני א"כ ילאפולליצ"ו.

ר"ל יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך ה' צורי וגואלי.

א"ל ר' א"כ תסדר אשתוי"ת ר"ל "אדני "שפתי "תפתח "ופי "יגיד "תהליך:

ד"ה ת"ת הספירה השישית א"ל תסדר

ת"ת הספירה השישית א"ל תסדר הסדרים והמסכתות והפרקים להיותם מסודרים.

א"ל כך היה במחשבתי סדר זרעים.

סדר מועד.

סדר נשים.

סדר נזיקין.

סדר קדשים.

סדר טהרות.

וסימנך זמ"ן נק"ט עולה בגי' נר"ו ר"ל ו' סדרים הם נ"ר למעלה ולמטה זהו נר אלהים נשמת אדם.

והתחיל בזרעים כי זרעים הם מורים על חידוש העולם כענין בראשית שהוא מעיד על חידוש וכשם שהבריאח מחיה העולם כך הזרעים מחיה העולם וכשסדר הו' סדרים עשה כל סדר פרטיה וקרא כל פרט מסכת, סדר זרעים ברכות פאה דמאי כלאים שביעית תרומות מעשרות מעשר שני חלה ערלה בכורים הרי י"א מסכתות.

סדר מועד שבת.

עירובין פסחים שקלים יומא סוכה ביצה ר"ה תענית מגילה משקין והוא מועד קטן חגיגה ועולים י"ב מסכתות.

סדר נשים יבמות כתובות נדרים נזיר גיטין סוטה קדושין והם ז' מסכתות.

סדר נזיקין בבא קמא בבא מציעא בבא בתרא מסכת אחת סנהדרין מכות שבועות עדיות ע"ז אבות הוריות ועולים ח' מסכתות.

סדר קדשים.

זבחים מנחות חולין בכורות ערכין תמורה כריתות מעילה תמיד מדות קנים עולים י"א מסכתות.

סדר טהרות כלים אהלות נגעים פרה אדומה טהרות מקוואות נדה מכשירין ידים זבים טבול יום עוקצים עולים י"ב מסכתות.

והנה הם ס"א מסכתות ותקכ"ג פרקים, א"ל עולם העליון שהוא ההקף
ז' ימים והסדרים הסם הימים ולמה לא סידר ז' סדרים, א"ל ששה
ושבעה אחד.

והנה ד"ו פרצופים הם יום אחד.

א"ל אמת אמרת זרעים חידוש העולם.

א"ל ראה והבן שכל המועדים עדות בחידוש העולם והביא דומה בדומה,
א"ל שניהם שוים א"כ יקדים מועד לזרעים, א"ל זרעים בפירוש מועד
ברמז ר"ל זרעים הם מפורשים בבריאה וקודמים בבריאה ורומזים
האצילות של עולם העליון, והמועד מאוחר וגם רומז בבריאה ולכן
מאוחר וגם אין להפסיק ביניהם בסדר אחר.

א"ל א"כ למה סדר נשים אחר סדר מועד.

א"ל ולא אמרתי לך דומה בדומה מועד היא עתים ונשים יש לה עתים
וזמנים שפעמים מלאה ופעמים פרוצה וזמנה קבועה דומיא דמועדים,
הלא תראה שהמועדים מאשה תלויה שהכל מביטים בחידוש הלבנה
להתחדש שהיא ראש השנה שהלבנה מתחדשת.

וראה והבן שכל המועדים ממולד הלבנה מתחדשים והלבנה היא האשה,
א"ל ואיך נמשכים ממנה ואדרבא היא נמשכת מהם, א"ל כשרוצה עלת
העלות לברך את האשה כל המועדים מתברכים א"כ היא הגורמת ובין
כך ובין כך האשה עם המועדים צריכה להיות, א"ל רבי אם כך אתה בקי
בסדרים האלה מי יוכל לעמוד לפניך, א"ל בני אני מרשה לך לדבר כל מה
שתוכל, א"ל אבל נזיקין אחר נשים למה א"ל מי הוא המעניש על הנזיקין
ומי הוא הנוקם בהם רצועות השור היא האשה שהיא מוזהרת בלאווין
ובקנס ממון ובד' מיתות ב"ד.

א"ל א"כ קדשים למה אחר נזיקין, א"ל נתחייב מיתה ומת בב"ד נתחייב
מלקות ונלקה בב"ד נתחייב ממון ופרע אז נפשו קדושה וטהורה ואע"פ
שאין לו עליה יזמינו לו גוף טהור כי הקדש מקומו טהור ולכן קדשים
אחר נזיקין וטהרות אחר קדשים.

א"ל ר' זה הכוונה כיון המחבר, א"ל בני אל תתמה כי כולם נעשו ונסדרו
ע"י משרע"ה ורוח המחבר רוח אלהים חיים ולכן בא הסדר ע"י, א"ל
ברוך הגוזר והעוזר:

ד"ה א"ל התחיל סדר זרעים וחלקו

א"ל התחיל סדר זרעים וחלקו למסכתות מה פירוש מסכת ולא קראו פרק גדול או סדר קטן.

א"ל בשורה טובה בשרנו המחבר שעם סדר זה יתקיים העולם ולא יתמוטט כי כשיתעסקו ישראל אשר שרשם ועקרם ממקום קדושה וטהורה ויוסיפו קדושה על קדושתם אז יהיו אהובים למעלה גם למטה כי על ידם יבא השפע וברכה לעולם ויתקן ולא יתמוטט.

הלא תראה שאם תחליף מסכתא בא"ת ב"ש הוא יחלא"ת עולה תמ"ט זהו אף שהוא תורה שבע"פ והיא המסכת תכון תבל בל תמוט, א"ל מנין לך זה, א"ל זה אמר לי אבי והוא קבלו מפי גאון מהגאונים הגדולים, א"ל ר' התחיל בזרעים ולא הביא תחלה עניינו של זרעים אלא הביא ברכות, א"ל בני דלגת היה לך לשאול ו' סדרים למה נחלק לס"א מסכתות, א"ל ר' כל כך נבהלתי ממך ששכחתי, א"ל ולא בושתי.

א"ל משה רבינו לא בוש ואני אבוש, א"ל בני ו' סדרים ו' ימים עליונים כל אי כלול מעשר הרי כאן ס' וא' לומר לך שאינם מתחלקים הסדרים האלה כי הם קשורים כשלהבת בגחלת, הלא תראה שא' עמהם.

ומה שהביא תחלה ברכות כי כל הסדר קראו זרעים המורים באצילות והזרעים שהם מהאצילות מה הם חסירים אחר שצמחו ברכה ולכן התחיל בברכות כדי להשקותם, ובעבור שנאצלו הזרעים הוצרך להתחיל מאימתי קורין את שמע בערבית לעשות יחוד בזרעים כענין שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד, ואחר שיצא מפיו זרעים ובירך אותם חזר ופירש הזרעים ואמר פאה כי כנסת ישראל היא פאה שהיא אחרית הזרעים, ולכן מצות פאה בסוף השדה והיא עניה מכל הזרעים ונסמכה בברכות להתברך, וכשנתברכה נותנת ומברכת גם היא לעניים וע"כ הפאה היא לעניים, א"ל ולמה דמאי סמוך לפאה א"ל כל עוף למינהו ישכון ואדם בדומה לו הדמאי מאי הוא ספק מעושר, והמעושר לכנסת ישראל וספק לכ"י ואינה נותנת אותם אלא לאותם הדומים לה והם עניים כמוה וע"כ אמרו רז"ל מאכילין לעניים דמאי.

א"ל ולמה כלאים אחר דמאי א"ל זה שאומר לך יצא מפי אליהו ז"ל ואמר אחר שהיא ענייה א"כ בזמן שאין משקין אותה ממים זכים א"כ השקוה ממים עכורים והם כחות הטומאה לכן אמרה תורה שדך לא תזרע כלאים כי השדה הזה טהור וקדוש בתכלית הטהרה לא יערכנו זהב וזכוכית.

א"ל למה שביעית אחר כלאים כי אדרבא ערלה הוא מן הדין להיות אחר כלאים שכן נכתבו בתורה כלאים ואח"כ ערלה.

א"ל בזה אוכל להשיב עד שלא תוכל לדבר ואומר ראה התנא שביעית רומזת שבסוף ז' פעמים ז' הם הז' השמיטות יחזרו כל הסדרים האלו בבינה ולכן מזהירו מקודם שמזרזים לאדם קודם המעשה ואומר שדך לא תזרע כלאים מאחר שהוא עתיד לחזור בהויותו הראשון הוא סוף כל השמטות והתורה כתבה ערלה כי היא אזהרה ככלאים.

ולמה תרומות אחר שביעית שלא תאמר מאחר ששבים הבנים באמן שהיא הבינה א"כ עד כאן תחום החזרה, לכן הסמיך התרומה שהיא באב לומר לך שאם עם הבנים לשם במקום התרומות סומכים וע"כ מעשר ראשון הרומז בחכמה היא סמוך לתרומות שהבינה עולה לתרומה שהוא כתר עליון ע"י המעשר ראשון היא החכמה, א"ל א"כ למה מעשר שני אחר מעשר ראשון, א"ל מעשר ראשון לחכמה ראשונה מעשר שני לחכמה שניה.

ובעבור שחכמה עלאה מושכת לעולם חכמה תתאה אצלה לכן מעשר שני סמוך למעשר א'.

א"ל מנלך שהעליונה מושכת התחתונה, א"ל כתיב וגם אני בכר אתנהו מאמר חכמה העליונה וגם המדה הנקרא אני בכר אתנהו כלומר אב אני ואסמכהו אצלי שאני בכר להיות גם הוא כמוני.

והנה נשלם זרע הארץ והיא מכתר עליון עד חכמת שלמה היא מעשר שני ובכלל המעשר היא מעשר תבואה ומן התבואה לשין עיסה, והעיסה אינה מתברך אלא מן החלה היא הבינה, וע"כ צריך להוציא חלה מהעיסה להודות המברך, ומצד מעלת המברך כל הניתן לשמו אסור לישראל אשר הוא למטה ממנו.

ואחר שהודית בחלה היא אומרת אין לבא אלי כי אם שפע נקי וטהור דומיא דחלה.

אך ערלים אין להכנס כל עקר כי ג' שרים חיצונים קליפי ערלה באים ועומדים בין כנסת ישראל ובין ישראל הגשמי ומטמאים השפע.

וכל זה כשחטאו ישראל וכ"י איננה מנחת להכניס כל עקר רק לעמוד למטה ממנה חוץ מן הפרד"ס וזהו ג' שנים יהיה לכם ערלים נגד הג' קליפות הללו, ולכן אמר ערלה אחר החלה שמן החלה מקבלת ומן הערלה מתרחקת ולכן באים אליה ביכורים שע"י עולה בחלה, הלא תראה שמשימים ידיהם הכהן והבעלים ומניפים הסל אשר בו הבכורים להעלותו למעלה ולהרחיקו מן הערלה.

וראה והבן בעבור שסדר זרעים הוא עדות לכל הזרעים הוא הפרד"ס ע"כ הם י"א מסכתות זרעים והוא א"י, וראה והבן בני שהפרדס הוא עשר ספירות סופם בראשם עד התחלתם והם כנגד אותיות של אלפא ביתא ומתחילים א' ומשלימין י' הוא א"י והוא שם העצם באות אלף שהיא

רמוזה נגד גלגל העשירי שהא' היא רמוזה בכתר וגלגל העשירי שזה דומה לזה ובכאן נעשה שם שלם בא' שהיו"ד במילואו וא' זהו אהיה הנה נשלם א"י וע"כ מסכתות זרעים א"י:

ד"ה סדר מועד וחלקו למסכתות והתחיל

סדר מועד וחלקו למסכתות והתחיל משבת כי הוא עדות הבריאה שנאמר כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ וביום השביעי שבת וינפש.

א"ל ולמה עירובין אחר שבת, א"ל בני שתי שבתות הן א' זכר והב' נקבה וכל הזרעים מתערבים בנקבה וע"כ נקרא עירובין והנה שבת ועירובין אחד.

וע"כ הפה שאסר שלא להוציא מרה"ר ושלא להכניס ברה"י הוא הפה שהתיר ע"י מעשה דוגמתה ולכן כשמערבין דוגמת השכינה שמתערבין שם הרשויות אז מותר לערב גם הרשויות למטה ע"י הוצאה והכנסה וא"כ שבת ועירובין מוצא אחד להם ואין להרחיקם.

ואח"כ מסכת פסחים א"ל ולמה, א"ל משנברא העולם עד יציאת מצרים הכחישו בבריאה לגמרי וע"י יציאת מצרים שזכו לצאת בעד מצות פסח חזרו והורו בבריאה והפסח הוא שגרם לכן הסמיכו.

וראה והבן ששבת ועירובין חבור שלם חבור אמיתי רחמים בלי דין.

ולכן אין להרחיק הפסח משבת ועירובין וניפול בסברא אחר מצות שבת ניתן מצות הפסח קודם כל המועדות עכ"פ היא הסבה שאמרנו, א"ל ולמה שקלים אחר פסחים, א"ל בעבור שע"י הפסח יצאו ממצרים והיו ס' רבוא עם רב וכבד ונתנו תחת השכינה לנהלם בגזירת ת"ת ישראל ואלולי השקלים היו ניזוקין שכל הבא מכח השכינה הם ספקלטורין וכוחות הבאים ונאחזים ממנה והם למטה מהשכינה, ותתבשר בני שעינם עין הרע ואלולי השקלים היו מביטין בעין הרע והיו חלים וניזוקין אבל עתה מתפייסים ע"י השקלים כעין הקרבנות.

הלא תראה שכך הוא שהרי אמרו בכל מקום ששמו חכמים עיניהם או מיתה או עוני.

מצד שנאחזים מתורה שבע"פ אשר עין הרע יוצא משם.

ולמה כיפורים אחר שקלים בעבור שבשרם הב"ה בשורות טובות ואמר מאחר שהבאתם שקלים וכל המקטריגים ספו תמו יש לכם להתענות יום אחד שיחשוב לכם כאילו הקרבנתם עצמכם קרבן לפני הב"ה ויעבור פשעכם אז גם שרכם יתמלא מן הרחמים, זהו שאמר כיפורים מיעוט רבים שנים כיפור למעלה וכיפור למטה וזהו שאמר כל המתענה לפני הקב"ה מעלה עליו הכתוב כאלו הקריב עצמו היינו חלבו ודמו וכוונתו אבאר במקומו בע"ה.

ובעבור שהשקלים הם דברים המכפרים כמו שאראה לפני בע"ה כמו כן הכיפורים ע"כ הסמיכו דומה לדומה, א"ל ר' כתיב בתורה כיפורים ותנא קרא אותו יומא, א"ל בני יומא להרמיז אל היום הנקרא ז"ן היא הבינה ור"ל שיוה"כ רומז בבינה ומכפרת עונותיהם של ישראל וזהו כיפורים מיעוט רבים שנים הכיפור העליון מכפר והב' מתכפר מלשון קינוח שאין שם שום יניקה רעה ואז ישראל מתכפרים למטה ולכן ניתוסף ה' הכיפור להרמיז בג' דברים ב' רוחניים וא' גשמי.

תרצה בני לדעת שהוא האמת שהרי יומא בגי' ז"ן, א"ל ר' סתמת פי מלדבר, א"ל בני דבר כי המים עמוקים ואם לא תסייען לא נרד בסופן, א"ל ר' ירא אני הואיל ועמוקים הם שלא אטבע בתוכם.

א"ל בני שומר פתאים ה' ושלוחי מצוה אינן ניזוקין וכ"ש דקב"ה אינו מניח אותנו בספק ולכן דבר ולא תירא, א"ל ולמה סוכות אחר יוה"כ א"ל הכיפורים כיפר עונותיהם של ישראל.

וסוכה מה מורה אבע"א חכמה עלאה אבע"א חכמה תתאה בית הוא והבית עושה צל הוא שאמר סוכות אחר כפורים.

ור"ל אחר שנתכפרו ראוין הם להתלונן בצילו של קב"ה שנאמר בצל שדי יתלונן, א"ל ולמה ביצה שהוא י"ט אחר סוכה, א"ל בני דע והבן שאחר שבאו ישראל במעלה הזאת להתלונן בצילו של הקב"ה א"כ יש להם לשמור הימים טובים הרוחניים ע"י שמירת עצמם וע"י שמירת הי"ט וזהו ביצה שנולדה ב"י"ט שאפ"י טילטול הנולד עושה חילול, ואחר הביצה שהיא אזהרה אמר ר"ה שיש בו דינין ושופר ודין הלבנה ר"ל הזהרו במועדים העליונים שלא לחלל שאם לא תזהרו תצטרכו ליפול בדינין דין קשה ודין רפה זהו שטרי חוב לכן ר"ה אחר ביצה, ואחר שהשלים המועדים העליונים האמורים בתורה התחיל סדר תענית שתקנום הנביאים וכוונת הענין אם תצאו מהתלוננות הקב"ה ותפלו בדינין אין תקנתכם רק להתענות וע"י מעשים טובים כי הקב"ה רואה מעשיו של אדם שנאמר וירא אלהים כי שבו מדרכם הרעה, וא"ת א"כ תענית מה צורך לומר לך שאינו משיב את האדם בתשובה אלא תענית וי להו לרשיעיא ולחייביא הממלאים בטנם וע"י המילוי נשמנים ובוועטים והעד וישמן ישורון ויבעט ונמסרו לכמה מלאכי חבלה, זהו מרבה בשר מרבה

רמה כי ברבוי הבשר ריבוי הבעיטה ובריבוי הבעיטה רבוי יסורים המייסורים.

וטוב להם אחר שנמצאו בשמיטות הקשות הלוחמת עמהם לשבת כל ימיהם בתענית וע"י תעניתם יבואו להם כמה עוזרים כמה וכמה לעזור להם שלא למסרם ביד הלוחמים הקשים, ועתה אספר לך מה היה עמי פעם אחת שהטיתי מעט מן הדרך הטוב ושוגג הייתי והתחלתי לדאוג ובא לי מלאך ידוע ומפורסם ואמר לי מה תדאג וספרתי לו כל המאורע, וא"ל אדם הראשון חטא חטא גדול, וא"ל הב"ה אחרי שהיה חטאך ע"י מסית א"כ יש לך תקנה תשוב בתשובה ותשב כל ימך בתענית שע"י התענית תהיה תשובתך שלימה ותאריך ימים ושנים כחשבון תענית תתק"ל שנה.

ומזה תדע שנתכפרו עונותיך כי תחיה לעולם בתחיית המתים ומאז נקרא עינוי תענית, וראה והבן מעלת התענית ולכן אני מחייבך לישב ששה שנים בתענית כי אז ימחול עונך ותהיה שקול כמלאך ה' צבאות ותאריך ימים ושנים בזה ובבא ושמעתי לקולו והוספתי מעלה על מעלה ולכן באו התענית אחר ר"ה, ועוד מענין התענית אדבר במקומו בע"ה.

ולמה מגילה אחר התענית א"ל בעבור שהיו ישראל צריכים להביא ראיה לדבריהם ואמרו תרצו לדעת שאחר החטא יועיל התענית הרי כשנמסרו ישראל ביד המן ענף של עמלק ע"י חטאם וישבו בתענית ונמחל עונותיהם ונמסרו אויביהם בידם.

ותחת אבל ששון ושמחה ולכן מגילה אחר התענית.

א"ל ואחר המגילה מועד קטן הנקרא משקין ובא לומר לך שאין לישב בתענית בחולו של מועד וגם בפורים, ולפנים אבאר דינם בתענית ובהספד מהו בע"ה.

ואח"כ חתם הסדר בחגיגה וראה והבן שכל הסדר נשים כאנשים חוץ מחגיגה האנשים זולת הנשים כענין שנאמר כל זכורך ואין כאן מקומו כי יש לו אורך ביאור ובמקומו אבארהו בע"ה:

ד"ה וחילק זה הסדר ליי"ב מסכתות כי

וחילק זה הסדר ליי"ב מסכתות כי מוכרח היה אחר שהיה סמוך לסדר זרעים שעולה י"א מסכתות והוא הפרד"ס ושם א"י הוא יהו"ה בריבוע, ש"י פעמים יי הוא קי וקי לבדו מורה יהו"ה וכן א' מצטייר יו"י הוא יהו"ה

לכן חלק זה הסדר לייב מסכתות לומר לך שזה השם מתגלגל לייב הויות
שהם מתרבעים מ"ח אותיות:

ד"ה סדר נשים והתחיל מיבמות שגם

סדר נשים והתחיל מיבמות שגם היבוס מורה חידוש העולם כי לא בחנם
התירה התורה אשת אח רק להחזיר נפש אחיו וזהו והיה הבן הבכור א"כ
מורה בריאה, ומן הדין היה להתחיל מכתובות שאם לא יפייסו היבם
מענייני כתובות אחיו איך ייבם א"כ מן הדין היה להתחיל בכתובות אלא
בעבור שהוכרח מצד שמורה הוראת בריאה התחיל ביבמות.

א"ל ר' וכי עיני היבם בכתובה והלא פוגע בערוה שלא במקום מצוה, א"ל
בני הכלה מעלה הכתובה לחתן ויבם במקום החתן והיבמה במקום הכלה
ומעלה ליבם כתובה ע"כ כתובות אחר יבמות וזהו בקבלת החתן כתובת
הכלה, והנה החתן והכלה משיבים הנפש וכיון שנכנסה האשה ברשות
בעלה הוא מיפר נדריה ע"כ נדרים אחר כתובות.

ועל שהנזירות הוא נדר שאין הנזירות חל אם לא בנדר ע"כ נזיר אחר
נדרים.

ולומר לך אע"פ שהנזירות היא קדושה יש כח ביד הבעל להפר ולמנוע,
ואחר שיש לו כח להפר א"כ אם מצא בה ערות דבר מגרשה בגט ולכן
גיטין אחר נדרים [נזיר] ולכן סוטה אחר גיטין כי אחר שנטתה מדרך
הטוב א"כ הדין נותן לגרשה, וכל המסכתות האלו יש להם סודות
ובמקומם אבארם בעזה"י אך הקדושין חתימת הענין, ובעבור כי עתידה
האשה אע"פ שנתגרשה והיא נגרשת מבעלה עם קיבוץ בניה תתקדש ותגל
עם בעלה ולא יאמר לה עוד גרושה מבעלה ואז יאמר לה בעלה קומי אורי
כי בא אורך, וזהו כוונת התורה שכתבה גירושין קודם הקדושין כענין
שנאמר ויצאה והיתה היציאה גט והויה קדושין שאם לא כן וכתבה
הקדושין מקודם הגירושין שהיא היציאה היה לנו לדאוג הרבה אבל עתה
יש לנו לשמוח שמחה גדולה שאחר כל צרותיה נתקדשה קדושין חזקים,
וכל בעל שכל יבין וישכיל ויחכם האיך תתגרש אי לא תתקדש א"כ מן
הדין היה להקדים הקדושין אלא איחרם להרמיז הסוד.

וגם אתה בני כהו עינך מראות אין בך תבונה להתבונן במאמר הכתוב לא
יוכל בעלה הראשון אשר שלחה לשוב לקחתה אחרי אשר הטמאה ואין
דמיון וערך באשה של מעלה דחלילה וחלילה שנטמאה רק שהיא גרושה
מבעלה ועתיד להחזירה, הלא תראה שנאמר וכתב לה לשמה ר"ל לה
לבדה הנזק והפירוד ועוד דברים רבים בענין ובמקומם אבארם בע"ה כי

אין מבוכה בדבר וחילק הסדר לז' חלקים כי האשה שביעית ההקף:

ד"ה סדר נזיקין עשה מסכת אחת וחלקה

סדר נזיקין עשה מסכת אחת וחלקה לג' חלקים וכולה מסכת אחת והג' חלקים הם בבא קמא בבא מציעא בבא בתרא.

והתחיל מבבא קמא כי אחרי שהנזקין מצד האשה א"כ ראוי להתחיל מהנזקין הקשים הרומזים אליה כענין שור כי אע"פ ששם האשה נשר החליפו שמה בשור יען שעיקר יניקתה מן השור.

הוא פחד יצחק ודין בור האשה היא בור שיש לו סוף, ודין מבעיר כענין ותצא אש מלפני ה' ולא אמר מהשם רק מלפני וכיוצא באלו, ואח"כ אמר בבא מציעא שהם דינים התלויים באשה שמבארת אותם כי היא התורה שבע"פ.

והם פקדונות שכירות ושואל וכיוצא באלו, ואח"כ סידר ופירש בבא בתרא והם חלוקי קרקעות שכינות ושותפות וביטול מקח וממכר כפי המום הנמצא וכפי המקחים והקניינים והירושות וזה החלק כולה קבלה כי אינו מבואר מן התורה כמו חלקים הקודמים.

א"ל ולמה סנהדרין אחרי הבבות, א"ל בני הגדול שבסנהדרין הוא הנשר ופעמים נקרא נשר שור והוא דן עם שבעים שרים אם כן האיך יתכן בזה להיות מרוחקים, ויש אומרים שמסכת מכות נכללת עם סנהדרין ואינו כן האמת כי ישארו ס' מסכתות ואדרבא ס"א בעינן כדי שלא יהא חילוק ביניהם כי הא' עליהם, ולכן המכות אחר סנהדרין כי משם ר"ל מסנהדרין באים המכות וכל העונשין.

א"ל ולמה שבועות אחר מכות, א"ל ואינך יודע ששבועה חסר ו' ונשארים שבעה היא באר שבע, לומר לך מי הוא השבועה הוא באר שבע.

א"כ בעלת המכות היא בעלת השבועות.

א"ל א"כ אין לכופ את אדם שישבע אלא השופט, וי ליה לנשבע על שקר ואינו נזהר וע"ז נאמר כי לא ינקה ה', וסידר עדיות אחר סנהדרין ומכות ושבועות בעבור שהב"ה לא העלה את מעלת העד אלא לחייב שבועה שאין בידו לא להרוג ולא להוציא ממון שהממון וגזירת ההריגה היא מן הפח"ד והעד הוא למטה אך השבועה שהוא למטה מן העד מחייב, א"ל

ר' א"כ ילקה ע"פ עד א' שהמלקות הוא למטה מן העד, א"ל המלקות היא מרצועות השור.

והשור שולט ברצועותיו ולא אחר.

א"ל השבועה עצמה היא של שור א"כ השור שולט ולא אחר, א"ל ברוך השם ששמע תפלתך שהתפללת ה' שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך וכבר פתח שפתותיך, א"ל ברוך הוא וברוך שמו, אמור לי למה העד מחייב שבועה, א"ל דע לך כשהוא מכה הוא של שור, ולכן אינו נלקה האדם בעד אחד כי אין בידו, וכשמחייב שבועה היא של עד, ששבועה כלולה ברחמים מה לשור במים אם יבוא יטבע, סוף דבר בני בעבור שאין מעלת העד רק לחייב שבועה ולכן עדיות אחר שבועות:

ד"ה א"ל והלא עד א' נאמן באיסורין

א"ל והלא עד א' נאמן באיסורין עד א' נאמן בבדיקת חמץ.

עד א' נאמן בקדושין, א"ל השמע לאזניך מה שאתה מוציא מפיד, א"ל ואיך איני שומע א"ל ואיסורין מאי ניהו תורה שבע"פ א"כ יש בידו לאסור ולהתיר כגון חתיכת חלב ושומן.

חמץ מאן מבער עד א' אבע"א נצח ואבע"א יסוד, קדושין מה הוא אשה והשושבין הוא יסוד ולכן נאמן להעיד מקודשת והיא מקודשת, וקרוב הדבר הואיל ומחייב שבועה הוא שבועה מן התורה הואיל ויש בידו, וכן הקדושין מחייבים מן התורה הואיל ועד שושבין א"כ יש בידו להעיד.

ואתה יודע בני שיש ע"ז שחייב מיתה ויש ע"ז שאינה חייב מיתה ולכן ע"ז אחר עדיות ולומר לך אע"פ שהעד יש ממש בדבריו אפ"ה בע"ז אין ממש בדבריו דאבע"א מלקות ואבע"א מיתה הכל מלמעלה ואין ביד העד, א"ל ר' האיך יש ע"ז שאינה במיתה, א"ל המתפלל לכוכב צדק בתפלת כוכב מאדים או העובד כוכב שבת בעבודת כוכב מאדים אינו חייב מיתה, והנה נשלים הענין השופט וכל הצריך לו, ואז אמר מסכת אבות א"ל ומה צריך לאבות לומר לך אע"פ שהמשפט לאלהים הוא.

המסורת והקבלות נתנו לחכם לפיכך ראוי לכבד החכם ולהושיבו במעלה גדולה אחר שהגיע הוראה אליו שהוא בדורו כמו היותר גדולים בדורם וכן ארז"ל שמשון בדורו [כאהרן בדורו, יפתח בדורו] כשמואל בדורו.

וכענין זה אינם רשאי בני אדם לומר מדוע נקבל משופט פלוני או תקנת חכם פלוני שהמשפט לאלהים הוא כי הכל משופט א' קבלוהו איש מפי איש עד בא אליהו ז"ל.

ועוד הביא מסכת אבות לומר לך מוסר החכמים גם המדות הטובות שבהם ואין אדם אחר צריך לחזור אחר מדתם כמו הדיינין ולומדי תורה כי עם הארץ כשלא יהיה בעל מדות ובעל מוסר לא יבא נזק להמון אלא להם לבדם.

שמאבדין נפשם בחסרון המדות והמוסר.

אבל השופט והלמדן וחכם בחכמה האמיתית אם לא יהיו בעלי מוסר ובעלי מדות טובות וצנועים שלא יענו עזות ושלא יהיו חסירים בכל חכמות שבמסכת אבות יזיקו לעצמן וגם להמון כי המון מהם נושאים ק"ו אם להרע אם להטיב, וזה עקר השופט והחכם שלא לרדוף אחר הנאות העולם ואחרי הנאות העושר ועל הכל שלא לרדוף אחר המעלה.

ואחר מסכת אבות שהוא המוסר והסדר אם לא לקחו מוסר וסדר והזיקו עצמן והמון מה יעשו יתענו וישובו בתשובה.

כי התענית והתשובה במקום קרבן, וזהו שאמר הוריות אחר האבות שאם הורו ב"ד שלא כדין מביאים קרבן, והוריות חתימת הנזיקין שמצד המסכת של נזיקין יבאו ח"ו החכמים והדיינים לכלל טעות ויצטרכו להביא קרבן, וכל המסכתות האלו תלויין בכ"י זולת האבות שהם רפואתם ובעבור שכ"י פעמים עם הכלל והיא ז', ופעמים לעצמה והיא ח', הלא תראה שנקראת שמיני עצרת לכן חלקם לח' מסכתות שמתחסיס כולם אליה:

ד"ה סדר קדשים התחיל בזבחים הם

סדר קדשים התחיל בזבחים הם הקרבנות בעבור שהקרבנות גם הם מורים לגול והם עדות הבריאה ואחר שכן הוא שנטהר הנפש ההוא בקרבן קב"ה מקבלו כמנחה זהו מנחה לה' ולכן מנחות אחר זבחים.

א"ל ולמה חולין אחר מנחות לומר לך כשם שהנפש נטהרת ע"י זביחת הקרבן והולכת המנחה לה' כן זביחה מבלי קרבן צריכה להיות בטהרה ובקדושה ובלי צער ולא תצערנהו כעין הקרבן שמקבלת הבהמה ד' מיתות ב"ד סקילה שמשליכה לארץ בחזקה, הריגה הוא הזביחה.

חנק שדוחק הסכין מעט כדי לחנקה, שריפה שנשרפה במזבת, אך החולין אינו בזה הדין כי הקרבן קיבל כל הדין שבעולם אך החולין עדיין יש להם דין והקב"ה אמר שהמיתה בלא צער ואם לאו נפש תחת נפש ולכן חולין אחר מנחות, ולמה בכורות אחר חולין לומר לך שני בכורות הם חכמת אלהים וחכמת שלמה.

ואומרת חכמת שלמה שהוא הבכור ואהבת לרעך כמוך ברור לו מיתה יפה ואז תחשב כא' מן הבכורות הניתן לכהן ואם לאו אמסוך ביד מלאך א' ושמו דומה, ודע מה יעשה לך כי דרכו לעשות צער וחליפין וזהו חליפין איתנהו בפחות משהו פרוטה, ובדין חליפין אגלה בע"ה ולכן אחר החולין בכורות.

ואחר בכורות ערכין כי הנפש שמאבד הטבח מלעלות לבכו"ר אין לה ערך ודמיון, ולכן אין ערך ודמיון בדין הקשה שיבוא לה והערכים ערך הגוף ולא הנפש ולכן אומר הבכר שהיא כ"י אינו דומה ערך הגוף לערך הנפש.

ותזהר להחשיבה כי חשב מחשבות לבלתי ידח ממנו נדח ואם לאו תנתן תמורה.

ולכן תמורה אחר ערכין.

ואחר תמורה כריתות לומר לך מי יודע אחר שניתן תמורה אם לא נכרת זמן הרבה ממנו כי מעל בנפש ההיא ולכן מעילה אחר כריתות.

ואחר מעילה תמיד לומר לך תמיד תזהר כדי שיזהר הקב"ה מלהזיקך :

ד"ה וראה והבן שיש בהמ"ק למעלה כמו

וראה והבן שיש בהמ"ק למעלה כמו שיש למטה ויש ירושלים למעלה כמו שיש למטה ותזהר בקרבנות המקדש, גם תזהר בדברים המגיעים לירושלים לכן הביא מדות אחר תמיד שאין במדות רק סיפור המקדש וצורתו ובניינו ועניינו שהיה הכל ברוח הקודש כמו שנאמר הכל בכתב מיד ה' עלי השכיל כל מלאכת התבנית לה רמז למעלה, ולכן אמר אחר המדות קנים ומדברים בעירוב קרבנות העופות.

שעליהם אמר הכתוב ועוף יעופף והכל בגזירת כ"י היא המדות כי לה ניתן הדין.

והנה סדר הקדשים י"א מסכתות לומר לך שמי שיקדש עצמו היי והאי שמחים
בו:

ד"ה סדר טהרות והתחיל בכלים שהכלים

סדר טהרות והתחיל בכלים שהכלים הם דברים שמהם מקבלים טומאה ומהם לא מקבלים והם דוגמה עליונה ואין כאן מקומו.

א"ל תזכיר מעט ובמקומו הרבה, א"ל העניינים והאביונים מבקשים מים ואי"ן והנה הכלים צריכים מים, והגי רוחניים אינם צריכים מים כי הם ראש א' שהחיד והלשון בראש.

א"ל ולמה אהלות אחר כלים א"ל בני זה שאומר לך לחש לי אבי באזני וא"ל המקבלים מים הם ז' ומתחילין מחסד, וכדי שלא תאמר שהטומאות מתחילין מהחסד לכן התחיל באהלות המדברים בטומאת המת ועקרו מן הפחד, והנה הימים ז' והטומאות ו'.

ועל שהצרעת מטמאה באוהל כמו המת כי מוצא אחד להם ע"כ נגעים אחר אהלות, ואחר שנטמא מה צריך הזאה ע"כ אחר נגעים פרה ענין הטהרה והזאה מעפרה.

ואחר שהזזה ונטהר יקרא טהור ולכן טהרות אחר פרה.

ואחר טהרות מקוואות כי יש טהרות המטהרים את הטמא והוא המקוה ויש לו ביאור במקומו בע"ה.

ואחר מקוואות נדה כי הנדה היא טומאה בפני עצמה ואינה כללית לכן השלים טומאת כללית ואחריה הביא טומאה יחידה הנוהגת באשה, ובעבור שטומאת הזב אינו כטומאת האשה לכן הביא מכשירין אחר נדה ואחר מכשירין היה ראוי מן הדין להביא טבול יום אבל בעבור שהזב הוא טומאה חמורה דומיה דמת ע"כ אמר זבין אחר מכשירין.

ואחר זבים טבול יום שהוא טומאה קלה בעל קרי וכיוצא בו שטבלו מבעוד יום.

ואחר קרי שהוא טבול יום הביא ידים נשארו העוקצים היא הוצאה מדרך הסברא ועקרום אינם מן התורה ועלו י"ב מסכתות מסדר טהרות לומר לך אחר שסדר קדשים א"י מסכתות, וא"י תמלא יו"ד וא' הוא אה"י וטהרות י"ב מסכתות לומר לך שגם אה"י מתגלגל י"ב ומתרבע

מ"ח אותיות, והפרקים תקכ"ג לומר לך אחר שהו' סדרים הללו הם תורה שבע"פ וע"י התורה שבע"פ כ"ג היא סנהדרי קטנה איננה פחותה בממשלתה כי ממשלתה ת"ק שנה כל ימי בראשית, וחלקם להלכות הם הילוך הצינורות שהרחמים יורדים משם וזהו אל תקרי הליכות אלא הלכות.

א"ל בני נחזור התפארת נקרא אדם כי הוא דוגמה שלמטה שנבראו ד"ו פרצופים וגם זאת הספירה הוא גוף המרכבה והגוף הוא עיקר האדם וזהו אדם שאמר יחזקאל ויהו"ה פעמים אדם פעמים ד"ס אדם בהיות א' בין השני ווי"ן כזה יו"ד ה"א וא"ו ה"א עולה אדם ובהיות השני ווי"ן בלא א' כזה יו"ד ה"א ו"ו ה"א עולה ד"ס.

ולומר לך שהרשעים מהפכין מדת הרחמים למדת הדין זהו שאומרים בעלי האמת שאדם עם המלה עולה אלהים.

א"ל ואיך, א"ל אדם מ' עם א' מ"א, מ' עם ד' מ"ד הרי כאן פ"ה ועם המלה הוא פ"ו כמנין אלהים.

ולמה נקרא רוח בעבור שהוא פנימי וכמו שיש יסודות חיצוניות כן יש יסודות פנימיות והם מים הגדולה.

אש הגבורה.

רוח התפארת, עפר כ"י.

ועוד רוח שמשם פורחות כל הרוחות דרך צינורות ליסוד עולם.

ועוד רוח תהפכהו והוא חור לומר לך שרובו רחמים ר"ל חיוור.

ולמה נקרא חמה כי כמו שיש מאורות חיצונים כן יש מאורות פנימים.

והפנימים הם ד"ו פרצופים ת"ת וכ"י והנה כנסת ישראל מקבלת האור מן הת"ת שכן כלולה עמו.

וראה והבן שכ"י נקרא ג"ן ות"ת ע"ץ, זהו עץ הגן וחמ"ה בגימ' ג"ן וחמ"ה בא"ת ב"ש ס"י"ץ בגימ' ע"ץ.

ויהו"ה הוא ע"ץ.

א"ל איך, א"ל יי פעמים ה' ה' פעמים י', ו' פעמים ה' ה' פעמים ו' עולה ע"ץ.

וזהו ויורהו ה' עץ.

ולמה נקרא לולב בעבור כי הלולב הוא קו השווה ויש לו ענפים כן הת"ת עומד בקו היושר ומכריע בין המים ובין האש והוא קדרה דבי שותפי לא חמימא ולא קרירא ונוטה מעט לצד המים וקריר, מים קרים על נפש עיפה.

א"ל ר' מהו קו, א"ל ק' הוא יהו"ה והוא מלך בוי קצוות.

א"ל אדוני, אבי אמר לי והוא מפי מרע"ה קו"ף במלואו עולה יהו"ה אלהים, הק' הוא יהו"ה ופ"ו הוא אלהים וא"ו עולה אח"ד ור"ל קו עולה יהו"ה אלהים אחד.

א"ל בני וגם אבי אמר לי נעלמו של יהו"ה והנגלים עולים ק"ו, א"ל ואיך, א"ל ג' נעלמים יש לה' פעמים ב"י כזה ה"י פעמים בא' כזה ה"א פעמים בה' כזה ה"ה בהיות נעלם הה' ביו"ד יהיה נעלם כל השם ל"ו ובהיות נעלם הה' בה' יהיה כל נעלם השם ד"ו ובהיות נעלם הה' בא' יהיה נעלם כל השם י"ח הרי ל"ו כ"ו י"ח וכ"ו הנגלה עולה ק"ו.

ויש לו ענפים הם הספירות שעומדים לצד שמאל ולצד ימין.

ולמה נקרא פ"ה כי השם הגדול הוא מליץ בין הבינה ובין כ"י ומלת פה עם המלה עולה אלהים ר"ל מליץ הבינה הנקרא אלהים.

ולמה נקרא שמים כי יש שמים על שמים והוא שמים על יסוד, א"ל מנלך שנקרא שמים, א"ל ואתה תשמע השמים וקח ה' ושים בסוף התיבה והוא שמי מ"ה ר"ל הוא יו"ד ה"א וא"ו ה"א במילואו ור"ל שמי יהו"ה.

וראה והבן השמים עולה יהו"ה במ"ק וכן אמר הנביא ואתה תשמע ששמך יהו"ה זהו השמים.

א"ל ואבי א"ל השמים וה"ו במ"ק זהו שמי קדם, ר"ל שמי קדם הוא וה"ו התחלת השם המפורש שיוצא מן וי"סע וי"בא וי"ט, א"ל בני עד מתי נדבר בקבלת אבינו בא ונלך בגדולי ישראל ונשאל מפייהם מהו השמים, א"ל אתה אמרת לי אף שהאמת אתם אינם מגלים, א"ל אי"כ בוא עמי ונרד ונמצא ספר חנוך הנקרא מטטרו"ן ונשאלוהו, א"ל שמעתי אותו הספר נעלם מן העין ואינו נמצא כ"א בשמים, א"ל אי"כ נשאלוהו משמים א"ל מי ישאלוהו א"ל אני ואתה, שאלו הספר מן השמים והנה בא להם אדם וספר בידו ר"ל ספר חנוך סיפור הענין ובא להם ממט"ט ע"י בת קול, וא"ל אותו הספר נעלם מכל העין ר"ל שלא ישמע אם לא ע"י התעוררות, שאלו הספר מן השמים ר"ל עשו התעוררת וקריאה וגם מט"ט נקרא שמים שהוא שמים שלנו ושל מלאכים שלמטה ממנו, ובא להם אדם וספר בידו ר"ל כח הסיפור לגלות הסוד הוא ברשותו ובא להם ואמר שלום לרבנן וא"ל שלום בואך, א"ל אמור לנו מהו השמים, א"ל שם ים הוא השמים ר"ל וה"ו במ"ק עולה השמים, וגם השמים שם הים בגימ' זה הים גדול ורחב ידים ר"ל זה זה אלי והוא יסוד, הים היא כ"י,

גדול הוא ת"ת, ומלת גדול במ"ק עולה יהו"ה אדנ"י יא"י אהי"ה, גדול עולה י"ו וד' השמות הללו י"ו אותיות והם גדול, וראה והבן זה הים גדול ורחב ידים כל א' עולה י"ב י"ב, מלת הים עולה ה"ן ור"ל הן לה' אלהיך השמים שהיא שם הים העולה ה"ן ור"ל את כ"י הנקרא הן הוא הים ת"ת יהיה שם וכח שלך והוא ימשול בך זהו השמים.

והנה הים גדול רחב ידים העולה במ"ק י"ב י"ב י"ב הם נגד מ"ח אותיות של יהו"ה המתגלגל י"ב הויות ורבוץ הי"ב מ"ח וחי"ל עולה מ"ח ואם תוסיף ה' הוא ה' אחרונה של שם בן ד' ותאמר החיל עולה טבט"גל הוא שר של כל חיילי מעלה והוא מזרזם לומר שירה לפני הקב"ה, ותרצה לדעת שהוא ה' אחרון שבשם בן ד' שכן החי"ל עולה ג"ן גן נעול אחותי כלה.

הניחם והלך לו וכמעט שלא פרח נשמתם כי הבינו ולא הבינו.

א"ל למה נקרא ת"ת, א"ל בעבור שבזו המדה תמצא דברים רבים נוראים וגדולים ונעלמים אין להם ערך ודמיון, ולשם רמז כל סוד ויחוד הגמור ושם שבעים שרים לכן נקרא יהו"ה שמן השם הזה יוצאים ע"ב שמות ושם הם רומזים על החשבון העולה חס"ד ובכל יום ויום נותנים פאר וכבוד לפני המלך יהו"ה וע"כ נקרא יהו"ה כי משם נאצלים העי שרים ובשם יהו"ה רמוזים ע"ב שמות.

א"ל ר' באר לי העי והעי"ב, א"ל תמלא יו"ד ה"א ו"ו ה"א הוא מ"ד וכ"ו שהוא יהו"ה הרי ע' והם ע' שרים, וע"ב יי י"ה יה"ו יהו"ה צרפס כולם והם ע"ב, ובעבור שהעי והעי"ב נותנים פאר ע"כ נקרא תפארת.

ולמה נקרא מזבח העולה בעבור שעולים הויות שלמטה ממנו לקבל אצילות וברכה ממנו, הראית בני מעלת התפארת בעבור שיונק מכתר עליון הנקרא אהי"ה והיה, ומזבח העולה במ"ק הוא אהי"ה והי"ה.

ולמה נקרא יעקב כי זו הספירה נקראת תורה שבכתב ויעקב לעולם היה עוסק בתורה שנאמר ויעקב איש תם יושב אוהלים והתורה נקראת תורת ה' תמימה ותורה הוא ת"ת וזהו ת"ס מ"ה ר"ל המדה הנקרא מ"ה היתה תם.

וניתן לו א' ושב אמת זהו תורת אמת ובעבור שיעקב איש תם וניתן לו א' ונקרא אמת זהו תתן אמת ליעקב ע"כ נקרא יעקב (ות"ס), ותרצה לדעת מעלת המדה הזאת תעלה יעקב במילואו וקח אותיות שניות והם ל"ב שניתנו לה ל"ב נתיבות החכמה וזהו יו"ד עי"ן קו"ף בי"ת.

ולכן נקרא הבריח התיכון כי כמו הבריח הוא שומר הבית כמו כן זאת הספירה עומדת באמצע ומקיים כל האילן ולכן נקרא גוף האילן והגוף הוא התיכון.

ונקרא אדם גנוז בעבור שהוא עומד באמצע ומקיים כל האילן ולכן נקרא גנוז שכל אמצעי נעלם.

ואל יעלה בדעתך שיש אדם או תמונת אדם חלילה וחלילה אלא הכל לשכך את האוזן.

שעל שם שמקבלים ממנו שפע וברכה ע"כ קראוהו אדם הוא המשפיע, ועל שמשפיע נקרא זכר ומושפע נקראת נקבה וחלילה שיש שם זכר ונקבה.

ועוד גנוז נקרא, בעבור שגנוז אותיות ז"ו ג"ן.

ונקרא אריה בעבור שסומך בחסד יותר ממה שסומך בפחד והחסד נקרא אריה.

וע"כ זאת הספירה נקראת אריה ואם תוסיף ה' היא ה' אחרונה שבשם בן ד' ותאמר הארי"ה עולה הירא"ה וכתוב אריה שאג מי לא ירא, ויש לירא ה' נעלם הוא הארי".

הנה אריה מתהפך יראה ואותיות ע"ב שמות משלש אותיות השם עולה ארי"ה הוא אותיות רי"ו שאריה רומז בחסד ות"ת.

ולמה נקרא מים התחתונים כי הוא התחלת חמש ספירות אחרונות, והראשונות נקראו מים עליונים והאחרונים נקראו מים התחתונים.

ולמה נקרא דומה לכסף כי הכסף מורה חסד גמור ובעבור שזאת הספירה אינו חסד גמור אמר דומה כי נוטה למדת האודם ג"כ היא הגבורה לכן אמר דומה מדין ומרחמים.

וראה והבן שכסף עולה ע"ץ והעץ עולה יהו"ה הוא רחמים, ואיך, יי פעמים ה', ה' פעמים יי, ו' פעמים ה', ה' פעמים ו'.

עולה ע"ץ, ומלת דומא מורה אודם כי נעלם דומה אינו מוכרח להיות ה'.

ולמה נקרא ויברא בעבור שעשירית היא כנסת ישראל הוציאה כל הבריות מכח אל הפועל והיא הבריאה אותם, ואין בריאתה מצד עצמה אלא מכח שם הגדול שמקבלים ו' קצוות כח ממנו ולכן נקרא ויברא ר"ל יברא שדי בכח הו', ולכן ו' ויברא ומלת ויברא עולה יר"ט זהו כי ירט הדרך לנגדי.

ולמה נקרא תורה שבכתב בעבור שזאת המדה נקראת ל"ב.

גם חכמה עלאה נקראת ל"ב נתיבות החכמה.

וראה והבן שאם היתה ניתנת התורה מחכמה עלאה היא רחמים אמתיים א"כ לא יהיה הפרש בין ההוגה לשאינו הוגה כי רחמים אמתיים לא יענישו ולכן נתנה מת"ת שהוא כלול בד"ת ורחמים כדי שיהיה שכר ועונש להוגה ולשאינו הוגה וזהו שארז"ל התורה ניתנה אש שחורה על גבי אש לבנה.

כי הגבורה שחורה והגדולה לבנה ותפארת משניהם ע"כ ניתנה תורה ממנו, ולכן כותבין התורה שבכתב בדיו שחור ובקלף לבן והאחרים כולם פסולין.

א"ל דיו ירוק ודיו אדום ג"כ מורים דין ולמה פסולים.

א"ל בני אין דין כשחור בכל ה' צבעים ואין דין כפחד בכל המדות.

ולמה נקרא משה בעבור שמשה נתנבא באספקלריא המאירה הוא ת"ת וע"כ נקרא משה, תמלאהו מ"ם שי"ן ה"ה עולה כ"ז במ"ק הם כ"ז אותיות התורה שניתנו למשה מתורה שבכתב ע"י ת"ת ישראל:

ד"ה גם אמר לי אבי משה בגימ' אל

גם אמר לי אבי משה בגימ' אל שדי בהם נשתמש משה רבינו ע"ה.

ולמה נקרא הקב"ה בעבור שמלת קדוש הוא לשון הבדל וזאת הספירה מקבלת השפעתה ממדת הכתר הוא הקדוש וכתר מאין סוף, ושאר הספירות אינם ממשיכים ברכה ממדת הכתר ולכן הוא הקדוש ר"ל מובדל שהוא לבדו מבורך מן הכתר זהו שארז"ל כל השירים קודש ושיר השירים קודש קדשים, ר"ל הו' ספירות קודש אך שיר השירים הרומז בתפארת קודש קדשים בעבור שמתברך משם.

הלא תראה שכל הו' קדשים צריכים בו והוא מלך על ו'.

ולמה נקרא יום ג' שהוא שלישי להקף אמרתי עולם חסד יבנה.

ולמה נקרא ישראל בעבור שהתורה נאצלת ממנו והקב"ה חזר על כל אומה ולשון לקבלה ולא קבלה אלא ישראל שנאמר כל אשר אמר ה' נעשה ונשמע, וע"כ נקרא ישראל כי נעשה ישראל הגשמי בנו וקבל תורתו ולכן אמר הקב"ה בני בכורי ישראל.

וראה מעלת ישראל שעולה ומתברך מכתר עליון הנקרא אהי"ה על ששמו של ישראל עולה כ"א פעמים יהו"ה כנגד אהי"ה העולה כ"א וה' יתירים היא ה' אחרונה שבשם בן ד' הוא כנסת ישראל ועמו ירדה ועמו תעלה שנאמר אתי מלבנון כלה.

ולמה נקרא לב כי הוא עומד באמצע האילן וגם התורה מתחלת בב' ומשלמת בל' והתורה נאצלת משם ע"כ נקרא ל"ב, וזהו משפטים ב"ל ידעום ר"ל מב"ל ידעום שאין המשפטים נודעים אלא מב' ולי שהוא כל התורה:

ד"ה נצח למה נקרא נצח כי זו המדה

נצח למה נקרא נצח כי זו המדה היא מדת משה ובה היה מנצח לכל אויבים במטהו הרומז לאות ז' הרמוז לנצח לכן צורתו כצורת ז' שהוא שביעית לאצילות.

עוד דע לך שאם תאמר והנצח בוי הוא ו' הנותן לו כח יעלה מצכ"ט (נ"א בצבני"ה) הוא שר הממונה על הנצחון על פי הקב"ה.

ולמה נקרא דומה לתכלת כי החכמה העליונה נקראת תכלת וזו המדה היא למטה ואין לה תכלת ממש כבראשונה אלא דומה לו כי כאשר יתרחק הדברים מן המקור העליון יקל ונוטה ללובן והוא רחמים והוא צד ימין ולכן נקרא לבן שנוטה לצד החסד.

ולמה נקרא יכין כי יכין ובוועז למודי ה' היו ואלה השני ספירות נצח והוד הם נקראים לפני ה' למודי ה' אלה הם שמלמדים העתידות לנביאים שמשם השגת הנביאים ואלה הם הרגלים של כסא המעמידים הכסא.

וגם יכין תמלאהו יו"ד כ"ף יו"ד נו"ן ועולים ור"ם ר"ל הוא הרחמים שהרחמים מן הרום למעלה:

ד"ה הוד דע בני שהוא רגל שמאל

הוד דע בני שהוא רגל שמאל מהכסא וכל האומות מקבלים השפעתם מזה הרגל.

ודע הוא הוד לעלת העלות כי הרי מעלה אינם משיגים לכסא אלא לרגליו וזהו ונתת מהודך עליו ודרך שם עובר השפעת הפחד ומשם לכ"י.

ובוא בני ואספר לך מה היה עמי ומה בשורה בשרני אדם אחד בחצי יום קודם שנטו צללי ערב והייתי הולך ושמתי בדעתי ענין קטב מרירי כי זמנו היה ויראתי פן יזיקני וקראתי אל השם ושמע בקולי ושלח אלי אדם אחד ובא אלי ואמר לי לא תירא ולא תחת כי עבר זמן המזיק.

אמרתי לו מנין לך אמר לי הודיאל בשרני, א"ל מהו הודיאל מה טיבו ומה עניינו וא"ל מלאך המתפרנס מאצילות ההוד העולה י"ה כחשבון שמו בעבור שיניקתו מי"ה הוא הפחד ודין קשה, דע ההוד האציל ט"ו כוחות כחשבון שמו ושמות הכחות הם.

הא' אור צחיאל הב' אור זרחיאל הג' ברכיאל הד' בשמיאל הה' גדיאל הו' גוריאל הז' דלתיאל הח' דומיאל הט' הודיאל הי' הומיאל הי"א וצריאל הי"ב ולפיאל הי"ג זרחיאל הי"ד זלעפיאל הט"ו חכמיאל.

והכוחות האלו יש להם דמות גוונים והרמז הרמיז נעים זמירות ישראל הוא המלך דוד ע"ה במזמור ה' אדונינו מה אדיר שמך בכל הארץ אשר תנה הודך על השמים, ועתה שים דעתך וכוונתך לדעת שאלה הכוחות נאצלים מן ההוד ומתפרנסין מי' הכתרים הם עשר ספירות מאצילות מחשבה היא כתר עליון הנקרא אור צח מתפרנס האור צחיאל.

מאצילות הנקרא אור זרוח הוא חכמת אלהים מתפרנס זרחיאל.

מאצילות בריכה העליונה היא התשובה מתפרנס ברכיאל.

מאצילות הבשימה הנקרא קטורת שנאמר ישימו קטורה באפך ותרגום מקטר קטורת בושם מבושם ולכן נקרא בשימה והיא האצילה חכמה עלאה והביאה אל הת"ת ומאצילותה מתפרנס בשמיאל מאצילות קו האמצעי שכל גובהי מרום משתחוים לפני כסא כבודו ואומרים בשכמל"ו ברוך כבוד ה' ממקומו, וקו האמצעי הוא הנקרא גדיאל מלשון גודו אילנא קציצו ענפוהי שהוא עומד לגדע האילן משורשו ולקצץ כל ענפיו הוא סמאל ותנ"י ניעו"ר שושבינו ולילית בת זוגו וכל גדודיו שלא ישאר לו שורש וענף וגדיאל מתפרנס מאצילותו ומאצילות הגבורה הנקרא גור אריה ויהודה לקח כח ממנו זהו גור אריה יהודה.

וגם הגבורה עתידה לעשות מלחמה עם סמאל"ל ואז יתקיים נבואות הנביא ע"ה מי גר אתך עליך יפול ומאצילותו מתפרנס גוריאל, ומאצילות צדיק יסוד עולם שנמשל למה שאמר הכתוב דלת תיסוב על צירה פעם סגור ופעם פתוח כשאינו מקבל הוא סגור וכשמקבל הוא פתוח ולכן נקרא דלתי רחמים ומאצילותו מתפרנס דלתיאל, וגם יש לו שר אחד מתפרנס מאצילותו ושמו שעריאל ונקרא שער הרחמים ומאצילות הנצח

ונקרא נצח על שם שהוא שותף שלישי למדת הרחמים והגבורה שכולם עתידים לעשות מלחמה בשמים עם סמאל וכל כיתותיו וכל שריו.

ולנצח הנצחון השלם לעולמי עד.

והוא עומד ודומם ומייחל עד עת בוא הנצחון ואז יתקיים מ"ש דהמע"ה ברוח הקודש דום לה' והתחולל לו אל תתחר במצליח דרכו זה ס"ס הרשע, באיש עושה מזימות זה תנ"י ניעור שושבינו, ומאצילותו הנקרא דומם מתפרנס דומיאל, ומאצילות ההוד מתפרנס הודיאל.

ראה והבן שכל אלו הכחות אע"פ שנאצלו כדמות גוונים כל הי' כתרים נתנו מהודם על כתר ההוד ועל הנאצלים ממנו ומאצילותו המלה שנקראת הומה כאם המרחמת על בניה ולבה הומה, גם מעיה הומים בקרבה על שנתרחקו בגלות והמקטרג מושל עליהם זהו קול ברמה נשמע רחל מבכה על בניה ומאצילותו מתפרנס הומיאל.

ודע והבן כי הודיאל וצריאל ולפיאל זרחיאל זלעפיאל חכמיאל.

אלה הו' כוחות מתפרנסין תמיד מאצילות כת"ר ההוד, וזהו ולאצל ששה בנים אלה הם הששה בנים המתפרנסין מאצילותו, וצריאל ר"ל רצוי אל, ולפיאל יש לו ב' למדי"ן עולים ששים זהו ששים גבורים סביב לה, חכמיאל הוא החכמה שבסוף כשהיא בזעף גוונים מתלבשים פח"ד ורעדה ועל ענין זה הדבר נקרא כח הז' זלעפיאל מלשון זלעפה אחזתני, וכשיבא עת וזמן שיהיה אם הבנים שמחה אז יזריח פני השם הנקרא זרחיאל.

מאור פני הכבוד הוא אור השכינה ואז יתקיים נבואת הנביא ע"ה קומי אורי כי בא אורך רנו ליעקב שמחה, ועוד להם מקום לבאר אותם בעז"ה.

ולמה נקרא דומה לירוק הטעם כי הירוק ממוזג מאודם מעט וזו המדה נאצלת ממדה קשה ואינה כמוה באודם ממש אלא נוטה לאודם ר"ל שהוא דין רפה ולא קשה ממש כמו הגבורה:

ד"ה יסוד ולמה יסוד נקרא צדיק כי

יסוד ולמה יסוד נקרא צדיק כי הוא חותם המלך בסוד יה"ו כי עדיין הה' אחרונה אינה נאצלה ומזה הצדיק נאצלת ה' אחרונה ויהיה השם מלא יהוה ועם זה החותם חתום כל איש ישראל כדוגמת הברית, ראה והבן שבברית נמצאים אותיות יה"ו בכל יהודי, ותצייר בשכלך העטרה

בדוגמת היי' והאבר בדוגמת הוי' והפריעה בדוגמת הי' הרי שבכל יהודי נמצא אותיות יהי' שהוא חותם המלך ועולה אהי"ה ובהאצלת כ"י נקרא יהו"ה.

ותשמע סוד גדול ונפלא כי יהי' אינו חסר דבר כי הוא אדם שלם ברמ"ח אבריו שהאשה הוא הי' אחרון עם אותיות יהי' בכח, א"ל ואיך אינה חסר, א"ל בכמה איברים נקרא אדם שלם ברמ"ח אבריו אותיות יהי' בא"ת ב"ש עולים ר"י ונעלם אותיות יהי' במשפט קריאתה יו"ד ה"א וא"ו עולים רמ"ח בלא הי' יען שהיתה בכח.

וראה והבן שאחר שהוא חותם המלך א"כ אין להכניסו במקום זר מלוכלך ומטונף ואע"פ שאמרה תורה משכבי אשה לא להתיר שלא כדרכה כי אין כאן מקום ביאה והשחתה גמורה היא וגם מקום טינוף ומטנף חותם המלך וי ליה וי לזרעיה למאן דעביד הכי, ואף ביאה במקומה צריך לעשות בכונה גדולה כי הכוונה הנקיה והטהורה תוריד אליו נפש טהור ונקי.

ואם לאו תבוא אליו נפש טמאה ומגועלת ממקום טומאה כי כוונתו למלאות תאוותיו ולא על הנפש, ואלו הם פריצים ועזי פנים שבדור שעליהם אומרים לאברהם השרים של גיהנם תן לי הנפש ר"ל הנפש החוטאת ולא תתפלל עליהם רק שלי הם וממקומי נאצלו ואלי ישובו כי אליך לא באו שהם שונאי מצותיך ומשפטיך לא שמרו מצות הי'.

והכוונה לא תרחם עליהם, ואברהם אומר אם אקח מכל אשר לך כלום חייבים בכלייה.

הלא תראה יוסף הצדיק כשתפסו אשת פוטיפר ואמרה שכבה עמי וכבש את יצרו וראה חותמו חותם יהי' ואמר איך אטנף הברית הזאת אשר הוא חותם הבינה שנתנה ליסוד, וזהו וחטאתי לאלהים בל' הרומז לבינה ולכן זכה ונקרא שמו יוסף הצדיק מפני ששמר בריתו.

ולמה נקרא הר ציון, א"ל הלא אמרתי לך שיש ירושלים למעלה והוא כנגד ירושלים למטה וכמו ציון שלמטה היא מגדול והמגדול שומר את העיר.

כן ציון שלמעלה שהוא הצדיק שומר ירושלים היא המדה עשירית ושומר אותה מן ציקי קדרה ונותן לה השפעה.

ולמה נקרא שמו שלם מפני שממנו יצא כל דבר לפועל ובו נשלם.

ולכן נקרא שלם ומלת שלם מתחלף בא"ת ב"ש בכ"י הוא המוליד בכיה ואנחה על רחל מחסרון ההשפעה זהו רחל מבכה על בניה, וכ"ז בעבור ישראל שמחללים התורה ואינם הוגים בה יומם ולילה לקרב ב' עם הל' שהב' בחכמה והל' בוי' ומשך הוי', וע"י התורה שבכתב מתחבר גם התורה

שבע"פ עמה ולהיות נשיקה ביניהם והם אנשי רשע ולא חשו, והתורה הוא ב"ל נחלק ונעשה בכ"י לישראל שבוכים ונאנחים בגלותם זהו שלם המורה ב"ל ומורה בכ"י, ומה שנקרא יסוד כי הוא יסוד הבנין שנאמר וצדיק יסוד עולם, ועוד תמלא יסוד יו"ד סמ"ך וא"ו דל"ת, סמ"ך וא"ו הוא כ"ו בס"ת.

דלת יוד אותיות שניות ל"ו זהו יהו"ה קוינו ל"ו, ואם תצרף יהוה ול"ו הם ס"ב זהו ויסב מעליהם ויבך, נזכר וכיון במדתו הנקרא שלם ומוליד בכי ובכיה מוליד הרחמים כענין נכמרו רחמיו.

ונקרא איש גנוז כי העשירית היא נקראת גנוזה וזה נקרא איש גנוז שהמקבל נקרא אשה והנותן נקרא איש.

גנוז גימ"ל נו"ן ו"ו זי"ן תעלם בחשבון ועולים סח"ר לומר לך כל זמן שהיה יוסף גנוז בבור הוא בבית הסחר מדתו גנוז וחס"ר מן הרחמים וסרח הדבר לאחיו כי הם הגורמים.

ונקרא שבת הקודש.

בעבור כי זאת הספירה נקראת ברית כי הוא ברית ה' בינו ובינינו כמו שבת וגם נקרא קודש כי הוא משך הו' ומתקדשת מכתר עליון בו', ומה שנקרא יוסף בעבור שיוסף זכה לזו המדה ויוסף לשון תוספת ברכה ולכך נקרא יוסף וזו היא שאמרה רחל יוסף ה' לי בן אחר כי אליו יורדים הבנים מכתר עליון וכן היה.

ולמה נקרא לויתן שהוא מלשון חיבור שעתיד להתחבר חיבור שלם ולויתן במ"ק ע"ה עולה שם יהו"ה לויתן במ"ק עולה אהיה ותמלאהו למ"ד ו"ו יו"ד ת"ו נו"ן והם י"ג אותיות כמנין אחד לומר לך אחד הוא עם אהי"ה אחרון.

ולמה נקרא עולם הבא לומר לך כי מי שיזכה שלא לעבור על העריות ושלא לטנף את בריתו וישמור ברית השבת בעוה"ז יזכה להשיג השגת לויתן בעוה"ב:

ד"ה מלכות עתה באנו בשער המלך

מלכות עתה באנו בשער המלך והשומר שומר (שלא יכנוס) הנוכל לכנוס, א"ל ר' שמעתי שזה השער לה' צדיקים יבואו בו א"ל מאן הם הצדיקים א"ל הו' ומשך הו' הם יבואו בו ומהו לה'.

א"ל הבינה, וא"ל וצדיקי עוה"ז יבואו בו או לא יבואו בו, א"ל יבאו, א"ל חמר שמך, א"ל רחם שמי, א"ל היינו רחם היינו חמר ר"ל הכי הוא, א"ל אם ראוי אתה לעלות בשער המלך וקיימת מצות עשה רמ"ח.

וא"ל רחם שמי ר"ל רחם מן הרחמים אני נאחו וכל רמ"ח מצות עשה קיימתי ואיך לא אעלה אל שער המלך ואכנס ואשב במחיצתי, א"ל ואתה יודע הדרך, א"ל יבואו המורים להורות לי הדרך, א"ל ר' גדול אתה מדהע"ה שאמר הודיעני דרך זו אלך ולמה ביקש מהקב"ה שיודיעו יבואו המורים ויורו לו.

א"ל דהמע"ה גדול היה ולא היה צריך לבקש מהשם להורות לו ע"י מלאך אלא ע"י השם, וזהו הודיעני א"ל אם שמעת מה יעשה אדם ויכנס בשער הזה, והתחלת עניינו וסדר קיום מצותיו, א"ל ר' כל היכא שמצאתי מצוה קיימתיהו עד שמדדתי רמ"ח מ"ע שקיימתי, א"ל בני ידעתי שאין האמת אתך מי הותר לך לדבר שקר והא כתיב מדבר שקר תרחק, א"ל וכי שקר הוא הלא עסקתי בתורה לשמה וכל העוסק בתורה לשמה כאילו קיים כל מצותיו, א"ל ואתה אמרת שמדדתי ואין מדידה אלא במצות, א"ל הכי אמרתי מדדתי בשכלי שכל זמן שהייתי מוצא שעה פנויה עסקתי בתורה וגם את מלאכתי דחיתי ולא אמרתי כשאפנה אשנה וזהו שאמרתי כל היכא שמצאתי מצוה קיימתיהו.

וידעתי שיעלה לי מן השם כאלו קיימתי רמ"ח מצות עשה, א"ל אבל אבי א"ל כך וכך עשה ותכנוס לשער הזה וההחיל הענין והסדר, יהודה בן תימא אומר הוי עז כנמר וקל כנשר ורץ כצבי וגבור כארי לעשות רצון אביך שבשמים אבל אתה הרבית בדברים מבלי סדר ואיני יודע אם האמת אתך, א"ל ר' זה הסדר שסידר לך משונה הוא כי לא מצאנו תימא לא בתורה ולא בנביאים ולא בכתובים ומאחר שאמר גבור כארי שהוא מצד הגבורה הוא העז הוא הקל הוא הרץ, א"ל נראה לך שדברי אבי ז"ל הם ברבוי כדברך אשר כל המוסיף גורע.

דברי אבי ז"ל דברי קשוט ואמת הוא ומאחר שהיה המסדר שמו יהודה היה צריך להזכיר תימא שם אביו ונקרא האב תימא והבן יהודה לסוד נפלא.

א"ל ר' מהו הסוד זה קשה לי ואמרתי אין תימא בתורה.

א"ל ואין כתוב בתורה, א"ל מבראשית ועד לעיני כל ישראל עברתי כמה פעמים ולא ראיתי תימא שמא יש תורה אחרת תורה אחת היא, א"ל ברוך שלא נתן לחמר קרניים, א"ל רחם ארחמך נאום ה' ר"ל רחם שמך הפכהו והוא חמ"ר וסתם חמר הוא רחמים שנאמר וישכס אברהם בבוקר ויחבוש את חמורו, והיה מן הדין להיות לך קירון אור פנים היא הידיעה אלא ברוך שהעלים ממך הידיעה.

א"ל אל תהפוך שמי כי רחם הוא כלומר רחם תרחם ותגלה לי סדר כוונת כל דבר כי אני רואה שכל דבריך טהורים וקדושים וממקום קדוש וטהור נולדו, א"ל א"כ רחם ארחמך ר"ל אתה ששמך רחם ארחמך בסדר הזה לא אשנה לך ואם אבא בספק אעורר עלי הרחמים ואתחיל והשם יהיה בעזרי.

יהודה אותיות י"ה הו"ד ומלת י"ה רמז למדת דוד היא כנסת ישראל.

שהוא מלך ישראל חי וקיים ולכן מלכי ישראל מיהודה עד סוף העולם.

ובעבור שאומות העולם מקבלים שפע גבורות ממדת גבורה ע"כ יהודה הוא ממדת דוד המלך הנקרא י"ה עולה דרך ההוד אל הגבורה ומקבל משם גבורות ואכזריות מבלי חמלה.

להנקם מן האויבים הנה שמו מוכיח י"ה הו"ד ואמר בן תימא כי יעקב נקרא תימ"א תתן אמת ליעקב, ויהודה הוא בן יעקב והנה יוסף אמר לאחיו שלחו מכם אחד ויקח את אחיכם ואתם האסרו ויבחנו דבריכם האמת אתכם ואם לא חי פרעה כי מרגלים אתם, ר"ל אם נהיה מקובצים למטה יהיו גם השבטים מקובצים למעלה וה' עם אמת אתכם.

וזהו ויבחנו דבריכם דברים שאתם דוגמתם ואם לאו אם זה הקטן איננו נפרדת החבילה ותקבלו פרנסה וחיים מפרעה זהו חי פרעה.

כי מרגלים אתם ר"ל בחרתם בכוחות הטומאה ואם תביאו את אחיכם ונהיה דוגמא עליונה ונפרה ונרבה ונעלה לששים רבוא אז נהיה שלימים וראוים לצאת מן הגלות.

ולקבל התורה וזהו האמת אתכם.

והנה האמת הוא תימ"א בתורה.

א"ל ר' ולמה אמר אתכם והוציא עצמו מן הכלל, א"ל כתיב ויאהב יעקב את יוסף מכל בניו כי נמשך אחריו זהו הו' ומשך הו' ואמת גם שניהם.

ר"ל גם יוסף נקרא אמת כיון שהוא משך הו' הוא אמת כיעקב שהוא הו' ואמר האמת אתכם אני ויעקב וה' אחרון שבשם בן ד' נהיה אתכם, א"ל ר' כל עצמותי תאמרנה ה' מי כמוך וכל המתחיל במצוה אומרים לו גמור ותשלים דבריך ולך תהיה צדקה.

אתחיל:

א"ל

ד"ה ומאין יבא עזרי אמר הוי עז

ומאין יבא עזרי אמר הוי עז כנמר מאחר שעלה יהודה וקבל גבורות מפחד יצחק שב לעז כנמר שנאמר ונמר חברבורותיו ר"ל עירב דין על מדתו.

ואמר קל כנשר ר"ל כשתקבל מן הגבורה נעשה קל כנשר שהוא יהודה עצמו שכ"י נקרא נשר אז רץ כצבי להנקם מאויביהם וכשמתוועד עם האויבים ומשיגם אז וגבור כארי גור אריה יהודה ואריה בגימ' גבורה, אז ונפלו אויביכם לפניכם לחרב, ואמר זה החכם שידע כוונת הענין אימת יהוד"ה מתגבר באויביו ואף בגלות יש לנו הצלה מהאומות כשאתה עושה דוגמתו במצותיו ואתה מעיז פניך בעבודת השם יתברך ואע"פ שמלעיגין עליך ואינך נמנע מצד הלעג.

ואינך בוש מפני האדם ואפי' בפני המלכים אינך בוש כענין ואדברה בעדותיך נגד מלכים ולא אבוש.

ולא תאמר איך אעסוק בתורה בזקנותי הנה לא עסקתי בבחרותי ולא אדע ולא אבין וישחקו בי ויעשוני לעג ביניהם.

ולכן אמר הוי עז כנמר כי יעלה לך הקב"ה כאלו עשית עולם מלא שמסבתך נצולים ישראל הנקראים עולם מן האומות, וקל כנשר ר"ל שלא תאמר בעל בשר אני כבד בתנועה אני האיך אלך להזיק את עצמי וגופי, תעשה המצוה ע"י אחרים ואני אניח לכן אמר קל כנשר, ר"ל עשה עצמך קל לעשות רצון קונך, ושמא תאמר אלך לאט לאט שוב אמר רץ כצבי, פן תעשה המצוה ע"י אחרים ותשאר בלא מצוה וגם בבוא המצוה לידך אל תאמר עדיין יש לי שהות כי היצר לוחם ושמא יטרידך ולא תעשנה, ואם היצר לוחם כגון בחורף שהקור גדול ובקיץ שהשינה מתוקה.

ויצר אומר לך תנוח ותשקט ולמה תפסיד שינתך ותזוק גופך ותבא לידי חולי ומן החולי למיתה כי אחים הם ואחר המות מה תועלת לך, וכן בחורף תתקרר ותנזק ולא תועיל, שוב אמר וגבור כארי תתגבר עליו ולא תשמע לו ותשכים בבקר להתחנן בפני בוראך ואם ככה את עושה הקב"ה יעשה כמוך ולא תאבד בין האומות.

ואחרי זאת א"ל בני אתה רוצה להכנס בשער המלך תעשה כסדר הזה.

תשכים בבקר קודם אור הבקר ותתחנן לפני השם ותכוין בסוף כל משמורת ומשמורת שבסופי המשמורות הקב"ה נזכר לחורבן הבית וגלות ישראל בין האומות ובאותה שעה תכוין ותתפלל כי אותה השעה ראויה ורצויה ואחד המרבה בתפלתו ובתחנתו וא' הממעייט ובלבד שיכוין לבו לשמים.

האמת בני המעט בכוונה טוב הוא מהרבה שלא בכוונה, ואמור פרשת העקידה לכבוש ולמעט הדין מעלינו ופרשת המן אחר כבישת הדין להשפיע עלינו ברכה ולפרנסינו די חיותינו ולא תוסיף כדי שיהא בטחונך בהקב"ה כל יום ויום דומיא דמן עומר לגלגולת בכל יום והיו עוסקים בתורה וכן תעשה גם אתה כי ברוך ה' יום יום.

וי' הדברות ליחד לקב"ה יחוד גמור על העשר.

ופר' קרבנות כדי שיקח כל דבר ודבר חלק הרחמים כעין הקרבנות שהיה לוקח כ"א חלקו ר"ל הסכמת כולם בקרבן ההוא.

והם עולה ומנחה ושלמים חטאת ואשם.

וטוב לומר ריצויים אחרים עד עת בא הבקר כי אז זמן הקרבנות, ואחר הקרבנות יאמר רבון כל העולמים יהי רצון מלפניך שיהא חשוב כאלו הקרבתי עולה בזמנה או מנחה או שלמים ואחר פרשת חטאת לא יאמר יהי רצון שאין החטאת באה נדבה, ואם לא תוכל להלחם עם היצר הרע לקום ולעיין בסופי משמורות כי לא נתנו לך שינה רק שיתין נשמי, וראה והבן שיתין נשמי שינה שהדין פועל בכחו נשימה אחת והו' סיבות נחים וכ"א כלול מעשר ע"כ שיתין נשמי, ואם לא תוכל בכל משמר עכ"פ חצי שעה קודם לאור היום קום כדי לתקן עצמך בעבודת הלב הוא התפלה ולא תלבש מיושב אלא קח חלוקך ותכנוס בו ראשך וזרועך בעודך שוכב ונמצא תקום שאתה מכוסה ואל תאמר הנני בחדרי חדרים ומי יראני כי הקב"ה מלא כל הארץ כבודו כי נהורא עמיה שריא שאם לא תלבש חלוקך בזו הדרך יראה הברית:

ד"ה וראה והבן מה אתה רואה ומה

וראה והבן מה אתה רואה ומה רומז הברית, ותדקדק בחלוקך ללבשו בלא היפוך שלא יהפוך חיצון לפנימי כי הוא כיסוי הגוף והפנימי הוא טהור ונקי ומצד החיצון מקום טומאה.

ולכן אל תהפוך כי ת"ח מדקדקים שלא להפוך חלוקם.

ותנעול מנעל ימין תחלה ולא תקשרנו ואח"כ שמאל ותקשרנו, ואח"כ תקשור מנעל ימין, א"ל ולא בעי לנעול כתפילין, א"ל דינא הכי הוא נועל של שמאל תחלה אלא מפני שהברייתא אומרת נועל של ימין תחלה עבדין כתרואיהו נועל של ימין תחלה וקושר של שמאל תחלה.

א"ל מאן דאמר כתפילין מאי דעתיה, א"ל בני מנעל הוא ימין ושמאל שנאמר מה יפו פעמיידך בנעלים.

וכשם שתפילין מניח של שמאל תחלה כדי שלא יהא תפילין של ראש בראש והיא ר"ל כ"י אינה לשם.

ע"כ צריך להניח ביד וכשיבא להניח בראש אז האשה בביתו ומברכה ואומר ברוכה את לה' בתי וכן המנעל נועל של שמאל תחלה כתפילין פן ינעול של ימין ולא ימצא המנעל של שמאל ברגלו.

א"ל והאומר של ימין תחלה למה, א"ל בני תפילין של יד יש לה יי המורה רחמים ובעבור שרוצה לעלות אל המלך נוטל רשות מהשוער ולכן מניח של יד תחלה מ"מ אין צריך הכנה כי הי' עמו, אך המנעל אשר הוא ברגל של שמאל ומנעל שמאל תכין לך הדרך ותנעול של ימין תחלה ואח"כ של שמאל וכדי לצאת ידי שניהם נועל ימין תחלה ואינו קושר והכין מקצת ואח"כ נועל שמאל וקושר והנה רוצה לעלות ולעשות קשר וחבור בימין והכל אחד.

ותלך שלא בקומה זקופה פן תדחוק רגלי השכינה שנאמר והארץ הדום רגלי.

רגלי הקב"ה הם יכין ובוועז והם על הארץ והיא כ"י והיא כפופה תחת רגליו ולו הכח והממשלה וקומה זקופה ואם לא תלך בכפיפה אתה עושה היפך דוגמת השכינה, ותבדוק ותיטול ותניח תפילין ותתפלל היא עול מלכות שמים שלמה.

שכן אמר ר' יוחנן הרוצה לקבל עול מלכות שמים שלמה יפנה ויטול ידיו ויניח תפילין ומתפלל.

ואתה יודע שכל מקום שהולך אדם מלויים אותו שני מלאכים כענין שאמרו ביעקב אבינו ע"ה מלאכים שלוהו וגו' לכן בכניסתך לבית הכסא עשה התעוררות והתפלל ואומר התכבדו מכובדים קדושים משרתי עליון שמרוני שמרוני עזרוני עזרוני המתינו המתינו עד שאכנס ואצא שכן דרכן של בני אדם, ובעבור שתניחם בחוץ והשדים והמזיקים בבתי כסאות ע"כ בקש מהם שמירה.

א"ל ר' ולמה פעמיים, א"ל כענין שוב אשוב שאין השמירה מכח עצמם אלא מכח הקב"ה.

וכן תאמר בכל פעם שתכנוס כי השעות מחולקות כ"ש שמשתנות כפי מעשה המקבלים.

ולא תגלה עצמך עד שתשב ותגלה מלפניך טפח ומאחריך טפחיים ואשה מאחריה טפח ומלפניה לא כלום, ע"כ צורך הגלוי, מכאן ואילך יש לזהר

שלא לגלות ואפ"י לדרעיה כד מנח תפילין כי כל איברים של אדם רומזים לדברים גדולים ונוראים ואין שבח כצניעות בעולם.

וכשתשב יהיה פניך לדרום כדי שתעשה כבוד לאברהם ואחורך לצפון מצפון תפתח הרעה ולא תשב בין מזרח ומערב הם ד"ו פרצופים שלא לחלוק וכ"ז כשתפנה במקום מגולה אבל בבה"כ שבבית שיש לו מחיצות אין לדקדק, ובשדה אחורי הגדר תפנה מיד מבלי דקדוק ובקעה תתרחק עד שלא יוכל חבירך לראות פריעתך ולא תאנוס עצמך לדחוק יותר מדאי כי אתה מעורר הצער.

ותקנח ביד שמאל ולא בימין כי הימין הוא מעולה, ולמה ישמש בו שימוש שאינו ראוי לו מאחר שרמוזו גדול.

ולא תקנח בחרס כי הוא מן העפר וגם מן האש ואין הכשפים באים אלא מן העפר והיא מדה האחרונה שהיא אשה, וע"כ תזהר מכישוף וכיון שכן הוא ע"כ תרחיק כל נזק מגופך כגון עשב יבש וצרור שקינח בו חבירך כי גופך רומז בדבר גדול ולכן תשמרהו, ותפנה בלילה כמו ביום אחר שאתה מקדש עצמך מצד כבוד העליון מה לי ביום מה לי בלילה ונהורא עמיה שריה.

ועמוד במקום גבוה ותשתין או לתוך עפר תיחוח משום ניצוצות הניתזים על רגלים ויאמרו שאתה כרות שפכה ואינך מוליד והם בניס אחרים ונפשם נפש מסואבה, ואם תבא להאחז האבר ולהשתין אחוז מן העטרה ולמטה לצד הארץ ואף אם אתה נשוי פן תבא לידי קושי והקושי מביא לידי הרהור והרהור עולה ונדבק ופוגם יותר מן עבירה, ואל תשהה צרכך כי אתה מזיק את הגוף אשר הוא טהור כלי הנפש העליונה ותרחוץ כפיך ותברך בא"י אמ"ה אקב"ו על נ"י, ומלת נטילה הגבהה כענין וינטלם וינשאם כל ימי עולם.

ונטילת ידים ונטילת תפלה שווים בהגבהה ע"כ תגבה ידך שהם עשר אצבעות נגד י' ספירות ותכוין להתקדש מן העשר כאדם שהוא ת"ת מגביה ידיו למעלה אלו זרועות עולם וממשיך מן המקום העליון ומוריד שפע למטה ומברך את העשר, וכן תמשוך אתה שהמים רומזים רחמים והאצבעות הם עשר עשר כנגד עשר ע"כ תגבה ידך ותכוין זהו שארז"ל בתר כוונה אזלינן.

וע"ז אמר הכתוב ואשא כפי אל מצותיך אשר אהבתי וכן בעשותך למטה חקיקה וציור כן יעשה למעלה, וידקדק לערות עליהם ג"פ כי ג' רוחות רעות שורים על היד ותעביר א' א', א"ל ויעביר כל הג' בבת אחת, א"ל רוחות רעות מאין נאצלים מג' מדות אשר שלשתן דין והראשון מצפון תפתח הרעה והו"ד ואש"ה עקרון משם ודרך שם יורד החשך בעולם, אחד אחד מכבים ומעברין או שלשתן בבת אחת הוי אומר א' גם אתה כן.

ומצד ג' רוחות הללו תזהר קודם נטילה שלא תיגע ידך בפה או בחוטם או באוזן או בעין הן תוליד נזק כי כל אלו מרמזים לכוחות עליונים וכל א' גבוה מחבירו.

וזהו קדושים תהיו כי קדוש אני ה' ותכוין בברכה כי קריאת השם הוא לשון אדנות באל"ף דל"ת והכוונה שהוא אדון הכל.

ובשעת קריאתו ביו"ד ה"א המורה יהו"ה שהוא היה הוה ויהיה ובמקומו אבארהו.

גם מלת אלהיים ומלת א"ל בע"ה.

ובחסרון המים תעביר בכל מידי דמנקי אלא שמצוה מן המובחר במים.

ואחר נטילת ידים תברך אשר יצר את האדם בחכמה וברא בו נקבים נקבים חלולים חלולים כי הוא דוגמא עליונה הנקבים וחלולים הם הצינורות אשר דרך שם נותן הנותן ומקבל המקבל ואם יסתום אחד מהם לא יתקיים המקבל.

וראה והבן שרמ"ח איברים רוחניים מתקיים דרך נקבים וחלולים שכן חלולים חלולים עולה רמ"ח.

א"ל ר' והלא בהסתלק עלת העלת הפתוחים נסתמים.

א"ל בני היש להם קיום.

ועוד תינוק שבמעיי אמו טבורו פתוח אשר הוא סתום ופיו שהוא סתום הוא פתוח והנה עלת העלת פותח וסותם ואמת מברך מפליא לעשות היש או הראית פלא כזה נאד מלא רוח שהוא סתום ורוח שמור בו יעשה בו נקב כחודו של מחט רוח חלף והלך לו.

והאדם מלא נקבים והרוח שמור בקרבו.

ואם רצונך לסדר עם שאר ברכות גם על נטילת ידים בבית הכנסת רשאי אתה, אך אם תברך מיד אחר נטילת ידים ואשר יצר אמור אלהי נשמה וכו' ותחתום ברוך אתה ה' המחזיר נשמות לפגרים מתים לפי שהיא סמוכה לחברתה ואינה פותחת בברוך שכיון שחברתה מבורכת וצדיק חונן ונותן למה יברך בפתחה אין צורך וכל שאין צורך אין לברך.

גם כל היום כשתפנה בין לגדולים בין לקטנים תברך על נטילת ידים ואשר יצר והוא ששפפת או קנחת אבל בלאו הכי תברך אשר יצר לחוד והדין נותן אחר שהעביר רוח רעה מגופו ונשאר נקי וטהור האיד לא יעורר לברך, ואל תברך כ"א בשעת הניגוב שכל זמן שלא ניגב לא עשה כלום שהרוח רעה עם הניגוב עוברת.

ומיד תברך בציצית טלית קטן על מצות ציצית, ועל טלית גדול להתעטף בציצית, וצריך להתעטף מעומד שנאמר לכם לגי"ש שלא תאמר אחר שמצות טלית רומז בכ"י א"כ יהיה מיושב כי עליה נאמר ואתה קדוש יושב תהלות והוא השער הנזכר ועליה אמר אנה הלך דודך ונבקשנה עמך ר"ל עמך יוכל להשיגו וזולתך לא ומלת יושב ממתין כמו ותשבו בקדש והישיבה מורה עיכוב והמתנה ומרמיז אל הנרמז, וכדי שלא תעשה אותה מיושב חייבה תורה מעומד הואיל וזו המצוה רומזת בה' קשרים ה' אחרונות וחי' חוטין חי' ספירות ואלו ואלו אח"ד וחוט התכלת בה רומזת אל החי"ך הוא חכמה עלאה אם כן ראוי לעשותה מעומד.

א"ל ר' א"כ דברים הרומזים בכ"י צריכים להיות מיושב, א"ל אין הכי נמי, ואבי אמר לי ג"כ דברים שרומזים בכ"י כגון נפילת אפים ותהלה לדוד ותפילין של יד וכיוצא בהם צריכין להיות מיושב כי מצוה מיושב ממשיך מכ"י ומצוה מעומד ממשיך מתפארת ישראל.

ואם עשה מעומד הדברים שראוי לעשותן מיושב הרי הוא משקר ומחליף ומקלקל הצינורות והפך בהפך.

א"ל ר' והלא של מיושב עושים מעומד, א"ל שלא לתת פחיתות באחרונה וסוף הענין דברים שמיושב ועושה אותן מעומד צריך לכוין במה שרומז אף שעומד מצד שלא יהא פחיתות בדבר וכן העושה של מיושב מיושב ומכווין שלא יחליף הדברים ושלא יקלקל הצינורות ואינו נותן פחיתות לדבר, על שניהם נאמר כי ישרים דרכי ה' ועם כל זה העושה מיושב צריך לעשות כבוד לנרמז בשעת ברכה ולקום מעט וכן הדין נותן.

ואח"כ תניח תפילין בזרוע שמאל למעלה מה' פרקים והנח מיושב וחלק כבוד בברכה ונגד הלב כי הלב לצד שמאל ומברך להניח, ואח"כ של ראש ומברך על מצות תפילין ואין כאן מקומם ובמקומם אבאר בע"ה:

ד"ה א"ל ר' אמור כאן מעט ושם הרבה,

א"ל ר' אמור כאן מעט ושם הרבה, א"ל מה אומר, א"ל למה להניח.

א"ל להניח ברכה אל ביתיך.

ובשל ראש על מצות כי מן הראש מורידיים הברכה בבית, א"ל ואם שת, א"ל מברך על של ראש להניח, ועל מצות.

א"ל הנה של ראש להניח א"ל הכי כוונת הענין אתה הראש הפסקת
הצינור מלהניח אשר צויתני להניח ברכה אל הבית ותתקן.

ותמיד תמשמש בשל יד תחלה ואח"כ בשל ראש כי אם לא יעלה דרך
הסולם יפול ויהרוס.

והמשמוש הוא שלא יזוזו ממקומו כי אין הדבר נכון ולא תישן בהם הן
יבא לידי נפיחה.

וראה והבן קדושתן, ואחר הנחתן תמשמש ותברך שכן אמר רב אשי כל
אימת דממשמש בה מברכי, ובענין שינה יש בהם כמה חלוקי דינים.

כשהם בראשו יוכל לישן שינת עראי כי שינת עראי אין בהם לא חשש
נפיחות ולא היסח הדעת.

אבל לא קבע כי יש לחוש לשניהם.

וכשהם בידו לא קבע ולא עראי פן יפלו לארץ מקום דריסת רגלים.

ויש חילול בקדשים וכשמניחם אצל מראשותיו פורס סודר עליהם כי
מכבד הקדשים וישן אצלם בין שינת קבע בין עראי, ואם תכנס לבית
הכסא תחלצם ותניחם חוץ לד' אמות או כרוך ותנם בכלי תוך כלי.

א"ל ר' והלא מכוסים בעור, א"ל יש בעור שם שדי ש' בראש וד"י ביד.

ואח"כ תלך לבית הכנסת ובלכתך מהר פעמיך שכן כתיב בבית אלהים
נהלך ברגש ובהלוך בתי כנסיות ובתי מדרשות מעורר הלוך רחמים
מסבה לסבה.

א"ל א"כ ילך וישב וידום, א"ל מעלת ההולך מצד מעלת התפלה ומעלת
תלמוד כי הם מעוררים את האהבה.

ויבדוק מנעליו פן יהיו מטונפים וכתוב מה יפו פעמיך בנעלים בת נדיב
ואם יהיו מטונפים מה תועלת לו בתפלה.

ובהכנסך לבית הכנסת תאמר מה טובו אוהלך יעקב משכנותיך ישראל.

מ"ה במילואו מ"ה ה"ה מוליד מ"ה אחר ומנה מ"ה מ"ה היא הוי ומשך
הוי כי מ"ה עולה אדם א"כ ב' ווין הנקראים יהו"ה ור"ל אתה מ"ה הוא
ת"ת טובו אוהליך הוא יסוד ומלכות אהלי יעקב, ואמר יעקב כי בגלות
מבקשים ממנה טובה אבל בגאולה משכנותיך ישראל שבמקום ישראל
אין שטן ואין פגע רע, ועתה בקריאתך מה טובו אהליך בבואך לבית
הכנסת תעורר הטובה ואחר הקריאה הזאת שבקשת להתברך מהטוב
אמור ואני ברוב חסדך אבא ביתך אשתחווה אל היכל קדשיך ביראתך

והוא שאמר הטוב ומלת אשתחווה אריק וגם בקריאה זו תועיל ותשב במקומך, ואם יש לך טלית אחר תתעטף ותשהה מעט ולא תפתח פיך עד שתחשוב בלבך לפני מי אתה עומד ומי הוא השומע דבריך ואז תלבש אימה ופחד ותפתח פיך ואמור תפילתך על הסדר אחד המרבה ואחד הממעיט ובלבד שיכוין לבו לשמים, ר"ל לעשות הלב היא כ"י לשמים היא ת"ת על מחשבתו זה הממעיט, אך המרבה הוא מכוין להוריד השפע מבריכה עליונה להשקות למעלה מן העשר ואח"כ לבו לשמים.

ותתקן מלבושך שנאמר הכון לקראת אלהיך ישראל.

א"ל אי"כ מי שמלבושיו קרועים לא יתפלל ואם אין בידו לתקנם מה יעשה.

א"ל אין הבגדים הללו כמשמען רק הכוונה היא ככה מלבושי הלב הם מחשבות השכל וכשאדם רוצה לעמוד לפני אלהיו צריך לתקן מחשבות שכלו שגם ישראל רוחני אמור לו הכון לקראת אלהיך היא הבינה אתה הנקרא ישראל.

והנה שלמטה מעורר להעשות למעלה.

וכשאתה מתפלל אל תגביה קולך בתפלתך רק השמע לאזניך מה שאתה מוציא מפיך שהתפלה והקול במקום א' זהו שפתיה נעות וקולה לא ישמע ולכן כל תיבה ותיבה תחתוך בשפתיך ולא תבלעם.

שהתיבה רומזות בעליונים הם הסבות וכשתוליד חסרון בתיבה ולא תוציאה בשלימות כ"י עדותיך חסרון והוא שקר, כי אין חסרון ואף כי יש חסרון בהשפעתה גם זה רעה חולה שאתה מחסר השפע, וס"ת תפרידם זה מזה פן תכשל באמרך ספרו בגוים את כבודו, שא' של את נבלע והמ' של בגוים מתחבר בת' של את ונמצא ששב הא' למ' והוא גידוף ל' מת ח"ו, וכן שבחי ירושלים את, וכן וייראו העם את ה' תפרידם.

א"ל ולמה ידביקם עד שיצטרך האדם להפרידם ושמא יכשל, א"ל מוכרחים הם כי התיבות מרמזות בספירות והספירות הם דבוקים דביקות עולם כענין נעוץ סופן בתחלתן והנה מוכרח להורות אל הדיבוק ואף כי דבוקים נפרדים בהשפעה הרי כאן פירוד ואין הדיבוק והפירוד מורה רק בזה.

ולא תאריך בתפלתך יותר מן הצבור פן תחשב מגסי הרוח ואין הגאווה רק להשם יתברך שנאמר ה' מלך גאות לבש:

ד"ה א"ל ר' והלא מאריכין לו ימיו

א"ל ר' והלא מאריכין לו ימיו ושנותיו א"ל ה"מ יחיד אבל עם הצבור יחשוב עם הצבור ולא יאריך יותר מן הצבור.

ובק"ש תהא נזהר מאד מה שתוציא מפיד והשמע לאזניך רמ"ח תיבות שבו, וכן אמר לי כשעלה מרע"ה לרקיע שאל להקב"ה למה חסר הגי' תיבות מק"ש עד שיצטרך האדם להשלים ואם הקב"ה מחסרן אדם מאין לו להשלים.

והשיב גלוי וידוע לפני מי שאמר והיה העולם שעתידין ישראל ללכת בארץ לא להם ארץ נכרים יעלו עליהם בהמות טהורות גם טמאות שפן וגמל שמו עליהם כי פנו מדרכי השם, ור"ל בגלות יתגלגלו בבהמות אפי' בטמאות ויפנו ממצות השם אל האלהים אחרים ואין הטומאה נוגעת רק עד ו' קצוות והוא מת אבי אבות הטומאה, שני לו אב הטומאה, ר"ל מי שנגע במת הוא אב הטומאה, שלישי לו ראשון, רביעי לו שני בחולין, חמישי לו הוא ג' בתרומה, ששי לו הוא רביעי בקודש, ע"כ חסר הקב"ה בזו השמיטה ג' תיבות מק"ש המעיד על רמ"ח איברים של אדם והוא נגד כתר חכמה בינה להרמיז כי אף בגלות לא נאמר על אלו הגי' העניינים והאביונים מבקשים מים ואין, ר"ל מבקשים גם אותה המדה הנקראת אי"ן וכ"ז בגלות רק ששת ימי בראשית אשר הטומאה מגעת שם.

אבל הגי' הם כתר חכמה בינה אין שום טומאה מגעת שם.

ולכן חסר הגי' תיבין בקריאת שמע להודיעך קושט דברי אמת, אך האדם אשר הוא דוגמא העליונה צריך לכללם בחזרת שלש שמות אני ה' אלהיכם אמת הרומזים לגי' שאמרת, אני רומז לחכמת אלהים, כענין אני חכמה אלפים לעולם קדומה, ור"ל אני של יהוה שהוא כ"ע האצלתי אלהיכם הוא הבינה, והנה גי' רוחניים הם ברמז ולכן אנו כופלים אני ה' אלהיכם, נעלמים בנעלמים, והנגלים הם כנגד הנגלים, ר"ל נעלמים הוא הכפל.

ונגלים הם הנראים והנקראים והם נגד הנגלים, ר"ל אני רומז לחכמת שלמה כענין אני בכר אתנהו.

ור"ל אני חכמת שלמה, יהו"ה שהוא ת"ת ישראל לקחני מבית אבי הוא פח"ד יצחק שהוא אלהיכם והמליכני עליכם, והרי כאן ששה שמות גי' נעלמים וגי' נגלים.

ואם הוא העלימם מפני הכבוד אתה צריך להעלותם כי הוא אמונתנו ועל שק"ש הוא עדות ברורה פעמיים בכל יום ע"פ שנים עדים חייבים כל ישראל להעלות עדות זו פעמיים בכל יום.

ואשה פסולה לעדות לכן אשה פטורה מק"ש ומבשרי אחזה אלוה שהיא ראשך כמין י', והי' קטן ונעלם מן האותיות ויש לו קוץ למעלה להרמיז אל הכתר וקוץ למטה להרמיז אל הבינה, וע"כ במוח שכל חכמה ובינה, והראייה שמשם בא בלבול אדם, והטיפה שהולד נוצר בה נמשך מן המוח ומתפשט בחוט השדרה ומשם לגידין אילך ואילך עד הצדיק וצדיק חונן ונותן לאשה.

והנה דוגמתו במרכבה העליונה, ואצילות מן המוח הוא כתר חכמה ובינה בחוט השדרה שהוא תפארת ישראל ומשם לצדיק שהוא הברית ומברית לאשה והאשה בעולם השפל.

ואם לא יבין בגופו ובשרו לא יאמין הנה הכחיש בדוגמתו כפר בעשרה מאמרות אל יענו אוון מפיהו כי אין קדושתו קדושה ויוציאוהו מעליהם כי טמא הוא מחוץ למחנה מושבו הוא ירבעם הרשע, לכן יזהר להשלים, ויש לך להתבונן ארבע פרשיות בקדושה חמורה והם תפילין שבראש וד' בקדושה קלה הם תפילין של יד וכ"י מתעטרת בהם הרי כאן ט' והברכה כולל העליון ואין כאן חילוק, ובעבור שהם עדות של יחוד ע"כ צריכים שלימות, גם התבונן בסוד הקדושה אחדות העשר קדושות זו בזו והם הספירות ע"כ אין לפחות מי', והנה עשר שמות אינם נמחקים להרמיז אל הענין גם עשרת הדברות ג' מצות עשה וז' מצות לא תעשה, ויש שרוצים להשלים בא"ל מל"ך נאמ"ן וטעות הוא בידם שאינן ג' ראשונים נרמזים באלו כי הם אברהם יעקב דוד ועוד אינם מגוף הק"ש ובק"ש בעינן להשלים רמ"ח:

ד"ה וראה והבן שכתב בראשונה ג'

וראה והבן שכתב בראשונה ג' שמות יהוה אלהינו יהו"ה ובאחרונה ג' שמות אני יהוה אלהיכם וג' נעלמים הרי כאן ט' והוכרחו להסמיך אמת אל אלהיכם כענין שנאמר וה' אלהים אמת.

ואמת הוא שם הרי כאן עשר.

וע"פ הדבור תקנו חז"ל ק"ש והשלמוהו בנסתרים.

ומצד מעלת הנעלמים אין להשלים רק ש"ץ וכל העם ישמעו ויבינו ומכוונים ומודים כי ש"ץ הוא כמלאך ה' צבאות, ואני זוכר שאמר לי אבי זלה"ה מלה במלה כל דבר שצריך עשרה כגון ק"ש וקדושה וברכו וקדיש.

וכיוצא באלו כל יחיד ויחיד חייב ביה עם הש"ץ, וא"ל טעם עדות ברבים השווים בעדותן אוהב הקב"ה שנאמר הן אל כביר לא ימאס שאם אינו כן יחיד לא יענה קדושה ולא קדיש ויסמכו כולם בש"ץ, וא"ל ענינו של ירידת ש"ץ ענין אחד שאלתיהו על העקר, וא"ל כל יחיד ויחיד ובלבד עשרה.

א"ל ומה צורך בעשרה א"ל הואיל ורוצה להשלים בנעלמים א"כ צריכים יי כי עם הנעלמים הם יי שמות עם הסמכת אמת וכל יי שמות צריכים עשרה.

וכל שאינו קורא ק"ש עם הציבור אין לו רשות לכפול מה יעשה להשלים יכוין ט"ו ווי"ן דבאמת ויצויב להשלים ברמז ועם כל זה קרינן ביי מעוות לא יוכל לתקן כי אותם הגי' תיבות לא אמרם כשאר הציבור ר"ל ט"ו ווי"ן הם גי' שמות ה' ווי"ן עולים ל' ולי' מצטייר כ"ו הרי כאן שלשה פעמים יהוה יהוה יהוה, ובערבית יכוון בו' של ואמונה שהוא מושך וא"ו הרי כאן שלשה אותיות וא"ו ב' ווי"ן עם כללן היינו מא' ועד ו' הוא כלל הו' ועולה הב' ווי"ן ב' פעמים אהייה, וא' מצטייר יו"י הוא כ"ו יהו"ה הרי כאן גי' שמות.

ועל שלא השלים עדות במלות מבוארות קרינן ביי מעוות לא יוכל לתקן.

ומיד ויפול משה על פניו ר"ל המשיך מדתו הוא נצח על מט"ט ובו שפע וברכה וקב"ה אמר ישמח משה במתנת חלקו שהוא שבת בשפע שהוריד לו ועוד דברים רבים בק"ש ואין כאן מקומו:

ד"ה וכשתקרא ק"ש תזהר לתת ריוח בין

וכשתקרא ק"ש תזהר לתת ריוח בין הדבקים כמו אתכם מארץ מצרים פן תבליע המי מצד השני ואתה מורה חסרון וכן וחרה אף.

אותו וזכרתם וכן כל כיוצא בהם וכל השמות האמורים בפרשה ראשונה תאריך בקריאתם כל אחד וא' עד שתכוין הי"ה הו"ה ויהי"ה אך בא' דאחד לא תאריך שלא יראה אי חד.

וראה והבן שבחן וגם לא תמהר בקריאת החי שלא תקראנה בחטף ותאריך בד' עד שתחשוב בלבך שהוא בורא עולם ומלך בשמים ובארץ למעלה ולמטה ובד' רוחות העולם.

מזרח מערב צפון דרום.

ותהום רבה ועל רמ"ח אברים שבך ואם לא תוכל לכוין כל כך תכוין ה' אלהינו שהוא עתיד להיות אחד ובכל מאודך בכל ממונדך ובכל מדה ומדה שהוא מודד לך הוי מודה לו.

א"ל ר' והלא אמרינן אפי' בא ליטול את כל ממונדך ומי יוכל לסבול, א"ל ראה והבן אם בא ליטול נפשך נתחייבת לו כי אין משפט מעוקל מלפניו ואם בא ליטול ממונדך ודאי הוא בדין שאינו שלך א"כ כל מה שעושה הוא דין אמת והאמת אתו למה תתרעם.

זהו בכל מדה שהוא מודד לך כדין הוא ותאהב אותו.

א"ל ר' נפשו של אדם של השם כספו וזהבו ג"כ של השם הוא כשבא ליטול את נפשו וממונו שלו לוקח א"כ מאי רבותא דאדם ומה שכר לו אם לא יתרעם אא"ב אם הקב"ה נוטל דבר של אדם ואדם אינו מתרעם אלא אוהב שפיר.

אלא אי אמרת שלו הוא נוטל אם מתרעם שלא כדין הוא מתרעם ויענש.

ואם אינו מתרעם אלא אוהב ושמח לא יהיה לו שכר.

א"ל ועד עתה היכי היית, א"ל וזה קשה לי וזה שאלתי, א"ל הלא אמרתי לך קב"ה הכי אמר לישראל אם תתרעם שלא כדין תתרעם ותענש.

כי שלי אני נוטל ואם לא תתרעם הלא שכרך כפול מאד כ"ש למי שבא אליו נפשו בהשקט ובמנוחה שלא בהרגש ועכשיו הוא נוטלו או בשריפה או בסקילה וכיוצא בהם שמצטער ואינו מתרעם יש לו שכר בזה.

א"ל ר' דברך יסייעני אם נתחייב למה יתרעם ואם יתרעם הוי שלא כדין.

ואם לא יתרעם למה יהיה שכרו כפול, א"ל עד מתי תעמוד בטעותך ולא תבא אל האמת.

הכי אמר הקב"ה לאדם אם יאמר לך אדם אם לא תצא ממחיצת הקב"ה לעבוד אלהים אחרים אני נוטל את נפשך או ממונדך אפ"ה ואהבת את ה' אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאודך.

א"ל מתוך השקר יתבאר האמת שבכלל השקר אמת ובכלל אמת אין שקר.

ממ"נ כשמסר נפשו שלא לכבוד אלהים אחרים ואינו עובד אינו נותן דבר משלו, א"ל אפ"ה הואיל ואפשר להיות לו ממונו ונפשו כשיעבוד ע"ז והוא אינו עובד הקב"ה מעלה לו שכר.

שכן אמר ר' עקיבא גדול הדור עכשיו כשבא לידי לא אקיימנה אלא שקר ואמת שאמרת מעולם לא שמעתי, א"ל ר' שקר עולה ת"ר ואמת עולה תמ"א ובתוך ת"ר תמ"א ואם תבקש שקר בכלל אמת לא תמצאנו א"ל וחלופיהן בגולם.

א"ל ר' יהי כבוד תלמידך חביב עליך כשלך אנשי סדום אמרו ללוט ג"ש הלא"ה וכוונתם גול"ם שוטי"ה ולמה מר קראתני גולם שוטה, א"ל בני כבוד תלמידי חביב עלי כשלי ולחדודי נתכוונתי קראתיך שוטה שכשם שבתוך שקר אמת כך בתוך שטות חכמה, והכי אמרתי לך מתוך שטותך תצא חכמתך קראתיך גולם שמתוך דברך למדנו החילוף שאם תחליף שקר בא"ת ב"ש הוא בד"ג ואם תחליף אמת בא"ת ב"ש הוא אי"ת והנה שקר בתוך אמת ואם תחליף שטות בא"ת ב"ש בנפ"א חכמה בא"ת ב"ש הוא סלי"ץ והנה שטות בתוך חכמה ובעבור שהוצרכתי לומר וחילופיהן הזכרתי גולם לא לדידך הוא הלא תראה שמלת בגלם עולה בא"ת ב"ש במ"ק ר"ל וחילופיהן בא"ת ב"ש שקר בכלל אמת:

ד"ה אשר אנכי מצוך היום יפסיק כי

אשר אנכי מצוך היום יפסיק כי המדה הנקראת היום היא מצוך וע"כ יהיה חביב בעיניך כאלו היום נתנה לך ולא תסמוך עם על לבבך שיהיה משמע היום על לבבך ולא למחר.

ועד לבבך עקר כוונת הלב ועקר כוונת קבלת עול מלכות שמים ואפי' מהלך בדרך יש לו לעמוד עד שיגיע אל לבבך.

וראה והבן שכ"י נקראת לבבך.

כענין שנאמר נשא לבבינו אל כפים אל אל בשמים ר"ל נגביה כ"י שהוא לבבינו, בשמים הוא ת"ת ישראל לקבל שפע, ומכאן ואילך יקרא בכוונה כפי כחו וכשיגיע לאות על ידיך ימשמש בתפילין של יד להוריד השפע ביד וע"כ הוא ממשמש גם בראש כשמגיע לוהיו לטוטפות להוריד שפע וברכה מן הראש וכשמגיע אל וראיתם אותו ימשמש בציצית.

כי הציצית הם ל"ב חוטין ור"ל ל"ב נתיבות חכמה עלאה באין בלב היא כ"י, גם תחבר כל הקשרים עם החוטים שהם ל"ב הם בין הכל ב' ווין

הנקרא יהוה יהוה והנה היחוד, ויחתוך הז' של תזכרו שלא יראה כשייין מלשון שכר.

ואין לך שקר גדול מזה שנראה שהקב"ה א"ל לקבל שכר ואינו כן, ולא ירמוז בעיניו ולא יורה באצבעותיו ולא יקרוץ בשפתיו כי תועבת ה' עושה אלה שהעושה היסח הדעת ביחוד עושה הפסק בשפע וחיבור ואוי לו.

ובהתפללו מיושב אל יסמוך מאחוריו דרך גאווה וחושב בדעתו שהוא אדם גדול לפני השם וא"א ע"ה אמר לפני השם ואנכי עפר ואפר.

ודהע"ה אמר ואנכי תולעת וכו' ואתה מהלך להתגאות לפני השם אלא ישב וראשו כפוף ושתי ידיו תחת לבושו הימנית על השמאלית נגד טבורו הימין על השמאל.

להיות השמאל הדין מזוג ברחמים.

נגד טבורו הוא אמצעית האילן טבור הארץ ואליו הידים באים ע"כ צריך השמאל להיות על טבור ואחריו הימין, וזהו שהאש יורד תחלה ואח"כ מים באים ומכבים אש, ואל יפשוט רגליו אלא שוקיו על עומדו כדי שיראה שהוא עומד באימה וביראה וברעדה וכתוב עבדו את ה' ביראה וכתוב את ה' אלהיך תירא, וינענע גופו כשהוא יושב וכשהוא עומד כדי לעורר ולנענע הרחמים שאין בהתעוררות לבד הכוונה.

זהו כל עצמותי תאמרנה ה' מי כמוך.

ובקומו להתפלל יכוין רגליו זה אל זה שנאמר ורגליהם רגל ישרה וכף רגליהם ככף רגל עגל, ישרה בגימ' תקט"ו והוא בגימ' תפלה מלמד שמתפללים מלאכים בכל יום תקט"ו תפלות כמנין ישרה.

ומשה למד מהם והתפלל תקט"ו תפלות דכתיב ואתחנן שעולה בגימ' תקט"ו.

וכך פעמים מתפללים המלאכים והחיות לפני הקב"ה כשיושב בכסא הכבוד.

ככף רגל עגל ר"ל כשאדם עומד להתפלל צריך להדבק רגליו ביושר ואם לאו תפלתו בטלה דאין נראים כעגול שלם וכשרגלי אדם מחוברין נראין כעגול שלם ורומז שאין השטן יכול לקטרגו ולעכבו שהוא מוקף מכח השם ומשומר במצותיו, וישוח ראשו הוא רמז לירידת השפע, וגם בתפלה ישים ידיו תחת לבושו הימנית על השמאלית ויעשה כריעה באבות תחלה וסוף ובמודים תחלה וסוף ובברכת השלום ולא יותר.

כשהוא כורע כורע בברוך וכשהוא זוקף זוקף בשם, ר"ל כשאנו כורעים אנו מודים בדעתינו שהקב"ה הוא בתפלה ומתאחד בכתר שהוא הברכה,

וכשאנו זוקפים כלפי מעלה אנו מזכירים השם ומוודים שהכל נאצל ממנו והוא אדון הכל וברצונו עומד הכל ב"ה שהוא שפע וברכה ומשפיע מאתו השפע על הכתר, ומהכתר על הספירות ומהספירות עלינו כי הוא סוד הכתר בלבד שהוא הספירה עליונה ומהכתר האציל הקב"ה החכמה שהוא הספירה השניה והחכמה כלי אומנות מייסד כל פעליו, ולמה כורע באבות אין כאן מקומו, וכשמשלים תפלתו יפסיע ג' פסיעות לאחוריו נותן שלום לשמאל שהוא ימינו של הקב"ה ומכוין בחסד ואומר שלום לימינו שהוא שמאל של הקב"ה ומכוין בפחד וא"כ שלום על ישראל.

ר"ל מאחר שהשלים המים עם האש א"כ שלום על ישראל הוא יעשה שלום עלינו ועל כל ישראל, ומה שפוסע ג' פסיעות כדי לצאת שיעור שני פתחים כדרך שבא בשתי פסיעות.

וחוזר למקומו בשלישית כי שיעור שני פתחים בא לעמוד בתפלה כענין שנאמר לשמור מזוזת פתחי.

ואמר שיעור שני פתחים והם חסד ופחד שהם שני פתחי עולם, ר"ל שיכוין אדם בתפלתו לעלות למעלה מן הי' הראשונות ששם התפלה מגעת כי אע"פ שיסוד כל היסודות משפיע טובו הוא ע"י הכוחות העליונות המתאחדים באמצע יחודו.

וכאשר השלים תפלתו צריך לצאת כשיעור שני פתחים בדרך אשר בא בו, ואם לאו ימתין עד ענות הקדיש או קדושה או מודים ויחזור למקומו.

ואם שב קודם אלו הרי הוא ככלב השב על קיאו.

כי זה אמר בתפלתו סלח לנו כי חטאנו ועלה כסדר וירד כסדר ואם ימחלו לו אח"כ מראה בעצמו בשובו אל מקומו שנתחרט בתפלתו ורוצה בחטאיו והוא כלב שב על קיאו.

וקודם הפסיעות יאמר יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך ה' צורי וגואלי.

וראה והבן י' בראש רומז לחכמה גנוזה י' בסוף רומז לאחרית הימים להעלות תפלתו ב"י העליון אשר קוצו רומז בכתר עליון כי לשם התפלות באות.

וראה והבן שמ"י ל"י עשר ספירות עם קוץ הי' הרומז בכתר ועוד יתבאר.

וגם קודם התפלה צריך לומר אדני שפתי תפתח וכו' וכדי להסמיך גאולה לתפלה:

ד"ה ועתה אודיעך סדר גאולה ותפלה

ועתה אודיעך סדר גאולה ותפלה כי דע בהתאחד מדות א"ל ח"י שהוא היסוד במדת אדני אז יושבת על כסא מלכות ומושלת על כל הנבראים.

וכשא"ל חי הוא היסוד נבדל ממנה ומסתלק ממנה אז מדת אדני הנקראת שכינה הולכת בגלות ומשתעבדת תחת שאר ממשלת וכוחות נכריות וזהו ושפחה כי תירש גבירתה, ולכן אמרו שצריך אדם לסמוך גאולה לתפלה.

כי גאולה הוא א"ל חי ותפלה היא אדני ובהיותם סמוכים זה לזה אז הכל ביחוד ובשלימות וברכה, וסימן סומך ה' לכל הנופלים ואומר נפלה ולא תוסיף קום, ולכן צריכים ישראל לכוין בכל יום כוונה גדולה להסמך גאולה לתפלה כדי שיתחברו ויתאחדו שני שמות הללו וכשמגיע אדם לברכת אמת ויציב שהוא גאל ישראל יכוין בלבו סוד גאולה זו מה היא ואיך סומך אותה לתפלה כשמתחיל אדני שפתי תפתח וכו', כי הכוונה זו עקר גדול.

וראה והבן מאותו חכם שהיה משבח שפעם אחד הסמך גאולה לתפלה.

כי זה אפי' קטן יודע שאסור לספר ולהפסיק והאיך יתפאר בזה שאפי' הקטן בישראל אסור לעשותה, ועוד ע"י שבחו גילה גנותו שפעם א' סמך ומשמע שאר הימים לא סמך והיה מפסיק וחלילה לחסידיו ולעבדיו הקדושים מעשות כדבר הזה אך מה שאמר פ"א הסמך גאולה לתפלה פירושו שהיה מכוין בברכת אמת ויציב להמשיך מכל הצינורות וליחד כל הספירות עד שהגיע המשכת כל הצינורות עד חתימת גאל ישראל וכשהתחיל אדני שפתי תפתח נתחבר א"ל חי במלת אדני ונתייחדו הספירות ע"י החכם הזה.

וגם זה דבר שצריך מחשבה נכונה להמשיך כל הצינורות ולסדר כל הספירות עד שמגיעים כולם במלת אדני ולפי שאין כח ביד האדם לכוין כוונה זו הגדולה כי דבר גדול הוא ולא יוכל לעשות בכל יום הוצרך לומר פעם אחת הסמך גאולה לתפלה, ולפי שהסמיכה הזאת בדיבור ובמעשה היה שהיה יודע לכוין אלו הכחות להמשיך השפע דרך הצינורות עד שהביאם כולם לאל חי ומשם בשם אדני וזהו סמיכת גאולה לתפלה והסוד אל חי ואדני זכור ושמור בדיבור אחד נאמרו, וכיוצא בזה ארז"ל אלו שמרו ישראל שבת אחת כהלכתו מיד היו נגאלין בסוד שהיו סומכין גאולה לתפלה שזה הסוד הוא זכור ושמור.

א"ל ר' ולמה לא נגאלו מיום שהסמך אותו חכם גאולה לתפלה, א"ל אדם אחד לא יכול לסמוך אלא שיעור אדם אחד אבל אלו היו כל ישראל

סומכין כפי השלמת והמלוי המספיק להתחבר ולהתאחד גאולה לתפלה ואז היו נגאלין.

א"ל אחר שאין תועלת בסמיכת גאולה לתפלה שיגאלו ישראל למה ארז"ל להסמיך כי אפי' כל יחיד חייבו לסמוך גאולה לתפלה, א"ל נהי שאין נגאלין בסמיכת יחיד מ"מ תועיל סמיכת יחיד לתועלת מה שהרי ע"י זה ישראל ניצולים מגזירות האומות שאלולי זה מה אנו מה חיינו לפניהם.

ובסמוך א"ל ח"י אל אדני אז הוא הגואל משחת חייכי המעטרכי חסד ורחמים המשביע בטוב עדיך תתחדש כנשר נעורייכי:

ד"ה וראה והבן כשרצה הש"י לגאול את

וראה והבן כשרצה הש"י לגאול את ישראל ממצרים חיבר מדת א"ל ח"י הנקרא גאולה למדת אדני הנקרא תפלה וזהו ויאנחו בני ישראל מן העבודה ויזעקו וכתוב וירא אלהים את בני ישראל וידע אלהים.

והיסוד, וגם אני שמעתי את נאקת בני ישראל אשר מצרים מעבידים אותם ואזכור את בריתי, והנה היסוד גאולה ואדני"י תפלה.

ולפעמים מלת אדני נקרא גואל כי בהתחבר אל חי עם אדני שהוא סוד הגאולה לתפלה הרי מלת אדני שהיא תפלה מתמלאת משפע הגאולה אז גם מלת אדני נקראת גאולה ופועלת גאולה בשליחות אל חי ומצלת הצדיקים וגואלת אותם מכל פגע ומחלה, ובאותה שעה נקרא המלאך הגואל שלפי שמלת אדני"י הנקראת תפלה היתה הולכת עם ישראל בשליחות א"ל ח"י.

הלא תראה שהמדה הזאת היתה מהלכת עם יעקב אבינו ע"ה לגאול אותו מכל מיני פורעניות זהו שאמר יעקב המלאך הגואל אותי מכל רע יברך את הנערים ומה שקורא (אותו) המדה זו מלאך לפי שאינה פועלת פעולה לגאול אלא בשליחות א"ל ח"י שהרי היא עצמה צריכה גאולה שכן ארז"ל גלו למצרים שכינה עמהם ולכן כשאדני"י פועל גאולה הוא בשליחות א"ל ח"י, ולכן נקרא המלאך הגואל השליח בשם משלחו.

אך אדני"י לעולם תפלה כי דרך שם עוברת התפלה, והעיקר כי מדת היובל למעלה היא הבינה והיא הגאולה השלימה, ומהבינה מקבל א"ל ח"י שפע הגאולה ומביא גאולה לעולם כמו שמקבל מהבינה כח חיים.

ועתה אומר לך אדני שפתי תפתח היא תפלה תסמוך אותה לגאל ישראל הוא יסוד שהוא הגאולה וע"ז נקרא היסוד א"ל ח"י בעבור שמקבל כח חיים מהבינה הנקרא יובל, אשר משם נגאלו ישראל ויצאו ממצרים שנאמר וחמושים עלו בני ישראל מארץ מצרים חסר ו' אלו חמשים שערי בינה וכן הוא אומר יובל היא שנת החמשים שנה וכתוב גאולה תהיה לו וביובל יצא, וכתוב ובכל ארץ אחוזתכם גאולה תתנו לארץ, ומהיובל תמשך הגאולה לא"ל חי לגאול את הצדיקים בשעה שהוא סמוך לא"ל ח"י מדת אדני, וזהו אדני שפתי תפתח כגאולה אריכתא דמיא, ואדרבה היא תפלה אלא אדני נמשך אחר גאל ישראל וכאלו היסוד ואדני גאולה, ואע"פ שהיא תפלה אריכתא מכל מקום נשלם התפלה.

א"ל והיכן הנחת הכריעה והזקיפה וכיוצא בהם.

א"ל בני שכחתי וכד מדכרי לי אדכר וכורע כריעה עד שיתפקקו חוליות שבשדרה ועד שיראה איסר כנגד לבו וכשזוקף נבלע אותו איסר ואינו נראה, וכשהוא כורע אז מתפקקים כל חוליות שבשדרה ונראה אותו בשר שהיא כאיסר.

וראה והבן כי פקפוק החוליות הוא התעוררות השפע הלא תראה שהאיסר שהיא כנסת ישראל באה כנגד הלב לקבל השפעה וברכה כי הלב הוא תפארת ישראל ובעבור שהפחד הוא בכלל החוליות וההוד הודאה שלו כשמו ע"כ בברכותיו שהוא ברכת הודאה צריך לעשות התעוררת בברכתו להשלימו, וגם להשלים עיקר יניקתו שהוא הפחד ע"י הכריעה, ולכן יש לכרוע במהירות למהר השלום ביניהם ולזקוף בנחת כנחש מעט מעט להתאחד השפעות הברכה, ואמר כנחש לומר לך שכל מי שלא יכרע בזה הדרך הנה האיסר שבה לינק מכוחות הנחש ונותנת ומשלמת מדה כנגד מדה ושדרתו הוא חיותו נעשה נחש אחר ע' שנה, ר"ל אחר דין כ"י בדין שבעים סנהדרין שלא יחיה בתחיית המתים, ולכן נקרא מדות שפועלת מדה כנגד מדה.

ולא ירוק בתפלתו כי הרוק יורד ממקום העיפוש ואין לעוררו ולכן קראוהו רוק מענין ירקרק הלא תראה שמואס בו הרואה את הרוק ואם נזדמן לו מבליע בכסותו וכאלו לא יצא ולא נראה ואם אסטניס הוא זורק לאחוריו שהוא מוציא לחוץ מן ההקף כי שם מקומו, ואל יגהק ואל יפהק שכל אלו מורים רעה הלא תראה גיהק ופיהק מניח ידו על פיו לכסות ריח רע היוצא מפיו כי עולה מצד הסרחון, ואין לתפוש שום דבר בשעה שהוא מתפלל כי מוליד היסח הדעת והיסח הדעת בתפלתו הוא רעה גדולה שנראה כמטייל לפני המלך וביטל כל שפע וברכה, ועל הכל אין לתפוס סכין עמו אף כי מכוסה שהברזל הוא מקצר ימים וזה מבקש להאריך ימים ועתה קיצר, וראה כי הוריד דין במדה ולא הוריד דין בדרך שלום.

ואל יתפלל אחורי אדם שלא יראה שמשתחוה לאדם אחר וטוב לחסות בה' מבטוח באדם, ואף כי הוא רבו אל יתפלל אחוריו, ואל יעשה את

תפלתו קבע ולומר כך תפלות מוטלות עלי להתפלל בכל יום שא"כ אתה קובע מקום לתפלה והוא כענין הבה נבנה לנו עיר, אלא עשה תפלתך רחמים ותחנונים לפני המקום ב"ה כלומר כוון להוציא ממקום יניקתם הוא הפחד ותחברנה ברחמים כי זה אוהבת כענין ורבקה אוהבת את יעקב.

ואל יעיין בתפלתו ואין פירושו שלא יעיין ויכוין בתפלתו כי אדרבה יכוין ויעיין כי אז תבא עליו ברכה בעיון ובכוונה גדולה וראויה תפלתו להתקבל, אלא ר"ל אחר העיון והכוונה שהתפלל כבר תפלתו אומר כבר התפללתי בעיון ובכוונה גדולה, ראויה היא תפלתי שתהיה מקובלת אם כך עושה יזכירו לו עונותיו כמקטריגים ויאמרו לפני השם הוא עושה כך וכך אלא שבדין יש לו לחשוב ולעמוד ולכוין בתפלתו ומאחר שהוא בשר ודם למה יתגאה הלא לכך נוצר.

א"ל אם ימצא אדם שבעל כרחך יתגאה לבו ואז מה יעשה שבעל כרחך הוא ויזכרו עונותיו.

א"ל יש לו תקנה ישוב וישפיל עצמו וישיב אל לבו ויאמר כמה גאוני עולם עברו מהעולם הזה אשר עשו אלף מדות יותר מעשים טובים ממני מה אני מה חיי.

וע"כ שליח צבור אינו יורד לפני התיבה אם לא שיתנו לו רשות, כי ש"ץ אינו רשאי לרדת אם לא שיתנו לו רשות גדולי הצבור מפני שנראה שמתייהר לפני השם וי ליה כי יזכירו עונותיו המקטריגים.

ובעודו בבית הכנסת יזהר מלדבר שיחת חולין עם בני אדם וגם לא בשעת קריאת התורה ואם יש בני אדם שמדברים יעשה עצמו כמתפלל וינענע בשפתיו ובכן ישתיק אותם אוי להם לבני אדם שמערבים חול בקודש וחטאתם רבה ולא ידעו.

ואל תתפאר ביניהם כי אינך מדבר שנראה שאתה מתפאר במצות השתיקה וקרוב שאתה נוטל שכרך.

וראה והבן שהמערב חולין בקדשים גם הוא יתערב בחולין אע"פ שהוא קודש.

ויכוין בכל ברכה וברכה לענות אמן אחריה שמלת אמן מורה אומן והנה שני אומנות הם חכמת אלהים וחכמת שלמה.

ויכוין להוריד מאומן לאומן ברכה וחיים.

הלא תראה שאמן עולה גימטריא יהו"ה אדנ"י והנה מוריד הרחמים אל הדין.

ויהא שמייה רבא יאמר בכל כוחו פיי בכל כוונתו ואין הכוונה שיגביה קולו.

ויזהר בשעת התפלה ובשעת ברכת המזון ובשעה שאדם עוסק בתורה שלא יגע בשער ובשער בית השחי וערוה כי שערות הם כוחות הטומאה ועל כן אם נגע יטול ידיו להעביר הטומאה.

ואסור לקרות קריאת שמע ולהסתכל באשה פן יבא להרהור אשר הוא נדבק במדות יותר מן העבירה וזהו הרהורי עבירה יותר קשים מעבירה.

והנה אם רוצה לצאת מבית הכנסת אל יצא מיד אלא ישהה מעט שלא יראה שדוחה כל מה שעשה ויצא בנחת ובכריעה שיראה שאוהב כל מה שעושה.

שכן אמרו היוצא מבית הכנסת אל יפסיע פסיעה גסה.

ויאמר פסוק ה' נחני בצדקתיך למען שוררי הישר לפני דרכיך שלא יראה שעד כאן צריך מהש"י ומשם ואילך לא, וכשילך בדרך אל ישוח יותר מדאי ואל ישפיל סודרו על עיניו שאם ישוח יותר מדי כביכול מצער קונו ואם יכסה עיניו מעיד שקר שעניי ה' המשוטטות בכל הארץ, וגם לא ילך בקומה זקופה כמו שאמרנו למעלה אלא במדה בינונית וישפיל עיניו בכדי שלא יראה הבא כנגדו גלגלי עיניו, שעניי עיני ה' המשוטטת בכל הארץ, והארץ שלימה טהורה נקייה.

ותקדים בשלום כל אדם אפילו בשלום גוי כדי שיתאהבו ישראל באומות ואתה הגורם שעל ידי שלום שלך מתפרנסין שרי מעלה ושבעים פרים יוכיחו אבל לא בשלום אשה שאינה עם בעלה ולא תחסום לגמרי.

והנה בא אל ביתו בשלום ויסיר התפילין של ראש שאין דרך לצאת האיש מביתו והאשה איננה שם, ואח"כ יסיר של יד ויתנם בתיק כי כולם בתיק נמצאים ומתערבים ותנהיג בהם כבוד לתלותם גבוה מעשרה שכל למעלה מעשרה הוא קריאת הא' א סמיכות כולם:

ד"ה ודע שהמכנסים רומזים על

ודע שהמכנסים רומזים על השוקיים נצח והוד מים ואש הבאים אל המעור הוא היסוד הוא מכריע שני, ולכן צריכין להיות ממתניים שהוא הו' ועד הירכים ואין עד אלא כנסת ישראל וזהו ועד ולא אמר עד.

ובחסרון המכנסים מן המעור והמעור מן כנסת ישראל הנה אשה יונקת מכחות הטומאה וראה ערוך וזהו לא תגלה ערותך עליו, ולכן יהיה לו מכנסים טהורים ונקיים להיותם לו בשעת בהכ"נ להורות על עניינים גדולים ונוראים ואחר צאתו מבהכ"נ והסיר התפילין יסיר גם המכנסיים ההם וילבוש האחרות ומיד יעסוק בתורה שנאמר ילכו מחיל אל חיל, ר"ל על ידי העסק בתורה כ"י מתחברת עם ת"ת ישראל וישוב ה' להתחבר בחיל שהוא עולה מ"ח הם מ"ח אותיות שהעלה יהו"ה בריבועו י"ב הויות שבו שהם מ"ח אותיות וכשתחבר ההי עם חיל הוא החי"ל בגימ' ג"ן והנה חיל שנעשה החי"ל נתחבר עם חי"ל שהוא יהו"ה.

ואל יפסוק ממשנתו לדברים בטלים אף אם יאמר מה נאה אילן זה מה נאה ניר זה שיש בזה דבר שבח לבורא שמברכין ברוך שככה לו בעולמו אעפ"כ ארז"ל שמתחייב בנפשו ואתה יודע תורה שבע"פ אין להכניס אליו דבר חול וזה מתחייב בנפשו מדה כנגד מדה וק"ו בדברים בטלים ושיחה של ערוה שהשח בהם עובר בלאו ועשה.

בלאו דכתיב כל הדברים יגעים לא יוכל איש לדבר.

ובעשה דכתיב ודברת במ ולא בדברים אחרים, דהיינו דברים בטלים, ולא הבא מכלל עשה עשה.

א"ל ר' נאמר ודברת במ והוא הדין בדברים בטלים אלא שעשה עקר בדברי תורה, א"ל הואיל והלאו נאצל מן העשה מוכרח אתה לומר ולהוליד לאו מן העשה ולומר ולא בדברים אחרים היינו דברים בטלים, א"ל א"כ יהא בלאו שהרי נולד הלאו למה תאמר לאו הבא מכלל עשה עשה.

א"ל וכי יש לבן כח ורשות לפני אביו הרי הבן ברשות האב עומד ומאחר שאביו עשה גם הוא עשה, והשתא ומה בלא תורה כך עובר בלאו ועשה כ"ש שאין להפסיק מדברי תורה החביבים עליך לעסוק בדברים בטלים, וכל המפסיק מדברי תורה העלה חול בקדשים והעלה עשן באפו ועליו הכתוב אומר הקוטפים מלוח עלי שיח שרש רחמים לחמה, ר"ל מאכילין אותו גחלי רתמים בגיהנם.

ואח"כ ילך לעסקיו שיפה ת"ת עם דרך ארץ כי כשם שהקב"ה נושא ונותן כן הוא ישא ויתן שכשם שהמו"מ של הקב"ה הוא באמונה, והאמונה בנו כן הוא ישא ויתן באמונה, ויהיו כל עסקיו לשי"ש אז יגיע כפיך כי תאכל אשריך וטוב לך.

וירחיק מדבר שקר כי כל דברי השם אמת ויציב ואתה דוגמא שלהם ואם תאמר שקר אתה יוצא מדוגמתם.

גם תזהר בני מחבורת אנשים רעים ומושב לצים שנאמר ובמושב לצים לא ישב כי אין לצים בדוגמתו.

ואל יעשה אונאת דברים לחבירו כי ענשו חמור שלא ניתן להשבון כי חבירו דוגמא עליונה ואונאתו אונאת דוגמתו, ואף עם נכרי יהיה מו"מ באמונה כי גם הוא מהאמונה מתפרנס ואם תגזול מה שהאמונה מפרנסתו הנה שם שמים מתחלל בין הגוים ואתה הוא הגורם.

ולא יוציא דבה מפיו.

וראה והבן בני מה נעשה לצדיק שהחליף צדקתו בחסידות וגרר דבר אחר את לשונו וראה אדם אחד ויצא לתרבות רעה.

הנה דבה רעה הרג שלשה האומרו והנאמר והאמצעי ור"ל יוסף הצדיק הוציא דבה רעה על אחיו ונתגלגל בחסיד אחד ובא חזיר וגירר לשונו וראה אדם אחד ואמר הלשון שהוציא מרגליות מפיו כך זו תורה וזו שכרה יצא לתרבות רעה, הנה הרג יוסף שלשה יוסף ואחיו ואותו אדם, ואם יקללהו אדם או יחרפהו אל ישיב לו מאומה אלא יהיה נעלב ולא יעלב שהעולב עולב דוגמא עליונה והנעלב הקב"ה יבקש עלבונו.

ואל יצא לריב מהר שאתה מונע השלום ואל ישנא את חבירו בלבו כי אם את אשר ישנא השם הם פריצים עזי פנים מעמי הארצות אשר אין הגוים בתורה.

ובשובו מעסקיו לביתו אל ישב בטל שהבטלה מביא לידי שעמום ולידי הרהורים רעים ועי"ז מתבטלים למעלה.

וראה ששכר התלמוד והמצות אין להם שיעור, ואם יבא לו אורחים יכניסם בסבר פנים יפות ומיד בבואם ישים לפניהם לחם לאכול כי לאו שלו אוכלים, ופעמים בא עני מדרכו ועדיין לא אכל ובוש לשאול ויתן לפניו לחם וכל אשר יוכל ישים לפניהם בפנים מאירות, ואף אם יש בלבו איזה עצב ודאגה יסירם מלבו לפניהם וינחמם בדברים ויהיה להם למשיב נפש, ואפילו יש לו מאה עבדים ושפחות יטריח בעצמו ויעמוד עליהם.

כי מי גדול מאברהם אבינו ע"ה ששימש את המלאכים והיה לו כמה עבדים ושפחות והוא בעצמו שימש.

ואע"פ שנזדמנו לו בדמות אנשים ערביים ואברהם כיון בעצמו שהם מלאכים חיצוניים ומשתחוים לאבק רגליהם הם השרים החיצוניים הנקראים אבק ההיקף ובעבור שמדתו חסד והם רחוקים ממנו ע"כ אמר קחו מעט מים ורחצו רגליכם להעביר הטומאה מעליהם, ואחר רחיצת המים השתדל הוא בעצמו שכן מפרנסין אותם מתוך ההקף.

ואל יאמר לפניהם תלאותיו כך וכך אירע לי אל יספר לפניהם כי דברים קשים משברים את הגוף ורוחם, וכמדומה להם שהוא אומר בשבילם כן

וכמעט שאין לו שכר בעולמו, וגם יכבדם כאדונים שכן אמר אברהם אדוני.

וגדולה הכנסת אורחים יותר מהקבלת פני שכינה שמאחר שנותן יתנו מן השמים לשכינה ושכינה בכל העולם ואתה הגורם ומדה כנגד מדה לא בטלה.

ובשעת אכילה יראה עצמו צעור לפי שאינו יכול להטיב להם יותר ותפק לרעב נפשך שאומר לו תצא נפשי על שאין לי כלום לתת לך, ואם ילינו אצלו תשכיבם על מטה טובה כי גדולה מנוחת עני בהיות שוכב בטוב ויותר נחת רוח עושה לו המשכיבו בטוב מן אכילה ושתיה, ותהא מכבד כל אדם כגופך ויהיה בעינך כלסטים כי לא תוכל להכיר הלבבות ושמה נפשו נפש מסואבה ויזיק במדתו, ובבקר סעדהו ולוהו וחשוב כי גלגל הוא החוזר בעולם היום עשיר ולמחר דך ונכלם.

ויתן להם פת צידה לדרך כי על פת לחם יפשע גבר.

ועל שלא נתן יהונתן פת לדוד בהפרדו ממנו נתגלגל הדבר ונהרגו נוב עיר הכהנים שמונים וחמשה איש נושאי אפוד בד.

והעניק תעניק לו מסת נדבת ידך כדי שיעניקוך מן השמים, ואם בא מצוה לידך שמח בה ותזרז עליה כי זריזות מביא לידי זהירות וזהירות מביא לידי נקיות ונקיות מביא לידי פרישות ופרישות מביא לידי טהרה וקדושה ויראת חטא ויראת שמים ומעשה.

והוי זהיר בכבוד חכמים אם יבוא חכם בעיר תקבל פניו וכבדהו בכל יכולתך ותשתדל אליו בכל ענינו קודם לענינך.

ואם לא תעשה כך דע כי יביטך בעין רעה ויזיקך כי עינו עוקר ואפילו לעוסק שלא לשמה הם בעלי תלמוד, אך בעלי רודפי האמת הם העוסקים לשמה ועכ"ז מתוך שלא לשמה בא לשמה, ואם יש חתן וכלה שמחים תשמח עמהם.

כי חתן וכלה רומזים בד"ו פרצופים היונקים מן העשר ומן ההקף שהם ז' ומן חמש ספירות הם הה' קולות שהשיגו ישראל במתן תורה הואיל וכך הוא אם תשמח תזכה ותקבל שפע וברכה מהם.

ואם יש מת בעיר לך ותספדהו כי ראוי לכל האדם לבכות על הניצוץ נשמה שמן השמים בו ואיך משפטו יצא.

ואל תעיד עליו דברים שאין בו רק דברים שהיה בו בזה קלסהו.

שתיקה יפה מכולם פן תכשל ותעיד עליו מעלות שלא היה בו וראה והבן שגם עדותיך השקר.

ואם יש מילה בעיר לך ועסוק בו ותסייענו שהמסייע לדבר מצוה כאלו עושה מצוה, וידעת מעלת המצוה ההוא שעמה נשלם אברהם אבינו ע"ה כי היה חסר ה' אברים מאבריו וזהו אברם אברהם.

ואם יבא ח"ו צער על הציבור היה גם אתה בצער בכל צרותם כי קב"ה ג"כ מצער בצרות ישראל ואל תשמח בכשלונם שאתה שמח בגלות השכינה ושמח בשמחתם, ואם שמעת צרות ישראל הרחוקים תאנח עליהם ותתפלל עליהם וכ"ש על הקרובים ותברך לצורך וכ"ז לעלות אנחותיך ותפילתך אצל הקב"ה וישמע אלהים את נאקתם ואם מה דהוי הוי מ"מ לפחות ינכה מעונותיך.

ועל הטוב ועל הרע ברך אלהים.

על הטוב הטוב והמטיב.

ועל הרע דיין אמת.

כי אין משפטו רק אמת ואם יבא עליך יסורין תחשבם לטובה כי הם באים למרק עון זהו כל מה דעביד רחמנא לטב עביד.

והתרחק מן השבועות ומן הנדרים כי בעון נדרים בנים של אדם מתים.

שהנדרים בבינה וע"י נדרים בנים מתים ונשארו בלי מים זהו חיותם וזהו כל נדר לה'.

וע"כ ימותו ח"ו בניו של אדם.

גם השחוק והכעס מבלבל דעתו של אדם.

וראה והבן למי שאתה דוגמא ואתה מביאו לידי כעס וגם ראה והבן מה עשה לו השחוק שמוציאו מן העולם ואינו מתיישב באהבת הבורא יתב' הראית בני ששחק בצער השכינה אשר היא מצטערת בגלותינו ובזמן הגאולה אז ימלא שחוק פינו ושפתינו תרועה.

וזהו שארז"ל לא תרתח ולא תחטא וגם שהמע"ה אמר בחכמתו והסר כעס מלבך כי כעס בחיק כסילים ינוח הם כוחות החיצונים.

וראה והבן היש גדול ממשרע"ה ובכ"מ שבא לכלל כעס בא לכלל טעות כי מן המוח הבלבול ירד ואתה הגורם ודברים שעשה חבירך שלא כהוגן אל תזכור לו.

מאחר שעברו כבר כי אין אחר המעשה כלום רק תשובה, ויהא ענוותן כהלל ז"ל שהיה עניו גדול ואל תטיל אימה יתירה בתוך ביתך, רק כעס מעט שרי פן ישלטו בו ביתו ובניו, רק יזהר שיהא דעתו מיושבת עליו

ויכנע יצרו מכל אשר יתאוה, ואף מלדבר שיחה בטילה כי מה יתרון בדברים שאין בהם צורך ואין יתרון לבעל הלשון כי אם הרבות פשע, זהו כל המרבה דברים מביא חטא.

ותרצה ביתך גם חבירך כדי שירצו ביתו של הקב"ה.

ואל תשהה כעס אדם עליך אלא לך ותרצה אותו מיד עד שיתרצה ויתפייס, שכן זעם השם עובר מיד שנאמר כי רגע באפו.

ואל תאמר פלוני חטא לי עליו מוטל לפייסני אפי' חטא לך טוב להקדים ולפייסנו כי אין רעה כגבהות לב באדם כי תועבת ה' כל גבה לב.

והזהר ממילי דבדיחותא ושמחה שלא לצורך, והחכמים הפותחים בבדיחותא כוונתם לש"ש כדי לפקח לב התלמידים.

והתרחק מן הכבוד וכבד כל האדם כי מעשה השם הוא ועבור על מדתך שכן מעביר הב"ה על פשעך.

והוי דן את כל האדם לכף זכות שכן הקב"ה דן את כל אדם לכף זכות מדה כנגד מדה, ובמדה שאדם מודד מודדין לו.

ואם אתה אצל אביך ואמך תירא מהם ותכבדם מפני כבוד האב עליון חכמת אלהים ומפני האם הרוחניות היא כ"י.

איזה מורא לא ישב על מקומם ואל יסתור את דבריהם אף אם יאמרו דבר שאינו כן אל תאמר שאינו כן, ואם היה אביו עובר על ד"ת אל יאמר לו אבי עברת על ד"ת אלא יאמר לו אבי כך כתיב בתורה וכך היא ומתוך כך יבין בעצמו.

ולא יתבייש ואם יש ביניהם דבר אל תכריע ביניהם ואל תכנוס בדבריהם כי אפי' הנכנס בדברי חבירו נקרא גולם.

כלל הדבר כל הכבוד שיוכל לעשות עשה להם.

וכשהוא מדבר בהם או בשליחותם יתלה הכבוד בהם ולא בעצמו, ואתה יודע כי הוקש כבודם לכבוד המקום ויראתם ליראת המקום, ואם אתה מכבדם אתה מכבד המקום.

ואם תעשה ח"ו היפך רצונם הם מצטערים על ידך ולמי אתה מצער כי הגיע צערם למעלה בשותפם.

הוא שארז"ל ג' שותפים באדם הב"ה אביו ואמו וחייב אתה להאכילם ולהשקותם ולהלבישם ולהנעילם ולהכניסם ולהוציאם ובלבד שיעשה הכל דרך כבוד.

שיש שמאכיל את אביו ואמו פטומים וטורדו מן העולם שאינו דרך כבוד,
ויש מטחינו ברחיים ומכניסו בגי"ע מפני דבריו הטובים ואביו שמח בהם.

ואפילו יזרוק ארנקי בים או לאור אל תכלימהו, ואם ישמע לאיזה אדם
שמדבר עליהם שלא כהוגן יקהה שיניו ויאמר שקר אתה מדבר.

סוף דבר עשה רצונם כרצונך זהו כבודם.

ואם מחלו על כבודם כבודם מחול.

והוי ירא את החכמים ואף תלמידי חכמים שכן דרש ר"ע את ה' אלהיך
תירא לרבות ת"ח.

וראה והבן תירא בגימ' ת"ח (והפעם אגלה אזניך מה היה אומר אבי ז"ל.

והי עושה וסיני בלי שום שינוי.

פעם אחת היה מלאך אחד הולך לומר שירה לפני רבו ופגע בכת מלאכים
שהיו עוסקים בתורת משרע"ה בעשרת הדברות בפסוק כבד את אביך
ושאל מלאך אחד את חבירו מאי כבד את אביך, א"ל כך שמעתי בעולם
התחתון אתין לרבות.

א"ל מאי עולם התחתון א"ל עלמא תתאה דוד תתאה, א"ל לא אלא
עלמא עלאה דוד עלאה דהא כתיב כי אתה אלהים לבדך עליון על כל
הארץ עלמא תתאה הוא ת"ת ישראל דוד תתאה היא כ"י, עלמא עלאה
זו חסד ונקרא אלהים כענין אלהי אברהם.

דוד עלאה זהו פחד יצחק והוא עליון על כל הארץ, אמרתי עולם חסד
יבנה.

עוד חזרו לשאלתם וא"ל מהו אתין לרבות.

א"ל דא הוא מלכא עלאה, א"ל מאי מלכא עלאה, א"ל דא הוא מלכא
דמלכין, א"ל מאי מלכא דמלכין א"ל דא כתרא עלאה, א"ל מאי כתרא
עלאה, א"ל כתרא דכתרין, א"ל מאי כתרא דכתרין א"ל יוד"א, א"ל מאי
יוד"א א"ל קוצא דיו"ד, א"ל מאי קוצא דיו"ד, א"ל דא א', א"ל מאי א'
א"ל דא תפילין דמרי עלמא.

א"ל בתפילין דמרי עלמא מה כתיב בהו, א"ל ישראל אשר בך אתפאר,
מיד ענו כולם ואמרו אשריך ישראל מי כמוך, אמר המלאך אלו לא באתי
אלא לשמוע דבר זה די.

וראה והבן א"ת במה רומזים, והיא את השמים.):

ד"ה ועשה להדביק בדרכיהם הטובים

ועשה להדביק בדרכיהם הטובים ועמוד בפניהם.

גם מפני הזקנים אפי' אינם ת"ח שנאמר מפני שיבה תקום והדרת פני זקן, ואפילו ארמאי, ובטל רצונך מפני רצונם כי הם דוגמא עליונה, ואת דוגמתו אתה מכבד ואתה יודע שאין חכמה ותורה יוצא מפי ע"ה א"כ אל תרדוף אחריהם ותתוועד עמהם.

אלא רדוף אחר חכמת חכמים כי מהם תלמוד חכמה.

והוי רגיל בצדקה כפי כוחך ולכל הפחות שעבד עצמך לתת בכל שבוע פרוטה אחת אפי' עני המתפרנס מן הצדקה צריך הוא לעשות צדקה.

וראה והבן שהצדקה נקרא ת"ת ישראל והמות הוא כ"י והת"ת מציל ממות ע"י הצדקה שאתה נותן וכשתתן תן בסתר כי מתן בסתר יכפה אף הוא המות, ובפרק איזהו נשך ארז"ל עניי עירך קודם לעניי עיר אחרת וענייך לעניי עירך שכן הקב"ה נוהג כן בפרנסות ההקף.

ואל תקפוץ ידך מלהלות לעני שגדול המלוה יותר מלוה, שצדיק הוא היסוד, הוא המלוה, וכ"י הוא הלוה, וגדול היסוד יותר מכ"י, זהו לוח רשע ולא ישלם וצדיק חונן ונותן, שהכוחות החיצונים קשה להם לתת מה שנותנים להם.

ועל הלוה ועל המלוה אמר דהמע"ה הון ועושר בביתו וצדקתו עומדת לעד.

ואינו חסר יותר דבר.

ויחשוב לכמה גוים לוח ברבית שאמר דהמע"ה כספו לא נתן בנשך אפי' לנכרי, כי בגלות שאתה תחתיו אין ליקח ממנו דבר.

ורבית שנכתב לנכרי תשיך בזמן ששרו כפוף למעלה.

והוא כפוף למטה.

הלא תראה שכל מלוה בריבית בגלות לסוף אינם מצליחים, זהו עושה אלה לא ימוט לעולם ומכלל הן אתה שומע לאו שאם לא יקיים פרטיו ימוט.

ואם תקבע זמן להלואתו אל תקראהו בתוך זמן הלוואתו לעשות לך מלאכה אם לא שתתן לו שכרו משלם שאם לא כן הוי ריבית והקב"ה מסרו לידך מצד עונותיו, וכשם שהקב"ה נותן לך כך תתן לו שאם לא תסייענו ולא תתן לו הנה הכתוב אומר משפיל אף מרומם.

וגם מכל דבר שאתה מרויח בו הן לכתוב הן ללמוד הן לעשות מלאכה ואפי' מצא מציאה או ניתן לך מתנה או כל מה שבא לידך הן הכל יפרוש לעני שהדבר הזה אין לו ערך כי כתיב לא תנסו את ה' אלהיכם, ובמעשר מותר ואם תתן לעני למטה יתנו לעניים למעלה כי כמו כן מבקשים העניים והאביונים מים ואין.

ואל יזכור ש"ש לבטלה שאין בשם שמים בטלה ואם יזכרהו מנדין אותו מדה כנגד מדה, ואפי' לצורך אסור להזכירו במקום מטונף ואל ישבע כלל אפי' לכינויים כגון באל שדי ואף לא במדותיו כגון רחום וחנון ולא במעשיו כגון משמשיו ומשרתיו מלאכי מעלה וכן לא ישבע באמת שהשם יתברך נקרא אמת שנאמר וה' אלהים אמת, והרוצה להתחיל מסכת או לימוד אל יאמר אמתין עד הפסח או עד ר"ח כי כל הימים ועיתים יפים לתורה ולהתחיל במצות ולעסוק בתורה.

ומי שמקפיד לעולם יקפידו עמו אף המקפידים השטן עומד על ימינם לשטנם ולהזיקם בטעותם.

והמרים ידו על שום אדם להכותו או הכהו בלחיו או בכל גופו.

כאלו הכה לחייו של הב"ה או הרים ידו עליו ח"ו, כי האדם צלם אלהים הוא.

ועליו נאמר זרוע רמה תשבר.

וראוי לו להטמין לארץ שנאמר ואיש זרוע לו הארץ, ובהרמת ידו נקרא רשע שנאמר ויאמר לרשע למה תכה רעיד, לכן יש לך להזהר שלא להכות לשום אדם, ולא לבזותו ולא לקנטרו, ושלא לעשות לו שום צער, ואפי' מצאת רוק אדם מוטלת לפניך או דבר מיאוס ממנו.

סלקהו או כסהו ומחול לו לאדם שעשהו פן יבא אחר ויכשילנו ולא ימחול, אך בניך ותלמידך גדול או קטן שרי.

והוי זהיר בכבוד אשתך כמו שארז"ל יש לאדם לאהוב את אשתו יותר מגופו ואם שלחת יד עליה הרשעת, ואם הכית אותה עברת על שני לאווין דאורייתא ארבעים יכנו לא יוסיף פן יוסיף.

ואמרתי לאבי למה כל כך חומרה באשה ואמר לי ראה והבן שכ"י נקראת אשה וכלה ות"ת ישראל נקרא איש וחתן ומעולם לא הרים ידו עליה לרעה, וגם תראה דבר גדול שמבטל רצונו ומנהגו מפני רצונה ומנהגה

שאינו אוכל ואינו שותה, וכשיורד לכלה אוכל ושותה כמנהגה ורצונה,
שנאמר אכלתי יערי עם דבשי אריתי שתיתי, ואם תשנה ממה שהקב"ה
עושה עם בת זוגו נח לך שלא באת בעולם.

ועל הכל הוי זהיר באונאתה כי דמעתה מצויה שההוד עליה ושערי דמעה
לא ננעלו וע"י אונאת אשתך ודמעתה הרבית אונאתה ודמעתה למעלה
אז כל הפגעים רעים בביתך מצויה מדה כנגד מדה.

גם ראה והבן שאשה אתה מכה ואשה מכה אותך לא די לך שמגדלת
ומנהלת אותך ואת בניך אבל אתה עושה היפך רצונה ומצער דוגמתה
תזהר בני ממנה פן תכשל כשלוך גדול ואל ישאול את אשתו אם ללמוד
תורה כי תמנעהו, ורוצה ואוהבת בביאת האיש מלעסוק בתורה, והיא
אינה יודעת שיותר תועלת עושה לה כשעוסק בתורה.

אבל במילי דעלמא איתתך גוצא גחין לה ולחיש לה שכל עניינו של האיש
ע"י האשה הוא כ"י.

ובפרק הזהב ארז"ל אל תרבה שיחה עם האשה באשתו אמרו ק"ו באשת
חבירו, שהשיחה מביא לידי הרהור.

ואין הדין נותן להמצא באשתו בכל שעה כתרנגולים כי יש זמן שהיא
פועלת בלא איש.

ולכן אפי' לעיין בבגדי צבע שלהם ואפי' בשטוחים על הכותל אסור, וזהו
אין להסתכל בקשת.

ואל תגרום לאדם אחר לבא לידי הרהורים רעים ע"י שאתה משבח את
אשתך ותחמדהו, וכתוב לא תחמוד קרי ביה לא תחמד.

ולכן אל תקשט עצמך ותלך לפני הנשים כדי שיתאוו לך.

ואל תתייחד עם שום אשה חוץ מבתך ואמך ואשתך אפי' היא נדה ואיזהו
יחוד פתח נעול במפתח או במנעול מבפנים, וזהו אסור מן התורה מכי
יסיתך אחיך בן אמך ואפי' עם שני נשים לא תתייחד, וגם טוב להזהר
בפתח הפתוח לרשות הרבים מלשבת עם אשה אחת אם לא שהפתח פתוח
לגמרי.

אל תשמע לאזניך לכוין ולשמוע קול אשה משוררת כי קול באשה ערוה.

וכל האמור בשיר השירים לשבח אשה ההסתכלות בה ערוה קול שער
שיניים צוואר ואסור להסתכל באצבע קטנה של אשה כדי לזון עיניו מן
הערוה.

וכל המרצה מעות מידו לידה כדי להסתכל בה אפיי הוא גדול כמשה רבינו ע"ה שקבל תורה מסיני כדכתיב מימינו אש דת למו לא ינוקה מן הגיהנם.

ואם פגעת בערוה בין יהודית בין ארמית בין נשואה בין פנויה בין גדולה בין קטנה יעצים עיניו או ינוס לצד אחר שלא יראה אותה, וכן ארז"ל חיה ועוף ובהמה נזקקים זה לזה אל יסתכל בהם שלא יביאך לידי הרהור, וכל דבר ניבול וכל דבר ערוה לא ישמע על פיך כי שוחה עמוקה פי זרות.

וכתיב לא תשתחוה לאל זר.

וראה והבן שהמוציא דבר ערוה מפיו כאלו משתחוה לאל זר ומודה בו, ולכן המנבל פיו מעמיקין לו גיהנם והופכין גזר דין של עי' שנה מטובה לרעה שכ"י שהוא עם הסנהדרין שהם עי' הופכת הטוב לרע כי אליה הטוב והרע.

והשומעין ושותקין ונהנין בשתיקה ולא הולכין משם נכללין גם הם.

כללו של דבר כל מה שיוכל האדם להתרחק ממשאם ומתנם יתרחק תמיד.

הרגל לשונך בדברי תורה וביראת שמים כי מה שואל השם מעמך כי אם ליראה.

סוף דבר הוי מאד מאד שפל רוח וכל כיוצא באלו.

ואל תסרוק ראשך על הספר שהספר בשם ההקף שההקף נקרא ספר.

ואל תהרוג כינה על השולחן.

כי השולחן נקרא מזבח.

גדל בניך בתלמוד תורה ובמעשים טובים כי גם בזקנם אל יסור ממנה.

ולמד לבני ביתך הלכות נדה והלכות חלה ואסור והיתר דברים הנוהגים בהם פן יאכילוך איסור.

הוי זהיר בברכת הלבנה בחידושה בכל חודש שהלבנה יונקת מהשכינה והשכינה
מת"ת:

ד"ה וראה והבן שאתה מברך השכינה

וראה והבן שאתה מברך השכינה מתפארת והלבנה מהשכינה, א"כ אין לך קבלה גדולה מזו וזהו אלמלא לא זכו ישראל אלא להקביל פני השכינה בכל חודש די.

וזהו בני בתפלת הדרך וזהו יהי רצון מלפניך ה' או"א שתוליכני לשלום ותצעידני לשלום ותסמיכני לשלום ותביאני לשלום למחוז חפצי ותצילני מכף כל אויב ואורב בדרך ותחזירני לביתי לשלום כי אתה שומע תפלת עמך ישראל ברחמים בא"י שומע תפלה.

ותזהר מאד בזמן הגלות שאל תעמוד במקום סכנה ואל תסמוך על הנס, אך תירא תמיד פן יגרום החטא.

וראה והבן כי יעקב אבינו ע"ה היה בטוח מהשם וכתוב ויירא יעקב מאד ויצר לו וכ"ש מי שאינו בטוח, ועוד שנפלנו ביד אויבינו ואימתם עלינו ואל יתהלל הגבור בגבורתו.

ואל תקניט גוי אפי' קטן כי הוא נוטר איבה ואפשר שתפול בידו.

ואל תהי צדיק הרבה כגון אם ראית אשה טובעת בנהר אל תאמר לא אצילנה פן אראנה ערומה אלא תצילנה ותעצום עינך כל מה שתוכל.

וכן אם שמעת מאדם א' שאומר על חבירו להרגו אל תאמר לא אגלה פן אהיה הולך רכיל כי אדרבא אל תעמוד על דם רעיך אלא אמור לו תזהר מפלוני פן יהרגך ותציל נפשך.

ואל תקרא לשום בר ישראל שום שם בזיון ואפי' דרך שחוק, כי כולם נקיים וקדושים, אל תתן דיו לסופרי או"ה שכותבין שמות הטומאה לפסיליהם.

ואסור לסייע לעוברי עבירה שאתה נותן לו כח מן הפח"ד, השמר לך ושמור נפשך מאד פן תצער לשום בעל חי אשר נשמה באפו כגון בהמה חיה ועוף, ואצ"ל אדם אשר נברא בצלם אלהים, וכל זה כי לא תדע מה נפש הוא.

ואל תעמוד במקום אשר ישבחוך פן יתגאה לבך ואם שמעת מאיזה אדם תצטער ותדאג בדבר פן תתגאה ותועבת ה' כל גבה לב.

אל תפרוש עצמך מן הציבור שאם תפרוש מהם לא תקבל שכר עמהם כי שני מלאכים שמלווין את האדם מניחין ידיהם על ראשו ואומרים פלוני פירש עצמו מן הציבור אל יראה בנחמות ציבור כי הציבור הם המדות מקבלים נחמה כאחת, ואם תפרוש עצמך הנה יצאת מן הכלל והרי אתה חיצון ואין לך נחמה.

ואם מנו אותך פרנס על הציבור אל תתגאה עליהם כי אחד הוא המתגאה ואין שני לו זהו ה' מלך גאות לבש, ואל תטיל אימה יתירה עליהם שלא לש"ש.

כי האימה משם שמים שנאמר תפול עליהם אימתה ופחד.

תסבול טרחם ומשאם כי גדול שכר פרנס הציבור שהוא דוגמת השכינה שהוא פרנסתינו, אם אתה סופר אל תחסור ואל תותיר אות אחת או תיבה אחת בראש השיטה כדי לחתום שמך כי שכיר אתה ותירא מן הגזל ומן החמס.

אם שכיר אתה ללמוד הזהר בשעת מלאכתך שלא תעשה מלאכה אחרת או שום דבר אחר כי ברגע יטעו חבירך ויהא מלאכתך לשם שמים מלאכה שלימה מבלי חסרון, ארור עושה מלאכת ה' רמיה, רמיה בגימ' הר"ס אותיות סרה כי סרה ממנו טובת ה' וי לו וי לנפשו כי חסר.

תורה ה' תמימה ומה יתרון לאדם בכל עמלו, ואסור למלמד לענות לדבר לשום אדם.

סוף דבר הכל נשמע הסר מלבך כל מחשבות און אכן היה תמיד על הרהורי תורה ויראת שמים וזה הדבר יסיר ממך כל מחשבות רעות:

ד"ה ותהיה זהיר לילך לבית התפלה עם

ותהיה זהיר לילך לבית התפלה עם רבים.

בערב יבדוק עצמו טרם ילך לבהכ"נ וילבש המכנסיים שהסיר בבוקר אחר צאתו מבהכ"נ ויעשה כל הסדר כמו שאמור בשחרית, ולא יאכל לא בימות החמה ולא בימות הגשמים קודם זמן התפלה אם לא שיש שיעור מהלך שלש פרסאות משום שנאמר ואותי השלכת אחר גיוך אל תקרי גיוך אלא גיאך, אחר שאכל ושתה ונתגאה בא לקבל עול מלכות שמים.

הגיע זמן שכיבה יקרא ק"ש כולה שיש בו רמ"ח תיבות כנגד רמ"ח אבריו של אדם להסיר כל מזיק מרמ"ח אבריו שבו, חוץ מג' שחסירים, ויאמר ויהי נועם השכיבנו בלא חתימה ושאר פסוקים של תפלה אחד המרבה ואחד הממעט ובלבד שיכוין לבו לשמים ויפקיד רוחו למי שנתנה לו.

ויתן מטתו בין צפון לדרום שכן השכינה ביניהם ויחלוץ מנעליו ובתחלה יחלוץ של שמאל ואח"כ של ימין דדמי לתפילין ויסיר על מטתו חלוקו ואל יראוהו קורות ביתו מגולה.

ואם יש כתבי הקודש בחדר מגולים יצניעם ואם יש חומש יצניעוהו בתיבה, ויזהר מאוד מלדבר עם אשתו נבלות פה כי יראה מה רעה עושה כי אפילו על שיחה קלה יביאהו אלהים במשפט, ובשעת מעשה אל יהרהר באחרת כי כמעט תבא לו נפש אחרת ובניו קרובים לממזרים, ואל יכפנה אלא יפתנה ואם הכה אותה או ציער אותה אל יבא עליה אלא א"כ יפייסנה וזה דרך עם הארץ מכה אותה ובוועל בלא פיוס, ואין לו בושת פנים, כי שתי רעות עשה עבר בהכאה ועבירה גוררת עבירה שבעל בלא פיוס.

ויכוין בשעת מעשה שיהיה לו בנים הולכים בתורת ה' ובדרכיו וישמור עצמו שלא יכשל בהוצאת זרע לבטלה.

ועוד דברים רבים ויוסיף כהנה וכהנה לעשות טובות ויראת שמים.

וישלים פרשיותיו עם הצבור שנים מקרא וא' תרגום שבכל שבוע כענין אשלימו פרשתייכו עם הצבור שמו"ת כי היכי דתורייכו חייכו.

שנים מקרא הוא הוי ומשך הוי וא' תרגום זו כ"י תורה שבע"פ, אשלימו מלשון שלום, פרשתייכו אלו המדות, בהדי צבורא ליחדם כולם בשלום ואז תאריכו ימים.

ואם אינו יודע תרגום יתרגם בלשון יון או בלשון אחר או ג"כ עברי, והעברי יקרא בניגון להראות רמזיו בטעמיו ובניקודיו שכל הקורא בתורה בלא ניגון התורה חוגרת שק עליו.

ובערב שבת יטריח עצמו להוצאת שבת אפילו יש לו כמה עבדים ושפחות יטריח בעצמו לכבוד השבת הנקראת כלה ונכנסת לחופה עם המלך וגם הוא נקרא שבת כענין שבתותי, אלא שאחד זכור ואחד שמור.

וכשתכנוס עם המלך בחופה אז נקרא מלכתא.

ויתקן מעדנים הוא בעצמו לכבודה, כי רבו מעדנים כי הא דרב ספרא מחריך רישא ורבא מלח שיבוטא.

ולפי כחו יקנה מעדנים לכבוד שבת ולענגו ולא יאכל בע"ש מן המנחה ולמעלה כדי שיכנוס לשבת בתאוה שכן החתן אין לו אכילה ולא שתיה והוא נכנס לבית הכלה בתאוה.

ויהא זהיר בין קידוש היום כי כלה בלא קידושין מה מעלתה וביין להשלים כל ענייניה.

ויטול צפרניו שכל יתר כנטול דמי וחבירו עמו ויונקים כח הטומאה מן הפרד"ס לכן סלק מעליך מה למזיק עם המציל.

וישחזו סכינינו שנאמר והכינו את וכו' זה השחזת הסכין כי צריך להכינו פן יעשה קילקול בסעודה.

וירחוץ פניו וידיו ורגליו סמוך לערב אחר שיעשה כל צרכיו ואם בטבילה אין כמעלתה וכל מה שיעשה יחשוב לכבוד השבת כי המחשבה והקריאה אחים.

ויוסיף מחול אל הקודש כי כנסת ישראל אע"פ שהיא משתדלת ונוטרת הכרמים החיצונים מתקדשת בליל שבת וגם אתה תקדשה בעוד חול.

ועם חשיכה ימשמש בגדיו וידליק ויאמר בואו כלה ומלכתא להעשות הקריאה למעלה.

ובעוד השמש בראשי אילנות יקדש היום ויתפלל תפלת שבת הם קדושי אשה וינוח ויתענג ויסיר מלבו כל אנחה וכל מחשבות כאלו מלאכתו עשויה ואין חסר לו שום דבר.

ויכבד השבת בכסות נקיה כפי מה שיוכל.

ויסעוד שלש סעודות בשולחן ערוך ואל ידבר דבר מחפיציו הצריכים לו, אך בחפצי שמים מותר, ואל ירבה שיחה בדברי תורה כי גם דברי תורה בקושי הותרה.

ואל יפסיע פסיעה גסה אם לא לדבר מצוה ומכל טורח אל ידבר ואל ידבר מאוהביו שמתו ומכל דבר עגמת נפש כללו של דבר קראוהו עונג ומנוחה והוסיף מחול על הקודש ואל יוציא דמעה מעיניו.

ובמוצאי שבת יבדיל בתפלה באתה חונן ואם אין לו כוס להבדיל ובא לו מלאכה לעשות יברך בא"י אמ"ה המבדיל בין קודש לחול ויעשה מלאכתו.

וסדר הבדלה על הכוס הוא מתחלה יברך בפה"ג, הגפן הוא ת"ת, פרי הוא כ"י, וכן בשמים כולל כ"י הנקרא קטורת, ותרגום מקטר קטורת מבשם בושם.

וכן בורא מאורי האש, אור הוא ת"ת, אש הוא כ"י.

וכן המבדיל בין קודש לחול היינו בין דין לרחמים ואנו מביטים בידיים האור והחשך להורות שקבלנו הנאה מן האור שנהנה אדה"ר קודם שחטא הנקרא זכור וכן אמר המבדיל בין קודש לחול ובין אור לחושך כו'.

וראה והבן שאמרו רז"ל אדה"ר נברא בלא דין זהו שהיה כולו צפורן וכשחטא נתערב בו דין.

ואחר הבדלה יעשה מלאכתו ויסדר שולחנו אע"פ שאין צורך אלא לכזית וילוה המלך בשירות ובתשבחות.

הראית בני מה שעושים עמי הארץ שאין להם נפש.

אם יבא אוהבו בביתו מחבקו ומנשקו ומרבה ביינות וסעודות רבות וכשרוצה להפרד ממנו אין צורך להזכיר מה יעשה לכבודו ועניינים רבים יען שהוא ממינו ומין במינו אינו חוצץ.

והמלך בא בביתו וכשמלווהו מוציא טענות וסבות לחלוק עם בני ביתו לצאת ממנו במחלוקת אוי לו ואוי לביתו ואוי לתענוגים אשר מילא כריסו שלא לשם שמים כי הוציא המלך מביתו מתוך מחלוקת.

אפילו אם יזדמן אליו חכם יאמר השטן הביאו מתי יקום וחורק שיניו עליו.

אבל אתה בני אל תעשה כך אלא קבל את החכם כאיש אלהים ואת המלך תאחר בביתך ותלווהו בשירות ובתשבחות.

וזהו שאמרו רז"ל האריך סעודתו בערב שבת פורס מפה ומקדש כי חייב וצריך לקבל המלך מיד.

ובשבת יאריך סעודתו והולך עד הלילה ואינו פורס מפה ומזכיר של שבת במוצאי שבת זהו מוסיפין מחול אל הקודש בין בכניסתו ובין ביציאתו.

וגם בערב י"ט ינהוג כסדר הזה שאמרנו, אלו העניינים והסדרים יהיה בידך ותכנוס בשער הזה ולא תצטרך לא לוויה ולא רשות.

א"ל ר' ספרת לי הסדר שאין יכולת ביד האדם לעמוד על כולה, א"ל בני זה שאמרו ראיתי בבני עליה והם מועטים להכנס בלא רשות, אבל ברשות רבים הם.

ולמה נקראת מלכות כי זאת הספירה היא מדת הדין הקשה ורפה ולכן המלכים היו לוקחים המדה הזאת להם מפני שהיא לוחמת מלחמות בעבור ישראל, וזו המדה לקחה דוד לעצמה מפני שהיה מלך ישראל ונלחם מלחמותם מלכות מדת הדין שלמטה שהיא כלולה מכח כולם לזון את התחתונים.

א"כ היא מלכות והמלכות היא כח עור הבשר.

ומקום עמידתן כתר רום מעלה בכח הנפש הנקרא יחידא.

החכמה בכח הנפש החיה, הבינה בכח הרוח, החסד בכח הנפש הנקרא נשמה, הפחד בכח השחור, התפארת בכח הדם, הנצח בכח העצם, ההוד בכח הבשר, היסוד בכח הגיד, המלכות בכח עור הבשר, ומקום עמידתן למעלה כך הוא רום מעלה מקיף וסובב החכמה והבינה היא סובבת שלמטה מהם.

והחסד נמשך אל הנצח שהוא מצד ימין.

והפחד נמשך אל ההוד שהוא מצד שמאל.

והתפארת והיסוד באמצע ומלכות כנגדן.

ולמה נקראת אשה הטעם כי המקטרגים נקראים אישים וכולם מקבלים פרס מזו המדה, לכן היו עושין הקרבן למדה זאת הנקראת אלהים.

והוא מלה מורכבת אל הי"ם והי' של אלהים מורה שהיא עשירית, אבל היא כח לאישים כי כל הקרבנות שהיו עושים לה היא היתה נותנת פרס לכל איש ואיש כפי מעלתו, לכן נקרא אשה מלשון אישים, וכשהיא מקבלת מפחד מקבלת אש ונקראת אשה, וכשהיא מקבלת מת"ת ע"י יסוד הנקרא כל היא נקראת כלה, וכשהיא אשה וישראל חוטאים ומדליקים האש ואינם עוסקים בתורה לכבות אז חוגרת שק לישראל זהו שק ואפר יוצע לרבים.

הלא תראה שק במ"ק הוא א"ש, ונקרא נקבה כי כל המקבל נקרא נקבה והקללות באות משם, ע"כ נקבה במ"ק קללה ע"ה.

ולכן לעולם דרך הנקבה לקלל.

ולמה נקראת לחם עוני בעבור כי לחם עוני אינו מצוי אלא בשני לילות ראשונות של פסח והגדולות והנפלאות שנעשו לישראל עם זו המדה העשירית נעשו.

ושלא יטעו ישראל שבידה הכח והיכולת לכן צייתה התורה שלא לערב שום דבר במצה.

מפני שהיא הדוגמא לעוני, ולא מלח מפני שהוא דוגמא לעשירית אלא מים להורות כי היא לא עשתה הנסים האלה אלא מכח המים שהוא מדת החסד, ולכן נקרא לחם עוני להורות כי אלו שתי לילות של פסח אין להם שום המשכה משום צד.

ולמה נקרא א"ל שד"י כי הוא מלשון די ואם היה אומר שדי לבד היה נראה שיש ביכולתה להנהיג העולם בלתי סיוע אחר לכן בא אל קודם שדי להורות הכח הפועל שדי בתחתונים היא מקבלת מאל שהוא החסד אבל לא מעצמה.

א"ל שדיי בגימי משייה שבהם נשתמש מרע"ה.

ולמה נקרא ירושלים עשהו מלה מורכבת יר"ו בגי' ארי"ה הוא חסד עולם הנקרא ארי"ה ובהתקרבו לשל"ם נעשית ירושלים היא כנסת ישראל מש"ל בעולם.

א"ל למה נחסר היו"ד מירושלים א"ל פעם אחת נכנסתי לחורבה אחת מחורבות ירושלים כי שעת תפלה היה ומצאתי אדם אחד בפנים וא"ל פעם אחת נכנסתי בחורבה זו ושמעתי סבת חסרון הי' מירושלים ואמרתי לו תגיד לי מה שמעתי ואמר לי י' ירושלים רומז לי שדי"י, לי י"ה, לי אדני"י, לי אהי"ה, ואם יחסר י' משדי ישאר ש"ד וזהו שד משדי יבוא, ואם יחסר י' מיהו"ה ישאר הו"ה והוא כענין ותפול עליך הוה, ואם יחסר י' מאדני"י ישאר אד"ן כענין ואדן לרבי, ואם יחסר י' של אהי"ה ישאר אה"ה, ואם היה חסר היודי"ן משמות הללו היה כליה לשונאי ישראל, ויען שהיה הגלות בגזירה עלינו להיות גלות של שארית וקיום לכן נחסר הי' מירושלים ונסתלקה השכינה משם ומישראל כי נסתלקה שכינה עליונה משכינה תתאה.

ונפלנו בגלות אנו והשכינה עמנו, עד ישוב חרון אף השם מישראל וירחם עלינו ברחמיו הרבים.

זהו בשוב ד' את שיבת ציון ואומר אם תשוב אלי תשוב כלומר תשוב הנחסר מירושלים ומה היא חסירה י"ה, כי מצינו ירושלים"ה ומלת י"ה הוא שאמר אלי תשוב כלומר תשוב הנחסר מירושלים והוא י"ה ואיך אל"י הוא י"ה, שהה' הוא ה' של אהי"ה ושימהו עם כולם כגון ה' עם א' הם ו', ה' עם ה' הוא י', ה' עם י' הם ט"ו, סך הכל הוא א"ל, נשאר הי' של אל"י צרפהו עם ה' היוצא ממנו א"ל והוא י"ה.

ולמה נקרא שכינה על שם ששוכן בתחתונים בבית המקדש של מטה הוא ציון ובית המקדש, וגם הבינה נקרא י"ה ושוכנת בשכינה ע"כ נקרא שכינה שכן י"ה.

ולמה נקרא גנוזה על שם שהיא נסתרת ונעלמת מעיני כל חי וקדושה במעשיה.

אם תרצה לדעת מה פירוש גנוזה הסנהדרין הם ע' ועמה ע"א וגניזה עולה ע"א, מלמד שמעולם לא יצא שום טעות ושגגה מסנהדרין.

ולמה נקראת מים התחתונים בעבור כי ה' ספירות תחתונים נקראו מים התחתונים וזה הספירה הפועלת פעולתם ועל ידה נעשים פעולות המים התחתונים ועל כן נקרא י"ד שהי"ד מורה ה' אצבעות, וכן הפחד נקרא י"ד שמורה גם הוא ה' אצבעות ופועל פעולת מים עליונים הם ה' ספירות עליונים וזו הספירה פועלת הפעולה של מים התחתונים ע"כ נקראת מים תחתונים.

ועל מה שנקראת מזבח הנחושת בעבור שהיו ב' מזבחות מזבח העולה הרמוזה לתפארת ומזבח הזהב הרמוזה לגבורה בעבור שהוא דין קשה ומזבח הנחושת הרמוזה לעשירית שהוא מלכות הוא דין רפה שאינו כ"כ קשה כמו הזהב שאין נחושת אדום כמו הזהב.

ולכן היא רמוזה בנחושת.

וגם נקראת בת כמו בת מניקת חלב מן האם כן זאת העשירית מניקת השפעה מכל הספירות וזאת הבא ניתנה לאברהם שנאמר וה' ברך את אברהם בכל.

וארז"ל בת היתה לאברהם ובכל שמה, ואמר וה' הוא ובית דינו ור"ל שהוא בין צפון לדרום וזהו ברכתה שברכה שמצפון מקבלת דין דרך ההוד ורחמים דרך החסד דרך הת"ת ויסוד, וכמו שרוצה הבת לינק כן רוצה אם להניק והאם היא הבינה וגם אברהם עמה נתברך שזו המדה כלולה בכל וכל הברכות עמה.

ולמה נקראת מלח, הטעם כי מלח הוא קיום העולם וזו הספירה הוא קיום העולם שנאמר על כל קרבנך תקריב מלח, רומז למה שאמרנו כמו שמבואר באשת לוט שנאמר ותבט אשתו מאחריו ותהי נציב מלח מדה נגד מדה, כי שמה של אשת לוט מלח, ולמה נקראת מלח שהיו העניינים מבקשים ממנה לחם ונותנת להם מלח וכי לא היה לה לתת צדקה רק מלח ע"כ היו העניינים מתפללים עליה ומבקשים מן השם להחזירה תל מלח, והשם שמע תפלתם ונהפכה למלח, וכשהיתה שומעת היתה חוזרת וענתה אמן בחשבה כי תפלתם לטובה עליה כי המלח נעשה מן המים ומן העפר וכוונתה שהיו דבריהם לטובה.

וכוונתם היתה לרעה והנה נתקיימה כוונת העניינים וחזרה לנציב מלח.

ועוד טעם אחר אשת לוט היתה ראויה להשיג פני השכינה הנקראת מלח ולא רצתה לשמוע ולשמור מה שאמר לה המלאך אל תביט אחריו לכן מדדה השם מדה כנגד מדה היא עברה בגזירת מלח ושבה לנציב מלח.

ומה שנקרא יונק נפש כי המלך העליון הוא הנפש וזאת יונקת משם ר"ל מאותה השפעה.

גם נקראת מראה שחורה כי בזו המדה היו משיגים הנביאים נבואתם אבל בהרגשה, הוא שנאמר ותמונה אינכם רואים זולתי קול, ולכן נקרא שחורה כמו שהשחרות אין אדם יוכל להשיג בו כן הנבואה והמראה הזאת אין שום בריה יכולה להשיג שם.

ועל מה נקרא תורה שבע"פ הטעם כי זו המדה בעבור שנקראת עוה"ז ואם אין אדם זוכה בעוה"ז איך יזכה לעוה"ב שהעוה"ב הוא היסוד ועוה"ז היא כנסת ישראל והוא השער, כמו כן אם מאמין אדם בדברי

רז"ל בתורה שבע"פ שהוא עוה"ז זוכה לתורה שבכתב שהוא העוה"ב,
ואם אינו מאמין בדחז"ל כמו הקראים המינין האפקורסים לא יזכה
לעולם לתורה שבכתב שהוא עוה"ב.

ולכן ניתנה התורה בשני לוחות להורות למה שאמרנו תושב"כ ותורה
שבע"פ.

א"ל בני בא ונשלים תורה שבע"פ הם י"ג מדות, א"ל ולמה לא השלמנו
אותה כשהתחלנו, א"ל אם לא ניתן חלק גם לזאת א"כ נשיקה מאי"ן.

א"ל ר' א"כ נתחיל ואיה"נ ר"ל אנה ה' הושיע נא, א"ל בני נתחיל מי כמוך
נאדר בקודש נורא תהלות עושה פלא:

ד"ה כלל ופרט וכלל אי אתה דן אלא

כלל ופרט וכלל אי אתה דן אלא כעין הפרט ר"ל כלל הוא מה שהיו כולם
בכת.

פרט הוא האצילות שנאצל איש איש לדגלו.

וכלל שלא תאמר אחר שנאצלו אין להם יותר שום צורך בבעל הכלל הוא
הגחלת ע"כ חזר וכלל לומר לך שהפרט תלוי ונאחז מן הכלל אשר משם
נאצל, ועכ"ז הכלל אין דן כי אם כעין הפרט, אם העולם כדאי ורוצה
הקב"ה להביא עליהם רחמים נעשה גם מן הדין רחמים ומרחם ואם
אינם כדאים ורוצה הקב"ה להביא עליהם דין נעשה גם הרחמים דין
והכל בהסתכלות [בכת"י בהסתלקות] עלת העלת עם הפרט או בהיותו
עמהם, ולכן דנין בכהאי גוונא ונתת הכסף בכל אשר תאווה נפשך כלל,
בבקר ובצאן פרט, ובכל אשר תשאלך נפשך חזר וכלל, כלל ופרט וכלל אי
אתה דן אלא כעין הפרט מה הפרט מפורש שהוא ולד ולדות הארץ אף כל
שהוא ולד ולדות הארץ.

א"ל ר' ברוך שפתח פי כי נלאתי מהקשיב, א"ל מעתה ירא אני ממך פן
תעשה כמו שעשית במדות הקודמות, א"ל תירא ותירא.

תינח כלל ופרט וכלל:

ד"ה פרט וכלל ופרט שאי אתה דן אלא

פרט וכלל ופרט שאי אתה דן אלא כעין הפרט כלל למה לי ועוד היינו הך ומה הפרש בין כלל ופרט וכלל ובין פרט וכלל ופרט, א"ל בני תירא ותירא אמרת לי מאביך ומרבך לא הייתי ירא וממך אירא עני בדעת, אם אין הפרט כלל מנין, וא"כ ע"כ פרט וכלל ופרט ואפ"ה אין בכלל אלא מה שבפרט.

פרט עלת העלת פשוט בתכלית הפשיטות.

כלל הוא כתר עליון שכל העשר הם שם בכח והיה צריך להאציל כל א' וא' כמשמעו וכמשפטו ואפילו הכי אין שינוי שהכלל דן כעין הפרט כענין שאמרנו ולכן פרט וכלל ופרט אתה דן כעין הפרט, א"ל בני פתחת פיך נסתם או לא נסתם.

א"ל נסתם ונסתם ואלו ידעתי כחד (הזקן) לא נתפארתי:

ד"ה מכלל שהוא צריך לפרט ופרט שהוא

מכלל שהוא צריך לפרט ופרט שהוא צריך לכלל.

מכלל הוא הכת"ר אשר בו כל העשר תלויים והוא צריך פרטיו לפעול מעשיו ולהוציאם לפועל כמשפט אברי הגוף שהם יודעים ופועלים מחשבת השכל לפועל.

אפ"ה הפרט שהם הספירות צריכים לבעל הכלל לקבל חיות וכח משם הלא תראה שאין שום תועלת ניכר מאברי הגוף אם לא ע"י הנפש הנותנת להם כח וחיות, וכענין זה דנין, א"ל ר' האיך דנין, א"ל קדש לי כל בכר יכול אפי' נקבות ת"ל זכר הנה הכלל צריך לפרט ואפ"ה הפרט צריך לכלל, וזהו אי זכר אפי' נולד נקבה לפניו ת"ל פטר רחם אי פטר רחם אפי' נולד אחר יוצא דופן ת"ל בכר זהו כלל הצריך לפרט, ופרט הצריך לכלל:

ד"ה כל דבר שהיה בכלל ויצא מן הכלל

כל דבר שהיה בכלל ויצא מן הכלל ללמד.

לא ללמד על עצמו יצא אלא ללמד על הכלל כולו יצא, כל דבר שהיה בכלל דבר הוא כ"י, שהיא דבר הכל שהיה בכלל העשר אז היא כלולה ברחמים, ויצא מן הכלל יצא מן הרחמים ללמד דין ולא ללמד על עצמו יצא להיותו הוא לבדו בדין אלא ללמד על הכלל כולו יצא שגם הם מסכימים עמה בדין, ובכי האי גוונא דנין והנפש אשר תאכל מבשר זבח השלמים והלא שלמים בכלל כל הקדשים היו ולמה יצאו לא ללמד על עצמו יצא אלא ללמד על הכלל כולו יצא מה שלמים מיוחדים קדשי מזבח אף כל קדשי מזבח

ד"ה כל דבר שהיה בכלל ויצא לטעון

כל דבר שהיה בכלל ויצא לטעון טעון אחד שהוא כענינו יצא להקל ולא להחמיר כל דבר היא כ"י שהיא דבר של כל, שהיה בכלל היא היתה כלולה עם העשר, ויצא מן הכלל לטעון דין שהוא כענינו כי הוא דין רפה ולכן קורא הדין ענינו יצא להקל, להשאיר שארית בארץ ולא לכלות זהו להקל ולא להחמיר בעבור שיצא מן הכלל והיא מרחמת כענין דבר וחרב ורעב ואש אשר הם באים בחלק.

וכן דנין בכה"ג.

ועתה אבאר לך שחין ומכוח בכלל כל הנגעים היו שאלו לא כתוב אלא כלל שכולל נגעי עור ובשר כענין אדם כי יהיה בעור בשרו שאת או ספחת או נגע צרעת כי תהיה באדם וכו' ואח"כ שתק הוי שחין ומכוח בכלל בין להקל ובין להחמיר בהם כעור ובשר ושאת וספחת טמאים בהם.

ויצא מן הכלל ופירש בפירוש לטעון טעון אחד וכשפירש דינו שונה מעור ובשר הוא כענינו מ"מ כנגעי עור ובשר הם שהרי במקום בשר ועור הם ולא במקום שער ושאת ובהרת שם כן נגע ובד' מראות לובן ושער לבן טומאתם כמו בעור ובשר.

יצא להקל ולא להחמיר להקל עליהם שלא ידונו במחיה ופירוש מחיה סימן טומאה הוא בעור בשרו כדכתיב ומחית בשר חי בשאת וגו':

ד"ה כל דבר שהיה בכלל ויצא לטעון

כל דבר שהיה בכלל ויצא לטעון טעון אחר שלא כעניינו יצא להקל ולהחמיר, כל דבר היא כ"י שהיא דבר של כל, שהיה בכלל הכתר בכח הרחמים ואין שם דין כלל.

ויצאה בפועל לטעון טעון אחר שלא כעניינו כי כשהיתה בכח היתה ברחמים וכשיצאה בפועל יצאה בדין ולא יצאה בדין מבלי רחמים אלא בדין וברחמים זהו דין רפה א"כ יצאה להקל.

רחמים ולהחמיר דין.

בכה"ג דנין כיצד, ואיש אשר יהיה בו נגע בראש או בזקן הלא ראש וזקן בכלל עור ובשר היו ולמה יצאו לטעון טעון אחר שלא כעניינו יצאו להקל ולהחמיר שלא ידונו בשער לבן להקל עליהם ושידונו בשער צהוב להחמיר עליהם ה"ה דמצי למימר שלא ידונו במחיה אלא שרצה לפרט קולא שאין אף בשחין ומכוח:

ד"ה כל דבר שהיה בכלל ויצא לידון

כל דבר שהיה בכלל ויצא לידון בדבר החדש.

אי אתה יכול להחזירו לכללו עד שיחזירנו הכתוב לכללו בפירוש.

דבר זהו ת"ת ישראל שהיה בכלל הרחמים ויצא מן הרחמים לידון בדבר החדש לידון דין שהוא חדש אצלו.

כי רובו רחמים ועתה נוטה אל הדין כענין הרשעים מהפכין את הרחמים לדין, זהו שנאמר ארדה נא ואראה הכצעקתה, אי אתה יכול להחזירו לכללו הם הרחמים שהיה בכללם עד שיחזירנו הכתוב לכללו בפירוש, הכתוב הוא החס"ד שהוא תורה שבכתב תורת חסד על לשונה, בפירוש הוא ירושלים תורה שבע"פ היא מדה"ד הרפה, שכן ירושלים עולה פירוש כדי למזג הדין עם הרחמים.

כענין זה דנין ושחט את הכבש במקום אשר ישחט את החטאת ואת העולה במקום קדוש.

שאינן ת"ל כי כחטאת האשם הוא לכהן אלא שיצא לדבר החדש לידון בבהן יד ובבהן רגל ובאזן ימנית וכו' יכול לא יטעון מתן מזבח ת"ל כי

כחטאת האשם הוא לכהן מה חטאת טעון מזבח אף אשם טעונה מזבח:

ד"ה דבר הלמד מעניינו דבר שהיא כ"י

דבר הלמד מעניינו דבר שהיא כ"י שרוצה לפעול דין והיא ממוזגת ברחמים לומדת מעניינה הוא הדין הוא פחד יצחק כענין זה דנין ואיש אשר ימרט את ראשו קרח הוא טהור הוא.

יכול יהא טהור מכל טומאה ת"ל או בקרחתו או בגבחתו נגע לבן אדמדם.

דבר הלמד מעניינו שאין טהור מכל טומאה אלא מטומאת נתקים לבד וכו':

ד"ה דבר הלמד מסופו ת"ת ישראל אינו

דבר הלמד מסופו ת"ת ישראל אינו דן עם פחד יצחק שהוא מדת דין הקשה אלא עם כ"י לבד שהיא מדת הדין הרפה:

ד"ה שני כתובים המכחישים זה את זה

שני כתובים המכחישים זה את זה עד שיבא הכתוב השלישי ויכריע ביניהם, שני כתובים זה חסד ופחד שמכחישים זא"ז, עד שיבא הכתוב השלישי הוא ת"ת ישראל שהוא שלישי להיקף ויכריע ביניהם, ומכריע ועושה שלום ולכן לעולם הלכה כדברי המכריע, ובזה ענין דנין כתוב א' אומר וירד הי על הר סיני.

וכתוב אחד אומר מן השמים דברתי עמכם הכריע ביניהם מן השמים השמיעך את קולו ליסרך מלמד שהרכין הקב"ה שמי השמים העליונים

על ראש ההר ודיבר עמהם מן השמים, וכן הוא אומר ויט שמים וירד
וערפל תחת רגליו.

א"ל ר' ברוך שזיכנו השיי להתחיל ולהשלים מ"מ למה הם י"ג מדות לא
פחות ולא יותר.

א"ל בני תורה שבע"פ הם י"ג מדות שמבארת תורה שבכתב ותורה
שבע"פ מיחדת את העשר לעשותן אחד, גימ' י"ג.

ולכן ביי"ג מדות התורה נדרשת ונקראת באר בשדה בעבור שהבאר שואב
מים בכל יום ולעולם אינו חסר כן זאת המדה לעולם אינה חסירה
השפעה להשפיע בעולם השפל, וכשם שהבאר שבשדה הוא הפקר כל
הרוצה לשאוב שואב כן זאת המדה אין הפרש בין עני ועשיר בין חכם ובין
ע"ה, כל מי שרוצה לעשות טובה הרשות בידה להשפיע אליו כי הפקר
היא, וזו המדה אוהבת הגרים הבאים לחסות תחת כנפי השכינה והסבה
בעבור שהיא גולה לעולם עם בניה כענין ואהבתם את הגר כי גרים הייתם
בארץ מצרים.

ונדבק הגר בבאר.

הלא תראה ר"ע ששורשו גר ונדבק בבאר.

וראה והבן גר בגימ' באר.

ולמה נקראת בהמה בעבור כי רוח הבהמה יורדת (למטה) מזו המדה כי
היא העושה בריאה בכל הדברים שבעולם ומה שאמר שלמה המלך ע"ה
מי יודע אם רוח האדם העולה היא למעלה ורוח הבהמה היורדת למטה
לארץ ר"ל אחר שרוח אדם ורוח הבהמה בריאתה שוה זה אוכל וזה אוכל
לזה עור ובשר ועצמות וגידים ולזה ג"כ כן.

האדם יש לו רגלים וידים וכל כלי הנפש.

וכן לבהמה ואין הבדל ביניהם אלא שהאדם הוא הולך בקומה זקופה
והיא הולכת על ד' ומי יודע אם אדם עושה פעולת הבהמה כגון שרודף
אחר תאווה ואחר תענוגים גופנים אם יהיה לו זכות יותר מן הבהמה
דכתיב נמשל כבהמות נדמו.

וההבדל ביניהם שהשכל באדם ולא בבהמה.

בהמה בגימ' אליהו, מלמד שהיה אליהו ז"ל מתפרנס כבהמה בזמן שהיה
בורח מן אחאב.

א"ל מהו נותן לבהמה לחמה, א"ל הבהמה נקראת כ"י וקב"ה מזמן לה
פרנסתה הוא שפע רחמים מחכמה עלאה שכן לחם בגי' החכמה.

ולמה נקראת חמור נוער, הטעם כי כל החומרניים באים ממנה כי בידה
הד' יסודות, וגם נקראת חוה כנגד דוגמא התחתונה כי כמו שיש חוה
למטה כך נקראת כ"י חוה למעלה.

ולמה נקראת לבנה בעבור שהלבנה יונקת משם והיא פעמים דין ופעמים
ממוזגת.

וכן הלבנה פעמים כסויה פעמים גלויה.

וראה והבן לבנה במ"ק י"ה.

וגם נקראת לילה כי כל פעולתה בלילה.

וזהו חצות לילה אקום להודות לך על משפטי צדקך.

ועוד תמלאהו למ"ד יו"ד למ"ד ה"י ס"ת כ"ב אלה הם ד"ב אותיות
התורה שהם לילה זולת תורה שבע"פ המבארת אותם, ולכן אותיות
שניות צ"א הוא ע"ז שנאמר צ"א תאמר לו לומר לך שכל ע"ז משם הוא
בא שמפרידים ומחלקים תורה שבע"פ מתורה שבכתב.

וכן נקרא כ"י שת"ת ישראל שם כניסתו וגם ישראל הגשמי שם כניסתו
וגם הוא יקבץ נדחי ישראל לעשותם כנסיא אחת, וכן נקראת משכן
ומקדש.

וגם נקראת דוד כי דוד נאחז משם ולקחה לעשות נקמה בגוים וללחום
מלחמותיו זהו דוד מלך ישראל חי וקיים.

ומשם בא לו רוח הקודש ונקראת ויעש אלהים כי בעבור שהעשיה שהיא
תשלום הבריאה באה מזאת העשירית שגם היא נקראת אלהים שהוא
מדת הדין הרפה, ונקראת נערה בעבור שהיא יונקת מכל הספירה כמו
שהנער יונק משדי אמו כן זאת המדה יונקת מהשדה הגדולה שהוא
היחוד, ונקראת שדה תפוחים הטעם כי הכתרים נקראים תפוחים
והתפוח יש לו אודם ולובן כך הכתרים יש להם אודם ולובן וריח טוב
וזאת העשירית שדה שלהם כי לשם משפיעים והיא המוציאה פעולתה
מכח אל הפועל.

וזהו שדה ת"ת ישראל הנקרא אדם מטייל באותה שדה לרוב מכל
הספירה הלא תראה שאם תמלאהו שי"ן דל"ת ה"ה אותיות שניות
עולים אדם והנה אדם בשדה, ונקראת כתב כי מכתב הוא השם הגדול
שכן המכתב עולה במ"ק יהו"ה הוא הת"ת הוא השם הגדול הקדוש
והנורא.

ונקרא אלף זעירא היא הפלא הקטן כענין ויקרא אל משה שהקריאה
אליו מכ"י לכן א' זעירא אבל א' גדולה בכתר עליון פלא גדול, וכן נקראת

ה' קטנה שה' ראשונה שבשם בן ד' היא רמז לבינה שכל הדברים נאצלים ממנה וה' שניה היא ה' קטנה וזהו כי ביה ה' צור עולמים שהעוה"ז נברא בה' והעוה"ב נברא ב"י היא כ"י והיא עוה"ז יען שעולם השפל מתפרנס ממנה, וכן נקראת מט"ט כי זאת המדה שומרת לישראל ומט"ט מלשון מטט"ר שתרגום שומר נוטר, ואם תשים דעת תראה במטטרו"ן בגימ' בשדי, ובגימ' שי"ו, זהו כי תראה חמור שונאיך או שי"ו נדחים וקרא לתפארת שונאך שאתה דחית שי"ו שהוא בשד"י ונקרא לחם הפנים כי מקבלת השפע מהמרכבה, ונקראת אספקלריא שאינה מאירה יען שמקבלת אור מת"ת כי לפעמים הוא חשך שמקבלת מהפחד וכשתפארת משפיע להם מיד סר החושך ומאירה ע"כ נקראת שאינה מאירה.

וגם נקראת שלמה כי זאת הספירה האצילה היסוד שנקרא שלום ונתוסף לה ה' ונעשית שלמה, וזו שקוראים אותה שלמה הלא תראה שדוד לוקח את בנו למלחמה, כי הה' היא כ"י הוא דוד ובנו הוא שלם והנה שלמה, ונקראת תפלה של יד שהיא שמאלית ותפילין של יד צריכה לצד שמאל ולכן ד' פר' בבית א' להורות על יחוד גמור ולכן תפלה של יד היא ראש וסוף כי זאת הספירה הוא המפתח מכל האצילות, הלא תראה שאומר אדני שפתי תפתח בעבור שהיא מפתח א"כ אם אין תפילה של יד אין תפלת הפה.

ונקראת פה כי היא מתורגמן של השם הגדול וגם נקראת ערבית שהכל מתערבין שם ומעורבות מכל האצילות היא חותמו של שם הגדול והוא מלשון עירוב, ונקרא אני אני ה' בעתה אחישנה אני י"י הוא שמי אני ה' אשר הוצאתיך מאור כשדים וכהנה רבות ונקראת בת זוג בעבור שהיא בת זוג לת"ת.

וגם נקראת ארון כי השם הנכבד הוא מתייחד בתוך הארון וזהו ארון העדות.

ארון היא כ"י העדות הוא היסוד.

וגם נקראת אבן שתיה אבן שהשלים הבנין שתיה שהיא יונקת ושותה מכל האצילות.

ונקרא כלה שהיא כלולה מכולם ומושפעת מהשפעתם גם משפע העליון הבא עליה דרך הצינורות.

ונקראת אבן ישראל מפני כי שרי אומות העולם והאומות אין להם חלק לעוה"ב.

אלא ישראל שנאמר ועמך כולם צדיקים לעולם ירשו ארץ והנה נשלם הפרד"ס ועוד שמות רבים שבהם נשתמשו בעלי העבודה ובשמות הנגדיים והשוויים אבארם בעזרת השם.

ועתה נשוב לעניננו שכנסת ישראל נקראת אור שנאמר ויהי אור.

והנה הבינה הנקרא אלהים קראה החשך אספקלריא שאינה מאירה אור זהו שנאמר ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור:

ד"ה וירא אלהים את האור כי טוב

וירא אלהים את האור כי טוב ויבדל אלהים בין האור ובין החשך לא נאמר כי טוב אלא באור אחד משני האורות הוא האור שאין העולם יכול להתקיים בו מרוב זכותו והוא יסוד עולם שגנוז לצדיקים, ר"ל להשיג בו הצדיקים לעתיד לבא ואותו האור נקרא טוב.

ואמר וירא כי האור הראשון הוא הנראה תמיד לפני המחדשו והוא הקרוב לסבה ראשונה יותר משאר המעלות.

לפיכך נאמר וירא שהוא מתהפך ראוי, אלהים לשון רבים בהיותו סמוך לרבים כי שם משותף הוא לו יתברך ולמלאכים ולדיינים.

את היא כ"י וכשהיא עם האור הוא יסוד עולם אז העולם מתקיים, מ"מ הבדיל אלהים בין האור הוא יסוד וקראו טוב ובין הא"ת היא כ"י והיא החשך, וזהו בין האור ובין החשך כי טוב אלו ב' ווי"ן, כ"י עולה ל' ולי מצטייר כ"ו הוא ת"ת ישראל, טוב הוא יסוד עולם, ויבדל, אין הבדלה זו הבדל ממש רק האור בא מצד היסוד והחשך מצד כ"י, ויש מבעלי האמת האומרים טוב הוא תפארת ואלו ואלו דברי אלהים חיים.

שהו ומשך הו' מוצאם א'.

א"ל ר' מה פירוש טוב, א"ל אליהו ז"ל אמר בפיו בהטיבו את הנרות תרגומו באדלקותיה.

והנה כוונת הענין נדלק האור כמדליק נר מנר, והנה הוא השדרה ונתן הכח להויות להמשך ולהתפשט ר"ל ה' ספירות אחרונות, וזהו כי טובים דודיק מיין, ר"ל ריבוי האור הבהיר הנדלק ומתנוצץ לכל צד.

ר"ל לכל הספירות, ויין הנזכר בשיר השירים הוא חכמת אלהים וג"כ מה טובו דודיק מיין הוא חכמת אלהים, וגם אשקך מיין הרקח וגם הביאני אל בית היין ואם תבין שיין עולה ע'.

וחכמה ע"ג זהו ג"ע בהרים ויעשנו שהכל משם.

וסנהדרין ע"ג והבן שהיין ע' שמות הנאצלים מחכמת אלהים וגי נשארם
ובמקומו יתבאר בע"ה.

הראית בני שאור השני לא נאמר בו כי טוב שהרי ו' פעמים נכתב כי טוב
נגד ו' ספירות והספירה השביעית לא נאמר בה כי טוב כי האור שיש בה
טיפי חשך מאי כי טוב, זהו ויבדל אלהים בין האור ובין החשך, א"ל
אותיות טוב מה מורים.

א"ל ט' מורה על היסוד שהוא ספירה תשיעית והו' למכריע ראשון והב'
לחכמת אלהים:

ד"ה וראה והבן כשהאב מצוי עם

וראה והבן כשהאב מצוי עם בניו הוא הו' ומשך הו' ואגיד לך בני מאמר
ת"ת שאמר טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף, א"ל ר' ומאי טוב, א"ל
תמלאהו טי"ת וא"ו ביי"ת אותיות שניות אהי"ה, א"ל ר' הרשני ואדבר
א"ל טול רשות מהשם אבל ממני אין צורך, א"ל א"כ שגיאות מי יבין
מנסתרות נקני.

גם מזדים חשוד עבדך אל ימשלו בי אז איתם ונקתי מפשע רב יהיו לרצון
אמרי פי והגיון לבי לפניך ה' צורי וגואלי, א"ל ר' כתיב ויבדל אלהים בין
האור ובין החשך, האור הוא העץ החשך הוא הפרי, ואמר ויבדל מלמד
שהבדיל ביניהם, הלא תראה שכתב אח"כ ויקרא אלהים לאור יום
ולחושך קרא לילה ושב ואמר ויהי ערב ויהי בקר יום א' שלעתיד לבא
יהיה אחד אבל עכשיו יהיה בהבדל.

ועינינו רואות היום לחוד במשפטו.

הלילה לחוד בענינו ומה ליום עם הלילה ולילה עם היום, ואם הקב"ה
הפריש והבדיל וקבע שם לעץ לקרותו יום ושם לפרי לקרותו לילה אדם
הראשון מה חטא מה שמצא אותו עשה.

ואם תאמר הקב"ה התרה בו יתברך שמו לא יבדיל ולא יתרה שעכשיו
שהבדיל והתרה יאמר אדה"ר זה שמעתי וזה לא שמעתי.

ועוד מהו אלהים אלהים ב' פעמים וירא אלהים ויבדל אלהים.

א"ל בזה איני יודע ובן י"ג שנים הייתי כשמעתי הדברים ושכחתי ולא
הבנתיים.

(וכל אלו אינם מכחך ומשכלך), והתחילו ללכת ויהי הם הולכים ומדברים והנה אליהו ז"ל לקראתם ושאלוהו במשפט השאלה ואמר להם מנייה וביה מתוקן וירא אלהים הוא הבינה, ויבדל אלהים ר"ל שם אלהים מבדיל בין האור ובין החשך שהאור שמו (יתברך) יהו"ה והחשך שמו אלהים, ואמרתי לו א"כ ל"ב נתיבות הם ל"ב אלהים א"כ ל"א הם שהאחד הוא שם החשך, א"ל הכי אמרתי שם אלהים שהוא שמי אמרה הבינה אותו השם יבדל בין האור ובין החשך, וראו והבינו שחסד ופחד האצילו הבן הוא האור והבת היא החשך ושניהם רצו להיות יום, אמר להם הקדוש ברוך הוא הבן יהיה תחומו יום להאיר ולהמשיך האור לעולם.

והבת תחומה לילה להמשיך החושך לעולם.

זהו ויבדל שהבדיל המשכתם ולצאת מן הבן רחמים הוא יום ומן הבת לילה דין והבת תחומה חשך, וזהו ויבדל אך לענין החיבור לעולם מקבלת אשה מן בעלה ולא ראה הבעל פגימת אשה, זהו מעולם לא ראתה השמש פגימת הירח אם כן ההבדל הוא בהמשכת ימין ושמאל דאל"כ שההבדל במדות היה אומר וירא אלהים שם האור יום ושם החשך לילה אלא מדלא כתיב שם שמע מינה שמביטים זה לזה ומתחברים זה עם זה להיות כולם אחד וההבדל על ההמשכה.

ומעתה יהיה פי' ויקרא המשכה שהמשיך מדת יום ביום ומדת לילה בלילה, ועינינו רואות כי כשזה נכנס זה יוצא ובין השמשות כהרף עין ואין בריה יכולה לדקדק כי אדוקים זה בזה.

ודעו כי אדה"ר נתנו לו ספר מן השמים והיה יודע חכמת אלהים ולא היה לו להפריש הפרי מן האילן ולהמשיך אחר ערלתו ולכן לקה בערלתו היא המיתה הוא הנחש הממית הנקרא ערלה, ואלולי שהבדיל הקב"ה המשכתם קיום השמטה אינו וזהו ויבדל אלהים ואלולי הזמנת המשכה שכר ועונש אינו, זהו ויקרא פי' הזמין והמשיך.

א"ל א"כ מאי בין ובין לכתוב ויבדל אלהים בין האור וחשך, א"ל בני כל האלפיים שבעשרת הדברות כולם באו אל החשך במתן תורה זהו ובין העולה ס"ח הם ס"ח אלפיים שבעשרת הדברות שהיו עם החשך, וזהו ובין החשך.

א"ל אדונינו ולמה נכתבו ס"ח אלפיים, א"ל לפעם אחרת הניחם והלך לו:

ד"ה וירא ו"ו יו"ד רי"ש אל"ף

וירא ו"ו יו"ד רי"ש אל"ף אותיות שניות עולה נ"ב הם הו' ומשך הו'
הנקראים יהו"ה יהו"ה העולה נ"ב.

א"כ הווי"ן הללו הם קרובים לסבה הראשונה ע"י אלהים הוא הבינה
זהו וירא, ואם תעלם במ"ק עולים א"ס היא הבינה הנקראת אם, לומר
לך ע"י הבינה מתקרבים ועולים במדה העליונה.

ואם תבין וירא ו' הוא הת"ת, י' רמז לחכמה, ר' לבינה ר"ל הו' ומשך הו'
עולים דרך הבינה וחכמה אל האי זהו אי נעלם במלת וירא.

אלהים עולה עק"ב עקב אשר שמע אברהם בקולי ור"ל בן ג' הכיר
אברהם אלהים, ואיך, אי פעם אי, אי פעם לי, אי פעם ה', אי פעם י', אי
פעם מ' עולה פ"ו, תחליף פ"ו ו"ף הוא עק"ב.

א"ל ר' מהו פעם ופעם, אלהים עולה פ"ו, א"ל אי עם כולם לכן אי בראש
ומ' בסוף הוא א"ס שא' עם המ"ס:

ד"ה את האור א"ת כל התורה כולה מא'

את האור א"ת כל התורה כולה מא' ועד ת', ובכללם הוא הפרד"ס א'
כתר עליון ת' כנסת ישראל האור בגימ' יר"ב כלומר יש לו רבוי אור מכל
הספירות שזה האור מקבל ששה אורות מחסד הראשון אמרתי עולם
חס"ד יבנה:

ד"ה כי תמלאהו כ"ף יו"ד ועולה ק"ך

כי תמלאהו כ"ף יו"ד ועולה ק"ך, ואם תחלפהו בא"ת ב"ש כ"ל י"ס.

ראה והבן ק"ך ק' לבדו ת"ת.

כ' כנסת ישראל כ"ל תפארת י"ם כנסת ישראל:

ד"ה טוב תמלאהו טי"ת ו"ו בי"ת

טוב תמלאהו טי"ת ו"ו בי"ת אותיות שניות כ"ו היא יסוד עולם.
ויבדל עולה נ"ב ת"ת ויסוד מלמד שהבדיל המשכתם לחוד, והמשכת כ"י
לחוד, שזה אור וזה חושך.
אלהים הווי"ן נקראים יהו"ה וכנסת ישראל נקראת אלהים:

ד"ה בין תמלאהו בי"ת יו"ד נו"ן

בין תמלאהו בי"ת יו"ד נו"ן אותיות שניות עולה ד"ב שהאור הזה הוא
תורה שבכתב אשר היא ד"ב אותיות תרצה לדעת שאם תעלם במ"ק
ובמ"ג הם ל"ו זה האור נקרא ל"ו זהו יהו"ה קוינו לו:

ד"ה האור תמלאהו ה"א אל"ף וא"ו

האור תמלאהו ה"א אל"ף וא"ו רי"ש אותיות שניות עולים מ"ב הם מ"ב
אותיות שמבראשית עד ב' ובהו ומתחלקים לז' תיבות משש שש אותיות:

ד"ה ובין תמלאהו ו"ו בי"ת יו"ד